

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี



ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

## ชุดที่ 1 การทำความรู้จักตนเอง



นางสาวรุจีรัตน์ แก้วคำแสน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ

อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

## คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

### ชุดที่ 1 การทำความเข้าใจตนเอง

#### คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้ปรากฏได้ชัดเจนที่สุด คือ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและคอยให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยอื่นๆ

ดังนั้นครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 1 ทำความรู้จักตนเอง ซึ่งเนื้อหาสาระได้กล่าวถึง การให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจตนเองจากการทำกิจกรรมผังความคิดกับการเรียนรู้ ความหมายของการรู้จักตนเอง ข้อดีของการรู้จักตนเอง โดยการนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม และในชุดกิจกรรมที่ 1 ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 3 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้อะไรที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศ เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้อะไรที่ 2 เรื่อง ผังความคิดกับการเรียนรู้ เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้อะไรที่ 3 เรื่อง การทำความเข้าใจตนเอง เวลา 2 ชั่วโมง ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะใช้เวลาทั้งหมด 4 ชั่วโมง

2. ครูควรศึกษาและลองทำกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำเพราะเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในขณะที่เรียนครูจะได้ให้คำแนะนำได้ถูกต้อง



3. ครูควรแนะนำวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมนี้ แก่ผู้เรียนให้ชัดเจน ว่าเอกสารประกอบด้วยอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น นอกห้องเรียนเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างรอบด้าน

4. ครูอธิบายบทบาทของผู้เรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ชุดที่ 1 ทำความรู้จักตนเอง

5. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยในการเรียนด้วยชุดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 1 ทำความรู้จักตนเอง หากใครมีปัญหาสามารถสอบถามครู ได้ด้วยตนเอง

6. ครูควรปลุกฝังให้ผู้เรียนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองมากกว่าการทำเพื่อให้ได้ คะแนน

7. ครูควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียนโดยการติดตามประเมินผล และยกย่องชมเชย เป็นระยะถึงความพยายามและความตั้งใจในการทำงาน รวมถึงการออกไปเรียนรู้ร่วมกับ นักเรียนในบางโอกาสตามความเหมาะสม เพื่อให้ทราบปัญหาในการทำงานของนักเรียน เนื่องจากการทำกิจกรรมบางส่วนอาจจำเป็นต้องใช้เวลาในวันหยุดและทำกิจกรรมในชุมชน

### การเตรียมอุปกรณ์

การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง ทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 1 ทำความรู้จักตนเอง ผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ เครื่องเสียง ไมโครโฟน สื่อ-อุปกรณ์การเขียน เช่น สี กระดาษ ตัวอย่างงาน เป็นต้น ตลอดจนแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่ระบุไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ครบและถูกต้องพร้อมใช้งาน

2. ทดลองทำกิจกรรมที่มีการปฏิบัติในการใช้สื่อต่างๆ ในแต่ละชุดกิจกรรม ก่อนที่จะลงมือทำ เพราะหากมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขให้เรียบร้อย

### บทบาทของครู

ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนและการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม
3. เตรียมการสอนล่วงหน้า
4. ตรวจสอบอุปกรณ์ที่มีในชุดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังใช้
5. ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมโดยบทบาทของครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือเกิดปัญหาจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้
6. หลังจากให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ควรแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทันทีหรือเร็วที่สุด

### บทบาทของนักเรียน

1. ศึกษาวิธีการเรียนในคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 1 การทำความรู้จักตนเอง ให้เข้าใจก่อนที่จะเริ่มเรียน
2. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนให้เสร็จสมบูรณ์
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนหรือมีข้อสงสัยไม่เข้าใจคำชี้แจงให้ซักถามครูผู้สอนด้วยตนเอง
4. ควรปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ
5. กิจกรรมแต่ละเรื่องอาจมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว นักเรียนควรอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด
6. เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนส่งงานกับครูผู้สอนและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณ

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การทำความรู้จักตนเอง	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 1.1 เรื่อง ปฐมนิเทศ	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	สอนโดย นางสาวรุจิรัตน์ แก้วคำแสน

#### 1. ตัวชี้วัด

-

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีความเข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
3. เพื่อทดสอบสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ด้านทักษะชีวิต เพื่อเป็นแนวทาง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ภาระงานหรือกิจกรรม
3. แนวทางการวัดผลและประเมินผล

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การปฐมนิเทศเป็นการทำความเข้าใจกับนักเรียน ในการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชุมชนเด็กทำหนึ่ง โดยให้นักเรียนได้รู้ข้อตกลงและขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ บรรลุผลตามที่คาดหวัง ช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

#### 5. ภาระงาน/ชิ้นงาน/ผลงาน

ผลจากการให้นักเรียนช่วยกันสรุปและซักถามเกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

#### 6. กิจกรรมการเรียนรู้

##### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูทักทาย แนะนำตัว ทำความรู้จักกับนักเรียนแต่ละคน สอบถามความคิดเห็นและความรู้สึกทั่วไปของนักเรียน

2. ครูชี้แจงรายละเอียดแนวปฏิบัติ แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาระงานหรือกิจกรรม แนวทางการวัดผลและประเมินผลในภาคเรียนนี้ให้นักเรียนทราบ

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายถึงความสำคัญของสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่ามีความสำคัญอย่างไร
2. ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบวัดทักษะชีวิต และขอความร่วมมือจากนักเรียนให้ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เต็มที่

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูแจกแบบวัดทักษะชีวิตให้นักเรียน
2. นักเรียนทำแบบวัดทักษะชีวิตและนำส่งครูเมื่อทำงานเรียบร้อยแล้ว

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป หรือซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียน
2. ครูให้นักเรียนมารับสมุดบันทึกการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการบันทึกผล การเรียนรู้ในแต่ละคาบพร้อมอธิบายวิธีการใช้งานตลอดภาคเรียน

## 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. เอกสารชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผล
2. แบบวัดทักษะชีวิต

## 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การสังเกตพฤติกรรมการ ร่วมทำกิจกรรมปฐมนิเทศ	แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรมการร่วมทำ กิจกรรมปฐมนิเทศ	นักเรียนมีพฤติกรรมในการ เข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศ อยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การทดสอบตามแบบวัด ทักษะชีวิตก่อนเรียน	แบบวัดทักษะชีวิต	
การตรวจแบบบันทึก ชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึก ชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนจัดทำหรือตกแต่งสมุดบันทึกทำมือด้วยตนเอง โดยตกแต่งลวดลาย  
สีสันเพิ่มเติมให้เหมาะสมและสวยงามตามใจชอบ เพื่อใช้ในการบันทึกการเรียนรู้ของตนเอง

10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### ภาคผนวก

1. เอกสารชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชุมนุมเด็กทำหนังสือเรียนมัธยมวาริชภูมิ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมทำกิจกรรมปฐมนิเทศ
3. แบบวัดทักษะชีวิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

**เอกสารชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล  
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมนุมเด็กทำหนังสือเรียนมัธยมวาริชภูมิ**

.....

ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ สามารถทำได้หลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จะทำให้ปรากฏและเห็นผลได้ชัดเจนที่สุด ซึ่งจะครูทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยอื่นๆ

**บทบาทของนักเรียน**

1. ศึกษาวิธีการเรียนในคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้เข้าใจก่อนที่จะเริ่มเรียน
2. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนให้เสร็จสมบูรณ์
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนหรือมีข้อสงสัยไม่เข้าใจคำชี้แจงให้ซักถามครูผู้สอนด้วยตนเอง
4. ควรปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ
5. กิจกรรมแต่ละเรื่องอาจมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว นักเรียนควรอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด
6. เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนส่งงานกับครูผู้สอนและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย



## การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล จะประเมินจากกิจกรรมและภาระงานที่มอบหมายให้ทำในแต่ละครั้ง ซึ่งจะมีทั้งการทดสอบโดยใช้แบบวัด แบบฝึกหัด การตรวจผลงาน การสังเกต พฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคลและรายกลุ่ม การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวันซึ่งนักเรียนจะต้องมีสมุดบันทึกประจำตัวคนละ 1 เล่ม รวมถึงแบบประเมินซึ่งประเมินโดยครู เพื่อน และให้นักเรียนประเมินตนเอง ในแต่ละกิจกรรมขอให้นักเรียนมีความพยายามและตั้งใจในการทำงาน ในบางครั้งครูจะออกไปเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนในแต่ละพื้นที่ตามความเหมาะสม การทำกิจกรรมบางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้เวลาในวันหยุดและทำกิจกรรมในชุมชน ซึ่งจะแจ้งให้นักเรียนทราบอีกครั้งว่าให้ไปทำอะไร ขอให้นักเรียนชี้แจงกับผู้ปกครองให้เข้าใจตรงกัน

## ข้อตกลงในการเรียน

1. นักเรียนควรศึกษาเนื้อหาความรู้ให้เข้าใจและปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่นนอกห้องเรียน เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างรอบด้าน
2. หากนักเรียนยังไม่เข้าใจเนื้อหาหรือบทเรียนให้ปรึกษาเพื่อนหรือครู แต่ควรปรึกษาหารือกันเบาๆ ไม่ให้รบกวนผู้อื่น เพราะกิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ที่นักเรียนจะต้องรับผิดชอบและพัฒนาตนเอง
3. นักเรียนควรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองมากกว่าการทำเพื่อให้ได้คะแนน
4. แบบบันทึกการเรียนรู้ที่แจกให้นักเรียนใช้ในการบันทึกการเรียนรู้ในรายวิชานี้ ควรบันทึกการเรียนรู้ให้เรียบร้อยเป็นปัจจุบัน แล้วนำมาส่งครูในวันต่อไปเป็นอย่างช้า
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการพัฒนาตนเอง เพื่อฝึกให้เราเป็นคนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ฝึกความมั่นใจในตนเอง ด้วยการร่วมแสดงความคิดเห็น รวมถึงการรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จึงจะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
6. ในการทำงานชิ้นใหญ่ต้องอาศัยความสามัคคี ไม่มีใครที่จะทำงานใหญ่สำเร็จได้เพียงคนเดียว นักเรียนควรช่วยเหลือกันทำงาน เพราะแต่ละคนล้วนมีศักยภาพและความสามารถแตกต่างกันไป ความร่วมมือที่เกิดจากความสามัคคีอันหลากหลายของนักเรียนแต่ละคน คือสิ่งที่สะท้อนคุณค่าและความสำเร็จของชิ้นงาน

**แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมทำกิจกรรมปฐมนิเทศ**

ชื่อ - สกุล	พฤติกรรม				หมายเหตุ
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					

**ระดับคุณภาพ**

ดีมาก (4) หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมและซักถามโต้แย้งด้วยความกระตือรือร้น  
มีเหตุผลที่ดีอยู่เสมอ

ดี (3) หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมและซักถามโต้แย้งด้วยความกระตือรือร้น

พอใช้ (2) หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมแสดงความคิดเห็นเมื่อครูเรียก

ปรับปรุง (1) หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรม แต่ไม่ร่วมแสดงความคิดเห็น

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....



# คำชี้แจง

เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะ  
ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน  
“ด้านทักษะชีวิต”

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
กระทรวงศึกษาธิการ

## คำชี้แจง

### 1. บทบาทของสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารและครูจะต้องดำเนินการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีคุณภาพด้านทักษะชีวิตเป็นไปตามหลักสูตรโดยมีจุดเน้นตามนโยบายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

1.2 แจ้งให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจล่วงหน้าถึงวัตถุประสงค์ ระยะเวลาในการประเมินตามจุดเน้นที่กำหนดเพื่อความร่วมมือในการใช้แบบวัดนี้

1.3 ผู้เรียนและครูต้องทำความเข้าใจกับนักเรียนว่า ผลการวัดและประเมินนี้ มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามสมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่นำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน

### 2. การใช้เครื่องมือ

2.1 นำเครื่องมือของแต่ละชั้นไปวัดและประเมินนักเรียนใน 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 ใช้ประเมินนักเรียนตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านทักษะชีวิตตามจุดเน้นของแต่ละชั้น และรายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ใช้ประเมินความคงทน ด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่เลื่อนชั้นเรียนไปชั้นที่สูงขึ้น เช่น นำเครื่องมือของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 ให้สถานศึกษาใช้เครื่องมือประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุดสามารถนำไปใช้ได้หลายครั้ง โดย

2.2.1 ไม่ให้นักเรียนเลือกคำตอบลงในแบบวัดหรือข้อชี้แจงต่างๆ (ให้ใช้กระดาษคำตอบ)

2.2.2 เก็บแบบวัดและเฉลยไว้ในลักษณะเอกสารลับทางราชการเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรให้นักเรียนทุกชั้นดูเฉลยแม้จะประเมินผ่านไปแล้ว

### 3. ระยะเวลาในการประเมิน

3.1 การประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านทักษะชีวิตที่ต้องรายงานผลตามโปรแกรมติดตามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาดำเนินการปีละ 1 ครั้ง ปลายภาคเรียนที่ 2 (ภายในเดือนมกราคม)

3.2 การประเมินเพื่อตรวจสอบความคงทนของทักษะชีวิตตามจุดเน้นในชั้นที่ผ่านมา ให้นักเรียนดำเนินการประเมินในปลายภาคเรียนที่ 1 (ภายในเดือนสิงหาคม)

#### 4. การดำเนินการสอบ

- 4.1 ให้สถานศึกษามอบหมาย/แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบ เช่น การสอบวัดความรู้โดยทั่วไปของสถานศึกษา
- 4.2 จัดสถานที่หรือห้องสอบให้เป็นไปตามความเหมาะสม
- 4.3 ควบคุม กำกับ ดำเนินการสอบอย่างเคร่งครัดเพื่อให้การดำเนินการสอบ และผลของการสอบมีประสิทธิภาพสูงสุด
- 4.4 ให้ผู้ดำเนินการสอบศึกษาและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้

#### 5. การตรวจให้คะแนนแปลผล

- 5.1 การตรวจให้คะแนน
  - แบบวัดทุกฉบับ ตรวจให้คะแนนตามเฉลยข้อละ 1 คะแนน ตอบถูกต้อง ได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกต้อง 0 คะแนน
  - ครูผู้สอนตั้งกรรมการตามที่ศึกษามอบหมายเป็นผู้ตรวจให้คะแนนตามเฉลย และสรุปผล/แปลผล
- 5.2 การแปลผล
 

การให้ระดับคุณภาพและแปลผลตามเกณฑ์การประเมินให้นำคะแนนที่ได้ของนักเรียนแต่ละคนมากำหนดระดับคุณภาพและแปลความหมาย ดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

  - คะแนน 26-30 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับดีเยี่ยม
  - คะแนน 21-25 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับดี
  - คะแนน 15-20 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับผ่าน
  - คะแนน 0-14 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับไม่ผ่าน

#### 6. การรายงานผลการประเมิน

- 6.1 การรายงานผลสรุปเพื่อรายงานประสิทธิภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บันทึกคะแนนของนักเรียนในแต่ละตัวชี้วัดลงในแบบบันทึกสรุปผลการประเมินในแต่ละชั้นตามแบบที่กำหนด และนำผลการประเมินเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมรายงานผลระดับความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น (ร้อยละของผู้เรียนที่ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ในแต่ละชั้น) บันทึกลงในโปรแกรมเพื่อรายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

6.2 การรายงานผลสรุปการประเมินตรวจสอบความคงทนในทักษะชีวิตของนักเรียนจากชั้นที่ผ่านมา ให้ใช้แบบบันทึกของชั้นที่ผ่านมาแต่ไม่ต้องรายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบให้นำข้อมูลที่ได้ไปทำการปรับปรุงและพัฒนา นักเรียนต่อไป

## 7. การนำผลการประเมินไปใช้

7.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและสถานศึกษา นำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นด้านทักษะชีวิต เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสรุปผลปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียน และนำไปสู่การตัดสินใจในเชิงนโยบายต่อไป

7.2 สถานศึกษานำข้อมูลจากการประเมินของนักเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาทั้งในระดับชั้นรายบุคคล ซึ่งอาจดำเนินการได้ดังนี้

- ส่งมอบข้อมูลนักเรียนให้กับผู้สอนในชั้นที่นักเรียนเลื่อนชั้นไปเรียนในปีต่อไปเป็นผู้ปรับปรุงพัฒนานักเรียนต่อไป
- นักเรียนที่มีผลการประเมินผ่าน ดี และดีเยี่ยม ให้ศึกษาว่ายังมีจุดด้อยในทักษะชีวิตตามตัวชี้วัดใดอยู่อีกบ้าง ให้พัฒนาเพิ่มเติมในส่วนนั้น ส่วนนักเรียนที่มีทักษะชีวิตไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ให้ศึกษาเร่งรัดปรับปรุง/พัฒนา ให้นักเรียนมีทักษะชีวิตตามหลักสูตรต่อไป
- ผลการประเมินตรวจสอบความคงทนในทักษะชีวิตของนักเรียนตามจุดเน้นในปีที่ผ่านมา ให้นำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนานักเรียนตามจุดเน้นดังกล่าว เช่นเดียวกัน

### แบบบันทึกผลการประเมินทักษะชีวิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประเมิน วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

คำชี้แจง ในช่องรายการประเมินให้บันทึกคะแนนที่ได้ ในช่องผลการประเมิน  
ให้ทำเครื่องหมาย ✓

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	รวมคะแนน (30)	ผลการประเมิน			สรุป
			ไม่ผ่านเกณฑ์ (0-14)	ผ่าน		
				พอใช้ (15-20)	ดี (21-25)	
1	เด็กชายไมตรี งามสี	16	✓			ผ่าน
2	เด็กหญิงเพ็ญ พู่พาน	17	✓			ผ่าน
3	เด็กหญิงศรี ล้ำเลิศ	23		✓		ผ่าน
4	เด็กชายพลอย ชูถิม	12	✓			ไม่ผ่าน
5	เด็กหญิงวัน สดใส	16		✓		ผ่าน
รวมจำนวนคน		5				
ร้อยละ						

\* เกณฑ์การตัดสิน 15 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่าน

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

#### การนำผลการประเมินเข้าระบบเว็บไซต์ฐานข้อมูลสถานศึกษา

1. จำนวนนักเรียนทั้งหมดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใส่ในช่องเป้าหมาย เท่ากับ 5 (คน)
2. จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมิน สรุปใส่ในช่องผลงานที่ได้ เท่ากับ 4 (คน)

เฉลยแบบวัดทักษะชีวิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	ชั้น
	ม.1
	คำตอบ
1	1
2	4
3	2
4	3
5	3
6	1
7	4
8	3
9	1
10	1
11	3
12	2
13	4
14	2
15	1
16	3
17	2
18	1
19	1
20	2
21	4
22	3
23	3
24	4
25	3
26	2
27	3
28	2
29	3
30	4





เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะ  
ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน  
“ด้านทักษะชีวิต”

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
กระทรวงศึกษาธิการ

## แบบวัดทักษะชีวิต

### คำชี้แจง

1. แบบวัดทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนฉบับนี้ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวัดทักษะชีวิตของนักเรียน เพื่อสรุปผลตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. แบบวัดฉบับนี้มี 30 ข้อ
3. นักเรียนมีเวลาในการทำแบบวัดฉบับนี้ 30 นาที
4. ตัวอย่างคำถามและวิธีตอบ

### ตัวอย่างคำถาม

1. ปกติสชาติวาดภาพได้ไม่ดีนัก เขาจึงอ่านตำราเกี่ยวกับการวาดภาพฝึกวาดภาพบ่อยๆ ระยะเวลาหลังภาพของสชาติมักได้รับความชื่นชมจากครูและเพื่อนๆ สาธิตนำภาพวาดภาพแรกที่ได้รับคำชมจากครูไปใส่กรอบประดับไว้ที่บ้าน นักเรียนคิดว่าสชาติทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- 1) เขาชอบภาพนั้นมากที่สุด
- 2) เป็นภาพที่ครูและเพื่อนๆ ชอบ
- 3) เป็นภาพที่ทำให้เขาภาคภูมิใจเป็นครั้งแรก
- 4) เป็นภาพที่ทำให้เขาต้องใช้ความพยายามมากที่สุด

### วิธีตอบ

ถ้านักเรียนคิดว่าตัวเลือกที่ 1 เป็นคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุดให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบตรงกับหมายเลขข้อที่ต้องการ ดังนี้

ข้อ	1	2	3	4
0	X			

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ขีดฆ่าคำตอบเดิมแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในข้อใหม่

ข้อ	1	2	3	4
0	<del>X</del>		X	

- 1) โรงเรียนจะมีกิจกรรมแข่งขันกีฬา โดยแต่ละสีจะคัดเลือกนักกีฬาเข้าแข่งขัน หมูแดงอยู่สีฟ้า เล่นกีฬาได้หลายประเภท เคยร่วมทีมฟุตบอลของโรงเรียนเก่าตอนเรียน ชั้น ป.6 และได้รับรางวัล ชนะเลิศระดับอำเภอ ถ้านักเรียนเป็นหมูแดงนักเรียนจะปฏิบัติตามข้อใด
  1. ไปสมัครเข้าร่วมทีมฟุตบอลตามเวลาที่กำหนด
  2. วันสุดท้ายค่อยไปสมัครเข้าทีมฟุตบอล เพราะหมูแดงเก่ง ครูต้องรับอยู่แล้ว
  3. รอให้เพื่อนสนิทชวนไปสมัครเข้าทีมฟุตบอล เพราะจะได้มีเพื่อนสนิทอยู่ทีมเดียวกัน
  4. รอให้ครูเรียกไปสมัครเข้าทีมฟุตบอล เพราะเกรงว่าครูจะไม่รับเข้าทีมฟุตบอล
  
- 2) ช่วงพักกลางวันนักเรียนเห็นเพื่อนร่วมห้องคนหนึ่งนั่งวาดรูปอยู่ที่ห้องเรียนเพื่อที่จะส่งประกวด ขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ พวกกันไปรับประทานอาหารกลางวันกัน นักเรียนจะพูดกับเพื่อนคนนั้นว่าอย่างไร และจะทำอย่างไรต่อไป
  1. ไม่พูดอะไร แต่ไปบอกให้เพื่อนๆ มาให้กำลังใจเพื่อนที่วาดรูป
  2. พูดชมเชย และไปบอกให้เพื่อนๆ มาให้กำลังใจเพื่อนที่กำลังวาดรูป
  3. พูดชมเชย และให้กำลังใจเพื่อนที่มีความตั้งใจวาดรูปพร้อมทั้งนั่งเป็นเพื่อน
  4. พูดชมเชย และให้กำลังใจ แล้วแบ่งขนมให้เพื่อนที่กำลังวาดรูป
  
- 3) เมื่อโรงเรียนประกาศรับบริจาคสิ่งของ และหาอาสาสมัครไปแจกสิ่งของเพื่อช่วยผู้ประสบภัย น้ำท่วมที่บ้านใกล้เคียง ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง วายน้ำเก่ง และพายเรือเป็นแล้วนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
  1. นำสิ่งของและเงินมาร่วมบริจาคเหมือนคนอื่น ๆ
  2. นำสิ่งของมาบริจาค และร่วมเป็นอาสาสมัครไปแจกสิ่งของ
  3. นำสิ่งของมาร่วมบริจาคก็น่าจะพอแล้ว
  4. ร่วมเป็นอาสาสมัครไปแจกสิ่งของตามที่เพื่อนชักชวน
  
- 4) ถ้านักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง นักเรียนจะเลือกกิจกรรมด้วยเหตุผลใด
  1. เลือกกิจกรรมที่เพื่อนสนิทชวนให้เลือก
  2. เลือกกิจกรรมที่มีคนสมัครน้อยที่สุด
  3. เลือกกิจกรรมที่ตนเองถนัด
  4. เลือกกิจกรรมที่คุ้นเคยเสนอแนะ

5) ขณะเรียนวิชาภาษาไทย ครูขออาสาสมัครมาอ่านร้อยกรองให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน แต่เคยได้รับรางวัลที่ 1 การอ่านร้อยกรองในวันสุนทรภู่ ถ้านักเรียนเป็นเต้จะทำอย่างไร

1. รอว่ามีใครอาสาออกไปหรือไม่ ถ้าไม่มีจึงออกไป
2. รอให้เพื่อนเสนอชื่อ แล้วจึงออกไปด้วยความมั่นใจ
3. รอสักพักแล้วค่อยออกไปอ่านให้เพื่อนฟัง
4. รอให้ครูเรียกชื่อจึงออกไปอ่านให้เพื่อนฟัง

6) แม่ให้สุนทรีย์ช่วยทำงานบ้าน โดยให้เลือกว่าจะช่วยล้างจานหรือล้างห้องน้ำ สุนทรีย์ล้างจานได้สะอาดแต่ไม่ชอบล้างห้องน้ำเพราะแพ้น้ำยาล้างห้องน้ำ ถ้านักเรียนเป็นสุนทรีย์ นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ช่วยล้างจานเพราะไม่ชอบล้างห้องน้ำ
2. ช่วยล้างจานเพราะจะได้ไม่ต้องล้างห้องน้ำ
3. บอกแม่ว่าแพ้น้ำยาล้างห้องน้ำ และขอไม่ช่วยงานบ้าน
4. บอกแม่ว่าไม่ถนัดทำงานบ้าน และขอไม่ช่วยทำงานบ้าน

7) ครูประกาศหน้าเสาธงว่า โรงเรียนจะส่งนักเรียนชั้น ม.ต้น เข้าร่วมแข่งขันทำพานบายศรี นักเรียนคนใดที่มีความสามารถด้านนี้ให้ไปสมัคร นิดาเป็นนักเรียนชั้น ม. 1 ที่มีความสามารถด้านนี้ เพราะเคยฝึกกับยายมาตั้งแต่เด็กๆ และเคยได้รับรางวัลชนะเลิศทำพานบายศรี ตอนเรียนชั้น ป.6 ระดับจังหวัด ถ้านักเรียนเป็นนิดาจะทำอย่างไร

1. นั่งเฉยๆ ด้วยความมั่นใจ รอให้ครูประจำชั้นเรียก
2. ไม่กล้าไปสมัครเอง บอกให้เพื่อนไปสมัครให้
3. รอให้เพื่อนๆ เสนอชื่อจึงจะไปสมัคร
4. รอว่าไม่มีใครจึงไปสมัครเข้าแข่งขัน

8) ในช่วงโม่งกิจกรรมแนะแนว ครูให้นักเรียนทุกคนพูดถึงความสามารถของตนที่น่าภาคภูมิใจ คนละหนึ่งเรื่องเมื่อถึงลำดับที่นักเรียนต้องพูด แล้วนักเรียนปฏิบัติได้ตรงกับข้อใด

1. พูดได้นิดหน่อย เพราะคิดไม่ออกว่าตนมีความสามารถที่น่าภาคภูมิใจอะไร
2. พูดไม่ได้เลย เพราะคิดว่าตนไม่มีความสามารถที่น่าภูมิใจเลย
3. พูดได้อยู่แล้ว เพราะมั่นใจตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ
4. พูดได้อยู่แล้ว เพราะว่าตนเองเรียนเก่งกว่าเพื่อนๆ ทุกคน

9) ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทุกคนทำงานในห้องเรียน ขณะที่นักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในกลุ่ม นักเรียนจะปฏิบัติตามข้อใด

1. แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนๆ
2. รอให้เพื่อนถามจึงแสดงความคิดเห็น
3. ให้เพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นกันไป นั่งฟังเงียบๆ
4. แสดงความคิดเห็นให้เพื่อนๆ ในกลุ่มทำตาม

10) หลังจากเลิกเรียนเพื่อนๆ ในกลุ่มชวนเรไรไปเที่ยว ถ้านักเรียนเป็นเรไรนักเรียนจะทำอย่างไร

1. โทรศัพท์ไปปรึกษาผู้ปกครองก่อน
2. ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ โดยไม่บอกที่บ้าน
3. ฝากเพื่อนที่อยู่ใกล้บ้านไปบอกผู้ปกครอง
4. ถามเพื่อนก่อนจึงตัดสินใจว่าจะไปหรือไม่

11) ขณะยืนต่อแถวรับอาหารกลางวันแพรวพรรณขอแทรกแถวเพื่อยืนอยู่หน้าอินทिरา ถ้านักเรียนเป็นอินทिरา นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะเป็นเพื่อนสนิท
2. ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะกลัวแพรวพรรณไม่พอใจ
3. ไม่ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะเป็นการเสียมารยาท
4. ไม่ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะกลัวเพื่อนที่อยู่ข้างหลังต่อว่า

12) หนูแดงอยากทำขนมเค้กให้อร่อย แต่เมื่อทำขนมเค้กครั้งใด ขนมเค้กแข็งไม่น่ารับประทาน ถ้านักเรียนเป็นหนูแดงนักเรียนจะทำอย่างไร

1. เลิกทำขนมเค้ก ซ้อมารับประทานดีกว่า
2. หาเทคนิคการทำแป้งขนมเค้กให้นุ่ม มาลองทำดูหลายๆ สูตร
3. ลองทำขนมเค้กอีกหลายๆ รอบจนกว่าแป้งจะนุ่ม
4. ให้แม่ช่วยทำให้รับประทาน

13) เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกัน ซึ่งมีสมาชิกในกลุ่มทั้งหมด 4 คน แต่มีเพื่อนอยู่ 2 คน ไม่ค่อยมาเรียน และไม่มีเวลามาช่วยงานกลุ่ม นักเรียนจะอย่างไร

1. บอกให้เพื่อนคนนั้นไปอยู่กลุ่มอื่น
2. พยายามบอกเพื่อนที่ไม่มา ให้มาทำงานที่ได้แบ่งให้
3. ไม่ใส่ชื่อเพื่อนที่ไม่มาทำงานในกลุ่มของตน
4. ไปบอกครูให้ทราบ และพยายามทำงานกลุ่มให้สมบูรณ์

14) อาริยาเป็นเพื่อนร่วมห้องของนักเรียน ตามปกติอาริยาเป็นคนร่าเริง แต่วันนี้กลับทำหน้าเศร้า ไม่พูดคุยรื่นเริงเหมือนเคย ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนกับอาริยาจะรับรู้ความผิดปกติของเพื่อนเมื่อใด และจะอย่างไร

1. สังเกตเห็นเมื่อมีคนบอก แล้วจึงไปถามด้วยความห่วงใย
2. รู้ได้ทันทีว่าเพื่อนมีเรื่องไม่สบายใจ และถามด้วยความห่วงใย
3. รู้เมื่อเพื่อนอีกคนมาบอก และเฝ้าสังเกตดูความผิดปกติของอาริยาอยู่ห่างๆ
4. ไม่รู้เพราะไม่มีใครบอก และตั้งใจฟังที่ครูกำลังสอนอยู่หน้าห้อง

15) เมื่อนักเรียนเรียนหนังสือทั้งวันแล้ว หลังเลิกเรียนนักเรียนจะอย่างไรเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด

1. ดูซีดีแอร์บิคแล้วฝึกตาม
2. ดูหนังในโรงภาพยนตร์
3. โทรศัพท์คุยกับเพื่อน
4. ชวนเพื่อนเล่นเกมตามร้านเกม

16) ชาวทางโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์คาดการณ์ว่าปีนี้ประเทศไทยจะเกิดน้ำท่วมอีก ซึ่งเมื่อปี ที่แล้ว น้ำท่วมบ้านของหนูแจ้ว ถ้านักเรียนเป็นหนูแจ้วจะอย่างไร

1. เฝ้าระวังติดตามข่าวเรื่องน้ำท่วมตลอดเวลา
2. เตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาน้ำท่วม
3. เฝ้าระวังติดตามข่าวและวางแผนรับมือหากเกิดน้ำท่วม
4. ให้พ่อแม่เตรียมย้ายไปอยู่บ้านญาติที่ต่างจังหวัด

17) ในช่วงนี้ภาคเหนือมีมลพิษหมอกควันไฟ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ตรงกับครอบครัวของนักเรียนได้วางแผนว่าจะไปเยี่ยมญาติที่อยู่ภาคเหนือพอดี แล้วนักเรียนจะทำอย่างไร

1. บอกผู้ปกครองให้พาไปเที่ยวที่อื่นแทนก็ได้ไม่ต้องไปภาคเหนือ
2. ให้ผู้ปกครองโทรศัพท์สอบถามสภาพอากาศกับญาติก่อนจะตัดสินใจเดินทาง
3. ตัดสินใจไม่ไปภาคเหนือ แม้อันอื่นๆ ในครอบครัวจะไปก็ตาม
4. ติดตามข่าวนี้จากอินเทอร์เน็ตแล้วจึงจะตัดสินใจว่าจะไปหรือไม่

18) ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์หรือทางโทรทัศน์ในแต่ละวันมักจะมีข่าวต่างๆ เกี่ยวกับยาบ้าอยู่บ่อยๆ เช่น ตำรวจจับผู้ค้ายาบ้า หรือคนเสพยาบ้าที่คลุ้มคลั่งแล้วทำร้ายคนอื่น ถ้านักเรียนพบเห็นคนที่มีอาการคล้ายคนเสพยาบ้า แล้วนักเรียนจะทำอย่างไร

1. รีบออกจากจุดนั้น แล้วบอกให้ผู้ปกครองทราบ
2. รีบไปแจ้งที่สถานีตำรวจ
3. รีบวิ่งหนีไปให้ไกลจากจุดนั้น
4. รีบวิ่งไปบอกเพื่อนๆ มาดู

19) ขณะที่ครูกำลังเฉลยแบบฝึกหัดบนกระดานดำ น้องไผ่ สังเกตเห็นว่าบางขั้นตอนที่ครูเฉลยน่าจะไม่ต้อง ถ้านักเรียนเป็นน้องไผ่ นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ขออนุญาตแสดงความคิดเห็น ขั้นตอนที่คุณคิดว่าไม่ถูก
2. ไม่ทักท้วงเพราะเราอาจเข้าใจผิดไปเอง จริงๆ แล้วอาจจะถูก
3. บอกเพื่อนๆ ให้ดูว่าขั้นตอนนั้นไม่ต้อง จริงหรือเปล่าจึงจะบอกครู
4. ไม่ทักท้วงเพราะกลัวครูจะตำหนิ

20) มีข่าวว่าหลายๆ ประเทศเกิดสึนามิ และประเทศไทยก็อาจจะเกิดสึนามิในปีสองปีนี้ บ้านของมยุรีอยู่ติดชายทะเลในภาคใต้ ถ้านักเรียนเป็นมยุรี จะรู้สึกอย่างไร และจะปฏิบัติตามข้อใด

1. เฉยๆ และไม่สนใจข่าวนี้ เพราะไม่น่าจะเกิดสึนามิอีก
2. เฉยๆ และคอยติดตามข่าวนี้ เพื่อเตรียมพร้อมหากเกิดขึ้นจริง
3. ตกใจ และไม่สนใจข่าวนี้มากนักเพราะเป็นเรื่องไกลตัว
4. ตกใจ และบอกให้ผู้ปกครองย้ายไปอยู่ที่อื่นเพราะจะได้ปลอดภัย

21) บอลเดินกลับบ้านตามลำพังหลังเลิกเรียน ระหว่างทางได้พบกับเพื่อนสนิทนั่งสูบบุหรี่ อยู่ริมถนน และชวนให้บอลเข้าไปหา ถ้านักเรียนเป็นบอลจะทำตามข้อใด

1. ยอมร่วมวงสนทนาด้วย เพราะเป็นเพื่อนสนิท
2. ไม่ขัดเพราะเป็นเพื่อนรักกันมาก
3. ตักเตือน เพราะเห็นเป็นเพื่อนสนิท
4. บอกปฏิเสธ และบอกว่าต้องไปทำธุระให้พ่อ

22) วันนี้อากาศร้อนอบอ้าวเหมือนฝนจะตก แต่นักเรียนไม่แน่ใจ จึงเกิดความลังเลใจว่า ควรจะเตรียมร่มไปโรงเรียนหรือไม่ นักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อช่วยในการตัดสินใจ

1. ถามผู้ปกครอง
2. โทรไปถามเพื่อน
3. ดูข่าวพยากรณ์อากาศ
4. ถามรุ่นพี่ที่อยู่ข้างบ้าน

23) เก่งกับกล้า ชอบนั่งเรียนอยู่หลังห้องเรียน และขณะที่ครูสอนบ่อยครั้งที่เก่งจะชวนกล้า คุยเรื่องเกม ในเวลาเรียน ถ้านักเรียนเป็นกล้าจะทำอย่างไร

1. ไม่คุยกับเก่งเพราะกลัวถูกครูทำโทษ
2. คุยกับเก่งเพราะเนื้อหาที่เรียนตนมีความรู้อยู่แล้ว
3. ไม่คุยกับเก่ง เพราะจะทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาที่ครูสอน
4. ไม่คุยกับเก่ง เพราะจะได้ไม่เสียมารยาท

24) พิมพ์ทำแก้วน้ำของณรงค์ตกแตก ถ้านักเรียนเป็นณรงค์ รู้สึกอย่างไร และจะทำอย่างไร

1. เสียหายแก้วน้ำและบอกพิมพ์ว่าเธอไม่ควรมาหยิบแก้วน้ำของเราเลย
2. เสียหายแก้วน้ำแต่บอกกับพิมพ์ว่าไม่เป็นไรให้พิมพ์นำแก้วน้ำมาคืน
3. เฉยๆ แต่บอกให้พิมพ์นำแก้วน้ำใบใหม่มาคืนทดแทนใบที่แตก
4. เฉยๆ และบอกพิมพ์ว่าไม่เป็นไรเพราะเรามีแก้วน้ำหลายใบ



25) ในห้องเรียน ต่อมานำหิวมาหิวผม และกระจกออกมาส่อง เมื่อครูเหือบไปเห็นจึงพูดเปรียบเปรยถึงมารยาทต่างๆ ที่นักเรียนควรจะทำ การหิวผมหรือแต่งหน้าไม่ควรทำในที่สาธารณะ ถ้านักเรียนเป็นต่อม นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ทำเป็นไม่ได้ยินที่ครูพูดแต่ก็รีบเก็บหิวและกระจก
2. คิดว่าไม่ใช่เรื่องน่าเกลียดอะไรเลย แต่ก็รีบเก็บหิวและกระจก
3. เข้าใจได้ว่าครูต้องการเตือน จึงรีบเก็บหิวและกระจกทันที
4. เข้าใจว่าครูว่าตนเองโดยตรง จึงรีบเก็บหิวและกระจกทันที

26) ในชั่วโมงเรียนศิลปะ ครูวิจารณ์รูปที่สมบรองวาดว่ายังไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนเป็นสมบรองนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรและปฏิบัติตนอย่างไร

1. เสียใจมากอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อนและร้องไห้
2. เสียใจเล็กน้อย แต่ก็ยอมรับว่าตนเองก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ
3. เสียใจ แต่รับฟังคำวิจารณ์ของครู
4. ไม่เสียใจ แต่รู้สึกว่าครูลำเอียง

27) น้องมะปรางถูกเพื่อนต่อว่าที่สืมเอารายงานกลุ่มมาส่ง ถ้านักเรียนเป็นน้องมะปรางนักเรียน จะปฏิบัติเหมือนข้อใด

1. ร้องไห้ที่ถูกเพื่อนต่อว่า
2. เสียใจเล็กน้อย
3. ไม่เสียใจเพราะคิดว่าใครๆ ก็มีสิทธิผิดพลาดได้
4. ไม่เสียใจเพราะสืมเอารายงานมาจริงๆ และจะนำส่งในวันพรุ่งนี้

28) นิดรับประทานอาหารที่โรงอาหารของโรงเรียน เมื่อรับประทานอาหารเสร็จทุกครั้งต้องเก็บภาชนะของตนเองให้เรียบร้อย แต่วันนั้นยังเข้ามา นิดสังเกตเห็นว่าบางคนก็เก็บภาชนะ บางคนก็ไม่เก็บภาชนะ ถ้านักเรียนเป็นนิดนักเรียน จะทำอย่างไร

1. ไม่เก็บภาชนะของตน เพราะเพื่อนคนอื่นๆ ก็ไม่เก็บเช่นกัน
2. เก็บภาชนะของตน เพราะถือเป็นข้อปฏิบัติของโรงอาหาร
3. เก็บภาชนะของตน เพราะกลัวเพื่อนๆ ดำหนิว่าเป็นคนมั่งง่าย
4. เก็บภาชนะของตน เพราะกลัวครูหักคะแนน

29) ขณะที่ใบตองเดินกลับบ้านได้เดินผ่านกลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง และมีเสียงตะโกนว่า “กลับคนเดียวหรือจะให้พี่ไปส่งไหม” หลังจากนั้นก็ได้ยินเสียงหัวเราะจากคนกลุ่มนั้น ถ้านักเรียนเป็นใบตองจะทำอย่างไร

1. ซ่อนอาการไม่พอใจไว้ แล้วตอบเสียงดังว่าไปเองได้
2. แสดงอาการไม่พอใจออกมา แล้วรีบเดินหนีไป
3. แสดงอาการไม่พอใจเล็กน้อย แล้วรีบเดินหนีไปโดยเร็ว
4. หันไปจ้องมองพร้อมทั้งแสดงสีหน้าท่าทางให้คนกลุ่มนั้นรู้ว่าไม่พอใจ

30) วันนี้ในห้องของบอยมีเรียนการแกะสลักผักผลไม้ บอยแกะมันแกวเป็นรูปดอกกุหลาบ และนำไปส่งครูเมื่อครูเห็นผลงาน จึงตำหนิบอยว่าไม่ตั้งใจทำงาน ผลงานไม่เรียบร้อย ถ้านักเรียนเป็นบอย จะทำอย่างไร

1. รู้สึกเสียใจรีบรับงานคืนแล้วรีบกลับไปนั่งที่
2. รู้สึกเสียใจบ้างและยอมรับว่าตนเป็นอย่างนั้น
3. รู้สึกเสียใจที่ตั้งใจแล้วแต่ครูยังตำหนิอีก
4. รู้สึกเสียใจบ้างและบอกครูว่าขอกลับไปทำมาส่งใหม่

## แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การทำความรู้จักตนเอง	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 1.2 เรื่อง ฟังความคิดกับการเรียนรู้	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	สอนโดย นางสาวรุจิรัตน์ แก้วคำแสน

### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายหรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถเขียนหรือบรรยายขยายความรู้เพิ่มเติมจากประสบการณ์เดิมไปสู่สิ่งใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง

3. สามารถใช้ภาษา กิริยา ท่าทางได้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาสตามมารยาทสังคม

### 3. สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอนการทำผังความคิด
2. การประยุกต์ใช้ผังความคิดกับการเรียนรู้

### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

ผังความคิด (Mind Mapping) เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวมโดยใช้ เส้น คำ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดงความหมายแล้วลากเส้น หรือใช้สัญลักษณ์ เชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ โดยเขียนความคิดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไป เป็นความคิดย่อยๆ ตามความเข้าใจของตนเอง

### 5. ภาระงาน/ชิ้นงาน/ผลงาน

1. ฟังความคิดแนะนำตนเอง และการพูดนำเสนอผลงาน
2. การจัดทำสมุดบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนทำกิจกรรม “10 ข้อที่ฉันอยากบอก” โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องอะไรก็ได้ 10 เรื่อง เช่น ความสุข ความทุกข์ใจ ความภาคภูมิใจ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียน หรือเรื่องอื่นๆ ที่อยากบอกเล่าให้คนฟังหรือขอคำแนะนำ เป็นต้น ให้เขียนได้ทุกเรื่องโดยจะลงชื่อหรือไม่ลงชื่อก็ได้ ทำในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วนำส่งครูเมื่อเสร็จเรียบร้อย

2. ครูสุ่มผลงานของนักเรียนที่น่าสนใจมาอ่านสัก 2 ชิ้น แล้วชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง พร้อมทั้งการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคนอื่น และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง ผังความคิดกับการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนศึกษาจากเอกสารประกอบการสอน หน้า 2 - 4

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อนาคต และความใฝ่ฝันของตนเอง ลักษณะนิสัยตัวตนของเรา หรือข้อมูลอื่นๆ ที่อยากบอกให้คนอื่นรู้จักเรา จากกิจกรรม “10 ข้อที่ฉันอยากบอก” แล้วนำมาจัดกลุ่มเพื่อเขียนผังความคิดอย่างง่าย โดยการใช้วงกลม และเส้นเชื่อมโยงหัวข้อหลัก หัวข้อรอง

2. ครูยกตัวอย่างนำเสนอการเขียนผังความคิดรูปแบบต่างๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ต เช่น ความรู้ทั่วไป สิ่งแวดล้อม การแนะนำตัว เป็นต้น

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ

1. นักเรียนเขียนผังความคิดแนะนำตนเอง ลงบนกระดาษที่ครูแจกให้ (บัตรกิจกรรมที่ 1.2)

2. ให้นักเรียนนำเสนอผลงานผังความคิดของตนเอง พร้อมกับแนะนำตนเอง ให้เพื่อนในกลุ่มของตนเองฟังในประเด็นต่อไปนี้ 1) ประวัติส่วนตัว เช่น ครอบครัว การศึกษา ลักษณะนิสัย 2) ความสามารถพิเศษ ผลงานความภาคภูมิใจของตนเอง 3) เป้าหมายหรือการวางแผนอนาคตของตนเอง

3. ครูเดินดูผลงานของนักเรียนแต่ละคน แล้วสุ่มนักเรียนออกมาแนะนำเพื่อนหน้าชั้นเรียน 2 คน และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความเหมาะสมของการใช้คำพูด การแสดงความรู้สึก ทั้งในฐานะผู้พูดและผู้ฟังว่ามีความรู้สึกอย่างไร ควรใช้คำพูด ลักษณะท่าทางอย่างไร จึงจะเหมาะสม

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของผังความคิด พร้อมวิธีการประยุกต์ใช้ในงานอื่นๆ

2. ครูกล่าวคำชมเชยนักเรียนที่มีผลงานดีเด่น และให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ผลงานยังไม่โดดเด่น แต่มีความน่าสนใจในประเด็นอื่นๆ เช่น ลายมือสวย ความคิดสร้างสรรค์ด้านใช้คำพูด การออกแบบ สีเส้นสวยงาม เป็นต้น

3. ให้นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากูรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น เช่น ความรู้ใหม่ สิ่งที่น่าสนใจมีอะไรบ้าง มีปัญหาหรือข้อเสนอนะในการเรียนอย่างไร เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. สมุดบันทึกชีวิตประจำวัน
3. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
4. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
5. แบบประเมินการเล่าแนะนำตนเอง
6. แบบประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง
7. บัตรกิจกรรมที่ 1.2 การจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง

#### 8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจผังความคิดแนะนำตนเอง	แบบประเมินการจัดทำผังความคิดแนะนำตนเอง	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
ประเมินการเล่าแนะนำตนเองตามที่เขียนไว้ในผังความคิด	แบบประเมินการเล่าแนะนำตนเอง	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

#### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเขียนคำคมหรือคิดคำขวัญที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อจัดบอร์ดหน้าชั้นเรียน หรือเขียนลงในแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### ภาคผนวก

1. บัณฑิตกิจกรรมที่ 1.2 การจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง
2. แบบประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง
3. เกณฑ์การประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง
4. แบบประเมินการเล่าแนะนำตนเอง
5. เกณฑ์การประเมินการเล่าแนะนำตนเอง
6. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
7. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
8. เอกสารประกอบการเรียนการสอน



ชื่อ - สกุล..... ชั้น ..... /...



**บัตรกิจกรรมที่ 1.2 การจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง**

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี



## แบบประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการจัดทำผังความคิดแนะนำตนเองของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมิน ชิ้นงานของผู้เรียนในรายการต่อไปนี้

.....

**1. เนื้อหาสาระ** หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีประเด็นย่อยสนับสนุนให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่

1.1 ประวัติส่วนตัว เช่น บอกชื่อจริง ชื่อเล่น (มีที่มาอย่างไร) มีพี่น้องกี่คน พ่อแม่ประกอบอาชีพอะไร อาศัยอยู่ที่ใด เป็นต้น

1.2 ประวัติการศึกษา เช่น ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา เรียนอยู่ที่ใด ผลการเรียนเป็นอย่างไร ชอบเรียนวิชาอะไร เคยได้รับรางวัลหรือมีเกียรติบัตรแสดงความชื่นชมยินดีที่ตนเองภาคภูมิใจมีอะไรมาบ้าง

1.3 งานอดิเรก เช่น เล่นดนตรี ชี้จักรยาน วาดรูป ทำสวน อ่านหนังสือ ทำอาหาร เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

1.4 การวางแผนอนาคตของตนเอง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตของตนเองว่ามีเป้าหมายหรือวางแผนไว้อย่างไร มีความใฝ่ฝันเกี่ยวกับการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในอนาคตอย่างไร เช่น อยากเป็นครู ทหาร ตำรวจ พยาบาล เพราะเหตุใด ถ้าไม่ได้เป็นตามที่วางแผนไว้จะทำอย่างไร

1.5 ข้อคิดหรือคติประจำใจ มีการขยายความถึงข้อคิดหรือคติประจำใจที่ตนเองนำมาปรับใช้ว่ามีที่มาอย่างไร มีประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นมากน้อยเพียงใด

**2. ความตั้งใจในการทำงาน** หมายถึง มีวินัยในการทำงาน โดยแสดงถึงความตั้งใจพยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด

**3. ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง มีการนำเสนอที่น่าสนใจ โดยใช้ข้อความรูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี มีการจัดวางองค์ประกอบได้เหมาะสม มีความคิดแปลกใหม่

## เกณฑ์การประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) แนะนำตนเอง

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการจัดทำผังความคิดแนะนำตนเองของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ตามระดับคุณภาพดังนี้

.....

### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีวินัยในการทำงาน โดยแสดงถึงความตั้งใจพยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการนำเสนอ โดยใช้ข้อความ รูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี มีการจัดวางองค์ประกอบได้มาตราส่วนเหมาะสม มีความคิดแปลกใหม่โดดเด่นน่าสนใจ

3 (ดี) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนได้ถูกต้องแต่ไม่ครบทุกประเด็น มีวินัยในการทำงาน แต่วิธีการทำงานยังบกพร่องในบางขั้นตอน ส่งงานทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการนำเสนอน่าสนใจ โดยใช้ข้อความ รูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี จัดวางองค์ประกอบได้มาตราส่วนเหมาะสม มีการดัดแปลงผลงานจากชิ้นงานทั่วไป

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนได้ถูกต้องแต่มีประเด็นน้อย มีวินัยในการทำงาน วิธีการทำงานบกพร่องหลายขั้นตอน ส่งงานทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการใช้ข้อความ รูปภาพ สื่อความหมายได้ดี จัดวางองค์ประกอบได้มาตราส่วนเหมาะสม แต่มีแนวความคิดซ้ำกับที่มีผู้อื่นทำไว้แล้ว

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ แต่ไม่ครบตามหัวข้อที่กำหนด การทำงานบกพร่องหลายขั้นตอน ส่งงานไม่ทันเวลาตามที่กำหนด ชิ้นงานมีเฉพาะข้อความสื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือคล้ายกับผู้อื่น

### แบบประเมินการเล่าแนะนำตนเอง

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการเล่าแนะนำตนเองของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

1. บุคลิกภาพ หมายถึง บุคลิกท่าทางของผู้พูดที่แสดงถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายสะอาด ถูกระเบียบ ในขณะที่พูดควรมองหน้าและสบตาผู้ฟังเป็นระยะ หากผู้พูดมีบุคลิกภาพที่ดีย่อมเกิดความน่าเชื่อถือ และยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ฟังได้ดียิ่งขึ้น

2. การนำเสนอ หมายถึง การเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่จะพูด ใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้ฟัง ออกเสียงชัดเจนตามหลักการออกเสียงภาษาไทย มีการใช้ สี่ รูปภาพ หรือท่าทางประกอบ เพื่อให้การนำเสนอน่าสนใจ

3. เนื้อหา หมายถึง ข้อความหรือเรื่องราว อันเป็นเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่อง ควรมีความถูกต้อง ตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก ประเด็นรอง และมีประเด็นย่อย สนับสนุนได้ครบ มีการวางลำดับเนื้อหาได้ชัดเจน เหมาะสม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง

### เกณฑ์การประเมินการเล่าแนะนำตนเอง

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการเล่าแนะนำตนเองของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
1	บุคลิกภาพ	มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายสะอาด ภูกระเปียบ มองหน้าและสบตาผู้ฟัง	3
		มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายสะอาด ภูกระเปียบ ไม่มองหน้าและสบตาผู้ฟัง	2
		ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายไม่ภูกระเปียบ ไม่มองหน้าและสบตาผู้ฟัง	1
2	การนำเสนอ	มีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่จะพูด ใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้ฟัง ออกเสียงชัดเจน มีการใช้รูปภาพ ท่าทาง เพื่อให้การนำเสนอน่าสนใจ	3
		มีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่จะพูด ใช้ภาษาวกวน ใช้คำถาม ท่าทาง ประกอบการนำเสนอ	2
		ไม่มีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่จะพูด ใช้ภาษาวกวน ไม่มีสื่อประกอบการนำเสนอ	1
3	เนื้อหา	มีเนื้อหาสาระสำคัญ ถูกต้อง ตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก ประเด็นรอง และมีประเด็นย่อยสนับสนุนได้ครบ มีการวางลำดับเนื้อหาได้ชัดเจน เหมาะสม	4
		มีเนื้อหาสาระสำคัญ ตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก ประเด็นรอง และมีประเด็นย่อยสนับสนุนบางประเด็น มีการวางลำดับเนื้อหาได้ชัดเจน เหมาะสม	3
		มีเนื้อหาสาระสำคัญ ตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก มีประเด็นย่อยสนับสนุนบางประเด็น มีการวางลำดับเนื้อหาได้เหมาะสม	2
		เนื้อหาสาระสำคัญ ตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก มีประเด็นย่อยสนับสนุนน้อย ไม่มีการวางลำดับเนื้อหา	1

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง การทำความรู้จักตนเอง	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 1.3 เรื่อง ทำความรู้จักตนเอง	เวลา 2 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	สอนโดย นางสาวรุจิรัตน์ แก้วคำแสน

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายหรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองได้
2. สามารถสืบค้นหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำมาใช้ในการทำงานและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้
3. สามารถบอกหรือแสดงออกถึงความถนัด ความสามารถให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเหมาะสม
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ โดยการแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. การทำความรู้จักตนเอง
2. ข้อดีของการรู้จักตนเอง
3. ค้นหาความสุขในชีวิตด้วย “ทักษะการรู้จักตนเอง”
4. การฝึกฝนทักษะการรู้จักตนเอง

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การรู้จักตนเอง ทำให้เราเข้าใจความรู้สึกและขีดความสามารถของตนเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร ทำให้เราประพฤติตนได้เหมาะสมกับสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม การที่เราเปิดเผยตัวเองมากเท่าไร ก็จะทำให้เราเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น การรู้จักอารมณ์ตนเองจะนำไปสู่การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกที่เหมาะสมต่อไป

การรู้จักตนเองเป็นทักษะสำคัญที่เราทุกคนต้องเรียนรู้และฝึกฝน โดยผ่านกระบวนการบ่มเพาะผ่านประสบการณ์ต่างๆ การลองผิดลองถูก ความผิดหวัง เจ็บปวด ความผิดพลาดล้มเหลวต่างๆ เพื่อที่จะตกเป็นผลึกทางปัญญาในการรู้จักตนเอง ยิ่งรู้จักตนเองเร็วเท่าไรยิ่งเป็นการได้เปรียบ รวมทั้งยังเป็นรากฐานสำคัญในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จท่ามกลางปัญหาและแรงกดดันต่างๆ

## 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ศิลปวิดีโอแนะนำตนเอง
2. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ชั่วโมงที่ 1

#### ชั้นที่ 1 ชั้นนำ

1. ครูนำเสนอตัวอย่างศิลปวิดีโอแนะนำตนเอง เพื่อให้นักเรียนดูเนื้อหาสาระศิลปะณรงค์เล็กเหล่าจาก สสส. เพื่อดูลักษณะการตัดภาพแบบกระชับภายในเวลา 1 นาที ผู้ชมสามารถดูแล้วเข้าใจ

2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมในวันนี้และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การทำความรู้จักตนเอง หน้า 5 -11

#### ชั้นที่ 2 ชั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับข้อดี-ข้อเสียของตนเอง ความผิดพลาด ความสำเร็จในบางเรื่อง อาจเป็นทั้งประสบการณ์และบทเรียน ทำให้เราต้องระมัดระวังยิ่งขึ้น แต่บางเรื่องก็เป็นสิ่งดีๆ ที่นำภาคภูมิใจสมควรที่จะเอามาเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นกัน จะทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและผู้อื่นได้รู้จักเรามากขึ้น การนำเสนออาจทำได้ทั้งการพูด การเขียน การทำศิลปวิดีโอ ตามความเหมาะสม

2. ครูสาธิตการแนะนำตัวโดยเขียนผังความคิดบนกระดาน และนำเสนอข้อมูลของตนเองให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพ การใช้ภาษาของครูว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร (ครูอาจจะแสดงแบบที่ควรทำและไม่ควรทำให้นักเรียนดูว่าเหมาะสมหรือไม่)



3. ครูสาธิตตัวอย่างการทำคลิปวิดีโออย่างง่าย ด้วยการใช้กล้องมือถือ และการเลือกมุมภาพแบบต่างๆ ทั้งการถ่ายภาพเต็มตัว ครึ่งตัว การเลือกมุมกล้องที่ดี และย่ำสิ่งที่สำคัญของคลิปวิดีโอคือ ภาพและเสียงต้องชัดเจน

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนนำผังความคิดของตนเองมาเขียนบทบรรยาย เพื่อทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเองความยาว 1 นาที ตามรายการต่อไปนี้ 1) แนะนำประวัติส่วนตัว 2) บอกความสามารถพิเศษ 3) งานอดิเรก 4) ความใฝ่ฝันในอนาคต 5) ข้อคิด คำคม หรือคติประจำตัว

2. ครูให้นักเรียนจับคู่กัน 2 คน มาทำหน้าที่พิธีกรและคนถ่ายภาพ หรืออาจจะใช้มือถือตั้งโต๊ะแล้วถ่ายตัวเอง โดยใช้โทรศัพท์มือถือ กล้องวิดีโอ หรือกล้องถ่ายภาพนิ่งทั่วไป

3. นักเรียนแต่ละคนออกแบบ เขียนบท และทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง ความยาวไม่เกิน 1 นาทีพร้อมส่งเอกสาร ส่ง e-mail หรือไฟล์ข้อมูลให้ครูก่อนวันที่จะเรียน ครั้งต่อไป เพื่อให้ครูได้รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความชัดเจนของภาพและเสียง

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบททวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่นักเรียนที่มีคำถามหรือข้อสงสัยอื่นๆ

2. ให้นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยอยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น เช่น ความรู้ใหม่ สิ่งที่น่าสนใจมีอะไรบ้าง มีปัญหาหรือข้อเสนอนะในการเรียนอย่างไร เป็นต้น

## ชั่วโมงที่ 2

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทในการฟัง  
2. นักเรียนช่วยกันเลือกว่าต้องการชมคลิปวิดีโอแนะนำตัวของใครก่อน เพราะเหตุใด

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูอธิบายถึงวิธีการทำงานในบัตริยกรรมที่ 1.3 ให้นักเรียนซักถาม สร้างข้อตกลงร่วมกันในการรับชมและนัดหมายการส่งงานให้เรียบร้อยตามความเหมาะสม

2. ครูแนะนำให้นักเรียนสังเกตวิธีการนำเสนอของเพื่อนๆ ว่ามีข้อดี – ข้อเสีย อะไรบ้าง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำมาพัฒนาตัวเราเอง สิ่งที่เราชอบ – ไม่ชอบ คืออะไร ให้แต่ละคนเขียนคำแนะนำลงในบัตรกิจกรรมที่ 1.3 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานผู้อื่น

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูแจกบัตรกิจกรรมที่ 1.3 ให้นักเรียนแล้วฉายคลิปวิดีโอแนะนำตัวของนักเรียนแต่ละคน พร้อมสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

2. นักเรียนบันทึกข้อมูลและส่งบัตรกิจกรรมที่ 1.3 หลังจากชมผลงานของนักเรียนครบทุกคน

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูสุ่มเลือกนักเรียนที่เขียนติชมผลงานของเพื่อนมาซัก 2 รายการ (โดยไม่ต้องบอกชื่อ) และถามคนอื่นๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่กับคำวิจารณ์นั้น เพราะเหตุใด

2. นักเรียนร่วมกันซักถาม แลกเปลี่ยน เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ หรือการดัดแปลงอุปกรณ์เพิ่มเติมอื่นๆ เพื่อช่วยในการถ่ายทำ เช่น การเลือกสถานที่ในการถ่ายทำ บุคลิกภาพของแต่ละคน วิธีคิดเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ เป็นต้น

3. ครูกล่าวคำชมเชยนักเรียนที่มีผลงานดีเด่น และให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ผลงานยังไม่โดดเด่น แต่มีความน่าสนใจในประเด็นอื่นๆ เช่น การเลือกมุมกล้องที่ดี ความมั่นใจในตนเอง การใช้คำพูดอย่างไรให้น่าฟัง การทำเรื่องให้น่าติดตาม เป็นต้น

4. ให้นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น เช่น ความรู้ใหม่ สิ่งที่น่าสนใจอะไรบ้าง มีปัญหาหรือข้อเสนอแนะในการเรียนอย่างไร เป็นต้น

## 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ตัวอย่างคลิปวิดีโอ
3. สมุดบันทึกชีวิตประจำวัน
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
6. เอกสารหรือตำราความรู้จากห้องสมุด

7. แบบประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง
9. บัตรกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานผู้อื่น
10. อุปกรณ์การถ่ายทำ เช่น โทรศัพท์มือถือ กล้องถ่ายภาพ เป็นต้น
11. ผู้รู้เกี่ยวกับการทำคลิปวิดีโอ เช่น ครูคอมพิวเตอร์ ครูภาษาไทย ช่างภาพ ผู้รู้ในท้องถิ่น เป็นต้น

#### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง	แบบประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการรับชมคลิปวิดีโอแนะนำตนเองและของผู้อื่น	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

#### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูอาจนัดหมายนักเรียนมาทำกิจกรรมในช่วงพักกลางวันหรือในวันหยุดตามความเหมาะสม เพราะนักเรียนบางคนอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับการใช้เครื่องมือ หรือไม่มีอุปกรณ์ในการถ่ายทำ ครูควรเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้ สำหรับนักเรียนบางคนอาจจะไปทำที่บ้านของตนเอง หรือบางคนอาจนัดหมายมาทำงานด้วยกันที่โรงเรียนตามความเหมาะสม

#### 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

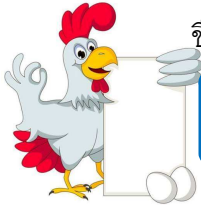
(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

### ภาคผนวก

1. บัตรกิจกรรมที่ 1.3 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานผู้อื่น
2. แบบประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง
3. เกณฑ์การประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง
4. เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
5. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
6. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
7. เอกสารประกอบการเรียนการสอน



ชื่อ - สกุล..... ชั้น ...../.....

**บัตรกิจกรรมที่ 1.3** เรื่อง การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานผู้อื่น



1. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....
2. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....
3. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....
4. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....
5. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....
6. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....
7. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....
8. **คลิปวิดีโอแนะนำตัวของ.....**  
 มีจุดเด่นคือ.....  
 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....

9. **คลิปริติโอแนะนำตัวของ.....**

มีจุดเด่นคือ.....

จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....

10. **คลิปริติโอแนะนำตัวของ.....**

มีจุดเด่นคือ.....

จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....

**\*คลิปริติโอแนะนำตัวของฉันชื่อ.....**

มีจุดเด่นคือ.....

จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....

**\*คลิปริติโอแนะนำตัวของเพื่อนที่ฉันชอบมากที่สุดคือ.....**

มีจุดเด่นคือ.....

จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....

**\*คลิปริติโอแนะนำตัวของเพื่อนที่ควรปรับปรุงที่สุดคือ.....**

เนื่องจาก.....

ควรปรับปรุงดังนี้.....

\*\*\*\*\*

### แบบประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเองของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน แบบแยกองค์ประกอบคุณลักษณะ ของผลงาน (Analytic Rubrics) เพื่อประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ดังนี้

.....

1. เนื้อหา หมายถึง ข้อความหรือเรื่องราวอันเป็นสาระสำคัญ ตรงกับหัวเรื่อง มีประโยชน์ต่อผู้ฟัง ใช้เวลาตามที่กำหนด
2. คุณภาพ หมายถึง คุณภาพของคลิปวิดีโอที่สามารถแสดงภาพให้ภาพสวยงาม และที่เสียงชัดเจน ทำให้เกิดความต่อเนื่องของเรื่องราว ทำให้ผู้ชมสนใจและน่าติดตาม
3. บุคลิกภาพ หมายถึง บุคลิกท่าทางของผู้พูดที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายเรียบร้อย เหมาะสม ยิ้มแย้มแจ่มใส ใช้ภาษาและถ้อยคำสุภาพ ออกเสียงชัดเจนตามหลักภาษา
4. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง มีการใช้เทคนิคพิเศษหลากหลายรูปแบบ ได้รับความสนใจได้ดี เช่น การเปลี่ยนมุมมองกล้อง การสร้างเสียงประกอบ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหา ได้ดียิ่งขึ้น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี



### เกณฑ์การประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการจัดทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเองของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน แบบแยกองค์ประกอบคุณลักษณะ ของผลงาน (Analytic Rubrics) เพื่อประเมินชิ้นงานของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนน ให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ดังนี้

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เนื้อหา	มีสาระสำคัญตรงกับ หัวเรื่อง มีประโยชน์ ต่อผู้ฟัง ใช้เวลา ตามที่กำหนด	มีสาระสำคัญ ตรงกับหัวเรื่อง มี ประโยชน์ต่อผู้ฟัง	มีสาระสำคัญ ตรงกับหัวเรื่อง มีประโยชน์ต่อ ผู้ฟังเล็กน้อย	สาระสำคัญไม่ ตรงกับหัวเรื่อง ไม่มีประโยชน์ ต่อผู้ฟัง
2. คุณภาพ	ภาพสวยงาม และเสียงชัดเจน มีความต่อเนื่อง น่าติดตาม	ภาพสวยงามและ เสียงชัดเจน	ภาพสวยงาม แต่เสียงไม่ ชัดเจน	ภาพและเสียง ไม่ชัดเจน
3. บุคลิกภาพ	แต่งกายเรียบร้อย เหมาะสม ใช้ภาษา และถ้อยคำสุภาพ ออกเสียงชัดเจนตาม หลักภาษา	แต่งกายเรียบร้อย เหมาะสม ใช้ ภาษาและถ้อยคำ สุภาพ	แต่งกาย เรียบร้อย ใช้ ภาษาและ ถ้อยคำสุภาพ	การแต่งกาย และการใช้ คำพูดไม่ เหมาะสม
4. ความคิด สร้างสรรค์	มีการใช้เทคนิคพิเศษ หลากหลายรูปแบบ เร้าความสนใจได้ดี เช่น การเปลี่ยนมุม กล้อง การสร้างเสียง ประกอบ	มีการใช้เทคนิค พิเศษ และมีการ เปลี่ยนมุมกล้อง เพื่อทำให้งาน น่าสนใจ	มีการใช้เลือกใช้ มุมกล้องเพื่อ สร้างความ น่าสนใจให้กับ ผลงาน	ไม่มีการเปลี่ยน มุมกล้อง ผลงานทำ คล้ายกับที่มี คนอื่นทำไว้ แล้ว

### เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำการประเมินตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์แบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Rubrics) เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนของพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความสนใจในการเรียน	เข้าเรียนตรงเวลา สนใจฟัง มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยความเต็มใจ	สนใจฟัง มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ตั้งใจทำงาน	สนใจแสวงหาความรู้เพิ่มเติม แต่ไม่ตั้งใจทำงาน	ไม่สนใจฟัง และหยอกล้อกันในเวลาเรียน
2. ความรับผิดชอบต่องาน	มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบทำงานที่มอบหมายได้สำเร็จ สมบูรณ์ มีเนื้อหาสาระถูกต้องชัดเจน และส่งงานตรงเวลา	มีการวางแผนการทำงาน และทำงานที่มอบหมายได้สำเร็จ มีเนื้อหาถูกต้อง และส่งงานตรงเวลา	ทำงานที่มอบหมายได้สำเร็จ และงานที่ได้มีเนื้อหาสาระถูกต้อง	ทำงานไม่เป็นระบบ งานไม่เรียบร้อย
3. ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	มีการแลกเปลี่ยนความรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานด้วยความรัก สามัคคี และมีความสุข	มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานด้วยความรัก สามัคคี	มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทำงานด้วยความรัก สามัคคี	ไม่มีการปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนความรู้ใดๆ กับผู้อื่น
4. การแสดงความคิดเห็น	ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างหลากหลายและเสนอแนวความคิดที่สร้างสรรค์อยู่เสมอ	ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ แต่บางครั้งต้องให้ครูเรียก	ร่วมแสดงความคิดเห็นเมื่อครูถามเท่านั้น	ไม่ร่วมแสดงความคิดเห็นถามก็ไม่ตอบ

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ในรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่ง que ฉันคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่ได้เนื้อหาไม่ครบ และไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาด ทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

# เอกสารประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1



นางสาวรุจิรัตน์ แก้วคำแสน

โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ อำเภовาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23



มาทำความรู้จักตนเองกันเถอะ

- \* ฟังความคิดกับการเรียนรู้
- \* การทำความรู้จักตนเอง



## มาทำความรู้จักตนเองกันเถอะ

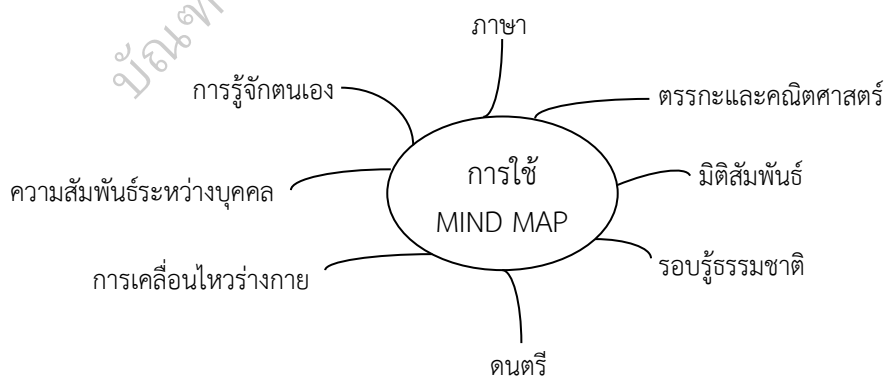
การทำความรู้จักตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เราวางแผนอนาคตหรือกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของตนเองได้ดียิ่งขึ้นทั้งในเรื่องส่วนตัว การเรียน และการทำงาน การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้นทุกวัน

ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารมีจำนวนมาก แต่จะมีความถูกต้องมากน้อยเพียงใดนั้นต้องใช้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ให้ดี การเรียนรู้และการฝึกฝนจะช่วยให้เราจัดระบบความคิดหรือนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นักการศึกษาและผู้รู้หลายท่านได้คิดค้นหาวิธีในการเรียนรู้ไว้หลายรูปแบบ การนำผังความคิดมาช่วยจัดการความคิดและการเรียนรู้ เป็นรูปแบบหนึ่งที่มีผู้นิยมใช้เป็นจำนวนมากและทำได้ง่าย โดยสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่อง เพื่อแสดงแผนภาพให้เห็นความเชื่อมโยงของแต่ละเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

### ผังความคิดกับการเรียนรู้

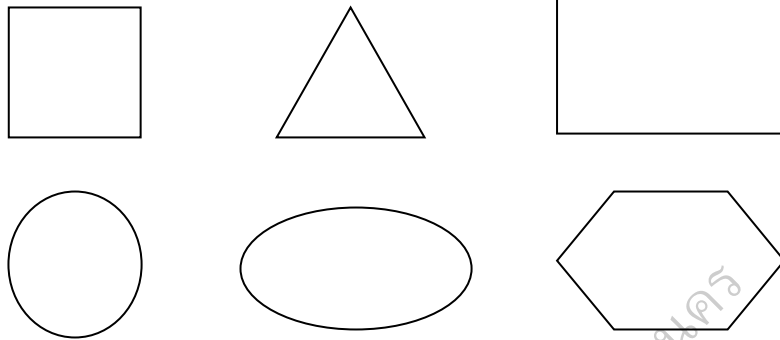
**ผังความคิด (Mind Map)** เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวมโดยใช้ เส้น คำ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพแสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ โดยมีขั้นตอนหลักๆ ในการทำดังนี้ (ทิศนา แคมมณี, 2555, หน้า 389-391)

1. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลาง แล้วแตกสาขาออกไปเป็นความคิดรวบยอดย่อยๆ ตัวอย่างเช่น

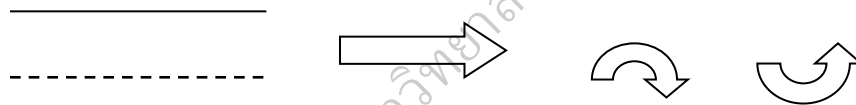




2. เขียนคำที่เป็นตัวแทนความหมายของความคิดนั้นๆ ลงไป และใช้รูปทรงเรขาคณิต แสดงระดับของคำ คำใดอยู่ในขอบเขตหรือระดับเดียวกัน ใช้รูปทรงเรขาคณิตเดียวกันล้อมกรอบคำนั้น รูปทรงเรขาคณิตที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปมีดังนี้



3. ลากเส้นเชื่อมโยงความคิด เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความคิดต่างๆ เส้นที่ใช้ อาจเป็นเส้นตรง เส้นโค้ง หรืออาจใช้ลูกศร แสดงความเชื่อมโยงของความคิดต่างๆ ตัวอย่างการใช้เส้นมีดังนี้



4. ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เป็นตัวแทนความหมายของความคิดและความรู้สึกต่างๆ เช่น



สงสัย



รัก พอใจ



กระฉ่าง แจ่มชัด



เวลา



โรงพยาบาล



อันตราย



เดินทาง



อาหาร



เงิน เศรษฐกิจ







## ทำความรู้จักตนเอง

ปัจจุบันมีผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการทำความรู้จักตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการสร้างจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนทั้งในส่วนบุคคลและทำเป็นกลุ่มหรือในองค์กร เพื่อพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพการงาน หรือใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำความรู้จักตนเองจึงเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เราควรให้ความสนใจ

**การรู้จักตน (Self awareness)** คือ การเข้าใจความรู้สึกของตนเอง และจุดมุ่งหมายของชีวิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนการรู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตนเองอย่างไม่ลำเอียงเข้าข้างตนเอง

**การรู้จักตน (อัตตัญญาตา)** หมายถึง การพิจารณาเข้าใจตนเอง ได้แก่ การรู้จักฐานะที่ตนเองเป็นอยู่การประพฤติตนให้เหมาะสมกับฐานะของตน การปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับตำแหน่งของตนไม่ก้าวก่ายสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

การรู้จักตนเอง หมายถึง การที่เราเข้าใจความรู้สึกและขีดความสามารถของตนเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร ทำให้เราประพฤติตนได้เหมาะสมกับสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม

### ข้อดีของการรู้จักตนเอง

การที่เราเปิดเผยตัวเองมากเท่าไร ก็จะทำให้เราเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น **การรู้จักตนเอง (Self awareness)** รวมไปถึงการรับรู้และรู้จักความสามารถของตัวเอง จะต้องรู้ว่าเราเป็นคนอย่างไร ชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เก่งอะไร ไม่เก่งอะไร และที่สำคัญเราต้องรู้อารมณ์ของตนเองด้วยว่าขณะนี้เรามีอารมณ์เป็นอย่างไร การรู้จักอารมณ์ตนเองจะนำไปสู่การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งการที่จะรู้จักตนเอง รู้อารมณ์ของตนเองได้ ต้องเริ่มจากการรู้ตัว หรือการมีสติ การรู้จักตนเองเป็นรากฐานของการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะการรู้จักตนเองหมายถึงรวมถึง ขีดความสามารถของตัวเอง รู้ข้อจำกัดของตัวเอง อะไรที่ทำได้ อะไรที่เกินฝัน การรู้จักตนทำให้เราเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้น เราจะพบว่ามีบางเรื่องที่เราคล้ายคนอื่น และมีอีกหลายเรื่องที่แตกต่างกัน เช่น เจตคติ ความคิด



ความเชื่อ ประสบการณ์ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองที่ผลักดันให้เรามีพฤติกรรมหรือการ แสดงออกต่างกัน เมื่อเราได้เข้าใจปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้เกิดการยอมรับและเข้าใจ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

**การเข้าใจผู้อื่น ( Empathy )** หมายรวมถึง ความสามารถรับรู้อารมณ์ผู้อื่น เข้าใจ ถึงมุมมองของคนเหล่านั้น เป็นความรู้สึกแบบ “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” และให้ความสนใจ ต่อความกังวลใจของคนดังกล่าว การที่จะเข้าใจคนอื่นได้ดีต้องเปิดใจตนเองรับรู้รอบ ลัญญาณทางอารมณ์ได้อย่างกว้างขวาง จึงไวในการรับรู้ถึงความรู้สึกทางอารมณ์ของผู้อื่น โดยไม่ต้องพูด เป็นผู้รับฟังอย่างตั้งใจและสามารถจับประเด็นที่เป็นมุมมองของผู้อื่นได้ดี ด้วยทักษะในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น เราจะเข้ากับบุคคลต่างๆ ที่มาจากความหลากหลาย ทางภูมิหลัง และวัฒนธรรมได้ การที่จะรักษาสัมพันธภาพที่ดี และยาวนานนั้นเราต้องทำให้ เขา รู้สึกว่าเรา - รักเขา - เห็นเขาสาคัญ - ให้เกียรติเขา - ยกย่องเขาเขา - จริงใจต่อเขา - เข้าใจเขา - เห็นเขามีคุณค่า - ช่วยเหลือเขา - เป็นมิตรกับเขา - หวังดี ต่อเขา (โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม, 2551, ออนไลน์)

### **ค้นหาความสุขในชีวิตด้วย “ทักษะการรู้จักตนเอง”**

คนจำนวนมากต่างพยายามมุ่งชนขวายในการพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านทักษะ ความรู้ความสามารถทั้งในและนอกระบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เอก การเข้าหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ฝึกอบรมบุคลิกภาพ ฯลฯ เนื่องจากเป็นสิ่ง สำคัญในโลกยุคใหม่ที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง และในโลกยุคความรู้คืออำนาจใน ปัจจุบัน อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่คนส่วนใหญ่กลับหลงลืมและละเลยไปอย่างน่าเสียดาย... นั่นคือ **การเรียนรู้จักตนเอง**

การเรียนรู้จักตนเองเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ดูเหมือนไม่สำคัญ ไม่จำเป็นต้องมานั่งเรียนรู้ทำ ความเข้าใจ เปรียบได้กับเส้นผมบังภูเขา ที่ทำให้คนจำนวนมากแม้มีความรู้มากมายท่วมหัว แต่เอาตัวไม่รอด นั่นคือการเรียนรู้จักตัวของเขาอย่างถ่องแท้แน่นอน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว การรู้จักตนเอง นับเป็นพื้นฐานสำคัญที่เราควรเรียนรู้เป็นอันดับแรกสุดในชีวิต เนื่องจาก การรู้จักตนเองจะทำให้เรา มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินชีวิต เนื่องจากรู้ว่าตนมีความ ถนัดความชอบและความสามารถในด้านใด ดังนั้นจึงรู้ว่าตนควรจะทำอะไร ประกอบ อาชีพอะไร ควรแสวงหาความรู้อะไรเพิ่มเติม นอกจากนี้การรู้จักตนเองในชีวิตและได้รับการ แก้อไขอย่างทันท่วงทีจะทำให้เรารู้จักการปรับตัว เช่น ถ้ารู้ตัวว่าเราเป็นคนใจร้อน เมื่อมี เหตุการณ์ที่อาจจะนำไปสู่การใช้ความรุนแรงได้ เราควรที่จะแยกตัวออกมาบ้างสงบสติ

อารมณ์ เพื่อคิดหาวิธีการแก้ไขที่ดีที่สุด ถ้ารู้ตัวว่าเราความจำไม่ดี ต้องใช้วิธีการทำงานอย่างละเอียด ด้วยการจดบันทึกช่วยจำหรือทวนถามซ้ำให้เข้าใจ การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ การค้นพบความสุขที่แท้จริงในสิ่งที่ตนเลือกทำ จะนำไปสู่การเรียนรู้จักและเข้าใจผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น อันเป็นการลดปัญหาความขัดแย้ง และนำไปสู่มิตรภาพที่ดีตามมา

คนที่ไม่รู้จักตนเอง มักใช้ชีวิตโดยพล່อยไป

ตามกระแสสังคม เลียนแบบทำตามคนรอบข้างโดยขาดจุดยืนที่ชัดเจน เช่น เลือกคณะที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยตามค่านิยมขณะนั้นหรือเลือกตามเพื่อน เลือกแต่งงานกับคนที่มีฐานะดีมากกว่าคนที่รักเราจริงๆ เลือกงานที่

เงินเดือนสูงมากกว่างานที่ใจรักหรือชอบจริงๆ เลือกใช้สินค้าฟุ่มเฟือยตามแฟชั่นแทนสินค้าราคาประหยัดที่มีคุณภาพในระดับเดียวกัน ฯลฯ สุดท้ายเขาจึงไม่สามารถพบกับความสุขที่แท้จริงในชีวิตได้และนำไปสู่ปัญหามากมายตามมา

ทักษะการรู้จักตนเองเป็นทักษะสำคัญที่เราทุกคนต้องเรียนรู้และฝึกฝน เนื่องจากการรู้จักตนเองนั้นไม่ได้เป็นเรื่องที่นิ่งอยู่เฉยๆ แล้วจะสามารถรู้ขึ้นมาได้เอง แต่ต้องผ่านกระบวนการบ่มเพาะ ผ่านประสบการณ์ต่างๆ การลองผิดลองถูก ความผิดหวัง เจ็บปวด ความผิดพลาดล้มเหลว เพื่อที่จะตกเป็นผลึกทางปัญญาในการรู้จักตนเอง รวมทั้งผ่านการปฏิสัมพันธ์พูดคุยกับบุคคลรอบข้าง ซึ่งถือเป็นกระจกสะท้อนชั้นดีให้เราได้เรียนรู้จักตนเอง ยิ่งรู้จักตนเองเร็วเท่าไรยิ่งเป็นการได้เปรียบในการออกสตาร์ทไปสู่เป้าหมายชีวิตได้เร็วเท่านั้น รวมทั้งยังเป็นรากฐานสำคัญในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จท่ามกลางปัญหาและแรงกดดันต่างๆ



## การฝึกฝนทักษะการรู้จักตนเอง

การฝึกฝนทักษะการรู้จักตนเองนั้นทำได้หลายรูปแบบ หรืออาจจะเริ่มจากวิธีการดังต่อไปนี้

หาโอกาสทำงานที่หลากหลาย ไม่เลือกงาน แต่พยายามเรียนรู้และทดลองทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน อย่าเพิ่งบอกปัดหรือปฏิเสธไปในทันที แม้อูเหมือนงานนั้นจะเป็นงานที่ยากเกินความสามารถก็ตาม โดยระหว่างทาง

ที่เราได้ทำงานใหม่ๆ นั้นจะทำให้เราได้เรียนรู้จักตัวเองมากยิ่งขึ้นทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง สิ่งดีที่ชอบ หรือไม่ชอบ ผ่านงาน ที่ทำ ซึ่งนอกจากทำให้เราได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ในการเรียนรู้จักตนเองและผู้อื่นเพิ่มขึ้นแล้ว ยังเป็นการเปิดโลกกว้างให้เราได้เห็นมุมมองใหม่ของผู้ที่ด้อยโอกาส ยากจน ยากลำบากกว่าเรา ซึ่งอาจทำให้เราได้ค้นพบตัวเอง ในมุมที่แตกต่างออกไปอย่างคาดไม่ถึง

ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ ในการที่เราจะรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้นนั้น จำเป็นต้องอาศัยคนรอบข้างมาช่วยเหลือในการเป็นกระจกเงา คอยสะท้อนชีวิตของเราในบางด้านบางมุมที่เราไม่เคยรู้มาก่อน หรืออาจจะมีจุดที่เราคิดเข้าข้างตัวเองว่าเราไม่ได้เป็นเช่นนั้น ดังนั้นเมื่อมีคนมาตักเตือนเรา แม้ว่าจะอายุน้อยกว่าเราหรือเป็นลูกน้องเรากก็ตาม เราควรน้อมรับคำวิพากษ์วิจารณ์เหล่านั้นไว้ พร้อมนำมาพิจารณาและหาทางปรับปรุง ในส่วนที่เป็นจุดอ่อนให้กลายเป็นจุดแข็งในอนาคต

เรียนรู้จักวิเคราะห์ตนเอง โดยทั่วไปเมื่อมีใครมาว่ากล่าวตักเตือน หรือมาโทษว่าเราเป็นฝ่ายผิด ปฏิกริยาตอบกลับของเรามักจะเป็นในเชิงไม่พอใจ หรือหากเราถูกจำนนด้วยหลักฐานว่าเป็นฝ่ายผิดจริง ปฏิกริยาอย่างหนึ่งที่เราพบเห็นบ่อยนั้นคือ เรามักจะโยนความผิดให้กับคนรอบข้างทันที เช่น โทษเพื่อนที่ส่งงานมาให้เรา โทษอุปกรณ์สำนักงาน โทษดินฟ้าอากาศ โทษจรรยาจร ฯลฯ

ปฏิกริยาความไม่พอใจ และการโยนความผิดนั้นเปรียบเสมือนเป็นการสร้างกำแพงแห่งการปกป้องตัวเองที่หนาแน่นจนบางครั้งทำให้เราไม่สามารถรู้จักตัวตนที่แท้จริงได้ ดังนั้นเราต้องทะลุกำแพงแห่งการปกป้องตัวเองออกไป ด้วยการเปิดใจยอมรับคำว่่ากล่าวตักเตือนนั้น โดยคิดเสมอว่าในเหตุการณ์ต่างๆ ไม่มีใครที่จะเป็นฝ่ายถูกทั้งหมดหรือผิดทั้งหมด ดังนั้นเราควรเปลี่ยนมุมมองความคิดใหม่ เป็นการฉวยโอกาสเรียนรู้จักตัวเองผ่านเหตุการณ์นั้นๆ โดยฝึกการคิดวิเคราะห์พิจารณาหาจุดที่เราต้องเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์หา





แนวทางแก้ไข พร้อมหาทางปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น มากกว่าที่จะมาโทษเหตุการณ์ หรือโทษคนอื่นเพื่อบอกว่าใครถูกใครผิด

การรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ นับเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญมากกว่า การเรียนรู้ใดๆ เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ระยะยาวตลอดทั้งชีวิต โดยหัวใจสำคัญคือ



ฉวยโอกาสเรียนรู้จากงานต่างๆ  
 กล้าที่จะฟังคำวิพากษ์ฝึกฝนใน  
 การวิเคราะห์ตัวเองผ่านสถานการณ์  
 ต่างๆ ซึ่งแม้เราอาจต้องพบกับ  
 ความจริงที่เจ็บปวดบ้างเกี่ยวกับ  
 ตัวตนที่แท้จริงของเรา แต่ในระยะ  
 ยาวนั้นการรู้จักตนเองจะนำมาซึ่ง  
 ความสุขและเป็นรากฐานของ  
 ความสำเร็จในชีวิตอย่างแน่นอน

(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551, ออนไลน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง





## คุณรู้จักตัวเองดีหรือยัง

วัยรุ่นหลายคนติดตาม  
ข้อมูลข่าวสารจากวงการบิน  
ในยุคนี้ไม่มีใครไม่รู้จักสาวผิวเข้ม  
ตาคมซึ่งรับบทบาททั้งนักแสดง  
พิธีกร เธอประสบความสำเร็จทั้ง  
ในจอและนอกจอ ลองฟังความคิด  
บางแง่มุมของเธอแล้วจะรู้ว่าทำไม  
ใครๆ จึงชื่นชมและมึนงงให้ทำมากมายที่ไม่ใช่ได้มาเพราะหน้าตา  
แต่ได้มาเพราะความสามารถอันโดดเด่นของเธอ



**ไม่สวย แต่สุข สนุกกับการเรียนและการทำงาน**

### 🌸 เส้นทางเรียนที่มีสุข

ไอปอลล์ หรือ ปาณิสรา พิมพ์ปรีดิ์ เรียนจบ ม.ต้น จากโรงเรียนราชินีบน และเรียน ม.ปลาย ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แผนกอังกฤษ-ฝรั่งเศส จากนั้นเข้าเรียนต่อที่คณะ นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไอปอลล์ เล่าว่า "พอมารเรียนเตรียมอุดมฯ ก็เรียนแล้วต้องสอบเอ็นทรานซ์ให้ได้ เพราะบ้านจน ไม่มีปัญญาเรียนเอกชนหรือก พ่อแม่ก็มีมนุษย์เงินเดือน ตอนเรียน อยู่เตรียมฯ เรียนได้ 3 กว่าตลอด ไม่ฉลาด แต่ขยัน เขาเรียนพิเศษกันเราไม่มีเงิน เราตั้งใจ เรียนแล้วไปสอบเอา อ่านเอง"

### 🌸 รักเรียนเพื่อพ่อแม่

"ปอลล์ไม่มีความสามารถพิเศษอะไร ร้อง เล่น เต้นระบำ ปอลล์ทำไม่เป็น สิ่งที่ปอลล์ ทำได้ตอนนั้นก็ตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ทำยังไงก็ได้เพื่อให้พ่อกับแม่มีน้ำหล่อเลี้ยงใจ เพราะ ปอลล์ รู้สึกว่ากำลังใจของพ่อแม่ก็คือลูก ถ้าเรามัวแต่จะสร้างปัญหาเราก็คือ ลูกทรมาน ทุกครั้งที่พ่อกับแม่ไปหาที่โรงเรียนก็มักจะได้รับคำชมจากครูบาอาจารย์กลับมา เพราะปอลล์ เป็นเด็กเรียนเก่ง เป็นประธานนักเรียน เป็นหัวหน้าห้องตั้งแต่เด็กจนโต





เกรดเฉลี่ยปอลล์ไม่เคยต่ำกว่า 3.70 ไม่เคยต้องเรียนพิเศษ เพราะเรารู้ว่าทุกอย่างเราหาเงินช่วยพ่อแม่ไม่ได้ เราก็ต้องแบ่งเบาภาระท่าน โดยการเป็นลูกที่ดี เป็นพี่ที่ดี และตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด”

### ❁ เรียนมีความสุข สนุก เพราะถูกจริต

เมื่อเข้าเรียนที่นิเทศฯ เธอก็มีความสุขกับการเรียนมาก แม้ว่าจะกังวลว่าจะมีงานทำไหม ปี 2543 มันเป็นปีที่ฟองสบู่แตกใหม่ๆ คนเรียนนิเทศฯ ตกงานเพียบ ปอลล์นึกในใจ แอ่แล้ว บ้านจณยังจะเรียนนิเทศอีก เราไม่ตั้งใจเลย (หัวเราะ) นั่นคือทางแยกชีวิตที่แบบส่งผลกับตัวตนมาก

ต้องบอกว่าเด็กคณะนี้มันโดนเลี้ยงให้รักกิจกรรม ตอนเรียนก็โดดเด่นมาตลอด เพราะกล้าและประหลาด แต่พอมาเข้านิเทศฯ จุฬายฯ คนแบบปอลล์มันรวมตัวเยอะแยะไปหมด มันเลยกลายเป็นแบบสนุก พอมาอยู่นิเทศฯ จุฬายฯ มันยิ่งกล้า และผลักดันตัวเอง ครูเงาะ แอ๊ดตั้งไค้ช เป็นรุ่นพี่ เขาดึงมาเล่นหนังในจีทีเอช (GTH) แจ็งเกิดที่นั่นก็เลยยาวมาเลย

ตอนเด็กๆ คนอื่นเวลาครูถามอยากเป็นอะไร ปอลล์ตอบครูว่าเป็นอะไรก็ได้ที่เลี้ยงพ่อแม่ได้ แล้วอาชีพนี่ ปอลล์ไม่คิดว่าจะได้ทำ วงการนี้คือพื้นที่ของคนสวย เมื่อวันหนึ่งเราได้มาทำ มันคืออาชีพ ที่ปอลล์รักมาก ปอลล์ทำงานทุกวันโดยที่ปอลล์ไม่เบื่อ งานที่ชอบและเงินดี เราแฮปปี้มาก

สมัยก่อนบ้านเราจะโดนยึด ช่วยพ่อแม่อะไรไม่ได้เลย เพื่อนเราสวยๆ ไปเป็นพริตตี้ แล้วเราล่ะ ปอลล์ไม่สวยเราทำอะไรไม่ได้นอกจากเรียนให้เก่ง อย่าทำปัญหาให้พ่อแม่เครียด”

โอบอลล์เรียนจบนิเทศศาสตร์ จุฬายฯ เกียรตินิยมอันดับสอง วิชาเอกการประชาสัมพันธ์วิชาโท การโฆษณาและวาริชวิทยา

มีคำถามถึงความสุข ถามคุณโอบอลล์ ได้ที่ [www.happinessisthailand.com](http://www.happinessisthailand.com)

#ความสุขจากการเรียน #ความสุขจากการทำงาน ชอบคุณข้อมูลจาก [dek-d.com](http://dek-d.com)



## ผิดหวังเพราะหวังผิดๆ

“ที่พวกเธอต้องนั่งร้องไห้กันอยู่บ่อย ๆ  
 นั้นแหละ เพราะธรรมชาติมันกัดเอา  
 เพราะมันไม่มีวิบัสสนา  
 เพราะว่ามันไม่ได้ดูให้เห็นตามที่เป็นจริงว่า  
 อ้าว นี่มันของธรรมชาติ มันต้องเป็นไป  
 ตามกฎของธรรมชาติ ถ้าเราไปโง่  
 ไปหลงยึดถือ มันจะกลายเป็นความทุกข์ขึ้นมา  
 เพราะว่าเรามันทำผิดธรรมชาติ  
 หรือหวังเกินกว่าธรรมชาติจะมีให้  
 ฉะนั้นเมื่อเราไม่ได้อย่างที่เราหวังด้วยความโง่  
 เราก็ต้องเป็นทุกข์แหละ”

พุทธทาสภิกขุ



พุทธทาสภิกขุ

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

ที่มา : <http://www.facebook.com/buddhadasaarchives?fref=ts>



ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

## ชุดที่ 2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น



นางสาวรุจิรัตน์ แก้วคำแสน  
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ  
อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

## คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

### ชุดที่ 2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น

#### คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้ปรากฏได้ชัดเจนที่สุดคือ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยอื่นๆ

ดังนั้นครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเนื้อหาสาระได้กล่าวถึง การให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยการศึกษาค้นคว้าความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเขียนบทสวดคดี โดยการนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม และในชุดกิจกรรมที่ 2 ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 3 แผน ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การเขียนบทสวดคดี เวลา 1 ชั่วโมง ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะใช้เวลาทั้งหมด 3 ชั่วโมง

2. ครูควรศึกษาและลองทำกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำเพราะเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในขณะที่เรียนครูจะได้ให้คำแนะนำได้ถูกต้อง

3. ครูควรแนะนำวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมนี้ แก่ผู้เรียนให้ชัดเจน ว่าเอกสารประกอบด้วยอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น นอกห้องเรียนเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างรอบด้าน

4. ครูอธิบายบทบาทของผู้เรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ชุดที่ 2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยในการเรียนด้วยชุดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น หากใครมีปัญหามาสามารถสอบถามครู ได้ด้วยตนเอง

6. ครูควรปลุกฝังให้ผู้เรียนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองมากกว่าการทำเพื่อให้ได้ คะแนน

7. ครูควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียนโดยการติดตามประเมินผล และยกย่องชมเชย เป็นระยะถึงความพยายามและความตั้งใจในการทำงาน รวมถึงการออกไปเรียนรู้ร่วมกับ นักเรียนในบางโอกาสตามความเหมาะสม เพื่อให้ทราบปัญหาในการทำงานของนักเรียน เนื่องจากการทำกิจกรรมบางส่วนอาจจำเป็นต้องใช้เวลาในวันหยุดและทำกิจกรรมในชุมชน

### การเตรียมอุปกรณ์

การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง ทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ เครื่องเสียง ไมโครโฟน สื่อ-อุปกรณ์การ เขียน เช่น สี กระดาษ ตัวอย่างงาน เป็นต้น ตลอดจนแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่ระบุไว้ในชุด กิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบและถูกต้องพร้อมใช้งาน

2. ทดลองทำกิจกรรมที่มีการปฏิบัติในการใช้สื่อต่างๆ ในแต่ละชุดกิจกรรม ก่อนที่จะลงมือทำ เพราะหากมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขให้เรียบร้อย

### บทบาทของครู

ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนและการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม
3. เตรียมการสอนล่วงหน้า
4. ตรวจสอบอุปกรณ์ที่มีในชุดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังใช้
5. ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมโดยบทบาทของครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือเกิดปัญหาจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้
6. หลังจากให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ควรแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทันทีหรือเร็วที่สุด

### บทบาทของนักเรียน

1. ศึกษาวิธีการเรียนในคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้เข้าใจก่อนที่จะเริ่มเรียน
2. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนให้เสร็จสมบูรณ์
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนหรือมีข้อสงสัยไม่เข้าใจคำชี้แจงให้ซักถามครูผู้สอนด้วยตนเอง
4. ควรปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ
5. กิจกรรมแต่ละเรื่องอาจมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว นักเรียนควรอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด
6. เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนส่งงานกับครูผู้สอนและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณ

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 2.1 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายลักษณะและข้อดีของการทำงานกลุ่มได้
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์
3. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. การทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ข้อดีของการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. หลักการทำงานของกระบวนการกลุ่ม
4. ทำงานอย่างไรให้มีความสุข

#### 4. ความคิดรวบยอด(สาระสำคัญ)

การทำงานร่วมกันเป็นทักษะทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การทำงานเป็นกลุ่มจะเน้นการมีส่วนร่วมโดยบุคคลหรือสมาชิกกลุ่มที่มีความรู้ ความสามารถ ร่วมมือกันทำงาน มีการระดมสมองเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นการทำงานเป็นกลุ่มเราต้องรู้จักการวางตัวทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ร่วมแสดงความคิดเห็นและลงมือทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงานที่กลุ่มกำหนดไว้

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. พังความคิด รายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น
2. กิจกรรมบทบาทสมมติ “นักข่าวน้อย”



### 3. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูฉายคลิปวิดีโอข่าวสั้น ภาพข่าวเหตุการณ์ประจำวัน ให้นักเรียนพิจารณาว่า กว่าจะได้ข่าวขึ้นนี้ออกมาน่าเสนอใครมีส่วนร่วมบ้าง
2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับข้อดี-ข้อเสียของการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อบทบาทของคนในสังคม ในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร มีใครชอบเป็นผู้นำหรือผู้ตามบ้าง เพราะเหตุใด และอธิบายกระบวนการทำข่าว ซึ่งจะต้องมีนักข่าวและช่างภาพเป็นหลัก ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ นั้นอาจจะไม่มีก็ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน เพื่อแสดงบทบาทสมมติ “นักข่าวน้อย” โดยร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อน หรือประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น การเรียน การคบเพื่อน วิธีการดำเนินชีวิตเหตุการณ์ต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น โดยให้เลือกมา 1 ประเด็นที่น่าสนใจ แล้วให้ช่วยกันเขียนผังความคิดออกแบบเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผังความคิดที่ได้มาออกแบบบทบรรยาย สรุปข้อมูลที่ช่วยกันคิดให้เป็นประโยคและเขียนสคริปต์ (บทพูด) โดยใช้หลัก 5W1H เพื่อตอบคำถามที่ว่า ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) ให้แบ่งหน้าที่กันทำงาน
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติ “นักข่าวน้อย” รายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 2 - 3 นาที

4. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความเหมาะสมของเนื้อหา การใช้คำพูด การแสดงความรู้สึก ทั้งในฐานะผู้พูดและผู้ฟังว่ามีความรู้สึกอย่างไร

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนความรู้ในวันนี้ พร้อมกับซักถามให้คำแนะนำเพิ่มเติม

2. ครูยกย่องชมเชยการทำงานของนักเรียน กลุ่มที่มีความรับผิดชอบ ความตั้งใจในการทำงาน กลุ่มที่ทำข่าวโดดเด่นสร้างสรรค์ หรือให้รางวัลผลงานขวัญใจมหาชน กลุ่มที่เพื่อนให้คะแนนมากที่สุด พร้อมทั้งให้กำลังใจนักเรียนที่ผลงานยังไม่น่าสนใจหรือทำงานยังไม่คล่อง

3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น ความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม ความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. บันทึกชีวิตประจำวัน
3. คลิปวิดีโอ ตัวอย่างข่าวสั้น
4. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
5. กิจกรรมบทบาทสมมติ “นักข่าวน้อย”

#### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจฟังความคิด รายงานข่าวสั้นในห้องถื่น	แบบประเมินการจัดทำผังความคิด รายงานข่าวสั้นในห้องถื่น	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มเรื่อง “นักข่าวน้อย”	แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มเรื่อง “นักข่าวน้อย”	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง “อาชีพในฝันของฉัน” ความยาว 1 หน้า  
กระดาษ ส่งในวันพรุ่งนี้ โดยอาจไปสอบถามผู้ปกครอง หาข้อมูลจากห้องสมุด หรือสืบค้น  
จากอินเทอร์เน็ต

### 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
 .....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
 .....

แนวทางแก้ไข

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### ภาคผนวก

1. แบบประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) รายงานข่าวสั้น  
ในท้องถิ่น
2. เกณฑ์การประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping) รายงานข่าวสั้น  
ในท้องถิ่น
3. แบบประเมินการรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น
4. เกณฑ์การประเมินการรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น
5. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
6. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
7. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
8. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

## แบบประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping)

### รายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการจัดทำผังความคิดรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น  
ของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics)  
เพื่อประเมินชิ้นงานของผู้เรียนในรายการต่อไปนี้

.....

**1. เนื้อหาสาระ** หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีประเด็น  
ย่อยสนับสนุนให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่

1.1 ลักษณะเด่นของเรื่อง เช่น อาชีพ ประเพณี วิถีชีวิต ปัญหาวัยรุ่นหรือ  
ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เรื่องราวดีๆ ที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น เป็นต้น

1.2 รายละเอียดเพิ่มเติม เป็นการบอกเล่าที่มาที่ไป มีจุดเปลี่ยนอะไรเกิดขึ้น  
บ้างในแต่ละช่วงเวลา ให้ข้อมูลว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไมจึงเป็น  
เช่นนั้น มีใครเกี่ยวข้องบ้าง

**2. ความตั้งใจในการทำงาน** หมายถึง มีวินัยในการทำงาน โดยแสดงถึงความ  
ตั้งใจพยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตาม  
ขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด

**3. ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง มีการนำเสนอที่น่าสนใจ โดยใช้ข้อความ  
รูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี มีการจัดวางองค์ประกอบได้มาตรา  
ส่วนเหมาะสม โดยอาจจะเป็นเรื่องเดิมที่มีอยู่แล้ว แต่ให้เอามาเล่านำเสนอในประเด็นที่  
แปลกใหม่

## เกณฑ์การประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping)

### การรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่นของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ตามระดับคุณภาพดังนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีวินัยในการทำงาน โดยแสดงถึงความตั้งใจพยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการนำเสนอ โดยใช้ข้อความ รูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี มีการจัดวางองค์ประกอบได้มาตรฐานส่วนเหมาะสม มีความคิดแปลกใหม่โดดเด่นน่าสนใจ

3 (ดี) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนได้ถูกต้องแต่ไม่ครบทุกประเด็น มีวินัยในการทำงาน แต่วิธีการทำงานยังบกพร่องในบางขั้นตอน ส่งงานทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการนำเสนอที่น่าสนใจ โดยใช้ข้อความ รูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี จัดวางองค์ประกอบได้มาตรฐานส่วนเหมาะสม มีการดัดแปลงผลงานจากชิ้นงานทั่วไป

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนได้ถูกต้องแต่มีประเด็นน้อย มีวินัยในการทำงาน วิธีการทำงานบกพร่องหลายขั้นตอน ส่งงานทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการใช้ข้อความ รูปภาพ สื่อความหมายได้ดี จัดวางองค์ประกอบได้มาตรฐานส่วนเหมาะสม แต่มีแนวความคิดซ้ำกับที่มีผู้อื่นทำไว้แล้ว

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ แต่ไม่ครบตามหัวข้อที่กำหนด การทำงานบกพร่องหลายขั้นตอน ส่งงานไม่ทันเวลาตามที่กำหนด ชิ้นงานมีเฉพาะข้อความสื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือคล้ายกับผู้อื่น

## แบบประเมินการรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น “นักข่าวน้อย”

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่นของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินชิ้นงานของผู้เรียนในรายการต่อไปนี้

.....

**1. เนื้อหาสาระ** หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีประเด็นย่อยสนับสนุนให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่

1.1 ลักษณะเด่นของเรื่องมีความน่าสนใจ มีประโยชน์หรือให้ข้อคิดแก่ผู้ชม เช่น อาชีพ ประเพณี วิถีชีวิต ปัญหาयरุ่นหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เรื่องราวดีๆ ที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น เป็นต้น

1.2 รายละเอียดเพิ่มเติม เป็นการบอกเล่าที่มาที่ไป มีจุดเปลี่ยนอะไรเกิดขึ้นบ้างในแต่ละช่วงเวลา ให้ข้อมูลว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น มีใครเกี่ยวข้องบ้าง บอกรายละเอียดได้อย่างชัดเจนครบถ้วน

**2. ความตั้งใจในการทำงาน** หมายถึง มีวินัยในการทำงาน โดยแสดงถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจพยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด

**3. ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง มีการนำเสนอที่น่าสนใจ โดยใช้คำพูดและน้ำเสียง เพื่อสื่อความหมายได้ชัดเจนน่าติดตาม โดยอาจจะเป็นเรื่องเดิมที่มีอยู่แล้ว แต่ให้เอามาเล่านำเสนอในประเด็นที่แปลกใหม่

## เกณฑ์การประเมินการรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น “นักข่าวน้อย”

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการรายงานข่าวสั้นในท้องถิ่น แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียนตามระดับคุณภาพ ดังนี้

### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง การแสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้ามาดีมาก มีขั้นตอนครบถ้วน มีการสรุปความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลได้อย่างสมเหตุสมผล จัดวางลำดับเนื้อหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำเสนอด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ครบคลุมหัวข้อและรายละเอียดที่สำคัญ แสดงถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน พยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอข่าวให้น่าสนใจ โดยการใช้คำพูดและน้ำเสียง เพื่อสื่อความหมายได้ชัดเจนน่าติดตาม

3 (ดี) หมายถึง การแสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้ามาอย่างดี มีขั้นตอนครบถ้วน มีการสรุปความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลได้อย่างสมเหตุสมผล จัดวางลำดับเนื้อหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำเสนอด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ครบคลุมหัวข้อที่สำคัญ แสดงถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน พยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอข่าวให้น่าสนใจ โดยการใช้คำพูดและน้ำเสียง เพื่อสื่อความหมายได้ชัดเจน

2 (ปานกลาง) หมายถึง การแสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้ามาได้แต่ไม่ครบถ้วน มีการสรุปความคิดเห็น จัดวางลำดับเนื้อหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำเสนอด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง แสดงถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน พยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จ มีความคิดสร้างสรรค์ ในการนำเสนอข่าวให้น่าสนใจ และสื่อความหมายได้

1 (ปรับปรุง) หมายถึง การแสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้าไม่ชัดเจน ขาดขั้นตอน และรายละเอียด ไม่มีการสรุปความคิดเห็น ข้อมูลไม่ถูกต้อง งานไม่เรียบร้อย และมีลักษณะคล้ายกับเรื่องที่มีผู้อื่นทำไว้แล้ว



### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 11 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 2.2 เรื่อง แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
3. ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถบอกหรืออธิบายข้อมูลแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่นได้
2. สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
3. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
2. ความหมายของแหล่งเรียนรู้
3. ประเภทของแหล่งเรียนรู้

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

แหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์รวมความรู้หรือประสบการณ์ เป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตที่มีอยู่ในชุมชนและในธรรมชาติ เป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จำกัด เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ในชุมชน ประวัติ ประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรม การทำมาหากินของคนในชุมชน หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อชีวิตคนในชุมชน แหล่งเรียนรู้เหล่านี้มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ฟังความคิดแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น

2. แบบสำรวจข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

3. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูนำเสนอของจริงหรือภาพสินค้า OTOP จังหวัดสกลนคร เช่น ข้าวสาขางฟ้ายคราม น้ำเม่า เป็นต้น แล้วถามนักเรียนว่ารู้จักสินค้าเด่นของหมู่บ้านตนเอง ของอำเภอวาริชภูมิ สินค้า OTOP ของจังหวัดสกลนครหรือไม่ แต่ละชิ้นมีที่มาอย่างไร

2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง การดำรงชีวิตของคนในหมู่บ้านหรือในท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวไม่เหมือนใครว่ามีที่ใดบ้าง

2. ครูอธิบายถึงการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้มากมายทั้งในห้องเรียน แหล่งเรียนรู้จากชีวิตจริงของคนในชุมชน รวมถึงแหล่งเรียนรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ตให้เราศึกษาได้อยู่ตลอดเวลา แต่บางครั้งการเรียนรู้จากปฏิบัติจริง จากผู้รู้จริงในแต่ละด้านนั้นก็มีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน

3. ครูถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนเรียนจบแล้วต้องการประกอบอาชีพอะไรบ้าง ทำไมจึงเลือกอาชีพนั้น

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน ช่วยกันรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น แล้วช่วยกันแยกประเภทหรือจัดกลุ่ม เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจมา 1 เรื่อง เช่น วิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี การประกอบอาชีพ แล้วเขียนผังความคิดออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากผังความคิดที่ได้ แล้วช่วยกันไปสำรวจหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นนอกเวลาเรียน เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของคนในชุมชน ตามแบบฟอร์มที่แจกให้ (ปรับได้ตามความเหมาะสม)

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทพจนเนื้อหาที่เรียนในวันนี้ และสอบถามถึงความเหมาะสมของเนื้อหาว่าควรเพิ่มเติมหรือลดส่วนใดบ้าง
2. ครูยกย่องชมเชยนักเรียนที่ร่วมตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ให้กำลังใจและสร้างแรงกระตุ้นแก่นักเรียนที่ยังไม่ค่อยแสดงออกเท่าที่ควร
3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น ความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม ความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. สมุดบันทึกชีวิตประจำวัน
3. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
4. ของจริง ได้แก่ ข้าวฮาง ผ่าคราม น้ำเม่า
5. แบบสำรวจข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
6. ฟังความคิดแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น

#### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจฟังความคิด แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น	แบบประเมินการจัดทำ ฟังความคิด แหล่งเรียนรู้ ที่สำคัญในท้องถิ่น	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนในการทำกิจกรรม กลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึก ชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึก ชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนเขียนเรียงความเล่าเรื่อง “แหล่งเรียนรู้ที่ฉันประทับใจในท้องถิ่น” ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจมากที่สุด 1 เรื่องอย่างน้อย 1 หน้ากระดาษ โดยให้นักเรียนช่วยกันกำหนดวันส่งตามเหมาะสม

2. ครูนำผลงานจากการเรียงความเล่าเรื่อง “แหล่งเรียนรู้ที่ฉันประทับใจในท้องถิ่น” ของนักเรียนที่เขียนได้น่าสนใจมาติดบอร์ดหน้าห้องเรียน

### 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
 .....  
 .....  
 .....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
 .....

แนวทางแก้ไข

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

**แบบฟอร์มการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น**

รายการ	จุดเด่น/กิจกรรมที่ทำ	ชื่อผู้รู้	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
*จักสาน (ตัวอย่าง)	กลุ่มแม่บ้านแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากกก เช่น กระติบข้าว พวงกุญแจ กล่องทิชชู ตะกร้า เป็นต้น	นางแสง เหมะตุลิน	11 หมู่ 1 ต.วาริช ภูมิ อ.วาริชภูมิ จ.สกลนคร	088- 1234567	

รายชื่อผู้สำรวจกลุ่ม.....

1. .... 2. ....

3. .... 4. ....

5. ....



### ภาคผนวก

1. แบบประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping)  
แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น
2. เกณฑ์การประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping)  
แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น
3. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
4. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
5. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

## แบบประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping)

### แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการจัดทำผังความคิดแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินชิ้นงานของผู้เรียนในรายการต่อไปนี้

.....

**1. เนื้อหาสาระ** หมายถึง เนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้ มีประเด็นย่อยสนับสนุนให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่

1.1 ลักษณะเด่นของเรื่อง เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียนทั้ง 3 ประเภทคือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ในชุมชน เช่น ประวัติ ความเป็นมา ประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรม การทำมาหากินของคนในชุมชน หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่สำคัญในท้องถิ่น

1.2 รายละเอียดเพิ่มเติม เป็นการบอกเล่าที่มาที่ไป มีจุดเปลี่ยนอะไรเกิดขึ้นบ้างในแต่ละช่วงเวลา ให้ข้อมูลว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น มีใครเกี่ยวข้องบ้าง

**2. ความตั้งใจในการทำงาน** หมายถึง มีวินัยในการทำงาน โดยแสดงถึงความตั้งใจพยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด

**3. ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง มีการนำเสนอที่น่าสนใจ โดยใช้ข้อความรูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี มีการจัดวางองค์ประกอบได้เหมาะสม โดยอาจจะเป็นเรื่องเดิมที่มีอยู่แล้ว แต่ให้เอามาเล่นนำเสนอในประเด็นที่แปลกใหม่

## เกณฑ์การประเมินการจัดทำผังความคิด (Mind Mapping)

### แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการจัดทำผังความคิดแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ  
ในท้องถิ่นของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน  
ตามระดับคุณภาพดังนี้

.....

### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อ  
ที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนให้เรื่องราวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีวินัยในการ  
ทำงาน โดยแสดงถึงความตั้งใจพยายามแสวงหาวิธีทำงานจนสำเร็จและผลงานมีคุณภาพ  
ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการนำเสนอ โดยใช้  
ข้อความ รูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี มีการจัดวางองค์ประกอบ  
ได้มาตรฐานเหมาะสม มีความคิดแปลกใหม่โดดเด่นน่าสนใจ

3 (ดี) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่กำหนดให้  
มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนได้ถูกต้องแต่ไม่ครบทุกประเด็น มีวินัยในการทำงาน  
แต่วิธีการทำงานยังบกพร่องในบางขั้นตอน ส่งงานทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมีการ  
นำเสนอที่น่าสนใจ โดยใช้ข้อความ รูปภาพ ให้มีสีสันสวยงาม ประณีต สื่อความหมายได้ดี  
จัดวางองค์ประกอบได้มาตรฐานเหมาะสม มีการดัดแปลงผลงานจากชิ้นงานทั่วไป

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อ  
ที่กำหนดให้ มีการเชื่อมโยงประเด็นย่อยสนับสนุนได้ถูกต้องแต่มีประเด็นน้อย มีวินัยใน  
การทำงาน วิธีการทำงานบกพร่องหลายขั้นตอน ส่งงานทันเวลาตามที่กำหนด ผลงานมี  
การใช้ข้อความ รูปภาพ สื่อความหมายได้ดี จัดวางองค์ประกอบได้มาตรฐานเหมาะสม  
แต่มีแนวความคิดซ้ำกับที่มีผู้อื่นทำไว้แล้ว

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนผังความคิดโดยเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหัวข้อที่  
กำหนดให้ แต่ไม่ครบตามหัวข้อที่กำหนด การทำงานบกพร่องหลายขั้นตอน ส่งงานไม่  
ทันเวลาตามที่กำหนด ชิ้นงานมีเฉพาะข้อความสื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือคล้ายกับผู้อื่น

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 11 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 2.3 เรื่อง การเขียนบทสารคดี	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายรูปแบบสารคดีประเภทต่างๆ ได้
2. สามารถปฏิบัติการเขียนบทสารคดีหรือบทหนึ่งสั้นได้
3. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของสารคดี
2. ประเภทของรายการสารคดี
3. ขั้นตอนการเขียนบทสารคดี

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

สารคดี เป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือความเป็นจริง ที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านหรือผู้ชม การเขียนบทสารคดีนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง เพราะจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการทำงาน อาจแบ่งเป็นสารคดีท่องเที่ยว สารคดีทั่วไป สารคดีเชิงข่าว เป็นต้น โดยแต่ละแบบนี้จะมีวิธีการนำเสนอที่ต่างกันไป

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ผลการตรวจบทสารคดีหรือบทหนึ่งสั้น
2. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูฉายคลิปสารคดีสั้น “อ้วน... จะทำไงดี” หรือคลิปโฆษณาที่สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนพิจารณาว่า จุดเด่นของโฆษณาหรือสารคดีนี้คืออะไร นักเรียนชอบส่วนไหนประเด็นใดของเรื่อง เพราะเหตุใด

2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การเขียนบทสารคดี

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ หรือสารคดีที่ตนเองชอบ – ไม่ชอบเพราะเหตุใด

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อรายการต่างๆ ทางโทรทัศน์ว่าให้อะไรแก่ผู้ชมบ้าง ถ้านักเรียนเป็นผู้ผลิตรายการจะทำรายการลักษณะใด เพราะเหตุใด แล้วส่งตัวแทนออกมาเล่าเพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

3. ครูอธิบายว่าการทำสื่อแต่ละประเภทล้วนมีเป้าหมายว่าต้องการให้ผู้ชมได้รับสิ่งใด เช่น ได้ความรู้ ความสนุก ความประทับใจ บางคนก็เรียกว่าเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตัวสินค้า ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ เมื่อคนสนใจมากก็จะมียอดขายเพิ่มขึ้น รวมถึงเทคนิคทางการตลาดอื่นๆ ที่ใช้การตลาดแจกแถม บางรายการก็ไม่มีสาระความรู้อะไรแต่ใส่สีสันให้น่าสนใจ จุดเริ่มต้นที่ดีของการทำสื่อคือ การหาข้อมูลเพื่อนำมาเขียนบทให้น่าสนใจ เพื่อกำหนดทิศทางในการทำงาน

4. ครูแจกตัวอย่างบทสารคดีโทรทัศน์ ตอน “อ้วน...จะทำไงดี” ให้นักเรียนศึกษา และอธิบายเรื่อง การเขียนบทเหมือนกับการเล่าเรื่อง จะต้องอธิบายให้เห็นภาพที่เรียกว่า ฉาก ตัวละคร และสถานที่ เราต้องการให้ปรากฏภาพหรือเสียงอะไรบ้างนั้น ต้องกำหนดให้ชัดเจน และสื่อสารทำให้ทีมงานคนอื่นเข้าใจให้ตรงกันก่อนลงมือทำงาน

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน พร้อมกับแจ้งนักเรียนว่ากลุ่มที่เราอยู่หรือเลือกในครั้งนี้จะต้องทำงานร่วมกันตลอดภาคเรียน และให้แต่ละความสามารถของแต่ละคนเพื่อทำงานกลุ่มร่วมกัน หรือครูอาจช่วยจัดรวมถึงให้คำแนะนำเพิ่มเติม



2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดวางแผนโครงเรื่อง ในบัตริกิจกรรมที่ 2.3.1 เรื่อง ออกแบบการเขียนบทสารคดี เพื่อนำมาเขียนบทสารคดีหรือภาพยนตร์สั้น เกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อน เช่น การเรียน การคบเพื่อน หรือวิธีการดำเนินชีวิตเหตุการณ์ต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น พร้อมกำหนดตำแหน่งหรือหน้าที่ในการทำงานของแต่ละกลุ่มตามความเหมาะสม

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลากลำดับที่ในการนำเสนอผลงาน แล้วออกมาเล่าถึงเรื่องที่กลุ่มตนเองสนใจ ว่ามีประเด็นหลักที่น่าสนใจอย่างไร โดยเล่าเรื่องย่อให้เพื่อนๆ ฟังกลุ่มละ 3 - 5 นาที

4. ครูแจกบัตรกิจกรรมที่ 2.3.2 เรื่อง โครงเรื่องของสารคดี แล้วมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนบทสารคดีตามแบบฟอร์มที่แจกให้ในบัตริกิจกรรมที่ 2.3.2 เพื่อสร้างสารคดีความยาวไม่เกิน 5 นาทีให้เรียบร้อย แล้วนำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่อง การเขียนบทสารคดี เสร็จแล้วให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ ครูเฉลยและอธิบายเพิ่มเติม
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบททวนความรู้เกี่ยวกับ การเขียนบทสารคดีในวันนี้ พร้อมกับซักถามแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มอื่นๆ
3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความเหมาะสมของเนื้อหาที่แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอนั้นเหมาะสมและเป็นไปได้หรือไม่
4. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น ความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม ความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น

#### 7. สื่อ - อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. คอมพิวเตอร์
3. คลิปสารคดีสั้น/คลิปโฆษณา
4. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ
5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
6. ตัวอย่างบทสารคดีโทรทัศน์ “อ้วน... จะทำไงดี”
7. บัตริกิจกรรม เรื่อง ออกแบบการเขียนบทสารคดี
8. บัตริกิจกรรม เรื่อง โครงเรื่องของสารคดี/หนังสือ

## 9. แบบฝึกหัดเรื่อง การเขียนบทสารคดี

## 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจบทสารคดี	แบบประเมินการเขียนบทสารคดี	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

## 9. กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาวิธีการทำสารคดีหรือหนังสือผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม เช่น การถ่ายภาพ การตัดต่อ เป็นต้น แล้วพิจารณาว่าตนเองมีความสามารถหรือเหมาะสมในการทำสื่อประเภทใด ระหว่างหนังสือและสารคดี

2. ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจครูอาจจะเตรียมตัวอย่างบทสารคดีโทรทัศน์ไว้ให้นักเรียนดูหลายรูปแบบ หรือแนะนำแหล่งข้อมูลดีๆ ให้นักเรียนเข้าไปศึกษาด้วยตนเองจากหนังสือหรืออินเทอร์เน็ต

## 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

### ภาคผนวก

1. แบบฝึกหัดเรื่อง การเขียนบทสารคดี
2. บัตรกิจกรรมที่ 2.3.1 เรื่อง ออกแบบการเขียนบทสารคดี
3. บัตรกิจกรรมที่ 2.3.2 เรื่อง โครงเรื่องของสารคดี/หนังสือ
4. แบบประเมินการเขียนบทสารคดี
5. เกณฑ์การประเมินการเขียนบทสารคดี
6. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
7. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
8. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
9. ตัวอย่างบทสารคดี
  - 9.1 บทสารคดีโทรทัศน์ รายการ สันติสุขชวนคิด กับ อย.  
ตอน อ้วน..จะทำไม (ยาลดความอ้วน)
  - 9.2 บทสารคดีโทรทัศน์ ชุด สายสืบ อย. ไชยปริศนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ  
ตอนที่ 5 ปริศนา...อะไรอยู่ในน้ำมันทอดซ้ำ? ความยาว 1.30 นาที
  - 9.3 บทสารคดีโทรทัศน์ ชุด “ชวนชื่น ชวนสุขภาพดี กับ อย.”  
ตอนที่ 1 “อย่าใช้ดีกว่า ถ้าครีมทาผิวมีสารต้องห้าม” (เครื่องสำอาง 1)
10. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

### แบบฝึกหัดเรื่อง การเขียนบทสารคดี

ชื่อ-สกุล..... ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. สารคดีหมายถึง

.....  
.....

2. นักเรียนเคยชมรายการสารคดีประเภทใดบ้าง จงยกตัวอย่างรายการสารคดีที่นักเรียนชอบมาอย่างน้อย 3 รายการ

.....  
.....

3. จากข้อ 2 ให้นักเรียนบอกชื่อรายการที่ชอบมากที่สุดมา 1 รายการแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

3.1 จุดเด่นของรายการคือ.....

3.2 จุดที่ควรปรับปรุงคือ.....

3.3 เหตุผลที่ชอบคือ.....

4. สารคดีที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร จงบอกมาอย่างน้อย 5 ข้อ

.....  
.....

5. ถ้านักเรียนต้องการทำสารคดีหรือหนังสือ เพื่อส่งประกวดในหัวข้อ “ความซื่อสัตย์”

นักเรียนจะทำเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรจึงจะน่าสนใจ

แก่นเรื่อง (theme) หรือประเด็นที่อยากทำคือ.....

.....  
.....

เรื่องย่อ.....

.....  
.....

### บัตรกิจกรรมที่ 2.3.1 เรื่อง ออกแบบการเขียนบทสารคดี

บทสารคดีโทรทัศน์ความยาว 5 นาที ในหัวข้อ เรื่อง “**ความซื่อสัตย์**”

ชื่อกลุ่ม..... มีสมาชิกดังต่อไปนี้

ชื่อ - สกุล	ระดับชั้น	เลขประจำตัว	ตำแหน่ง
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

ชื่อเรื่อง.....

หัวข้อหนังสือสารคดีที่อยากทำและแรงบันดาลใจในการทำหัวข้อนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นหลัก (Theme) ของเรื่องที่จะนำเสนอในหนังสือสารคดี

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรกิจกรรมที่ 2.3.2 เรื่อง โครงเรื่องของสารคดี/หนังสือ

ชื่อเรื่อง..... ชื่อกลุ่ม.....

ภาพ	เสียง/คำบรรยาย

### แบบประเมินการเขียนบทสารคดี

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการเขียนบทสารคดีของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน แบบแยกองค์ประกอบคุณลักษณะของผลงาน (Analytic Rubrics) เพื่อประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ดังรายการต่อไปนี้

.....

**1. เนื้อหาสาระ** หมายถึง การเขียนบทสารคดีได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กำหนด โดยการรวบรวมข้อมูล มาจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย น่าเชื่อถือ มีความถูกต้อง ชัดเจน

**2. องค์ประกอบในการเขียนสารคดี** หมายถึง จัดลำดับความคิดในการเขียนได้เป็นระบบ ดึงดูดความสนใจได้ดี และมีองค์ประกอบการเขียนสารคดีครบถ้วน ดังรายการต่อไปนี้

2.1 ความน่า มีการเร้าความสนใจของผู้อ่าน ผู้ชม ให้อยากติดตามต่อไป เช่นเดียวกับการเปิดเรื่องในบันเทิงคดี ความน่านี้มักจะมีการเขียนหลายแบบ เช่น นำด้วยข่าว นำด้วยคำถาม นำด้วยสุภาษิต สำนวน บทกวี นำด้วยการสรุปความสำคัญของเรื่อง ฯลฯ

2.2 เนื้อเรื่อง มีความสอดคล้องกับความนำขยายความนำโดยให้รายละเอียดมีทั้งส่วนที่เป็นหลักการ ข้อเท็จจริงและส่วนที่แสดงความเห็น ผู้เขียนจะต้องระมัดระวังในการใช้ภาษาให้กะทัดรัด ชัดเจน เร้าความสนใจ จึงจะทำให้ผู้อ่าน

2.3 บทสรุป คำลงท้ายหรือการปิดเรื่อง บทสรุปเป็นส่วนสำคัญไม่แพ้ความนำ เพราะสามารถทำให้ผู้ฟังประทับใจเชื่อถือได้ ก่อเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง มักจะใช้วิธีการเขียนหลากหลายแบบ เช่น จบด้วยการสรุปความ จบด้วยคำถาม จบด้วยการตั้งข้อสังเกต จบด้วยสุภาษิต สำนวน บทกวี ฯลฯ

**3. กลวิธีในการเขียนสารคดี** หมายถึง การเลือกใช้กลวิธีที่หลากหลาย ในการเขียนดึงดูดความสนใจได้ดี เหมาะสม และสอดคล้องกับเรื่องที่เขียน โดยพิจารณาจาก

3.1 การวางโครงเรื่อง ควรพิจารณาว่า โครงเรื่องนั้นสัมพันธ์กับเหตุการณ์หรือไม่

3.2 การสร้างความสนใจ จะต้องพิจารณาว่ามีหรือไม่ อย่างไร เช่นการเปิดเรื่องหรือความน่าที่เร้าความสนใจ ตลอดจนการปิดเรื่องนั้นสามารถสร้างความประทับใจเพียงใด

3.3 สำนวนภาษา ผู้อ่านต้องพิจารณาว่า ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ หรือไม่ คือสละสลวย ชวนอ่าน เข้าใจได้ง่าย ตลอดจนลีลาการเขียนที่สร้างอารมณ์ร่วมให้แก่ผู้อ่าน

3.4 เกร็ดความรู้ ความคิด คือการพิจารณาว่าผู้เขียนได้มีการแทรกเกร็ดต่างๆ ทั้งในด้านความรู้ ความคิด มุกตลก หรือไม่ และมีความเหมาะสมเพียงใดที่จะให้ผู้อ่านได้ความรู้ความเพลิดเพลิน

**4. การเลือกใช้ภาษา** หมายถึง การเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสม สละสลวย เข้าใจง่าย และเร้าความสนใจได้ดี



### เกณฑ์การประเมินการเขียนบทสารถี

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการเขียนบทสารถีของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน แบบแยกองค์ประกอบคุณลักษณะของผลงาน (Analytic Rubrics) เพื่อประเมินชิ้นงานของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เนื้อหาสาระ	เขียนบทสารถีได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กำหนด ถูกต้อง ชัดเจน มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย น่าเชื่อถือ	เขียนบทสารถีได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กำหนด ถูกต้อง มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	เขียนบทสารถีได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กำหนด ถูกต้อง	เขียนบทสารถีได้แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง
2. องค์ประกอบในการเขียนสารถี	จัดลำดับความคิดในการเขียนได้เป็นระบบ ดึงดูดความสนใจได้ดี และมีองค์ประกอบการเขียนสารถีครบถ้วน	จัดลำดับความคิดในการเขียนได้เป็นระบบ และมีองค์ประกอบการเขียนสารถีครบถ้วน	จัดลำดับความคิดในการเขียนได้เป็นระบบ แต่มีองค์ประกอบการเขียนสารถีไม่ครบ	การเขียนบทสารถีได้ แต่ยังไม่ดึงดูดหรือส่วนประกอบที่น่าสนใจ
3. กลวิธีในการเขียนสารถี	เลือกใช้กลวิธีที่หลากหลาย ในการเขียนดึงดูดความสนใจได้ดี เหมาะสม และสอดคล้องกับเรื่องที่เขียน	ใช้กลวิธีในการเขียนดึงดูดความสนใจได้ดี และสอดคล้องกับเรื่องที่เขียน	มีวิธีในการเขียนดึงดูดความสนใจได้บางส่วน และสอดคล้องกับเรื่องที่เขียนเล็กน้อย	วิธีการเขียนไม่น่าสนใจ ไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
4. การใช้ภาษา	เลือกใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย และเข้าใจง่าย	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง และเข้าใจง่าย	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง แต่เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาไม่เหมาะสม และเข้าใจยาก

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 10 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

ตัวอย่างบทสารคดีโทรทัศน์  
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี



รายการ **อินเจริญชวนคิด กับ อจ.**

ตอน **อ้วน..จะทำไมอ้วน(ขาดความอ้วน)**

ภาพ	เสียง
<p>title รายการ</p> <p>Super: ตอน อ้วน..จะทำไมอ้วน</p> <p>ฉาก : บ้านสินเจริญ เล่นดนตรี</p>	<p>ร้องเพลง : (ไม่อ้วนเอาเท่าไร - มะนิลา บาซิลเลียน)</p> <p>บอม : บอกซิเธอ เธอจะเอาเท่าไร เอาเท่าไร ไม่อ้วนเอาเท่าไร</p> <p>ผู้หญิงนะ ส่วนใหญ่เนี่ย นอกเหนือจากโรคเป็นสิ่ว เป็นฝ้า อะไรต่างๆ กลัวอ้วน</p> <p>บอย: ไอ้ว</p> <p>บอม : หายากิน เพื่อลดความอ้วนกันใหญ่เลย</p>
<p>Insert ยาลดความอ้วนหลากหลาย</p> <p>แบบ</p>	<p>บอย : กินนาน ๆ นี้ ติดยานะกินเข้าไป</p> <p>แม่ิ้ล : มีปัญหา</p> <p>บอย : เนี่ยเสียชีวิตก็มี</p> <p>แม่ิ้ล : มีปัญหา มีปัญหาทางจิตก็มี</p>
<p>Insert ขายยาทางอินเทอร์เน็ต</p> <p>Super : อย่าหลงเชื่อโฆษณาเกินจริง</p>	<p>บอม : มีขายเกลื่อนเลย ตามอินเทอร์เน็ต อย่าหลงเชื่อเด็ดขาด เพราะว่าถ้าเราจะลดความอ้วนเนี่ยควรกลับมามาดูสาเหตุแห่งความอ้วนดีกว่า</p> <p>บอย : สาเหตุเป็นไง</p> <p>แม่ิ้ล : บางคนนะอะ เป็นเพราะว่ากรรมพันธุ์ คุณพ่ออ้วน คุณแม่อ้วน ลูกก็อ้วนไปด้วย แต่ว่าบางคนเนี่ย มันอยู่ที่พฤติกรรมกรกิน กินแป้ง กินไขมัน ไม่ออกกำลังกาย ทำยังไงก็อ้วนเพราะฉะนั้นเนี่ย ง่าย ๆ เลย ควบคุมอาหาร ออกกำลังกาย ฟิตแอนด์เฟิร์ม แต่ถ้าใครอยากกินยาลดความอ้วนเนี่ย ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของคุณหมออย่างใกล้ชิด</p>
<p>Super : อาหารประเภทแป้งและไขมัน ก่อให้เกิดความอ้วน</p> <p>ลดความอ้วนอย่างถูกวิธีควบคุม</p> <p>ออกกำลังกาย สม่ำเสมอ</p> <p>กินยาลดความอ้วนต้องอยู่ในการ</p> <p>ดูแลของแพทย์อย่างใกล้ชิด</p>	<p>บอม : บอกซิเธอ เธอจะเอาเท่าไร</p> <p>บอย : อี้ย.....ฮ่า</p>
<p>Logo สำนักงานคณะกรรมการ</p> <p>อาหารและยา</p>	



สารคดีโทรทัศน์ ชุด สายสืบ ออย. ไขปริศนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ตอน 5 ปริศนา...อะไรอยู่ในน้ำมันทอดซ้ำ ?

ความยาว 1.30 นาที

ภาพ	เสียง
<p>ไตเติ้ลเปิด</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- CG. นักสืบทำท่าลึกลับถือแว่นขยายสไลด์ไปมาในเฟรมที่มีรูปเกี่ยวกับอาหาร/ยา/เครื่องสำอาง</li> <li>- Zoom ที่แว่นขยายมีตัวหนังสือเขียนว่า "สายสืบ ออย. ไขปริศนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ"</li> </ul> <p>โลโก้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</p> <p>เสนอ สายสืบ ออย. ไขปริศนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ</p> <p>ตอน ปริศนา...อะไรอยู่ในน้ำมันทอดซ้ำ?</p>	<p>-----Fade in เพลงประจำรายการ-----</p> <p>1.)Vo: "สายสืบ-ออย. ไขปริศนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ" เสนอ ตอน "ปริศนา...อะไรอยู่ในน้ำมันทอดซ้ำ?"</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- พิธีกรยื่นทำอาหาร</li> <li>- CG. "ปริศนา...อะไรอยู่ในน้ำมันทอดซ้ำ?"</li> <li>- สายสืบออย. ส่องแว่นขยายดูที่ขามเล็ก ๆ ที่ใส่น้ำมันเก่า</li> <li>- สายสืบ ออย. ขยับหมวก/เสื้อ ทำท่าพร้อมออกทำงาน</li> <li>- มุมข้างของจอมิโลโก้ ออย. ปรากฏอยู่</li> </ul>	<p>2.)พิธีกร: สวัสดีค่ะ คุณผู้ชมเคยสงสัยเหมือนหญิงไหมคะว่าจะเกิดอะไรขึ้น เมื่อเรานำน้ำมันปรุงอาหารมาใช้ทอดอาหารซ้ำแล้วซ้ำอีก..แบบนี้สายสืบ ออย. ต้องช่วยหญิงหาคำตอบแล้วละค่ะ...ไปกันเลย</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ภาพน้ำมันที่กำลังทอดอาหารอยู่ในกะทะและน้ำมันมีลักษณะสีดำ</li> <li>- Super. น้ำมันทอดซ้ำ</li> <li>- กราฟฟิก(เข้าป๊อป)ไปที่กะทะทอดกล้วยและ Freeze ภาพ</li> <li>- ภาพแม่ค้าทอดลูกชิ้นและมีนักสืบใช้แว่นส่องในกะทะน้ำมัน</li> <li>- ภาพการทำอาหารและมีน้ำมันอยู่ในกะทะ</li> <li>- Super. เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ควรปฏิบัติดังนี้</li> </ul>	<p>3.)บรรยาย: การรับประทานอาหารที่ผ่านการทอดจากน้ำมันทอดซ้ำหลายๆ ครั้ง ถือเป็นอันตรายต่อสุขภาพมากนะครับ</p> <p>SFX: โฉ๊ะ โฉ๊ะ!</p> <p>4.)บรรยาย: น้ำมันที่ผ่านการทอดซ้ำหลายๆ ครั้งจะมีคุณภาพเสื่อมลง ทั้งสี กลิ่น รสชาติ และมีความหนืดมากขึ้น อีกทั้งก่อให้เกิดสารโพลาร์ ที่สะสมในร่างกายทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยผู้บริโภคไม่ควรใช้น้ำมันทอดอาหารซ้ำเกิน 2 ครั้ง แต่หากต้องใช้น้ำมันซ้ำ ให้เทน้ำมันเก่าทิ้งหนึ่งในสาม และเติมน้ำมันใหม่ก่อนเริ่มการทอดครั้งต่อไป ไม่ควรทอดไฟ</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>- ภาพการประกอบอาหารประเภททอด</li> <li>- ภาพเหน้ามันเก่าใส่ในกะทะ และเติมน้ำมันใหม่</li> <li>- ภาพการประกอบอาหารประเภททอด</li> <li>- Super. มีกลิ่นเหม็นหืน/เหมียวขุ่น/เป็นสีดำ/ฟองมาก/ควันมาก</li> <li>- ภาพเตาไฟที่เปิด/ภาพกรองอาหารระหว่างทอด/ภาพเหน้ามันลงภาชนะสแตนเลสมีฝาปิด</li> <li>- Super. "ติดตามรายชื่อผู้ใช้คลิกคลิก <a href="http://www.oryor.com">www.oryor.com</a></li> </ul>	<p>แรงเกินไปและปิดแก๊สทันทีหลังจากทำอาหารเสร็จ หมั่นกรองเศษอาหารทิ้งหลังการทอดอาหาร ส่วนน้ำมันที่ผ่านการทอดแล้วจะต้องเก็บใส่ภาชนะสแตนเลสหรือแก้ว ปิดฝาให้สนิท เก็บในที่เย็น และไม่โดนแสง ถ้าน้ำมันทอดมีกลิ่นเหม็นหืน เหมียวขุ่น สีดำ ฟองมาก ก็ทิ้งไปได้เลยครับ</p>
ภาพ	เสียง
<ul style="list-style-type: none"> <li>- CG. เราไม่ควรใช้น้ำมันทอดซ้ำเกินกี่ครั้ง             <ol style="list-style-type: none"> <li>1. 3 ครั้ง</li> <li>2. 2 ครั้ง</li> </ol> </li> <li>- Super. 1201/46 ซ. ลาดพร้าว 94 ถ.ลาดพร้าว วังทองหลาง กทม. 10310</li> <li>- Super. ช่วงเวลา เช้า, บ่าย</li> <li>- Super. ตอบถูก รับของที่ระลึกจาก อย.</li> <li>- CG. ภาพของรางวัลอยู่ตรงมุมจอ</li> </ul>	<p>5.)VO: ส่งไปรษณีย์บัตรตอบคำถามว่า เราไม่ควรใช้น้ำมันทอดซ้ำเกินกี่ครั้ง ระหว่าง 3 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง อยาลี้มระบุช่วงเวลาออกอากาศ</p> <p>6.)VO: ตอบถูก รับไปเลยของที่ระลึกจาก อย.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ms. พิธีกรพูดปิดรายการ</li> <li>- B/G เส้นกราฟฟิก และนักสืบเดินถือกล้องอยู่ด้านหลัง</li> <li>- มุมขวาของจอมีโลโก้ อย. ปรากฏอยู่</li> </ul>	<p>7.)พิธีกร: และที่สำคัญ ควรใช้น้ำมันในภาชนะบรรจุที่มีฉลากผ่านการตรวจสอบจาก อย. ด้วยนะคะ จริงไหมพี่สายสืบ อย.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ไตเติ้ลปิด</li> <li>- โลโก้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</li> <li>- <a href="http://www.oryor.com">www.oryor.com</a> สายด่วน อย. 1556</li> <li>- Super. คุ่มครอง ห่วงใย ใส่ใจ คุณภาพ</li> </ul>	<p>-----FADE OUT SOUND-----</p>
<p>---สปอตโทรทัศน์ อย. ความยาว 30 วินาที---</p>	<p>---สปอตโทรทัศน์ อย. ความยาว 30 วินาที---</p>





สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

# บทสารคดีโทรทัศน์

หมวดเครื่องสำอาง



บทสารคดีโทรทัศน์ ชุด “ชวนชื่น ชวนสุขภาพดี กับ ออย.”

ตอนที่ 1 “อย่าใช้ดีกว่า ถ้าครีมทาฝ้ามีสารต้องห้าม”

( เครื่องสำอาง 1 )

ฉาก	ภาพ	เสียง
- ห้างแต่งตัว	- ใต้เต็ลรายการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ภูมิจอเสนอ “ชวนชื่น ชวนสุขภาพดี กับ ออย.” ตอน “อย่าใช้ดีกว่า ถ้าครีมทาฝ้ามีสาร ต้องห้าม ” - C.U.: มือหยิบกระปุกครีม เปิดฝาเห็นครีม ติดกันกระปุก ทาได้นิดเดียว - M.S.: จอยตะโกนเรียกเจ๊สที่กำลังเดินผ่านมา - C.U.: จอยยื่นกระปุกครีมให้เจ๊ส - C.U.P: เจ๊สทำหน้ากวนๆ และยกไหล่ - C.U.P: หน้าจอยในสภาพเอ็นเริ่มโมโห แต่ค่อยๆ ใจเย็น พร้อมยื่นแบงค์ 500 - M.S.: เจ๊สกระโดดคว้าเงินและซองออกไป - C.U.P: จอยมองตามเจ๊สแล้วส่ายหัว - M.S.: เจ๊สวิ่งเอาของที่สั่งซื้อมาให้	Music : ดนตรีประกอบรายการ จอย : “ หื้อ...อะไรเนี่ยหะหมดซะแล้ว ยังสวย ไม่เสร็จเลย ( ตะโกน) เจ๊ส...เจ๊ส...” เจ๊ส : “ อะไร...เรียกชะล้นบ้าน ” จอย : “ไปซื้อครีมนี้ ที่ร้านหน้าปากซอยให้หน่อย...” เจ๊ส : “ เรื่องอะไร ไปเองซิ...” จอย : “ จะบ้าเหอ ! ... (ลืมตัวแล้วนึกขึ้นได้) ไปให้หน่อยนะ อะ...ไม่ต้องทอน ” เจ๊ส : “ ก็ได้...เดี๋ยวมา...” จอย : “ เห็นแกเงินจริงๆ ” เจ๊ส : “ มาแล้วๆ ...เอ้า...”

<p>- อีกมุมหนึ่งของห้องนั่งเล่น</p>	<p>- C.U.: จอยรีบคว้าถุงใส่ครีม และหยิบกล่องครีมมาพิจารณา ก่อนโยยวาย เพราะรู้ว่ายี่ห้อนี้มีสารอันตราย</p> <p>- CUT: แจ๊สอธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมซื้อมา</p> <p>- C.U.: จอยโมโหเลือดขึ้นหน้า และพูดถึงสารห้ามใช้ต่างๆ ในเครื่องสำอาง</p> <p>- C.U.: แจ๊สสายหัวแบบแข็งๆ</p> <p>- M.S.: จอยที่หน้าแจ๊สด้วยความโกรธ และเอามือจับหน้าตัวเองแบบกังวล พร้อมยื่นกล่องเครื่องสำอางและทวงเงินคืน</p> <p>- CUT: แจ๊สมีมือลูบปากแล้วพูดก่อนเดินไป</p> <p>- C.U.: จอย ถอนหายใจ ส่งกระจุกดูหน้าตัวเอง ก่อนพูดด้วยความเจ็บใจ</p> <p>- Super: <u>ช่วงคำถามประจำสัปดาห์</u></p> <p>- เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของสารปรอทใช้ได้หรือไม่?</p> <p>ก. ได้ ข. ไม่ได้</p>	<p>จอย : “ ขอบใจ (ดูกล่องสักพัก) เฮ้ย... ไม่ใช้แบบเดิมนี่ตายแล้ว ยี่ห้อที่ ออ. ห้ามใช้เนี่ย มีสารปรอทด้วย บอกให้ซื้อแบบเดิม ทำไมได้เนี่ยมา ”</p> <p>แจ๊ส : “ ก็มันหมด และคนขายบอกว่ายี่ห้อนี้ใช้ดีกว่า ”</p> <p>จอย : “ ดีกับพีซี ไม่รู้เลยหรือว่าพวกสารปรอทไฮโดรควิโนน แล้วก็ กรดวิตามินเอ เป็นสารอันตรายที่เขาห้ามใช้ในเครื่องสำอางแล้ว ”</p> <p>แจ๊ส : “ ใครจะไปรู้ล่ะ ”</p> <p>จอย : “ ก็แกเง... ขึ้นคั้น ใช้มีหวังหน้าเหี่ยว เป็นผื่นแดง ปวดแสบปวดร้อน เป็นฝ้าถาวร รักษาไม่หาย ไม่สวยใครจะรับผิดชอบ เอาไปคั้น แล้วเอาเงินคืนมา ”</p> <p>แจ๊ส : “ อ้อเข้าปากข้างแล้ว ใครจะกิน อย่างน้อยฉันคนหนึ่งล่ะ ไปละนะ ”</p> <p>จอย : “ เฮ้อ... ขวยแต่เข้าเลย สวยไม่เสร็จ แค่เสร็จคนขาย และไอ้วายร้ายแท้ๆ... ”</p> <p><u>ช่วงคำถามประจำสัปดาห์</u></p> <p>- เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของสารปรอทใช้ได้หรือไม่?</p> <p>ก. ได้ ข. ไม่ได้</p>
-------------------------------------	---	---

- 3 -

	<p>- Super: เขียนคำตอบลงไปรษณียบัตร</p> <p>ส่งมาที่ ตู้ ปณ. 75 บึงทองหลาง</p> <p>กรุงเทพฯ 10242</p> <p>รับเสด็จฟรี 1 ตัว 10 ท่าน</p> <p>- โฉได้ สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา</p>	
--	---	--



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี



## การทำงานร่วมกับผู้อื่น

- \* การทำงานร่วมกับผู้อื่น
- \* แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
- \* การเขียนบทสารคดี



## ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างไรดี ??

### การทำงานร่วมกับผู้อื่น

การทำงานร่วมกันเป็นทักษะทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การทำงานเป็นกลุ่มจะเน้นการมีส่วนร่วมโดยบุคคลหรือสมาชิกกลุ่มที่มีความรู้ ความสามารถ ร่วมมือกันทำงาน มีการระดมสมองเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นการทำงานเป็นกลุ่มจึงมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เรียกว่า กระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่มหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปโดยมีวัตถุประสงค์และการดำเนินงานร่วมกัน

### ข้อดีของการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1. ช่วยให้การงานเป็นระบบที่ดี มีการแบ่งงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มและทีมงานรับผิดชอบ
2. ช่วยให้มีการนำหลักมนุษยสัมพันธ์มาใช้ในกลุ่ม เช่น การรู้เรา รู้เขา เอาใจเขามาใส่ใจเรา งานของกลุ่มและทีมงานจะดำเนินไปด้วยดี
3. ช่วยให้เกิดความรู้รักสามัคคีระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ในการทำงานให้ประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
4. ช่วยให้เกิดความมั่นคงในอาชีพเนื่องจากการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีมงาน จะก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของมวลสมาชิกในกลุ่มหรือทีมงาน อันจะก่อให้เกิดความเกรงใจของคณะผู้บริหารที่มีต่อกลุ่มหรือทีมงาน
5. ช่วยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบของสมาชิกในทีมงานที่เรียกว่า ภาวะธรรม มีการเคารพนับถือเป็นพี่เป็นน้อง ก่อให้เกิดการถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

### ลักษณะของกลุ่มที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. มีโครงสร้าง มีการจัดตำแหน่งหน้าที่ได้เหมาะสมกับความรู้ เช่น ประธาน รองประธาน รองหัวหน้า เทร็ดญิก ประชาสัมพันธ์ เลขานุการ เป็นต้น
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

3. มีบรรทัดฐานหรือกฎระเบียบ
4. มีค่านิยมและทัศนคติเหมือนกัน
5. มีงาน มีกิจกรรม มีวัตถุประสงค์ของกลุ่มชัดเจน
6. ต้องมีเวลาในการอยู่ร่วมกันระยะหนึ่ง
7. สมาชิกทุกคนต้องมีความคุ้นเคยกันอย่างดี

### หลักการทำงานของกระบวนการกลุ่ม มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตระหนัก สมาชิกทุกคนเห็นความสำคัญของกิจกรรม สิ่งทีกระบวนการกลุ่มจะต้องทำมี 6 ประการคือ
  - 1.1 ประชุมเพื่อเลือกประธาน
  - 1.2 มอบหมายหน้าที่
  - 1.3 มอบหมายงาน
  - 1.4 สมาชิกร่วมกันอภิปราย
  - 1.5 ผู้ทำหน้าที่เลขาคต้องบันทึก
  - 1.6 ก่อนปิดประชุมต้องนัดหมาย
2. ขั้นวางแผนปฏิบัติงาน สมาชิกร่วมกันวางแผนว่าจะปฏิบัติงานวิธีไหน มีขั้นตอนอย่างไร จะปรับปรุงแก้ไขด้วยวิธีใด ใครเป็นผู้รับผิดชอบจะติดตามตรวจสอบอย่างไร
3. ขั้นลงมือปฏิบัติงาน นักเรียนปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้โดยมีตารางการปฏิบัติงาน
4. ขั้นตรวจสอบประเมินผลงาน เป็นไปตามแผนหรือไม่มีอุปสรรคอะไร มีสิ่งใดต้องปรับปรุงแก้ไขอาจมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ตรวจสอบสมาชิกคนอื่น
5. ขั้นปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางาน หลังจากมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ถ้างานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น



### ระยะเวลาของการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม

1. ระยะสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างผู้นำกับสมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่มต้องสร้างบรรยากาศ สร้างความไว้วางใจไม่ใช้ความคิดตัวเองเป็นตัวตัดสิน
2. ระยะดำเนินการ เป็นระยะที่สมาชิกไว้วางใจ
3. ระยะสิ้นสุดการทำงานกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจะสรุปผลงานและประสบการณ์ทั้งหมด ในการทำงานและให้สมาชิกประเมินความก้าวหน้า (ผกาวดี ศรีวะสุทธิ์, 2555, ออนไลน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี





## ทำงานอย่างไรให้มีความสุข

**การทำงานให้มีความสุข** เป็นความต้องการของทุกคน แต่หลายคนทุกข์และเครียดกับงานที่ทำ ไม่พอใจกับงานและตำแหน่งที่ทำอยู่ ลองคิดทบทวนดูว่าคุณทำงานเพื่ออะไร รายได้ ตำแหน่ง การยอมรับในสังคม การได้รับเกียรติยกย่องในอาชีพ ทำเพราะอยากทำ ความสุขอยู่ทำงาน ไม่ว่าจะคุณจะทำงานด้วยเหตุผลใด เมื่อต้องทำงาน งานที่ชอบก็มีความสุขกับงาน แต่ถ้าไม่ได้ทำงานที่ชอบที่รัก ก็ขอให้รักงานที่ทำให้ได้ และเรียนรู้งาน ฝึกฝนให้ชำนาญ ทำได้ดี ให้สำเร็จ ให้ก้าวหน้า จะพบกับความสุขที่ได้ทำได้ดี ได้ลับสมอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด จะรู้สึกภูมิใจกับการพัฒนางานใหม่ๆ สนุกกับงาน รู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน การทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด จะส่งผลให้ทำงานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ การรับฟังข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อผิดพลาด การยอมรับและพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น จะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนางานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ในการทำงานร่วมกันผู้อื่น ร่วมคิด ร่วมทำให้งานสำเร็จ พร้อมช่วยงานผู้อื่นที่งานล้นมือ แสดงถึงความมีน้ำใจไมตรี การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน หมั่นสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นอย่างมีเหตุผล เห็นประโยชน์ของงานเป็นหลัก เป็นผู้ให้ สละเวลา ส่งผลต่อบรรยากาศที่ดีแล้วจะรู้สึกเป็นสุขที่ได้ทำงานนั้น

เมื่อรู้สึกท้อแท้ใจ ทุ่มเหง่ร่างกายแรงใจเพียงใดงานก็ไม่สำเร็จ ลองทบทวนดูว่าคุณตั้งความหวังไว้สูงเกินไปหรือไม่ มองหลายๆ ด้านว่าเกิดอะไรขึ้น ตั้งสติ รู้จักปรึกษาผู้อื่น เมื่อได้พยายามเต็มที่แล้วผลเป็นอย่างไร ก็ควรภูมิใจว่าได้ทำงานเต็มความสามารถแล้วพร้อมยอมรับผลงานนั้น ถ้ารู้สึกท้อแท้เบื่อเซ็ง เพราะคิดว่าไม่ก้าวหน้าในงานทบทวนดูว่าคุณมีความสุขของคุณอยู่ที่ไหน แต่ตำแหน่งที่ดำรงอยู่หรือไม่ควรคาดหวังมากจนเกิดทุกข์ แต่ก็ไม่ควรสิ้นหวัง ดังคำกล่าวที่ว่า “ความสุขเปรียบเสมือนผีเสื้อ พยายามจับมันบ่อยครั้ง ต้องคว้าน้ำเหลว แต่ถ้ามันนิ่งๆ มันจะบินมาเกาะตัวคุณเอง” โอกาสก้าวหน้าในงานก็เช่นกันไม่มีอะไรแน่นอน อาจขึ้นอยู่กับระยะเวลาและโอกาส ที่ทำงานคับแคบ แออัดขัดเยียด อับชื้น มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่เพียงพอ มีผลกระทบต่อบรรยากาศการทำงานได้เช่นกัน อากาศร้อนหรือเย็นเกินไป ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน ทำให้เสียสุขภาพกายและใจ การร่วมกันรักษาความสะอาด จัดความเป็นระเบียบเรียบร้อย จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น ปรับปรุงเท่าที่จะทำได้ กำหนดการพัฒนาสถานที่ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรยากาศที่ดี แต่ถ้ามีข้อจำกัด สุดท้ายคิดเสียว่าคับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก

ท้ายนี้เหนือย่นักรู้จักพักผ่อนบ้าง พักผ่อนทั้งกายและใจ การได้ไปเที่ยว ทำใจให้สบายในสถานที่สวยๆ วางงานที่รอเวลาได้ไว้ก่อน เป็นการให้รางวัลกับตัวเอง เพราะการทุ่มเทให้กับการงานเป็นสิ่งดี แต่ไม่ควรทุ่มเทเกินกำลังกายและใจ ชีวิตคุณก็สุขกับการงานได้ (สนาม บินชัย, 2557, ออนไลน์)







## สุขตรงไหน

การเปรียบเทียบเป็นที่มาของความทุกข์ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับคนที่มียากกว่า ดีกว่า สูงกว่าเรา ดังนั้นไม่ว่าจะมีมากเท่าไร คนส่วนใหญ่ก็ยังมีทุกข์ ตราบใดที่เห็นคนอื่นมีมากกว่าตน แม้แต่เศรษฐีร้อยล้านก็ไม่มีความสุขหากเห็นเพื่อนๆ มีเงินนับพันล้าน

หลายคนมักปรารถนาจะได้อะไรต่ออะไร มากๆ แต่ที่จริงแล้วการได้มามากๆ ไม่ทำให้เรามีความสุขเลยหากได้น้อยกว่าคนอื่น ในทางตรงข้าม แม้ได้น้อยแต่ถ้าได้มากกว่า กลับทำให้เรามีความสุขมากกว่า

เคยมีการสอบถามผู้คนที่ จะเลือกซื้อไหน ระหว่าง

ก) ได้เงิน 5,000 แต่เพื่อนร่วมงานได้ 3,000

ข) ได้เงิน 10,000 แต่เพื่อนร่วมงานได้ 15,000

คนส่วนใหญ่เลือกข้อ ก) ทั้งๆ ที่ตัวเองได้แค่ครึ่งเดียวของข้อ ข) เหตุผลนั้นมีประการเดียวคือ ต้องการได้มากกว่าคนอื่น ส่วนจำนวนนั้นเป็นเรื่องรอง

พูดอีกอย่างก็คือ สำหรับคนส่วนใหญ่แล้ว ความสุขไม่ได้อยู่ที่ว่าตนมีเท่าไร แต่ขึ้นอยู่กับคนอื่นว่ามีเท่าไร ต่างหาก ตราบใดที่เขามีมากกว่าฉัน ฉันก็ไม่มีความสุข

ความคิดเช่นนี้แหละเป็นที่มาของความทุกข์ของคนทุกวันนี้ เพราะไม่ว่าจะได้มากเท่าไร ก็ต้องมีคนอื่นที่ได้มากกว่าเราเสมอ ตราบใดที่เราไม่เลิกเปรียบเทียบกับคนอื่น เราจะหาความสุขไม่ได้เลย แม้จะมีโชคได้แหวนเพชรเม็ดงามก็ยิ่งทุกข์ หากรู้ว่าคนอื่นได้เพชรเม็ดใหญ่กว่าหรือแพงกว่า มีรถราคาเป็นล้านก็ยิ่งทุกข์เมื่อเห็นเพื่อนบ้านขับรถราคาแพงกว่า ได้เป็นผู้จัดการ ก็ยิ่งทุกข์หากรู้ว่าเพื่อนร่วมรุ่นได้เป็นซีอีโอบริษัทใหญ่กว่า ได้คู่ครองที่ซื้อตรงก็ยิ่งทุกข์ เมื่อเห็นเพื่อนได้คู่ครองที่เอาอกเอาใจมากกว่า รูปร่างดี แต่ก็ยังเป็นทุกข์เพราะเห็นเพื่อนๆ สวยกว่า ซื่อของได้ถูกกว่าก็ยิ่งทุกข์ เมื่อรู้ว่าคนอื่นซื้อได้ถูก กว่าเรา

ตราบใดที่เรายังเปรียบเทียบกับคนอื่นอยู่เสมอ เราจะหาความสุขไม่ได้เลย ไม่ว่าร่ำรวยแค่ไหน ได้โชคได้ลาภเพียงใดก็ตาม



พระไพศาล วิสาโล – Phra Paisal Visalo

ที่มา : <http://www.visalo.org/article/secret255707.htm>

## แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

### ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ เป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาล ที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบทั้งหมด เราเรียนรู้จากชุมชนในเรื่องต่างๆ มากมาย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ในชุมชน ประวัติ ประเพณี พิธีกรรม วัฒนธรรม การทำมาหากินของคนในชุมชน เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อชีวิตคนในชุมชน เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ของชุมชนเป็นห้องเรียนธรรมชาติที่เปิดกว้าง สร้างบรรยากาศ และจินตนาการอันกว้างไกล แม้ว่าคนเราไม่มีโอกาสเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนเลย เขาก็สามารถดำเนินชีวิตและเรียนรู้ได้จากครอบครัว ชุมชน การทำมาหากิน และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่สอนให้ต้องปรับตัวแก้ไข้ปัญหา ถ้าเช่นนั้น ทำไมต้องมีโรงเรียน คำตอบคือ เพื่อนำความรู้ที่ได้พิสูจน์ทดลอง สร้างสรรค์ไว้ดีแล้ว มาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้และพัฒนาได้เร็วยิ่งขึ้น (สุมน อมรวิวัฒน์ และคนอื่นๆ, 2544, หน้า 1-5)

**การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)** เป็นการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ ตามหลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการเรียนรู้เรื่องใดๆ ก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อม เป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความ เป็นจริง จึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สภาพการณ์จริง ปัญหาจริง เป็นโลกแห่งความจริงซึ่งทุกคนจะต้องเผชิญ การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จึงเป็นโอกาสช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความจริงโดยใช้ทรัพยากรหรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว สามารถนำไปใช้ได้เป็นประโยชน์และเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้มาก (ทิตนา แคมมณี, 2555, หน้า 133-134)

กล่าวโดยสรุป แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จนเกิดการรับรู้ การคิด การกระทำ ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปหรือการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภายในห้องเรียนและความเป็นจริง ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสในการฝึกทักษะในหลายด้าน เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนและกระตุ้นความสนใจสิ่งใหม่ๆ สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น



## ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง มวลประสบการณ์หรือศูนย์รวมความรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ได้แก่ บุคคล สถานที่ สิ่งของ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้มักจะอยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือนอกโรงเรียนก็ได้ ผู้เรียนสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยประสบการณ์ตรงและได้ความรู้ที่มีคุณค่า สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

## ประเภทของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ว่าแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษชาติ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฝนตก แดดออก น้ำท่วม ความแห้งแล้ง ฯลฯ
2. แหล่งเรียนรู้ที่จัดหรือสร้างขึ้น ซึ่งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ได้สะดวกและรวดเร็ว

### 2.1 แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด สวนสมุนไพร

สวนสุขภาพ สนามกีฬา ฯลฯ

### 2.2 แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา

ได้แก่ ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ สถาบันค้นคว้าวิจัย

แหล่งวิชาการ แหล่งบริการ สวนสาธารณะ

สวนสัตว์ ห้องสมุดประชาชน ศูนย์กีฬา ศูนย์การค้า

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ลูก บ้า น้า อา รวมถึงบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นบุคคลที่มีภูมิปัญญาในแต่ละสาขาอาชีพที่สามารถให้ความรู้กับเราได้ จากประเภทของแหล่งเรียนรู้ที่กล่าวมา สามารถแบ่งแหล่งเรียนรู้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรบุคคล เช่น ครู ผู้ปกครอง ลูก บ้า น้า อา ตลอดทั้งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ

2. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษชาติ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งของที่จัดขึ้นหรือสร้างขึ้น เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนสาธารณะ ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น (นิคม ชมภูหอง, 2550, หน้า 8)





## การเขียนบทสารคดี



### ความหมายของสารคดี

**สารคดี** หมายถึง เรื่องราวที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือความเป็นจริง ที่ผู้เขียนต้องการบอกเล่าให้เห็นแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับบุคคล สัตว์ สิ่งของ หรือสถานที่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

สารคดีกับบทความมีลักษณะคล้ายกันมาก แต่จะแตกต่างกันตรงที่สารคดีมีความรู้เป็นแก่น มีความคิดเห็นเป็นส่วนประกอบ แต่บทความจะมีความคิดเห็นเป็นแก่น และมีความรู้เป็นส่วนประกอบ อีกทั้งสารคดีต้องใช้สำนวนโวหารที่คมคาย ลึกซึ้งชวนอ่านและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่บทความไม่ต้องคำนึงถึงความสนุกสนานก็ได้

### ประเภทของรายการสารคดี

1. **สารคดีท่องเที่ยว (Touring Feature)** เป็นสารคดีที่พบมากที่สุดในปัจจุบัน เป็นการเล่าเรื่องราวการเดินทางไปในสถานที่ต่างๆ มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านในด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความเป็นอยู่ของผู้คน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมและวัฒนธรรมรวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นคู่มือนักเดินทาง เช่น การเดินทาง ที่พัก อาหาร สถานที่สำคัญ ฯลฯ นอกจากนี้ผู้เขียนมักให้ข้อสังเกต และแสดงทัศนะต่อสิ่งที่พบเห็นไว้ด้วย จะสังเกตได้ว่า สารคดีท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อย ที่นำเที่ยวในสถานที่เดียวกัน แต่ผู้เขียนก็สามารถ นำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจในแง่มุมที่ต่างกัน และบรรยายภาพที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้เขียนแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเอง ในการเสนอโลกทัศน์และลีลาภาษา ทำให้ผู้อ่านสนุกสนานและได้รู้จักสถานที่นั้นอย่างละเอียด ด้วยทัศนะ ลีลา น้ำเสียง และแง่มุมที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ต่างๆ กัน ตัวอย่างสารคดี เช่น “ย่าแดนมังกร” พระราชนิพนธ์ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ไปเยี่ยมอำมาตย์ที่เมืองจีน” ของ โมตรี ลิ้มปิชาติ เป็นต้น

2. **สารคดีทั่วไป (General Feature)** มีประเด็นเนื้อหาที่เปิดกว้าง อยู่ในความสนใจของประชาชนให้ความรู้หรือให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดความประทับใจหรือจูงใจให้คล้อยตามเรื่องราวที่นำมาเสนอนั้น

3. **สารคดีเนื่องในโอกาสพิเศษ (Special Occasion Feature)** สารคดีประเภทนี้สามารถผลิตได้ในทุกโอกาสที่เป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องบุคคล ประเพณี วันสำคัญต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ฟังเป็นสำคัญ ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สามารถค้นได้ไม่ยากนัก เพราะส่วนใหญ่มักจะมีเป็นประจำ เช่น สารคดีเรื่องวันต้นไม้แห่งชาติ เรื่องเทศกาลลิวาซาบูชา เรื่องประเพณีรดน้ำดำหัว หรือสารคดีเรื่องวันเสียงปืนแตก เป็นต้น สารคดีประเภทนี้มุ่งที่จะปลูกฝังความสามัคคี ความซาบซึ้งในความเป็นชาติ หรือจูงใจให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามต่อไป

4. **สารคดีเชิงวิเคราะห์ (Documentary)** จะมีเนื้อหาละเอียดลึกซึ้งในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ เช่น สารคดีเรื่องมลภาวะในประเทศไทย ลักษณะความเป็นอยู่ของคนในประเทศไทย ผลที่เกิดจากการประกอบอาชีพต่างๆ เป็นต้น

5. **สารคดีเชิงข่าว ( News Documentary)** สารคดีชนิดนี้มีเนื้อหาสาระในข้อเท็จจริงที่ละเอียดลึกซึ้งทุกแง่มุม แต่ละตอนจะใช้รูปแบบในการผลิตที่ค่อนข้างจริงจัง เพื่อให้สารคดีเรื่องนั้นน่าเชื่อถือ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีสัมภาษณ์ บรรยาย รายงานนอก

สถานที่ สันทนาการ และใช้เสียงประกอบจากเสียงจริงที่บันทึกไว้ ลักษณะของสารคดีชนิดนี้จะให้ความรู้อย่างเต็มที่ ความยาวประมาณ 30 นาที และจะต้องดึงดูดความสนใจของผู้ฟังด้วยเทคนิคการผลิตที่มีเสียงจริงประกอบให้มากที่สุด สารคดีชนิดนี้ ได้แก่ สารคดีเชิงวิเคราะห์และสารคดีเชิงข่าว



ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/index.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/index.html)

### รูปแบบของสารคดี

**สารคดี** มีรูปแบบการเขียนหลายลักษณะที่นิยมคือ ความเรียง บันทึกรายการ และจดหมาย ในปัจจุบันนิยมเขียนสารคดีที่มีรูปแบบเป็นบันเทิงคดีเพิ่มขึ้น คือ สารคดีที่นำเรื่องราวที่เป็นเรื่องจริงมาเขียนแบบเรื่องสั้น หรือ นวนิยาย มีตัวละคร บทสนทนา ฉาก มีการดำเนินเรื่องที่รวดเร็ว ชวนติดตาม ทำให้เกิดความสนุกสนานแก่ผู้อ่าน

รูปแบบในการนำเสนอ นั้น ควรต้องคำนึงถึงความหลากหลายของบทสารคดี ควรหาเพลงที่เข้ากับเรื่องหรือบรรยากาศที่นำเสนอ และใช้เสียงต่างๆ สอดแทรกไปในรายการบ้าง เช่น เสียงสัมภาษณ์ บรรยายภาคในเหตุการณ์จริง เป็นต้น นอกจากนี้ อาจจะมีการพูดคุยกับผู้รู้เรื่องดี หรืออภิปรายในกลุ่มที่เกี่ยวข้องก็ได้ ไม่ควรมีเฉพาะบทพูด ที่แห้งแล้งเกินไป ควรใช้กลวิธีที่นำเสนอแบบอื่นเพิ่มเติม ความยาวของรายการสารคดีนั้น จะใช้เวลาประมาณ 15 20 หรือ 30 นาที เป็นอย่างมาก ที่นิยมกันคือ 15-20 นาที

### กลวิธีการเขียน

ผู้เขียนแต่ละคนจะมีแนวทางในการเขียนแตกต่างกันไป ผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่าผู้เขียนมีกลวิธีการเขียนที่มีศิลปะ เข้าใจง่ายและเร้าความสนใจของผู้อ่านอย่างไร โดยสังเกตจาก

- การวางโครงเรื่อง ควรพิจารณาว่า โครงเรื่องนั้นสัมพันธ์ กับเหตุการณ์หรือไม่
- การสร้างอารมณ์ จะต้องพิจารณาว่ามีหรือไม่ อย่างไร เช่น การเปิดเรื่องหรือความนำ

ที่เร้าความสนใจ ตลอดจนการปิดเรื่องนั้นสามารถสร้างความประทับใจเพียงใด

- ล่านวนภาษา ผู้อ่านต้องพิจารณาว่า ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาอย่างมีศิลปะหรือไม่ คือ สละสลวย ชวนอ่าน เข้าใจได้ง่าย ตลอดจนจรรยาบรรณการเขียนที่สร้างอารมณ์ร่วมให้แก่ผู้อ่าน
- เกร็ดความรู้ ความคิด คือการพิจารณาว่าผู้เขียนได้มีการแทรกเกร็ดต่างๆ ทั้งในด้าน ความรู้ ความคิด มุกตลก หรือไม่ว่า และมีความเหมาะสมเพียงใดที่จะให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน

## ขั้นตอนการเขียนบทสคริปต์

### 1. กำหนดแก่นเรื่อง (theme)

ธีม (theme) หมายถึง แก่นสาระสำคัญของเรื่องที่คุณเขียนต้องการจะบอกกับผู้รับสาร ซึ่งถ้าหากเราดูความหมายก็ไม่น่าจะเข้าใจยากนัก แต่ในความเป็นจริงแล้วคำว่า ธีม จะว่าเข้าใจยากก็ยาก จะง่ายก็ง่าย เพราะแท้ที่จริงแล้วในงานเขียนทุกประเภทหรือถ้ามองกว้างออกไปหน่อย ในงานศิลปะทุกประเภท จะต้องมีการกำหนดธีม ขึ้นมาทั้งนั้น คำว่าธีมมันไม่ยากแต่ความยากจะอยู่ในกระบวนการเขียน ซึ่งผู้เขียนหน้าใหม่มักจะประสบปัญหาว่า ตนเองไม่สามารถค้นหาธีมออกมาได้ แต่ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ หากมีการฝึกฝนบ่อยๆ ต่อไป เมื่อจะเขียนก็จะมีมโนคติออกมาโดยอัตโนมัติ

### 2. กำหนดพล็อต และวิธีนำเสนอ

เมื่อผู้เขียนบทได้ธีมแล้ว ขั้นตอนต่อมาจะต้องหาข้อมูลที่สามารถสนับสนุนที่ทำให้ธีมของเราเด่นชัดขึ้น ข้อมูลที่นำเสนอขึ้นจะต้องทำให้ผู้ชมสามารถเชื่อในธีมที่คุณเขียนกำหนดขึ้นมาได้ เมื่อได้ชุดข้อมูลหรือพล็อตแล้ว ผู้เขียนบทจะต้องหากวิธีนำเสนอที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดให้ผู้ชมสนใจได้

### 3. คิดให้เป็นภาพ

ปัญหาของผู้เขียนบทส่วนใหญ่ คือ การไม่ได้เริ่มต้นจากคิดเป็นภาพ เขียนบทไปเรื่อยๆ ตามข้อมูลหรือความคิดคำนึงของตนเอง โดยยังไม่รู้ว่าจะนำเสนอออกมาเป็นภาพอย่างไร ตรงนี้เป็นประเด็นสำคัญ เพราะเท่าที่พบงานสคริปต์ทางโทรทัศน์ส่วนใหญ่ จะลอกข้อมูลมาจากหนังสือ โดยยังไม่ผ่านการกลั่นกรอง หรือตีออกมาเป็นภาพเสียก่อน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ทำให้สคริปต์ทางโทรทัศน์จืดชืด เหมือนกับมาอ่านหนังสือให้คนดูฟัง (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547, ออนไลน์)



### องค์ประกอบของสารคดี

โดยทั่วไปงานเขียนสารคดีจะมีองค์ประกอบทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นสารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีวิชาการ หรือบทความองค์ประกอบที่กล่าวถึงนั้นมี 3 ส่วนคือ

**ความนำ** เป็นส่วนแรกที่สำคัญในการเร้าความสนใจของผู้อ่านให้อยากติดตามอ่านต่อไป เช่น เดียวกับการเปิดเรื่องในบันเทิงคดี ความนำนี้มักจะมีการเขียนหลายแบบ เช่น นำด้วยข่าว นำด้วยคำถาม นำด้วยสุภาษิต สำนวน บทกวี นำด้วยการสรุปความสำคัญของเรื่อง ฯลฯ

**เนื้อเรื่อง** เป็นส่วนที่สอดคล้องกับความนำขยายความนำโดยให้รายละเอียดมีทั้งส่วนที่เป็นหลักการ ข้อเท็จจริงและส่วนที่แสดงความคิดเห็น ผู้เขียนจะต้องระมัดระวังในการใช้ภาษาให้กะทัดรัด ชัดเจน เร้าความสนใจ จึงจะทำให้ผู้อ่าน

**บทสรุป หรือคำลงท้ายหรือการปิดเรื่อง** บทสรุปเป็นส่วนสำคัญไม่แพ้ความนำ เพราะจะสามารถทำให้ผู้ฟังประทับใจเชื่อถือได้ ก่อเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง มักจะใช้วิธีการเขียนหลากหลายแบบ เช่น จบด้วยการสรุปความ จบด้วยคำถาม จบด้วยการตั้งข้อสังเกต จบด้วยสุภาษิต สำนวน บทกวี ฯลฯ



ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/index.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/index.html)



## เกร็ดความรู้... เมื่อคิดจะเขียนสารคดี

โดย... ชีรภาพ โลहितกุล

### 1. สารคดีคืออะไร ?

**สารคดี** คือ การนำเอาข้อมูลหรือข้อเท็จจริง มานำเสนอโดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ ดังนั้นเมื่อคิดจะเขียน “สารคดี” จะต้องคำนึงถึงข้อมูลและกลวิธีการนำเสนอ ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ

เนื้อหา (ข้อมูล) : รูปแบบ (กลวิธีการนำเสนอ)

50 : 50

**สารคดี** มีอาจปั้นแต่งเรื่องราวหรือตัวละครขึ้นเองตามจินตนาการของผู้เขียน เช่น บทละคร นิยาย หรือเรื่องสั้น แต่สารคดีก็มิใช่ “แบบเรียน” ที่จะต้องนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นแบบแผนตรงไปตรงมา เป็นลำดับขั้นตอนครบทุกกระบวนการ

**สารคดี** เป็นสื่อหนึ่งของความบันเทิง หากแต่เป็นความบันเทิงที่สอดแทรกสาระความรู้ควบคู่กันไป ผู้เขียนสารคดีจึงพึงตระหนักว่า จะสร้างสรรค์กลวิธีการนำเสนอ หรือจะร้อยเรียงข้อมูลความรู้อย่างไร ให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ชม ได้รับทั้งอรรถรสอันเพลินเพลิน จากการอ่านผลงานสารคดีของเรา

**สารคดี** ควรจะมีมิติครบทั้ง กว้าง ยาว ลึก และควรถึงพร้อมด้วยข้อมูลทางกายภาพ (นัยตรง) และข้อมูลทางจินตภาพ (นัยประหวัด) เพื่อให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ชม ได้ครบทั้งสาระความรู้และแง่คิดอันเป็นทัศนคติเชิงสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์กลวิธีการนำเสนอ ในบางครั้งจึงอาจใช้กลวิธีแบบเรื่องสั้น หรือนวนิยาย เช่น มีตัวละคร มีการหักมุมจบ มีการทิ้งปริศนาให้ผู้อ่านได้ขบคิด ใช้รูปธรรมอธิบายนามธรรม ใช้ก้อนกรวดอธิบายพื้นพิภพ ฯลฯ แต่ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ตัวละครหรือเรื่องราวที่จะหักมุนั้น เป็น **ข้อเท็จจริง (fact)** ที่เกิดขึ้น ไม่ใช่จินตนาการปั้นแต่งขึ้นเอง นักวิชาการสื่อสารมวลชนบางท่าน เรียกกลวิธีการนำเสนอเช่นนี้ว่า **“นาฏลักษณ์”** หรือ **Dramatic Presentation**

อันถือเป็นกลวิธีหนึ่งซึ่งตอบสนองเป้าหมายที่จะสร้างสรรค์งาน “สารคดี” ให้เป็นสื่อหนึ่งของความบันเทิง...ได้อย่างดี



### 2. จักรระบบคิด ไม่มัวแต่ “ตั้งไข่”

เมื่อจะลงมือเขียนสารคดี เราอาจใช้ **“โครงสร้าง” (Pattern)** ของวิชาเรียงความ ที่คุณครูให้เรามาตั้งแต่เด็กๆ มาเป็นตัวตั้ง คือ



<b>ส่วนที่ 1 : คำนำ , บทนำ</b>
<b>ส่วนที่ 2 : เนื้อหา ประกอบด้วย</b>
2.1.....
2.2.....
2.3.....
2.4.....
2.5.....
<b>ส่วนที่ 3 : บทสรุป, ฉากจบ</b>

จากโครงสร้างที่เป็น “ตัวตั้ง” นี้ เราเอา “ข้อมูล” ที่มีอยู่ในมือใส่ลงไป เป็นการวางแผนคร่าวๆ หรือพล็อตเรื่องได้ว่าประเด็นไหนจะใช้เป็นบทนำ ประเด็นไหนอยู่ในส่วนเนื้อหา และจะจบเรื่องด้วยประเด็นใด ฉากใด เพื่อเป็นการจัดความคิดของเราให้เป็นระบบเสียก่อน

จากนั้นเมื่อจะลงมือเขียนจริง เราอาจจะโยกย้ายฉากจบ หรือบทสรุป มาเป็นคำนำหรือประเด็นเปิดเรื่องก็ได้ หากพิจารณาว่าประเด็นนั้น น่าสนใจ จะสามารถดึงดูดใจให้ผู้อ่าน ผู้ชม ติดตามอ่านหรือชมสารคดีของเราไปจนจบได้

บางทีถ้าพิจารณาว่าเนื้อหาในหัวข้อ 2.3 หรือ 2.4 มีความโดดเด่น เจ็บปวม ก็อาจย้ายขึ้นมาเป็นฉากเปิดได้ ไม่จำเป็นต้องขึ้นต้น ลงท้าย เป็นสูตรตายตัวเสมอไป

เพราะโครงสร้างวิชาเรียงความที่ครูให้เราตั้งแต่เด็กๆ เปรียบได้ตั้ง “บทเรียนการตั้งไข่” ซึ่งคุณครูของเราคงไม่ยอมให้เรา “ตั้งไข่” ไปตลอด หากมองอยากเห็นเราวิ่งได้ เดินเร็วๆ ได้ และก้าวกระโดดไปได้ไกลๆ อีกด้วย



### 3. เริ่มต้นอย่างไร เมื่อคิดจะเขียน ?

เมื่อคิดจะลงมือเขียนสารคดี...

3.1 ถามตัวเองว่าจะเขียนสารคดีเรื่องนั้นๆ ในประเด็นอะไร? (ประวัติศาสตร์, ภูมิศาสตร์, โบราณคดี, ธรรมชาติวิทยา, ศิลปวัฒนธรรม, วิถีชีวิต, สิ่งแวดล้อม ฯลฯ)

3.2 ถ้ามีหลายประเด็น อะไรคือประเด็นหลัก อะไรคือประเด็นรอง ? เพราะสารคดีที่ให้น้ำหนักทุกเรื่องทุกประเด็นเท่ากันหมด ไม่น่าจะเป็นสารคดีที่ดึงดูดใจ หรือให้อะไรกับผู้อ่านมากนัก นอกเสียเป็นจากการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นแบบ “ซักผ้าซักเมือง” หรือ “ซักผ้าซักดอกไม้”

3.3 เรียงลำดับประเด็น หรือข้อมูลที่มีอยู่ในมือ ดูว่าเราได้ข้อมูลอะไรมาบ้าง สัมภาษณ์ใครมาบ้าง ตัวเราเองมีทัศนคติเห็นต่อเรื่องนั้นอย่างไรบ้าง เอามาวางแบบดูบนโต๊ะ จากนั้นจึงร้อยเรียงประเด็นเหล่านั้นใหม่ ตามกลวิธีการนำเสนอที่วางแผนไว้ นั่นคือการพล็อตเรื่อง ตามที่แนะนำไว้ในข้อ ข.

3.4 ค้นหาประเด็นขึ้นต้น - ลงท้าย ที่ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก เพราะถ้าขึ้นต้นได้ดีย่อมมีชัยชนะในการเกาะกุมหัวใจคนอ่าน คนดู ให้ติดตามงานสารคดีของเราไปตั้งแต่ต้นจนจบได้ ยิ่งถ้าจบเรื่องได้ดี ได้กินใจแฉงคิดมูมมองที่เรานำเสนอไว้ในสารคดี ก็จะทำให้ประทับใจในความทรงจำของผู้อ่าน

มากยิ่งขึ้น หลีกเลี่ยงการขึ้นต้นเรื่องด้วยบทนำประเภท ...ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม...หรือ ...สภาพสังคมไทยปัจจุบันลำบากวุ่นวาย... ฯลฯ ซึ่งเป็นประโยคพื้นๆ ที่ถูกใช้บ่อยจนไม่ค่อยมีความน่าสนใจ เสนอให้ขึ้นด้วยประเด็นที่เป็นรูปธรรม เช่น คน ลัทธิ สิ่งของ ฯลฯ

3.5 วางเป้าหมายว่าจะเขียนสารคดีด้วยความยาวแค่ไหน ? (สั้น ปานกลาง ยาวก็หน้า ? )  
กับวางเป้าหมายให้ชัดว่าจะเขียนให้ใครอ่าน? (เด็ก ผู้ใหญ่ บุคคลทั่วไป เกษตรกร ฯลฯ)

3.6 ไม่คาดหวังจะสร้างผลงานขึ้นเยี่ยมในความฝัน เพราะจะทำให้เราเกร็ง เขียนไม่ออก กลัวไม่ดี ขอให้คิดว่าทำได้ดีที่สุด ณ วันนั้น ถ้ายังไม่ดีก็ค่อยๆ แก้ไขปรับปรุงไป เพราะงานเขียนเป็นเรื่องของการฝึกฝน น้อยคนนักที่จะเขียนงานชิ้นเดียวแล้วดีเลย แต่ “ยิ่งเขียน จะยิ่งดี” มากกว่า

3.7 สร้างกำลังใจด้วยการ “ร่าง” โครงเรื่องให้เสร็จก่อน เช่น ตั้งใจเขียนเรื่องมลพิษในแม่น้ำเจ้าพระยา ความยาว 2-3 หน้า ก็ร่างโครงเรื่องให้เสร็จในช่วงเวลาเดียว เช่น 2-3 ชั่วโมง อย่าเขียนไปแก้ไปทีละประโยคหรือทีละบรรทัด จะทำให้งานเดินหน้าไปช้าจนพาลหมดกำลังใจ คำบางคำหรือประโยคบางประโยค ตอนลงมือเขียนยังไม่พอใจ ถ้ายังหาคำที่ดีกว่านั้นไม่ได้ ก็ให้ทิ้งไว้ก่อน คิดเสียว่านี่เป็นแค่ “ร่าง” จะทำให้ไม่เครียด จากนั้นเมื่อร่างโครงเรื่องเสร็จแล้ว แนะนำให้เปลี่ยนอิริยาบถ เช่น นอนพัก ดูทีวี เล่นกีฬา คุยกับแฟน ฯลฯ ให้สมองปลอดโปร่งแล้วจึงเอาโครงเรื่องที่ร่างไว้ มาแก้ไขปรับปรุง เมื่อสมองไม่เครียด ย่อมคิดสร้างสรรค์คำหรือประโยคใหม่ที่สละสลวยกว่าเก่าได้ แต่ถ้าย่ำคิด ย้ำทำ วนเวียนแก้ไขคำให้ดีที่สุด สวยหูที่สุด ก็อาจจะเขียนได้แค่ 3-4 บรรทัด แต่ใช้เวลาเป็นวันๆ แล้วในที่สุดก็จะเซ็งตัวเองไปเลย

3.8 เขียนแล้วอย่าเก็บไว้อ่านคนเดียว อย่างน้อยให้เพื่อนๆ หรือคนรอบข้างได้ช่วยตรวจสอบว่า เราเขียนหนังสือให้คนอื่นอ่านเข้าใจได้หรือไม่? บางคนเขียนแล้วเข้าใจอยู่คนเดียว “วัฒนธรรมการวิจารณ์” จึงควรมีอยู่ในจิตสำนึก คือวิจารณ์และรับฟังการวิจารณ์ได้

การส่งไปให้บรรณาธิการนิตยสารฉบับต่างๆ ได้อ่านก็เป็นวิธีที่ดี โดยเมื่อเริ่มส่งไปอย่าคาดหวังว่าจะได้รับพิจารณาตีพิมพ์ทันที แต่ให้คาดหวังคำวิจารณ์ คาดหวังว่าจะได้พิสูจน์ฝีมือว่าเราอยู่ในระดับใด พอจะเขียนหนังสือให้คนอื่นอ่านได้ไหม เมื่อได้รับคำวิจารณ์ก็จะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงอย่างไรก็ตาม มีนักเขียนหน้าใหม่หลายคนที่ส่งผลงานชิ้นแรกๆ ไปให้นิตยสาร ก็ได้ตีพิมพ์เลยและสร้างชื่อเสียงขึ้นอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ จะส่งต้นฉบับให้นิตยสารฉบับไหนพิจารณา ควรศึกษาบุคลิกของนิตยสารฉบับนั้น เพราะถ้านิตยสารแนววาไรตี้ อ่านสบาย แต่เราส่งสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ หน้า 20 หน้าไป ก็ยากจะได้รับการพิจารณาจึงต้องตระหนักว่านิตยสารบนแผงมีบุคลิกอันหลากหลาย

3.9 การอ่าน การดู การฟัง การรับสื่อ อยู่เสมอ เป็นแรงบันดาลใจในการเขียนที่ดี

3.10 ลงมือเขียนวันนี้!

3 คำถาม ก่อนทำรายการสารคดี

ทำไปเพื่ออะไร ? \_\_\_\_\_  
กำหนดวัตถุประสงค์และแนวคิด

ทำไฟใครดู ? \_\_\_\_\_  
กำหนดรูปแบบให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย

ดูแล้วทำอะไร ? \_\_\_\_\_  
ผลที่คาดว่าจะได้รับ กำหนดเทคนิคการนำเสนอ

ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/index.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/index.html)

#### 4. คิดให้ตก ตีบทให้แตก เรื่องเขียนเรื่องเล็ก

ศาสตราจารย์ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโสและปราชญ์ของแผ่นดิน ผู้ซึ่งเสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาลำคัญของชาติบ้านเมือง ผ่านงานเขียนบทความตีพิมพ์ในนิตยสารและหนังสือพิมพ์อยู่เนืองๆ ได้ให้แง่คิดไว้ในหนังสือ “เขียนชีวิต : เทคนิคการเขียนให้ประสบผลสำเร็จ” จัดพิมพ์โดยมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา ตอนหนึ่งว่า...

“...เวลาไปเกี่ยวข้องกับอะไร อย่าไปมุ่งที่เฉพาะเทคนิคเท่านั้น รวมถึงการเขียนด้วย มันยังมีเรื่องอื่นที่สำคัญนั่นก็คือ *Vision* คือให้เข้าใจเรื่องราวทั้งหมดอันเป็นต้นปัญญาหรือเรียกว่า *Wisdom* ความเข้าใจเช่นนี้มันจะทำให้เกิดพลัง”

หากพูดเป็นภาษาละครก็คือ ก่อนจะเขียนต้องคิดให้ตก ตีบทให้แตกเสียก่อน จับประเด็นให้ได้ว่าอะไรคือหัวใจในงานเขียนที่เรากำลังจะลงมือเขียน เมื่อคิดตกแล้ว *Wisdom* หรือปัญญาจะบังเกิด จากนั้นเมื่อลงมือเขียนก็จะเขียนอย่างมีเป้าหมาย ไม่สะเปะสะปะ เหมือนเวลาเราจะพูดเล่าเรื่องอะไรให้ใครฟัง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องตลก ตื่นเต้น โศกเศร้า เราก็ต้องรวบรวมความคิดสักนิดหนึ่งว่าจะเล่าอย่างไร ฉากจบหรือไคลแมกซ์ หรือมุกฮาจะอยู่ตรงไหน ไม่เช่นนั้นก็จะเล่าไปเรื่อยเปื่อยไร้จุดหมาย เปล่อย เล่าเรื่องเศร้าแล้วคนฟังหัวเราะ เล่าเรื่องตลกแล้วคนฟังขมวดคิ้ว

ในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ ดอกเตอร์นิธิ เอียวศรีวงศ์ ปราชญ์ของแผ่นดินอีกท่านหนึ่ง ที่แสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยผ่านข้อเขียนอยู่เป็นประจำ ได้กล่าวไว้เช่นกัน ในหนังสือ “เขียนชีวิต” ตอนหนึ่งว่า...

“...เวลาพูดการเขียน เรื่อยๆ วิพากษ์วิจารณ์การเขียน เขียนนี่เรื่องเล็ก เราใช้เวลาเพียงประเดี๋ยวเดียวก็เสร็จ เรื่องคิดสำคัญกว่า คิดให้มันปิ้งปิ้งแล้วเราจะรู้เลยว่าเราจะเขียนอย่างไร นำเสนออย่างไร ถึงจะมีพลัง...”

นักเขียนมือใหม่หลายคนฟังประโยคนี้อาจจะแย้งในใจว่า ก็อาจารย์นิธิเขียนเก่งแล้ว จึงพูดว่าเรื่องเขียนเป็นเรื่องเล็กได้ เพราะสำหรับมือใหม่ เรื่องลงมือเขียนเป็นเรื่องใหญ่ขนาดทำเอาเหงื่อตกทีเดียว แต่ผมขอสนับสนุน ดร.นิธิ จากประสบการณ์ที่ผ่านพบมาว่า ถ้าเราลงมือเขียนโดยไม่ผ่านกระบวนการคิดให้ทะลุปรุโปร่งเสียก่อน เราจะยิ่งเหงื่อตกและเครียดไปกันใหญ่ คำพูดของอาจารย์นิธิบอกให้เราตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานทาง “ความคิด” ก่อนลงมือจรดปากกา หรือจรดนิ้วที่แป้นคอมพิวเตอร์

การทำงานทางความคิดไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรมาก แค่ใช้สมองซึ่งเรามีอยู่แล้วให้หนักหน่อยเท่านั้น กลวิธีของผมคือเมื่อจะเขียนเรื่องอะไร จะทำงานความคิดก่อนในระหว่างทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น ระหว่างขี้จักรยานออกกำลังกาย หรือกำลังอาบน้ำ สูดขา ขับรถ เข้าคิวธนาคาร ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เราคิดสบายๆ ไม่เครียดเหมือนนั่งคิดที่โต๊ะทำงานหรือที่คิดหน้าจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะกดดันตัวเองมาก พาลให้คิดไม่ออก สมองตีบตันไปเลย บางทีก่อนเข้านอนเกิด “บั้ง” ประเด็นใหม่ๆ ขึ้นมาในสมอง ก็รีบมาจดบันทึกย่อเอาไว้ใช้เป็นประเด็นในการเขียนได้

หัวนอนผมจึงมีปากกาและกระดาษโน้ตเป็นเลขๆ ช่วยการทำงานทางความคิดก่อนนอน แต่มิได้หมายความว่าเราต้องใช้สมอง “คิด” ตลอดเวลาจนไม่เป็นอันหลับอันนอนหรอกนะ



## 5. ประเด็นที่ดี คืออย่างไร?

ประเด็นในการเขียนสารคดีมีหลากหลาย แบ่งได้เป็น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม คติชนวิทยา ภูมิปัญญา ศิลปะ สถาปัตยกรรม การท่องเที่ยว ฯลฯ แต่สมมติเราจะเขียนประเด็นธรรมชาติวิทยาว่าด้วยผืนป่าดอยอินทนนท์ ก็ยังมีประเด็นย่อยๆ อีกมากมาย

คุณสมบัติของ “ประเด็น” ที่ดีคือ

5.1 เป็นความสนใจใคร่รู้ของมนุษย์ (Human Interest)

5.2 เป็นการสร้างสรรค์ใหม่ (Creative) ถ้าเป็นประเด็นที่เคยมีคนนำเสนอมาแล้ว ก็ควรมีข้อมูลสืบหน้าใหม่ๆ เพิ่มเติม ไม่ใช่ย่ออยู่บนรอยเดิมทั้งหมด

5.3 ก่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวก (Positive) แม้ว่าเรื่องที่น่าเสนอจะเป็นเรื่องที่เฉียดฉิว เช่น เรื่องการทรงเจ้า แต่เจตนาในการนำเสนอ ไม่ควรโน้มน้ำหนักให้เกิดความมึนงง แต่ก็ไม่จำเป็นต้องชื่นชม หรืออวยพรสิ่งสอนจนเกินไป

5.4 มีเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกมาเกี่ยวข้อง (Emotion) หมายถึง อารมณ์สนุกสนาน ตื่นเต้น พิศวงระทึกใจ เศร้าสลดใจ ตลกขบขัน ฯลฯ ไม่ใช่เสนอแต่ข้อมูลทางกายภาพแห้งๆ แต่น่าจะมีข้อมูลทางความรู้สึกนึกคิดหรือจิตวิญญาณของบุคคลที่เกี่ยวข้อง มานำเสนอด้วย อย่างที่เรียกว่า ข้อมูลทางจินตภาพ)

5.5 เป็นประเด็นที่ผู้เขียนมีข้อมูล รู้จริง นำเชื่อถือ (Convincingly) ข้อมูลจากประสบการณ์จริงในการลงพื้นที่ หรือข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร และจะดียิ่งหากมีข้อมูลทั้งสองด้าน เพราะฉะนั้น การเริ่มงานเขียน

ด้วยประเด็นที่ใกล้ตัว ประเด็นที่เราสนใจใคร่รู้เป็นการส่วนตัว จึงเป็นการเริ่มต้นที่ดีวิธีหนึ่ง

5.6 เป็นประเด็นที่มีความขัดแย้ง หักมุม เปรียบเทียบเห็นความแตกต่าง (Conflict) เพราะบางครั้งการที่ผู้อ่านคาดเดาเนื้อเรื่องตอนจบถูกบ้าง ไม่ถูกบ้าง เพราะมีการหักมุมจบ ก็จะช่วยเพิ่มอรรถรสในการอ่านหรือการดูมากยิ่งขึ้น



## 6. พื้นบ้าน พื้นถิ่น ประเด็นแห่งโลกอนาคต

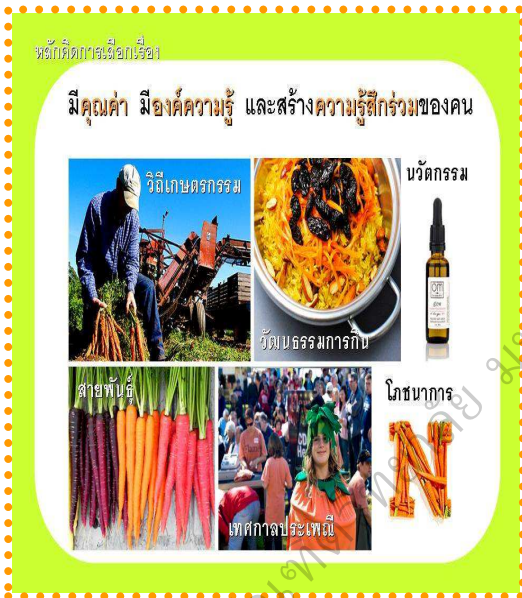
อย่างไรก็ตาม หากจะพูดถึงประเภทของสารคดีที่จะได้รับความสนใจในอนาคต เราอาจดูแนวโน้มได้จากสิ่งที่นักอนาคตศาสตร์ อย่าง จอห์น ไนซ์บิตต์ และ แพทริเซีย อะเบอร์ดีน คาดการณ์หรือพยากรณ์ไว้ในหนังสือ “อภิมหาแนวโน้มโลก” (Megatrends 2000 – แปลโดย สันติ ตั้งรพีพากร) ซึ่งถือเป็นคำพยากรณ์อนาคตโลกยุค 2000 ว่า...

“...ในช่วงที่วิถีการดำเนินชีวิตระดับโลกกำลังเป็นไปแบบเดียวกันมากขึ้นนั้น ก็กลับมีสัญญาณแสดงออกมาอย่างไม่คลุมเครือเลยว่า ความต้องการที่จะรักษาไว้ซึ่งความเป็น

“ตนเอง” ทั้งทางภาษาและวัฒนธรรม ปลอดภัยจากการครอบงำจากต่างชาติ กำลังเป็นแนวโน้มที่มาแรง สวนทางกับแนวโน้มแห่งความเป็นสากลร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด...

...ยิ่งวิธีการดำเนินชีวิตของพวกเรามีความคล้ายคลึงกันเท่าไร เราก็จะยิ่งเจาะลึกถึงหาค่านิยมแบบเก่าทั้งด้านศาสนา ภาษา ศิลปะ และวรรณคดี ยิ่งแนวคิดและความเข้าใจต่อโลกภายนอกของเราใกล้เคียงกันเท่าไรเราก็จะยิ่งได้สัมผัสคุณค่ามหาศาล ของจารีตประเพณีดั้งเดิมที่ถูกลืมเลือนหายไป...”

วิธีการดำเนินชีวิตระดับโลกคืออะไร ? มิอาจปฏิเสธได้ว่าวันนี้ ประชาคมโลกคำนึงถึงเรื่องสิทธิประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน การค้าเสรี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ขณะเดียวกันประชาคมโลกก็มีชีวิตคล้ายคลึงกันมากขึ้นทุกวัน เพราะเราต่างดูข่าว ซีเอ็นเอ็น นุงยีนลีวาย กินอาหารฟาสต์ฟู้ดอย่างแม็กโดนัลด์ เป็นสมาชิกเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้านโลก



ที่ไร้พรมแดน แต่ก็มิอาจปฏิเสธได้เช่นกันว่า ยิ่งโลกทันสมัย โลกก็ยิ่งหันมาสนใจเรื่องของภูมิปัญญาพื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นถิ่น เช่น การที่อาหารไทยได้รับความนิยมในระดับนานาชาติ นอกจากรสชาติอร่อยแล้ว ส่วนหนึ่งเพราะมีส่วนประกอบ เป็นพืชผักสมุนไพรที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ในขณะที่ลิ่งคอปร์ต้องรณรงค์ให้ประชาชนยิ้มเป็น เพราะลิ่งคอปร์ เป็นเมืองท่าสากลมานาน ประชากรพูดภาษาอังกฤษได้ ค้าขายคล่องแต่บุคคลิกพื้นฐานของวัฒนธรรมตะวันออกบางอย่าง เช่น การยิ้มกลับหายไป

ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/index.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/index.html)

นี่เป็นเพียงตัวอย่างเล็กๆ ที่สนับสนุนคำพยากรณ์ของนักอนาคตศาสตร์ ที่ว่าโลกในวันข้างหน้าจะเป็นโลก ที่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นถิ่นมากยิ่งขึ้น คนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับโลกอนาคตไม่ใช่แค่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้คล่อง แต่ยังต้องรู้จักรากเหง้าแห่งแผ่นดินถิ่นตน ตระหนักในคุณค่าแห่งภูมิปัญญาของแผ่นดินถิ่นเกิด

ดังนั้น เรื่องของภูมิปัญญา ขนบประเพณี และสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน พื้นถิ่นทั้งหลาย จึงน่าจะเป็นประเภทของสารคดี ที่ได้รับการต้อนรับในโลกแห่งอนาคต





## 7. การใช้ภาษาในงานสารคดี

7.1 ใช้ภาษาไพเราะ สละสลวย แต่ไม่วิลิศมาหราเกินไป หรืออาจกล่าวได้ว่า ใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่ทรงพลัง

7.2 เติมเสน่ห์ในงานเขียนด้วยการใช้อุปมาอุปไมยพองาม

7.3 ใช้คำประเภท กับ แก่ แต่ ต่อ ที่ ซึ่ง อัน ฯลฯ อย่างเหมาะสม

7.4 ระมัดระวังคำฟุ่มเฟือยประเภท วัดโพธิ์ถูกสร้างขึ้นใน พ.ศ...., ทีมชาติไทยแพ้ให้กับทีมจีน, รัฐบาลสหรัฐฯทำการตรวจจาสันติภาพกับอิรัก ฯลฯ

7.5 ระวังคำซ้ำ เช่น “...ฉันเสียใจที่ทำให้แม่ต้องร้องไห้ การทำให้แม่ต้องร้องไห้ ถือเป็นบาปมหันต์...” หากเลือกคำไม่ซ้ำกันได้ เช่น “...การทำให้บุพการีถึงกับน้ำตาตกถือเป็นบาปมหันต์...” น่าจะดีกว่า



## 8. กลวิธีการเดินเรื่องในงานสารคดี

8.1 ใช้ตัวผู้เขียนเองเป็นตัวเดินเรื่อง (Presenter) เช่น สารคดีเชิงบันเทิงการเดินทางหรือสารคดีที่นำเสนอเรื่องราวผ่านอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน

8.2 ใช้บุคคลในพื้นที่เป็นตัวเดินเรื่อง เช่น สารคดีสะท้อนความยิ่งใหญ่ของผืนป่าดงพญาไฟ (เขาใหญ่) ผ่านประสบการณ์อดีตพรานป่า ผู้ผันชีวิตมาเป็นนักอนุรักษ์

8.3 ใช้บุคคลในประวัติศาสตร์เป็นตัวเดินเรื่อง เช่น สารคดีสะท้อนประวัติศาสตร์หมู่เกาะตะรุเตา ผ่านชีวิตที่พลิกผันของอาจารย์สอ เสถบุตร ซึ่งเคยเป็นนักโทษการเมืองถูกจองจำที่ทัณฑสถานตะรุเตา และเขียนดิ๊กชันนารีเป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่

8.4 เสนอสารคดีในรูปแบบจดหมาย ใช้ตัวผู้เขียนจดหมายกับผู้รับ เป็นตัวเดินเรื่อง

8.5 ให้นำเนื้อหาสารคดีเดินเรื่องด้วยตัวของมันเอง โดยไม่ต้องมีพิธีเซ็นเตอร์ เช่น เขียนถึงอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ก็ใช้เขาใหญ่เป็นตัวเดินเรื่อง เขียนสารคดีเกี่ยวกับควาย ก็ใช้ควายเป็นตัวเดินเรื่อง

8.6 สร้างตัวละคร (Actor) เป็นตัวเดินเรื่อง หมายถึงเรานำเสนอเรื่องราวอันเป็นข้อเท็จจริง (Fact) แต่ปั้นแต่งตัวละครขึ้นเป็นตัวเดินเรื่อง หรือเอาตัวละครใส่เข้าไปในเหตุการณ์หรือสถานที่ที่เรากล่าวถึง วงการโทรทัศน์เรียก “สารคดีกึ่งละคร” (Docu-Drama) เช่น เรื่อง “ปมไหม” ผู้เขียนบทสร้างตัวละครชื่อ “คทา” เป็นตัวเดินเรื่อง โดยกำหนดให้ “คทา” เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ติดตามข่าวการหายสาบสูญของจิม ทอมป์สัน “ราชาไหมไทย” กรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงใน ปี 2510 แต่ “คทา” เป็นเพียงตัวละคร

หากเป็นบทความสารคดี บางทีเรียกสารคดีกึ่งละครว่า “สารระนิยาย” คือใช้เหตุการณ์จริงสถานที่จริง แต่ตัวเดินเรื่องเกิดขึ้นจากจินตนาการ ถือเป็นารผสมผสานระหว่างข้อเท็จจริง (Fact) กับ มายา (Drama) ซึ่งผู้เขียนต้องทำอย่างกลมกลืนที่สุด มิฉะนั้น สารคดีจะไม่สมจริง

## 9. คุณสมบัติของคนทำสารคดี

- 9.1 ช่างซัก ช่างถาม ช่างสังเกตเรียนรู้ ตั้ง “นักเรียนน้อย” อยู่เสมอ
- 9.2 มีวิญญานของการเป็นนักถ่ายทอด อดยากเล่า อดยากเขียนสิ่งดีๆ ให้คนอื่นรู้
- 9.3 ใฝ่ใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ประเด็นใหม่ๆ กลวิธีการนำเสนอใหม่ๆ อยู่เสมอ
- 9.4 เป็นผู้รับสื่อที่ดี อ่าน ดู ฟัง วิทยู โทรทัศน์ น.ส.พ. นิตยสาร ไม่หยุดนิ่ง
- 9.5 เห็นคุณค่าของคนทุกระดับชั้น ไม่ว่าแหล่งข้อมูลเป็นผู้ว่าฯ หรือชาวนา
- 9.6 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

## ธีรภาพ โลหิตกุล

เกิดและเติบโตที่กรุงเทพมหานคร จบชั้นมัธยมจาก ร.ร.เทพศิรินทร์ ปริญญาตรี สังคมศาสตรบัณฑิต (สาขาประวัติศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำรงตำแหน่งนายก องค์การบริหาร องค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี 2525

เริ่มงานนักข่าวที่หนังสือพิมพ์หญิงยุคใหม่ ต่อมาประจำกองบรรณาธิการนิตยสาร ไสยคลาส, อนุสาร อ.ส.ท. และเป็นบรรณาธิการนิตยสาร “นิว ทิช” ก่อนเริ่มงานเขียนบทสารคดี โทรทัศน์ ในรายการ “โลกสลัปส์” ที่บริษัท แอปซิฟิค อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิเคชั่น สร้างผลงานสารคดี ชุด “แม่น้ำเจ้าพระยา”, “นครวัด นครธม”, “อาณาจักรสิบสองปันนา” ฯลฯ ตั้งแต่ปี 2537 ลาออกมาเป็นนักเขียนอิสระ มีผลงานสารคดีรวมเล่ม เช่น “สายน้ำและความทรงจำ”, “แรงคลใจ”, “คลื่นอุษาคเนย์”, “คือคนคลใจ”, “กว่าจะเป็นสารคดี” ฯลฯ

ปัจจุบัน เขียนคอลัมน์ประจำในนิตยสารแทรเวล ไกด์, น.ส.พ.คม ชัด ลึก (วันเสาร์) ฯลฯ เป็นวิทยากรพิเศษถ่ายทอดเทคนิคการเขียนสารคดี ในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง และจัดรายการวิทยุเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชื่อรายการ “คลื่นอุษาคเนย์” ทางวิทยุ อสมท. Fm 96.5 ทุกวันอาทิตย์ เวลา 14.30 – 16.00 น.







ที่มา : [http://tvburabhd.com/tvb/kob\\_junior/index.html](http://tvburabhd.com/tvb/kob_junior/index.html)



## ความรู้เกี่ยวกับการทำภาพยนตร์สั้น

**ภาพยนตร์สั้น** หรือหลายคนอาจเรียกกันทั่วไปว่า หนังสั้น พอจะให้ความหมายได้ว่า หนังสั้น คือ การเล่าเรื่องด้วยภาพและเสียงที่มีประเด็นเดียวสั้นๆ แต่ได้ใจความ ศิลปะการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะ เป็นนิทาน นิยาย ละคร หรือภาพยนตร์ ล้วนแล้วแต่มีรากฐานแบบเดียวกัน นั่นคือ การเล่า เรื่องราวที่เกิดขึ้นของมนุษย์หรือสัตว์ หรือแม้แต่อะไรก็ตามที่เกิดขึ้นช่วงเวลาหนึ่งเวลาใด ณ สถานที่ใดที่หนึ่งเสมอ ฉะนั้น องค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดไม่ได้คือ **ตัวละคร สถานที่ และเวลา**

สิ่งที่สำคัญในการเขียนบทหนังสั้นก็คือ การเริ่มต้นหาวัตถุดิบหรือแรงบันดาลใจให้ได้ ว่าเราอยากจะทำเรื่องนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับอะไร ตัวเราเองมีแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างไร ซึ่ง แรงบันดาลใจในการเขียนบทที่เราสามารถนำมาใช้ได้ก็คือ ตัวละคร แนวความคิด และเหตุการณ์ และควรที่จะมองหาวัตถุดิบในการสร้างเรื่องให้แคบอยู่ในสิ่งที่เรารู้สึก รู้จริง เพราะคนทำหนังสั้น ส่วนใหญ่ มักจะทำเรื่องที่ใกล้ตัวหรือไม่กี่ไกลเกินไปจนทำให้เราไม่สามารถจำกัดขอบเขตได้

เมื่อเราได้เรื่องที่จะเขียนแล้วเราก็ต้องนำเรื่องราวที่ได้มาเขียน **Plot (โครงเรื่อง)** ว่าใคร ทำอะไร กับใคร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะอะไร และได้ผลลัพธ์อย่างไร ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ ข้อมูล หรือวัตถุดิบที่เรามีอยู่ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคนว่ามีแนวคิดมุมมองต่อชีวิตคนอย่างไร เพราะความเข้าใจในมนุษย์ ยิ่งเราเข้าใจมากเท่าไร เราก็ยิ่งทำหนังได้ลึกมากขึ้น เท่านั้น

ได้โครงเรื่องมาเรียบร้อยแล้ว เราก็นำมาเป็นรายละเอียดของฉาก ว่ามีกี่ฉากในแต่ละฉากมี รายละเอียดอะไรบ้าง เช่นมีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ไปเรื่อยๆ จนจบเรื่อง ซึ่งความจริงแล้ว ขั้นตอนการเขียนบทไม่ได้มีอะไรยุ่งยากมากมาย เพราะมีการกำหนดเป็นแบบแผนไว้อยู่แล้ว แต่ สิ่งที่ยาก มากๆ ก็คือกระบวนการคิด ว่าคิดอย่างไรให้ลึกซึ้ง คิดอย่างไรให้สมเหตุสมผล ซึ่งวิธีคิด เหล่านี้ไม่มีใครสอนกันได้ทุกคน ต้องค้นหาวิธีลองผิดลองถูก จนกระทั่งค้นพบวิธีคิดของตัวเอง

### เทคนิควิธีการสร้างหนังสั้น

1. หางองค์ประกอบด้านวิธีการ คือ หลักการ การวางแผน การถ่ายทำ การตัดต่อ การประเมินผล
2. หางองค์ประกอบด้านบุคลากร คือ บุคลากรในหน้าที่ต่างๆ ตั้งแต่ ตัวละคร บุคลากรทางเทคนิครวมไปถึงผู้มีความสามารถเฉพาะทางครบ สำคัญที่สุดคือ ทีมงาน
3. เตรียมการผลิต คือ วางแผน เตรียมสถานที่ บท อุปกรณ์ ให้ครบ
4. บทหนัง คือ การวางบทของตัวละคร คำพูด ระยะเวลา สถานที่ เรื่องราว ที่จะสื่อออกมาในเรื่อง

5. การถ่ายทำในแต่ละฉาก ต้องเลือกมุมกล้องให้เหมาะสมกับสภาพของแสง สภาพอากาศ ขนาดวัตถุ ว่าควรเห็นแค่ไหน มุมกล้องมีหลายแบบให้เลือกใช้ในการสื่อความหมายทั้งในระยะไกลมาก ระยะไกล ระยะ ปานกลาง ระยะใกล้ มุมกล้องจะให้ความรู้สึกที่หลากหลายต่อผู้ชม

6. เทคนิคในการถ่าย ต้องจับกล้องให้มั่นคง โดยให้แขนทั้งสองข้างแนบตัว และไม่ควรถือกล้องแบบรวดเร็วเกินไป กล้องจะปรับโฟกัสไม่ทัน ทำให้ภาพเบลอ ผู้ชมอาจจะตาลายและเวียนหัวได้

7. หลังการถ่ายทำต้องตัดต่อ จัดลำดับภาพและเวลาให้เหมาะสม ถ้าอันไหนเกินยาวไปควรตัดทิ้ง อย่าให้เสียเวลาและอารมณ์ เพิ่มเทคนิคให้มีความสวยงาม เพิ่มเสียงให้ชัดเจนน่าฟัง ดูความคมชัดของภาพ และแก้ไขข้อบกพร่อง ความเด่นชัดเรื่องมีเนื้อหาและโครงเรื่องตามที่เราวางไว้ เพิ่มข้อความประกอบอื่นๆ เช่น ชื่อเรื่อง สถานที่ ผู้ให้ข้อมูล คำบรรยาย เป็นต้น ในขั้นตอนการตัดต่อ ควรคำนึงถึงอารมณ์ของหนังด้วยว่าควรต่อหรือเชื่อมฉากโดยใช้เทคนิคใดและจะมีศัพท์เทคนิคเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น cut เป็นการตัดชนระหว่างฉาก fade เป็นการทำให้ภาพจางซ้อนกันเข้ามา เป็นต้น

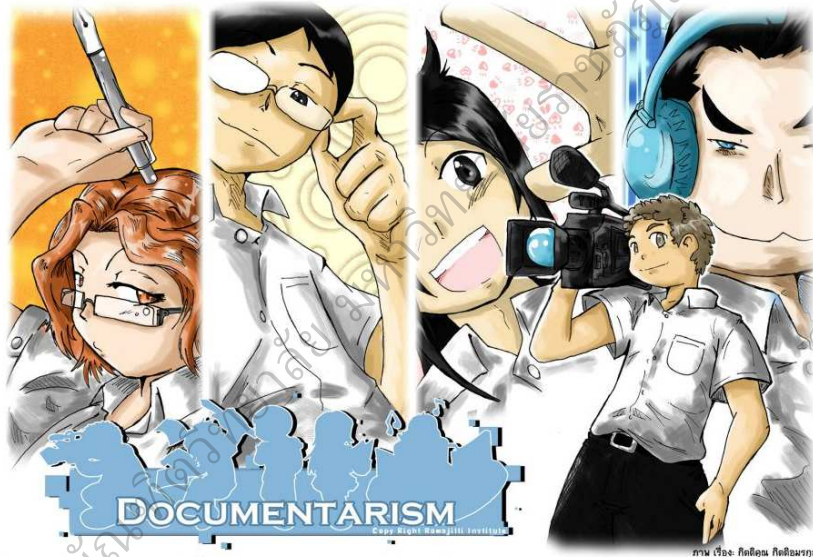


ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/index.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/index.html)



ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชุดที่ 3 การทำงานและอยู่ร่วมกัน  
ในสังคมอย่างมีความสุข



นางสาวรุจิรัตน์ แก้วคำแสน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ

อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

## คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

### ชุดที่ 3 การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

#### คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้ปรากฏได้ชัดเจนที่สุด คือ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยอื่นๆ

ดังนั้นครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 3 การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งเนื้อหาสาระได้กล่าวถึง การให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำและผู้ตาม หรือตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน การถ่ายภาพ การตัดต่อวิดีโอ กราฟิก การทำหน้าที่พิธีกรและตำแหน่งอื่นๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยการนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม และในชุดกิจกรรมที่ 3 ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 5 แผน ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การถ่ายภาพ เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง กราฟิก เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง พิธีกรและตำแหน่งอื่นๆ เวลา 1 ชั่วโมง ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะใช้เวลาทั้งหมด 5 ชั่วโมง

2. ครูควรศึกษาและลองทำกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำเพราะเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในขณะที่เรียนครูจะได้ให้คำแนะนำได้ถูกต้อง

3. ครูควรแนะนำวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมนี้ แก่ผู้เรียนให้ชัดเจนว่าเอกสารประกอบด้วยอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่นนอกห้องเรียนเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างรอบด้าน

4. ครูอธิบายบทบาทของผู้เรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 3 การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 3 การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข หากใครมีปัญหาสามารถสอบถามครูได้ด้วยตนเอง

6. ครูควรปลูกฝังให้ผู้เรียนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองมากกว่าการทำเพื่อให้ได้คะแนน

7. ครูควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียนโดยการติดตามประเมินผล และยกย่องชมเชยเป็นระยะถึงความพยายามและความตั้งใจในการทำงาน รวมถึงการออกไปเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนในบางโอกาสตามความเหมาะสม เพื่อให้ทราบปัญหาในการทำงานของนักเรียน เนื่องจากการทำกิจกรรมบางส่วนอาจจำเป็นต้องใช้เวลาในวันหยุดและทำกิจกรรมในชุมชน

### การเตรียมอุปกรณ์

การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 3 การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ เครื่องเสียง ไมโครโฟน สื่อ-อุปกรณ์การเขียน เช่น สี

กระดาษ ตัวอย่างงาน เป็นต้น ตลอดจนแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่ระบุไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ครบและถูกต้องพร้อมใช้งาน

2. ทดลองทำกิจกรรมที่มีการปฏิบัติในการใช้สื่อต่างๆ ในแต่ละชุดกิจกรรม ก่อนที่จะลงมือทำ เพราะหากมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขให้เรียบร้อย

### บทบาทของครู

ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนและการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม
3. เตรียมการสอนล่วงหน้า
4. ตรวจสอบอุปกรณ์ที่มีในชุดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังใช้
5. ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม โดยบทบาทของครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือเกิดปัญหาจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้
6. หลังจากให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ควรแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทันทีหรือเร็วที่สุด

### บทบาทของนักเรียน

1. ศึกษาวิธีการเรียนในคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 3 การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ให้เข้าใจก่อนที่จะเริ่มเรียน
2. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนให้เสร็จสมบูรณ์
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนหรือมีข้อสงสัยไม่เข้าใจคำชี้แจงให้ซักถามครูผู้สอนด้วยตนเอง
4. ควรปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ
5. กิจกรรมแต่ละเรื่องอาจมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว นักเรียนควรอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด
6. เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนส่งงานกับครูผู้สอนและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณ



### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	เวลา 5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 3.1 เรื่อง การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้เหมาะสม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายที่มาและความสำคัญของแหล่งข้อมูลได้
2. สามารถปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการผลิตสื่อหรือสารคดีได้
3. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การที่เราได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากตำรา หนังสือ หรือสื่อต่างๆ มาพอสมควรแล้ว การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในชุมชน จะทำให้เราได้พบกับโลกแห่งความเป็นจริงที่มีอยู่ในชุมชนของเรา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหลายคน ซึ่งแต่ละคนจะมีทักษะความรู้และความสามารถเฉพาะตัวหลายอย่างแตกต่างกันไป สมาชิกในกลุ่มที่มีความสามัคคีจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้งานนั้นสำเร็จ

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ผลการตรวจข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน
2. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันเล่นเกม 10 คำถาม ให้นักเรียนทายปัญหาเพื่อหาคำตอบโดยครูเขียนคำตอบลงในกระดาษก่อน เช่น มะนาว ดินสอ จักรยาน ฯลฯ แล้วให้นักเรียนถามทีละข้อว่าใช่หรือไม่ เพื่อให้ได้คำตอบภายใน 10 คำถาม ครูจะตอบคำถามเพียง “ใช่ – ไม่ใช่” และเฉลยคำตอบในตอนท้าย เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกและระวังในการตั้งคำถาม ได้ฝึกการวางแผนเพื่อให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ และให้รางวัลแก่นักเรียนที่ตอบถูก พร้อมสอบถามเทคนิควิธีการคิดหาคำตอบ ตามความเหมาะสม

2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวที่เราสามารถบอกผู้อื่นได้มีอะไรบ้าง และส่วนที่บอกผู้อื่นไม่ได้มีอะไรบ้าง เพราะเหตุใดจึงบอกได้และบอกไม่ได้

2. ครูถามนักเรียนว่าถ้าหากเราไปสอบถามชาวบ้านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จริง นักเรียนคิดว่าจะได้ข้อมูลที่ต้องการทั้งหมดหรือไม่ และข้อมูลที่ได้มานั้นจะถูกต้องทั้งหมดหรือไม่เพราะเหตุใด ครูอธิบายถึงวิธีการใช้คำพูดเพื่อสื่อสารให้ชาวบ้านเข้าใจง่าย และทำตัวเป็นกันเอง มีสัมมาคารวะต่อผู้อื่นยอมทำให้เกิดความร่วมมือได้ง่ายขึ้น

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงมารยาทในการพูดคุยกับผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร ควรไปพบเลยหรือต้องนัดหมายก่อน การสำรวจมกริยามารยาท ไม่ส่งเสียงดังก่อความรำคาญให้คนในบริเวณใกล้เคียง ในการพูดคุยให้นักเรียนนึกถึงใจเขาใจเรา บางเรื่องให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ต้องการเปิดเผยเราต้องขออนุญาต หรือชี้แจงเหตุผลให้เข้าใจว่าจำเป็นต้องใช้จริงๆ แต่ถ้าเขาไม่อนุญาตก็ไม่ควรนำมาเผยแพร่ เช่น ภาพถ่าย รายได้ ที่อยู่ เป็นต้น

4. ครูย้ำกับนักเรียนถึงการเตรียมความพร้อม หากจะไปลงพื้นที่จริงจะต้องศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน การเตรียมคำถามล่วงหน้า รวมถึงการตรวจสอบอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน

5. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่ามีอะไรบ้างและใช้อย่างไร

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาทดลองใช้อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น กล้องถ่ายภาพ กล้องวิดีโอ ขาตั้งกล้อง เครื่องบันทึกเสียง โทรศัพท์มือถือ สมุดปากกาที่ใช้ในการจดบันทึก สคริปต์ ตัวอย่างคำถาม เป็นต้น
2. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ในการสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการถ่ายภาพ เพื่อให้ได้ภาพที่สวยงามและเสียงที่ชัดเจนควรทำอย่างไร

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าถ้าเราต้องการทราบข้อมูลที่ลึกกว่าในสื่อหรือในตำรา เราจะไปหาได้จากที่ใด ต้องทำอย่างไร (ผู้รู้ หรือคนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นโดยตรง หรือสอบถามจากคนใกล้ตัวจะช่วยลดความประมาทได้)
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปบททวนเนื้อหาที่เรียนในวันนี้ พร้อมแนะนำให้นักเรียนบันทึกภาพในขณะที่มีการปฏิบัติการ การลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง ให้บันทึกภาพเบื้องหลังการทำงานมาส่ง เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการทำงานกับกลุ่มอื่นๆ
3. ครูและนักเรียนร่วมกันซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ เพิ่มเติม และย้ำให้นักเรียนคิดหาประเด็นที่แปลกใหม่ในการนำเสนอ จะนำเสนอใจกว่าเรื่องที่มีคนทำเอาไว้มากแล้ว
4. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น ความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม ความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น

### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. เกม 10 คำถาม
4. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
5. อุปกรณ์และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น กล้องถ่ายภาพ กล้องวิดีโอ ขาตั้งกล้อง เครื่องบันทึกเสียง โทรศัพท์มือถือ สมุดปากกาที่ใช้ในการจดบันทึก สคริปต์ ตัวอย่างคำถาม เป็นต้น

## 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การสังเกตพฤติกรรมกรรมการ ปฏิบัติงานรายบุคคลและราย กลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการ ปฏิบัติงานรายบุคคลและ รายกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การประเมินผลการปฏิบัติงาน กลุ่ม	แบบประเมินผลการ ปฏิบัติงานกลุ่ม	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึก ชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึก ชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

## 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนไปชมและศึกษาวิธีการเล่าเรื่องของสารคดีทางโทรทัศน์ มาคนละ 1 รายการแล้วเขียนสรุปมาส่งครูคนละ 1 หน้ากระดาษ แล้วเอามาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังว่าเราชอบรายการไหน เพราะเหตุใด แล้วเราจะเอาเทคนิคการเล่าเรื่องแบบนี้มาปรับใช้กับงานของเราได้อย่างไร โดยครูอาจจะให้ข้อมูลแนะนำตัวอย่างรายการแต่ละประเภทให้นักเรียนเพิ่มเติม

## 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

### ภาคผนวก

1. แบบสังเกตพฤติกรรมกรปฏิบัติงานรายบุคคล
2. แบบสังเกตพฤติกรรมกรทำงานกลุ่ม
3. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
4. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
5. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....  
กิจกรรม.....วันที่...../...../.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคลของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในการสังเกต ดังรายการต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินจากแบบสังเกตกำหนด ดังนี้

- ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติ ได้คะแนน 1 คะแนน
- ข้อใดไม่ปฏิบัติ ได้คะแนน 0 คะแนน

2. ระดับคุณภาพการประเมินจากแบบสังเกตกำหนด ดังนี้

- ดีมาก = 7-8 คะแนน
- ดี = 5-6 คะแนน
- พอใช้ = 3-4 คะแนน
- ปรับปรุง = 1-2 คะแนน

3. ครูอาจสุ่มเลือกนักเรียนเท่าที่สามารถสังเกตได้ในการสังเกตแต่ละครั้ง

โดยหมุนเวียนไปจนครบทุกคนในห้อง

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เริ่มต้นงานที่ได้รับมอบหมายทันที		
2. ทำงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด		
3. ขอคำแนะนำจากครูหรือเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ		
4. ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ		
5. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ		
6. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร		
7. ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมกันแก้ไขปัญหา พยายามทำงานให้สำเร็จ		
8. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง		
รวมคะแนน		

### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....กลุ่ม.....  
 ชื่อผู้ประเมิน.....  ครูผู้สอน  เพื่อน  ตนเอง  
 วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

**คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
2	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
3	มีความอดทนช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มจนสำเร็จ				
4	กล้าพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ				
5	มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน				
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ				
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
8	ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน				
9	ช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มของตนเอง				
10	รู้จักให้อภัยผู้อื่น				
รวมคะแนน					



### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....  
วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
ดี = 21 – 30 คะแนน  
พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
ปรับปรุง = น้อยกว่า 10 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ
  - 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้
  - 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม
  - 3) ความรู้สึก
  - 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่ง que ฉันคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น
2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย
3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	เวลา 5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 3.2 เรื่อง การถ่ายภาพ	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายวิธีการถ่ายภาพในลักษณะต่างๆ ได้
2. สามารถปฏิบัติกรถ่ายภาพเพื่อใช้ในการผลิตสื่อหรือสารคดีได้
3. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. ระยะเวลาของภาพ
2. การเคลื่อนไหวกล้อง
3. มุมกล้อง

#### 4. ความคิดรวบยอด(สาระสำคัญ)

ภาพถ่ายจะทำหน้าที่บันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นและส่งต่อความรู้สึกได้หลายอย่างต่อผู้ชม ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว จะมีหลักการถ่ายภาพที่คล้ายกัน ผู้ถ่ายจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับระยะเวลาของภาพ การเคลื่อนไหวกล้อง มุมกล้องในแต่ละแบบนั้นจะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันไป

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน
2. ผลงานการถ่ายภาพของนักเรียน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ชั่วโมงที่ 1

#### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูนำตัวอย่างภาพถ่ายในชุมชน เช่น การจักสาน งานบุญประเพณี มาจัดแสดงให้นักเรียนได้เดินชมรอบห้อง
2. ครูฉายภาพทิวทัศน์ วัฒนธรรมประเพณี ภาพข่าวจากสื่ออินเทอร์เน็ตให้นักเรียนดู แล้วถามนักเรียนว่าชอบภาพประเภทใด การถ่ายภาพแต่ละแบบมีความแตกต่างกันอย่างไร
3. ครูเลือกภาพมา 1 ภาพ ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าสิ่งที่ช่างภาพต้องการสื่อความหมายคืออะไร ในมุมมองของแต่ละคน
4. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
5. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การถ่ายภาพ

#### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพถ่ายแห่งความประทับใจของแต่ละคน เช่น ภาพถ่ายของญาติพี่น้องคนในครอบครัว สัตว์เลี้ยง เพื่อนเก่า เป็นต้น
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการถ่ายภาพว่านักเรียนเคยเป็นคนถ่ายภาพหรือเป็นผู้ถูกถ่ายหรือไม่ เราารู้สึกอย่างไร อยากได้ภาพถ่ายแบบไหน เพราะอะไร เช่น คนอื่นอยากได้ภาพที่ทำให้เราดูพอม คนตัวเดียวอยากได้ภาพที่ทำให้เราดูสูง จะทำอย่างไรดีมีใครรู้บ้าง (ถ้าแบบเอียงด้านข้างถ่ายภาพจะช่วยให้รูปร่างดูเล็กหรือพอมลง การถ่ายมุมต่ำกว่าตัวแบบจะทำให้แบบดูสูงขึ้น) การรู้จักใช้มุมกล้องที่ดีจะช่วยให้เราถ่ายภาพได้สวยงาม
3. ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนถ้าเราต้องการได้ภาพถ่ายในแบบที่เราต้องการจะทำอย่างไร เช่น อยากได้ภาพมุมสูง ให้เห็นบรรยากาศกว้างของทุ่งนา หรือการเข้าแถวหน้าเสาธงของนักเรียน (อาจใช้บันไดเหล็ก ขึ้นต้นไม้ หรือขึ้นอาคารที่อยู่ใกล้เคียง)
4. ครูฉายภาพสร้างสรรค์แบบต่างๆ ให้นักเรียนดูการจับจังหวะถ่ายภาพที่ดูแปลกตา และย้ำว่าหัวใจสำคัญในขั้นตอนนี้คือ คิดก่อนถ่าย เพราะการถ่ายภาพเป็นการ

บันทึกความทรงจำที่ดีของหลายคน ถ้าเรามองตัวแบบแล้วคิดเป็นภาพ ออกแบบภาพไว้ล่วงหน้าก่อนถ่ายทำได้ จะทำให้ทำงานได้เร็วขึ้น แต่บางครั้งอาจจะไม่เป็นไปอย่างที่เราคิด เราก็ต้องเดินทางมูมที่ดีที่สุดในการถ่ายทำ รวมถึงการมองหาจังหวะและตัดสินใจให้เร็ว หาโอกาสที่ดีในการถ่ายจึงจะได้ภาพที่สวยงาม ภาพที่ดีบางครั้งอาจได้มาด้วยความตั้งใจและบางครั้งอาจได้มาด้วยความบังเอิญ คนถ่ายภาพที่ดีจึงต้องคิดให้เร็ว

5. ครูอธิบายและสาธิตระยะในการถ่ายภาพ การเคลื่อนกล้องในแบบต่างๆ การหามุมกล้องที่ดีเพื่อให้ได้ภาพที่สวยงาม รวมถึงวิธีการถ่ายภาพในแบบต่างๆ เช่น การถ่ายภาพคน การถ่ายภาพอาคาร วัตถุสิ่งของ การถ่ายภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูขออาสาสมัครนักเรียน 2 คน ออกมาสาธิตการถ่ายภาพในระยะต่างๆ สาธิตการเคลื่อนกล้องในแต่ละแบบ การหามุมกล้องที่ดีในการถ่ายภาพเพื่อนให้สวยงาม

2. ครูสุ่มนักเรียนคนใหม่ออกมาอีก 2 คน เพื่อทดลองใช้อุปกรณ์รวมถึงข้อควรระวัง การดูแลรักษาเครื่องมือ ทดลองการถ่ายภาพในแบบต่างๆ เช่น ภาพคน วัตถุสิ่งของ เป็นต้น

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากเพื่อเลือกหัวข้อและไปถ่ายภาพ ตามเงื่อนไขต่อไปนี้ 1) การถ่ายภาพคน 2) การถ่ายสัตว์ 3) การถ่ายภาพดอกไม้ 4) การถ่ายภาพสิ่งของหรืออาคารสถานที่ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนคัดเลือกภาพที่ดีที่สุดส่งครูคนละ 1 ภาพ แล้วครูจะนำภาพที่น่าสนใจมาจัดบอร์ดที่หน้าห้อง

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูย้ำถึงความสำคัญในการถ่ายภาพ เพราะสิ่งที่เราถ่ายทำนั้นจะถูกเก็บและบันทึกไว้นาน เหตุการณ์บางอย่างนั้นต้องรีบถ่ายทำ แต่บางครั้งเราถ่ายภาพได้ไม่ตรงตามเรื่องราวที่ต้องการ อาจต้องเสียเวลาไปถ่ายทำใหม่ เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม แต่บางเรื่องถ่ายทำไว้มากเกินไป ก็จะเป็นภาระสำหรับคนที่จะต้องมารับงานต่อจากเราที่จะต้องมาเสียเวลานั่งดูในเวลาตัดต่อ ดังนั้นคนถ่ายภาพต้องเข้าใจเรื่องราวและร่วมวางแผนการทำงานด้วยกันให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติงาน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบททวนเนื้อหา เกี่ยวกับการถ่ายภาพ ที่เรียนในวันนี้ว่ามีสิ่งสำคัญ หรือข้อควรจำอะไรบางอย่างที่ต้องนำไปปรับใช้

3. ครูและนักเรียนร่วมกันซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ  
เพิ่มเติม

4. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้  
ว่าเป็นอย่างไร เช่น ความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม ความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น

### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. ภาพถ่าย
2. อินเทอร์เน็ต
3. บทบาทสมมติ
4. การสาธิตการถ่ายภาพ
5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
6. วัสดุสิ่งของ อาคารสถานที่ ที่นักเรียนใช้เป็นแบบในการถ่ายทำ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สมุด ปากกา ดินสอ อาคารเรียน เป็นต้น
7. อุปกรณ์และเครื่องมือในการถ่ายภาพ เช่น กล้องถ่ายภาพ กล้องวิดีโอ โทรศัพท์มือถือ ขาตั้งกล้อง เป็นต้น

### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจผลงานการถ่ายภาพ	แบบประเมินผลการตรวจ ผลงานการถ่ายภาพ	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคลและ รายกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคลและ รายกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การประเมินผลการปฏิบัติ งานกลุ่ม	แบบประเมินผลการ ปฏิบัติงานกลุ่ม	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึก ชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึก ชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมในเรื่องที่นักเรียนสนใจ เช่น การถ่ายภาพคน สัตว์ ดอกไม้ มีเทคนิคพิเศษในการถ่ายภาพอย่างไรบ้าง แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง หรือจัดเวทีนำเสนอผลงานภาพถ่ายของนักเรียน ในช่วงพักกลางวันพร้อมกับเล่าวิธีคิด วิธีการถ่ายทำว่าถ่ายเวลาใด ถ่ายที่ไหน เพราะอะไร ทำไมจึงเลือกแบบนั้น

### 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
 .....  
 .....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
 .....

แนวทางแก้ไข

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....



### ภาคผนวก

1. เกณฑ์การประเมินการถ่ายภาพ
2. แบบประเมินการถ่ายภาพ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
5. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
6. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
7. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
8. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

## แบบประเมินการถ่ายภาพ

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการถ่ายภาพของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนด เกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. เนื้อหาของภาพ (Subject Matter) หมายถึง การให้ภาพแสดงเรื่องราวได้ตรงกับหัวข้อที่กำหนดไว้มีการจัดวางเรื่องราว ขึ้นอยู่กับลักษณะของการทำงานว่าต้องการภาพระยะใกล้หรือไกลเพียงใด ภาพที่ได้จึงจะให้ทั้งแนวคิดและความหมายของภาพอย่างเด่นชัด ทำให้ผู้ชมภาพเข้าใจได้โดยง่าย

2. การจัดองค์ประกอบ (Composition) หมายถึง การจัดองค์ประกอบภาพ ได้ถูกต้องและเหมาะสม เช่น การเว้นระยะ การจัดให้ภาพมีมิติ มีฉากหน้า ฉากหลัง รวมถึงเส้นนำสายตา หรือการแสดงบรรยากาศ รอบข้าง มีลักษณะของเส้นสายสีลาต่างๆ ที่สามารถโน้มน้าวให้เกิดความซาบซึ้งใจ และคล้อยตามได้

3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creation) หมายถึง การเลือกมุมกล้องในลักษณะต่างๆ เพื่อสื่อความหมายให้ภาพชัดเจน รวมถึงจังหวะในการถ่ายภาพที่เหมาะสมจะทำให้ได้ภาพที่สวยงาม แปลกตา นอกจากนี้การจัดน้ำหนักของสีและแสงเงาให้ดูดี ใช้เทคนิคสร้างภาพให้ดูแปลกตา เกิดมิติ เพื่อให้ภาพสร้างความรู้สึแก่ผู้ชมได้ดียิ่งขึ้น

### เกณฑ์การประเมินการถ่ายภาพ

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการถ่ายภาพของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ตามระดับคุณภาพดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เนื้อหาของภาพ (Subject Matter)	แสดงเรื่องราวได้ตรงกับหัวข้อที่กำหนดไว้ มีการจัดวางเรื่องราวให้แนวคิดและความหมายของภาพอย่างเด่นชัด ทำให้ผู้ชมภาพเข้าใจได้ง่าย	แสดงเรื่องราวได้ตรงกับหัวข้อที่กำหนดไว้ มีการจัดวางเรื่องราวให้แนวคิดและความหมายของภาพทำให้ผู้ชมภาพเข้าใจได้โดยง่าย	แสดงเรื่องราวได้ตรงกับหัวข้อที่กำหนดไว้มีการจัดวางเรื่องราวให้เรื่องราวให้ความหมายของภาพได้	แสดงเรื่องราวไม่ตรงกับหัวข้อที่กำหนดไว้ ภาพสื่อความหมายไม่ชัดเจน
2. การจัดองค์ประกอบ (Composition)	จัดองค์ประกอบภาพได้ถูกต้องและเหมาะสม ด้วยการแสดงบรรยากาศรอบข้าง มีลักษณะของเส้นสายสีลาต่างๆ ที่สามารถโน้มน้าวให้เกิดความซาบซึ้งใจ และคล้อยตามได้	จัดองค์ประกอบภาพได้ถูกต้องและเหมาะสม ด้วยการแสดงบรรยากาศ มีลักษณะของเส้นสายสีลาต่างๆ ที่สามารถโน้มน้าวให้เกิดความซาบซึ้งใจ	องค์ประกอบภาพถูกต้องและเหมาะสม	องค์ประกอบภาพไม่เหมาะสม ขาดสมดุล
3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creation)	มีการเลือกมุมกล้องได้ดี มีการจับจังหวะที่เหมาะสม จัดน้ำหนักของสีและแสงเงาให้ดูดี ใช้เทคนิคสร้างภาพให้ดูแปลกตา เกิดมิติ เพื่อให้ภาพสร้างความรู้สึกแก่ผู้ชมได้ดียิ่งขึ้น	มีการเลือกมุมกล้องได้ดี จัดน้ำหนักของสีและแสงเงา เพื่อให้อาพสร้างความรู้สึกแก่ผู้ชมได้ดี	มีการจัดน้ำหนักของสีและแสงเงา เพื่อให้ภาพสร้างความรู้สึกแก่ผู้ชม	ภาพที่ได้สร้างความรู้สึกรู้สึกแก่ผู้ชมได้น้อย

### แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

กิจกรรม.....วันที่...../...../.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในการสังเกต ดังรายการต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้

- ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติ ได้คะแนน 1 คะแนน
- ข้อใดไม่ปฏิบัติ ได้คะแนน 0 คะแนน

2. ระดับคุณภาพการประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้

ดีมาก = 7-8 คะแนน

ดี = 5-6 คะแนน

พอใช้ = 3-4 คะแนน

ปรับปรุง = 1-2 คะแนน

3. ครูอาจสุ่มเลือกนักเรียนเท่าที่สามารถสังเกตได้ในการสังเกตแต่ละครั้ง

โดยหมุนเวียนไปจนครบทุกคนในห้อง

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เริ่มต้นงานที่ได้รับมอบหมายทันที		
2. ทำงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด		
3. ขอคำแนะนำจากครูหรือเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ		
4. ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ		
5. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ		
6. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร		
7. ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมกันแก้ไขปัญหา พยายามทำงานให้สำเร็จ		
8. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง		
รวมคะแนน		

### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....กลุ่ม.....

ชื่อผู้ประเมิน.....  ครูผู้สอน  เพื่อน  ตนเอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

**คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
2	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
3	มีความอดทนช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มจนสำเร็จ				
4	กล้าพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ				
5	มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน				
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ				
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
8	ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน				
9	ช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มของตนเอง				
10	รู้จักให้เกียรติผู้อื่น				
รวมคะแนน					

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 10 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ
  - 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้
  - 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม
  - 3) ความรู้สึก
  - 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่ฉันคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น
2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย
3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น



## แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	เวลา 5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 3.3 เรื่อง การตัดต่อวิดีโอ	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

### 1. ตัวชี้วัด

- นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
- จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

- สามารถอธิบายวิธีการตัดต่อวิดีโอในรูปแบบต่างๆ ได้
- สามารถปฏิบัติกรตัดต่อเพื่อใช้ในการผลิตสื่อหรือสารคดีได้
- สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ได้อย่างเหมาะสม

### 3. สาระการเรียนรู้

- โปรแกรมตัดต่อวิดีโอ
- การเปลี่ยนภาพ
- เสียงดนตรีและเสียงเพลง

### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การตัดต่อเป็นขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (post production) และเป็นขั้นตอนที่เราสามารถเพิ่มเติมสีสันเทคนิคต่างๆ ให้กับภาพ เช่น การเปลี่ยนภาพ การเพิ่มเสียงดนตรีหรือเสียงเพลงประกอบ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจได้ดียิ่งขึ้น การตัดต่อสารคดีในปัจจุบันมีโปรแกรมสำเร็จรูป ให้เราเลือกใช้มากมายตั้งแต่ระดับง่าย ปานกลาง จนถึงขั้นสูงที่มีมืออาชีพใช้ในการตัดต่อทำหนังหรือรายการโทรทัศน์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานว่าต้องการลูกเล่น ความละเอียดมากน้อยเพียงใด รวมถึงความชอบและความถนัดของแต่ละคน

### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

- ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน
- ผลงานที่ได้จากการตัดต่อวิดีโอ

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูฉายภาพโฆษณาสั้น ให้นักเรียนชมและวิจารณ์ร่วมกันว่าโฆษณานี้ เป็นไปได้หรือไม่ ถูกต้องเหมาะสมหรือเปล่า เช่น โฆษณาที่เกินจริงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสริม ความงาม ขนมอบเคี้ยว ฯลฯ ภาพที่เราเห็นนั้นเป็นภาพจริงทั้งหมดหรือไม่ เขามีวิธีการทำ หรือสร้างภาพเหล่านั้นได้อย่างไร

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับโฆษณาที่มีเทคนิคดี ๆ สร้างแรงบันดาลใจ รั้าใจ และน่าติดตาม ในปัจจุบันมีโฆษณาอะไรบ้าง ทำไมนักเรียนจึงชอบ เขาทำ อย่างไร ใครรู้บ้าง เช่น การขายตัว การเปลี่ยนฉาก การสร้างภาพกราฟิก มีการเล่าเรื่อง แบบไหนที่น่าสนใจบ้าง

3. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ นักเรียนทราบ

4. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การตัดต่อ

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการตัดต่อว่ามีใคร เคยใช้โปรแกรมอะไรมาบ้าง แต่ละโปรแกรมมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

2. ครูอธิบายเครื่องมือที่ใช้ในโปรแกรมตัดต่อ และสาธิตการใช้โปรแกรมตัด ต่อให้นักเรียนดู เช่น การนำภาพเข้าโปรแกรม การเปลี่ยนภาพ การเพิ่มการลดเสียง เครื่องมือมีอะไรบ้าง และใช้อย่างไรจึงจะเหมาะสม

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูสุ่มให้นักเรียนออกมาทดลองใช้เครื่องมือในการตัดต่อ เช่น การทำไต เติ้ล ชื่อเรื่อง เครดิต ขอบคุณในตอนจบ เป็นต้น

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบ ทำคลิปโฆษณาสินค้าในท้องถิ่น เช่น ข้าว ปลา อาหาร ผัก ผลไม้ เป็นต้น ความยาว 2 นาที ซึ่งอาจจะไปถ่ายภาพเองหรือหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต แล้วนำข้อมูลต่างๆ มาร้อยเรียงให้เป็นเรื่องราว

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานโฆษณาของตนเองและแสดงความคิดเห็นต่อผลงานร่วมกัน

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับการตัดต่อที่เรียนในวันนี้ว่ามีวิธีการเลือกภาพ เปลี่ยนภาพ การใส่เทคนิคพิเศษให้กับภาพอย่างไรให้สวยงาม
2. ครูให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย รวมถึงแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอคำแนะนำอื่นๆ เพิ่มเติม
3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น ความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ยอยากรู้เพิ่มเติม ความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. โปรแกรมตัดต่อ
3. เครื่องคอมพิวเตอร์
4. ตัวอย่างคลิปโฆษณา
5. การสาธิตการตัดต่อ
6. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ
7. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
8. อุปกรณ์และเครื่องมือในการตัดต่อ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ลำโพง เป็นต้น

#### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจผลงานการตัดต่อวิดีโอ	แบบประเมินผลการตรวจผลงานการตัดต่อวิดีโอ	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคลและรายกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคลและรายกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูควรทำการสำรวจว่าใครไม่มีอุปกรณ์ แล้วจัดทำตารางการยืมอุปกรณ์ พร้อมแจ้งให้นักเรียนทราบ เพื่อให้นักเรียนใช้อุปกรณ์ในการตัดต่อ นอกจากนี้ครูควรชี้แจง และประสานงานกับผู้ปกครองให้เข้าใจ เพราะนักเรียนอาจต้องทำงานนอกเวลาเรียน

### 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
 .....  
 .....  
 .....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
 .....

แนวทางแก้ไข

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### ภาคผนวก

1. แบบประเมินการตัดต่อวิดีโอ
2. เกณฑ์การประเมินการตัดต่อวิดีโอ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
5. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
6. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
7. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
8. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

### แบบประเมินการตัดต่อวิดีโอ

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการตัดต่อวิดีโอของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายการประเมินไว้ ดังนี้

.....

1. ความสมบูรณ์ของภาพยนตร์ หมายถึง บทภาพยนตร์มีความเหมาะสม มีการเรียบเรียงเรื่องราว รวมถึงถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ สร้างความประทับใจ และความเข้าใจแก่ผู้ชมได้โดยง่าย บางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องมีบทพูดมาก แต่ภาพและเสียงที่ปรากฏจะทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ด้วยตนเอง

2. เทคนิคของการตัดต่อ หมายถึง การเลือกใช้เทคนิคในการตัดต่อ การเชื่อมต่อระหว่างภาพ ควรใช้เทคนิคใดจึงจะเหมาะสม การนำเสนอในแต่ละช่วงไม่มากเกินไปจนทำให้ผู้ชมเบื่อหน่าย หรือน้อยเกินไปทำให้ผู้ชมไม่เข้าใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนได้ การตัดต่อจะเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพของภาพและเสียงให้ชัดเจน เพื่อสื่อความหมายและเพิ่มอรรถรสในการชมได้ดียิ่งขึ้น ในการตัดต่อนั้นจะยึดตามสคริปต์ที่ออกแบบไว้ ซึ่งจะเน้นความชัดเจน สวยงาม ดูแล้วเพลิน เจริญปัญญา

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ช่วยสร้างผลงานให้โดดเด่น เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ข้อความ เพลงประกอบ เสียงประกอบ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ และเกิดการจดจำได้ดียิ่งขึ้น

### เกณฑ์การประเมินการตัดต่อวิดีโอ

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการตัดต่อวิดีโอของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินตามระดับคุณภาพ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความสมบูรณ์ของภาพยนตร์	บทภาพยนตร์ มีความเหมาะสม มีการเรียบเรียงเรื่องราว รวมถึงถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ สร้างความประทับใจ และความเข้าใจแก่ผู้ชมได้โดยง่าย	บทภาพยนตร์ มีความเหมาะสม มีการเรียบเรียงเรื่องราว รวมถึงถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้ชม	บทภาพยนตร์ มีความเหมาะสม มีการเรียบเรียงเรื่องราว เพื่อสื่อความหมายได้	การเรียบเรียงเรื่องราวยังไม่มีความหมายไม่ชัดเจน
2. เทคนิคของการตัดต่อ	เลือกใช้เทคนิคในการตัดต่อเพื่อช่วยเสริมคุณภาพของภาพและเสียงให้ชัดเจนและสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น มีความสวยงาม ดูแล้วเพลิน เจริญปัญญา	ใช้เทคนิคในการตัดต่อเพื่อช่วยเสริมคุณภาพของภาพและเสียงให้ชัดเจนและสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น มีความสวยงาม	ใช้เทคนิคในการตัดต่อเพื่อช่วยเสริมคุณภาพของภาพและเสียงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น	ใช้เทคนิคในการตัดต่อไม่เหมาะสม ทำให้ผู้ชมเบื่อหน่าย
3. ความคิดสร้างสรรค์	ใช้ความคิดสร้างสรรค์ช่วยสร้างผลงานให้โดดเด่น ช่วยให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ และเกิดการจดจำได้ดียิ่งขึ้น	ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ และเกิดการจดจำ	มีความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ	ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ทำงานคล้ายกับที่มีคนอื่นทำไว้แล้ว

### แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

กิจกรรม.....วันที่...../...../.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในการสังเกต ดังรายการต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้
  - ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติ ได้คะแนน 1 คะแนน
  - ข้อใดไม่ปฏิบัติ ได้คะแนน 0 คะแนน
2. ระดับคุณภาพการประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้
  - ดีมาก = 7-8 คะแนน
  - ดี = 5-6 คะแนน
  - พอใช้ = 3-4 คะแนน
  - ปรับปรุง = 1-2 คะแนน
3. ครูอาจสุ่มเลือกนักเรียนเท่าที่สามารถสังเกตได้ในการสังเกตแต่ละครั้ง

โดยหมุนเวียนไปจนครบทุกคนในห้อง

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เริ่มต้นงานที่ได้รับมอบหมายทันที		
2. ทำงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด		
3. ขอคำแนะนำจากครูหรือเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ		
4. ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ		
5. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ		
6. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร		
7. ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมกันแก้ไขปัญหา พยายามทำงานให้สำเร็จ		
8. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง		
รวมคะแนน		



### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....กลุ่ม.....

ชื่อผู้ประเมิน.....  ครูผู้สอน  เพื่อน  ตนเอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

**คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
2	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
3	มีความอดทนช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มจนสำเร็จ				
4	กล้าพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ				
5	มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน				
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ				
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
8	ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน				
9	ช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มของตนเอง				
10	รู้จักให้อภัยผู้อื่น				

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม

3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย

2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว

1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

ดีมาก = 31 – 40 คะแนน

ดี = 21 – 30 คะแนน

พอใช้ = 11 – 20 คะแนน

ปรับปรุง = น้อยกว่า 10 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่ฉันคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาคิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	เวลา 5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 3.4 เรื่อง กราฟิก	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายวิธีการสร้างภาพหรือข้อความ เพื่อให้งานน่าสนใจได้
2. สามารถปฏิบัติการทำกราฟิกเพื่อใช้ในการผลิตสื่อหรือสารคดีได้
3. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. คอมพิวเตอร์กราฟิก
2. ประเภทของภาพกราฟิก
3. คอมพิวเตอร์กราฟิกกับการประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

คอมพิวเตอร์กราฟิก (Computer Graphics หรือ CG) คือ การใช้คอมพิวเตอร์สร้างภาพโดยการวาดภาพกราฟิกหรือนำภาพมาจากสื่ออื่นๆ เช่น วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ กล้องถ่ายรูป ภาพกราฟิกเหล่านี้ประกอบด้วย เส้น สี แสง และเงาต่าง ๆ เพื่อให้การใช้คอมพิวเตอร์สร้างภาพและจัดการเกี่ยวกับรูปภาพ เพื่อใช้สื่อความหมายของข้อมูลต่าง ๆ ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เพราะการเรียนรู้ด้วยภาพ เสียง ข้อความจะช่วยเน้นความจำให้แก่ผู้ชมได้ดียิ่งขึ้น

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ผลการตรวจชิ้นงานที่ได้จากการทำกราฟิก
2. ผลงานบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูฉายตัวอย่างสารคดีหรือคลิปโฆษณาจากอินเทอร์เน็ตให้นักเรียนชมเทคนิคการทำกราฟิก
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับโฆษณาหรือสารคดีที่เราพบเห็นในรายการโทรทัศน์หรือสื่ออื่นๆ นั้นมีเทคนิคการใช้ภาพประกอบการเล่าเรื่องที่น่าสนใจได้อย่างไรบ้าง
3. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การทำกราฟิก

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างหนึ่งหรือรายการต่างๆ ที่เราชมทางโทรทัศน์แล้วคิดว่าน่าประทับใจ ในเรื่องของสีสันทัน มีการทำกราฟิกสวยงาม สร้างสรรค์ และบอกเหตุผลว่าทำไมเราจึงชอบ และครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่อง การใช้สีสันทันกับงานสื่อสำหรับคนแต่้วยหรือกลุ่มเป้าหมาย
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ เช่น การเลือกภาพ การใช้สีสันทันประกอบในการเน้นภาพหรือข้อความ จากสื่อต่างๆ ที่เราพบเห็นว่าแต่ละแบบมีความโดดเด่นแตกต่างกันอย่างไรบ้าง เช่น การใช้คู่สีที่กลมกลืนกัน หรือการใช้สีที่ตัดกันจะให้ความรู้สึกอย่างไร
3. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการใช้โปรแกรมและเครื่องมือในการทำกราฟิกว่ามีอะไรบ้างและใช้อย่างไร เช่น โปรแกรม Paint โปรแกรม Photoshop เพื่อช่วยในการตกแต่งภาพนิ่ง สร้างสีสันทันลูกเล่นให้กับตัวหนังสือน่าสนใจยิ่งขึ้น

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบโลโก้ ชื่อเรื่อง หรือเครดิตข้อความท้ายเรื่อง เพื่อใช้ในการผลิตสื่อหรือสารคดีของตนเองให้สวยงาม และน่าสนใจยิ่งขึ้น
2. ครูเดินดูการทำงาน của นักเรียน และชมเชยผลงานที่นักเรียนออกแบบที่น่าสนใจ โดยอาจให้เพื่อนๆ มาร่วมเรียนรู้ ขอคำแนะนำเพิ่มเติม และให้กำลังใจกลุ่มที่ยัง

ทำงานไม่คล่อง พร้อมคอยดูแลอย่างใกล้ชิด หรืออาจจะหาคนที่ทำเป็นมาช่วยสอนเพื่อนๆ ที่ทำงานยังไม่คล่อง

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนเนื้อหาการทำกราฟิก ที่เรียนในวันนี้ ว่ามีขั้นตอนใดที่เราทำได้หรือทำไม่ได้บ้าง เพราะเหตุใด

2. ครูให้นักเรียนซักถาม แลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ เพิ่มเติม และย้ำ เรื่องการทำสื่อสารคดีที่เข้าใจยาก บางครั้งการทำกราฟิกเพื่อช่วยสรุปเนื้อเรื่องด้วยภาพ เสียง ข้อความจะช่วยสรุปเรื่องราว และเน้นย้ำความรู้ความจำให้แก่ผู้ชมได้ดียิ่งขึ้น

3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ ว่าเป็นอย่างไร เช่น ความรู้ที่ได้รับ สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม ความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. การสาธิตการทำกราฟิก
3. เครื่องคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊ก
4. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
5. โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการตกแต่งภาพและตัวหนังสือ

#### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจผลงานการทำกราฟิก	แบบประเมินผลการทำกราฟิก	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

#### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูอาจแนะนำหรือให้ตัวอย่างคลิปสื่อการสอน เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า การตกแต่งภาพเพิ่มเติมจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่บ้าน หรือในช่วงพักกลางวันที่โรงเรียน

รวมถึงอำนวยความสะดวกเรื่องเครื่องมือ ในกรณีที่นักเรียนไม่มีอุปกรณ์ตามที่กล่าว  
มาแล้ว

**10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา**

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

**บันทึกผลหลังสอน**

**ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้**

.....  
.....  
.....  
.....

**ปัญหา / อุปสรรค**

.....  
.....

**แนวทางแก้ไข**

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....



### ภาคผนวก

1. เกณฑ์การประเมินการทำกราฟิก
2. แบบประเมินการทำกราฟิก
3. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
4. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
5. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

### เกณฑ์การประเมินการทำกราฟิก

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการทำกราฟิกของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินตามระดับคุณภาพ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การออกแบบเนื้อหา	มีการใช้สื่อ สีสัน ข้อความเพื่อเน้น หรือแสดงเรื่องราว ให้กระชับ ชัดเจน ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำ เรื่องราวได้ง่ายขึ้น	มีการใช้สื่อ สีสัน ข้อความเพื่อเน้น หรือแสดงเรื่องราว ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องราวได้ง่ายขึ้น	มีการใช้สื่อ หรือข้อความ เพื่อแสดง เรื่องราว ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ	ไม่มีการใช้สื่อ เพิ่มเติมทำให้ผู้ชมสับสน หรือเข้าใจยาก
2. ความคิดสร้างสรรค์	มีการเลือกใช้เทคนิคต่างๆ ในการสร้างภาพให้ดูแปลกตา เกิดมิติ เพื่อให้สื่ออารมณ์ และสร้างความรู้สึกร่วมกับผู้ชมได้ดียิ่งขึ้น	ใช้เทคนิคในการสร้างภาพ เพื่อสื่ออารมณ์ และสร้างความรู้สึกร่วมกับผู้ชมได้ดีขึ้น	ใช้เทคนิคในการสร้างภาพ ที่ให้ความรู้สึกร่วมกับผู้ชมได้	ไม่มีการใช้เทคนิคพิเศษ เพื่อสื่อความหมาย และเรื่องราวต่อผู้ชม
3. องค์ประกอบและความสวยงาม	มีการจัดวางองค์ประกอบภาพได้เหมาะสม สวยงาม รวมถึงการสร้างภาพที่สามารถเน้นนำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ และคล้อยตามได้ดีขึ้น	มีการจัดวางองค์ประกอบภาพเหมาะสม สวยงาม มีการสร้างภาพที่ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจได้ดีขึ้น	มีการจัดวางองค์ประกอบภาพเพื่อสร้างภาพที่ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ	ภาพไม่สวยงาม และสื่อความหมายไม่ชัดเจน

### แบบประเมินการทำกราฟิก

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการทำกราฟิกของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

- .....
1. การออกแบบเนื้อหา หมายถึง มีการออกแบบลักษณะของฉาก ตัวละคร การเคลื่อนไหว รวมถึงการใช้สื่อ สี สัน ข้อความเพื่อเน้นหรือแสดงเรื่องราวให้กระชับ ชัดเจน ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องราวได้ง่ายขึ้น
  2. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง มีการเลือกใช้เทคนิคต่างๆ ในการสร้างภาพให้ดูแปลกตา เกิดมิติ เพื่อให้สื่ออารมณ์ และสร้างความรู้สึกแก่ผู้ชมได้ดียิ่งขึ้น
  3. องค์ประกอบและความสวยงาม หมายถึง มีการจัดวางองค์ประกอบภาพได้เหมาะสม สวยงาม มีความถูกต้องสมบูรณ์สอดคล้องกับเนื้อหา รวมถึงการสร้างภาพที่สามารถโน้มน้าวให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ และคล้อยตามได้ดีขึ้น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 10 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ
  - 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้
  - 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม
  - 3) ความรู้สึก
  - 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่ฉันคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น
2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย
3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 11

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	เวลา 5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 3.5 เรื่อง พิธีกรและตำแหน่งอื่นๆ	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายลักษณะของพิธีกรที่ดีได้
2. สามารถบอกลักษณะหรือหน้าที่การทำงานของฝ่ายต่างๆ ในกระบวนการทำสื่อหรือสารคดีได้
3. สามารถปฏิบัติการทำหน้าที่พิธีกรและตำแหน่งอื่นๆ ในการผลิตสารคดีได้อย่างเหมาะสม
4. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพิธีกร
2. ตำแหน่งอื่นๆ ในการทำหน้าที่สื่อหรือสารคดี

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การทำหนังสือหรือสารคดีนั้น พิธีกรอาจมีหรือไม่มีก็ได้ แต่ตัวตนของเรื่องจะต้องมีบุคลิกภาพที่น่าสนใจ ทักษะการพูดและน้ำเสียง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้งานนั้นโดดเด่นขึ้นมา นอกจากนี้ในการทำหนังสือเรื่องนั้นจะต้องมีบุคลากรฝ่ายต่างๆ เข้ามาช่วยในการทำงาน บางครั้งอาจจะใช้คนทำงานไม่ถึงสิบคน แต่บางครั้งทีมงานอาจจะมีมากกว่าร้อยคนก็ได้ แต่ละคนล้วนมีความสำคัญ ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูถามนักเรียนว่าเคยสังเกตรายชื่อของทีมงานที่ผลิตรายการสารคดีละคร ภาพยนตร์ทั่วไปที่เราเห็นในตอนท้ายหรือไม่ แต่ละคนมีหน้าที่อะไรเราเข้าใจหรือไม่

2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง พิธีกรและตำแหน่งอื่นๆ

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูฉายตัวอย่างเครดิตรายการในตอนท้ายของรายการสารคดี ภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์ต่างประเทศ ซึ่งจะมีรายชื่อทีมงาน พร้อมอธิบายว่าแต่ละฝ่ายมีหน้าที่และความสำคัญอย่างไรบ้าง

2. ครูขออาสาสมัครนักเรียน 2 คนออกมาเล่าถึงความใฝ่ฝันในอนาคตว่าแต่ละคนอยากทำอาชีพอะไร เพราะเหตุใด และร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าแต่ละอาชีพนั้นมีข้อดีข้อเสียอย่างไร เช่น อายุ รายได้ ความเสี่ยง เป็นต้น

3. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับพิธีรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนชอบมีใครบ้างทำไมจึงชอบ (บุคลิก หน้าตา สีลาการนำเสนอ)

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2 คน เพื่อทดสอบบุคลิกภาพและน้ำเสียงในการเป็นผู้ประกาศข่าว โดยให้นักเรียนอ่านข่าวประจำวันรายงานหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ว่าแต่ละคนเหมาะกับอาชีพนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ให้นักเรียนแต่ละคนได้ทดลองทำหน้าที่พิธีกร หรือฝึกการพูดแนะนำแนะนำเพื่อนๆ ในกลุ่มแล้วช่วยกันพิจารณาว่าในกลุ่มของเรา ใครเหมาะสมในการทำหน้าที่พิธีกร แล้วส่งคนที่ทำหน้าที่พิธีกรได้ดีที่สุดออกมาพูดแนะนำประวัติสั้นๆ ของสมาชิกในกลุ่ม ให้เพื่อนในชั้นเรียนได้ฟังและประเมินร่วมกันว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทพจนเนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรและตำแหน่งอื่นๆ ที่เรียนในวันนี้อาจมีใครสนใจอาชีพในด้านนี้บ้าง เพราะเหตุใด

2. ครูและนักเรียนร่วมกันซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ เพิ่มเติม



3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น อะไรที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนได้เรียนรู้ในชั้นเรียน ยังมีคำถามใดบ้างที่ครูยังไม่ได้ตอบ นักเรียนมีปัญหาใดในการเรียนบ้าง เมื่อพบปัญหานักเรียนมีวิธีการแก้ไขอย่างไร เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. การสาธิตการทำหน้าที่พิธีกร
3. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

#### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การประเมินการทำหน้าที่พิธีกร	แบบประเมินการทำหน้าที่พิธีกร	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคลและรายกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคลและรายกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

#### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนศึกษาบุคลิกภาพ วิธีการนำเสนอของพิธีกรรายการโทรทัศน์ หรือรายการสารคดีที่ตนเองชอบว่าแต่ละคนมีลักษณะเด่น มีความน่าสนใจอย่างไร แล้วเขียนบทความสั้นๆ บอกเหตุผลที่ชอบความยาวครึ่งหน้ากระดาษมาส่งครูในวันพรุ่งนี้

10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

### ภาคผนวก

1. เกณฑ์การประเมินการทำหน้าที่พิธีกร
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
4. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
5. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
6. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
7. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

### เกณฑ์การประเมินการทำหน้าที่พิธีกร

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการการทำหน้าที่พิธีกรของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
1	บุคลิกภาพ	มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายสะอาด ถูกระเบียบ มองหน้าและสบตาผู้ฟัง มีปฏิภาณไหวพริบดี แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเก่ง	3
		มีความเชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายสะอาด ถูกระเบียบ ไม่มองหน้าและสบตาผู้ฟัง มีปฏิภาณไหวพริบดี	2
		ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มองหน้าและสบตาผู้ฟัง	1
2	การนำเสนอ	มีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่จะพูด ใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้ฟัง ออกเสียงชัดเจน มีการใช้ภาษาท่าทางประกอบการสื่อสาร และการสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม	3
		มีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่จะพูด ออกเสียงชัดเจน มีท่าทาง ประกอบการนำเสนอ	2
		ไม่มีการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนที่จะพูด ออกเสียงไม่ชัดเจน ใช้ภาษาวกวน	1
3	เนื้อหา	นำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญ ถูกต้อง ตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก ประเด็นรอง และมีประเด็นย่อยสนับสนุนได้ครบ มีการวางลำดับเนื้อหาได้ชัดเจน เหมาะสม ชวนติดตาม	4
		นำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก ประเด็นย่อยสนับสนุน มีการวางลำดับเนื้อหาได้ชัดเจน เหมาะสม ชวนติดตาม	3
		นำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญตรงกับหัวข้อเรื่อง มีประเด็นหลัก ประเด็นย่อยสนับสนุน มีการวางลำดับเนื้อหาได้ชัดเจน	2
		ไม่มีการวางลำดับเนื้อหา พูดจาวกวน	1

### แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

กิจกรรม.....วันที่...../...../.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในการสังเกต ดังรายการต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้

- ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติ ได้คะแนน 1 คะแนน
- ข้อใดไม่ปฏิบัติ ได้คะแนน 0 คะแนน

2. ระดับคุณภาพการประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้

- ดีมาก = 7-8 คะแนน
- ดี = 5-6 คะแนน
- พอใช้ = 3-4 คะแนน
- ปรับปรุง = 1-2 คะแนน

3. ครูอาจสุ่มเลือกนักเรียนเท่าที่สามารถสังเกตได้ในการสังเกตแต่ละครั้ง โดยหมุนเวียนไปจนครบทุกคนในห้อง

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เริ่มต้นงานที่ได้รับมอบหมายทันที		
2. ทำงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด		
3. ขอคำแนะนำจากครูหรือเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ		
4. ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ		
5. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ		
6. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร		
7. ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมกันแก้ไขปัญหา พยายามทำงานให้สำเร็จ		
8. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง		
<b>รวมคะแนน</b>		

### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....กลุ่ม.....  
 ชื่อผู้ประเมิน.....  ครูผู้สอน  เพื่อน  ตนเอง  
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

**คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
2	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
3	มีความอดทนช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มจนสำเร็จ				
4	กล้าพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ				
5	มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน				
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ				
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
8	ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน				
9	ช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มของตนเอง				
10	รู้จักให้เกียรติผู้อื่น				

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 10 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ
  - 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้
  - 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม
  - 3) ความรู้สึก
  - 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น
 

ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น
2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย
3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม



### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น



การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคม  
อย่างมีความสุข

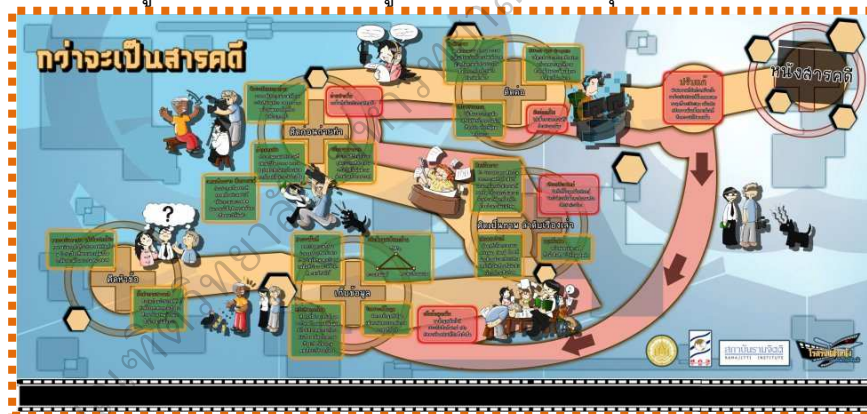
- \* การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน
- \* การถ่ายภาพ
- \* การตัดต่อ
- \* การทำกราฟิก
- \* พิธีกร และอื่นๆ



## การทำงานและอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข

### การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน

กว่าจะได้สารคดีสักหนึ่งเรื่องนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ก็เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของเราได้เช่นเดียวกัน เพราะการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้าไปสัมผัสบรรยากาศชีวิตจริงของคนในชุมชนนั้น เราจะต้องศึกษาข้อมูล เตรียมคำถาม และวางแผนล่วงหน้าให้ดี ทำอย่างไรจึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือ นอกเหนือจากการที่เราได้ค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากตำรา หนังสือ หรือสื่อต่างๆ มาพอสมควรแล้ว การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่เราวางไว้ นั้นควรที่จะเริ่มต้นอย่างไรไม่มีสูตรที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ต้องฝึกฝนและอาศัยทักษะในการทำงานหลายอย่างมารวมกัน เช่น การคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นต้น เนื่องจากเป็นงานที่ต้องอาศัยทั้งทักษะความรู้และความสามารถเฉพาะตัวหลายอย่างขณะทำงานต้องคิดอยู่เสมอว่าทำอย่างไรจึงจะได้ข้อมูลที่น่าสนใจ ครบถ้วน ถูกต้อง และรวดเร็วที่สุด



ที่มา : <http://www.facebook.com/Documentarism>

เมื่อเราได้ออกแบบการทำงานหรือวางโครงเรื่องสารคดีมาแล้ว การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลนั้นหากมีการลงพื้นที่ซ้ำหลายครั้ง จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากกว่าการไปเพียงครั้งเดียว บางครั้งสิ่งที่เราคิดอาจจะต้องมีการปรับแก้ถ้าหากเราพบข้อมูลใหม่ที่ดีกว่า หรืออาจจะมีประเด็นใหม่ที่น่าสนใจเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่เราคิดไว้แล้ว แต่ละครั้งอาจจะได้ข้อมูลมากน้อยไม่เท่ากัน และบางครั้งอาจจะได้ข้อมูลมากจนกระทั่งไม่รู้ว่าจะเลือกใช้อันไหนดี สิ่งที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือ ภาพและเสียงที่จะไปปรากฏเป็นผลงานของเรานั้นเอง หากข้อมูลไม่น่าสนใจ ภาพไม่สวย เสียงไม่ชัด อาจจะทำให้ผลงานที่เราตั้งใจทำนั้นมีคุณค่าลดลง แต่ถ้ามีการเตรียมความพร้อมที่ดี มีทีมงานที่เข้าใจกันยอมทำให้การทำงานราบรื่นเรียบร้อยและสมบูรณ์ เพราะการเก็บข้อมูลนั้นเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการเขียนบทสารคดี ควรเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อม (สถาบันรามจิตติ, 2555, ออนไลน์)

## อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

อุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดนั้น คือตัวเราเอง รวมถึงทีมงานและอุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งสามารถหาได้ ไม่ยากอาจจะนำสิ่งของมาดัดแปลงใช้งานได้หลายรูปแบบ พอสรุปได้ดังนี้

1. อุปกรณ์ในการถ่ายภาพทั้งภาพนิ่ง กล้องวิดีโอ แม้กระทั่งมือถือรุ่นใหม่ๆ ที่มีคุณภาพดี สามารถบันทึกภาพและเสียงได้เป็นอย่างดีเช่นกัน และถ้ามีขาตั้งกล้องจะช่วยให้ภาพที่ถ่ายมีความนิ่ง มากกว่าการใช้มือในการบันทึกภาพ แต่ปัจจุบันมีอุปกรณ์เสริมช่วยให้ภาพนิ่งได้หลายรูปแบบแต่มีราคาแพง ซึ่งเราอาจจะดัดแปลงอุปกรณ์ของใช้ในบ้าน โดยหาที่วางให้เหมาะสมตั้งกล้องให้นิ่งก่อนถ่ายทำ



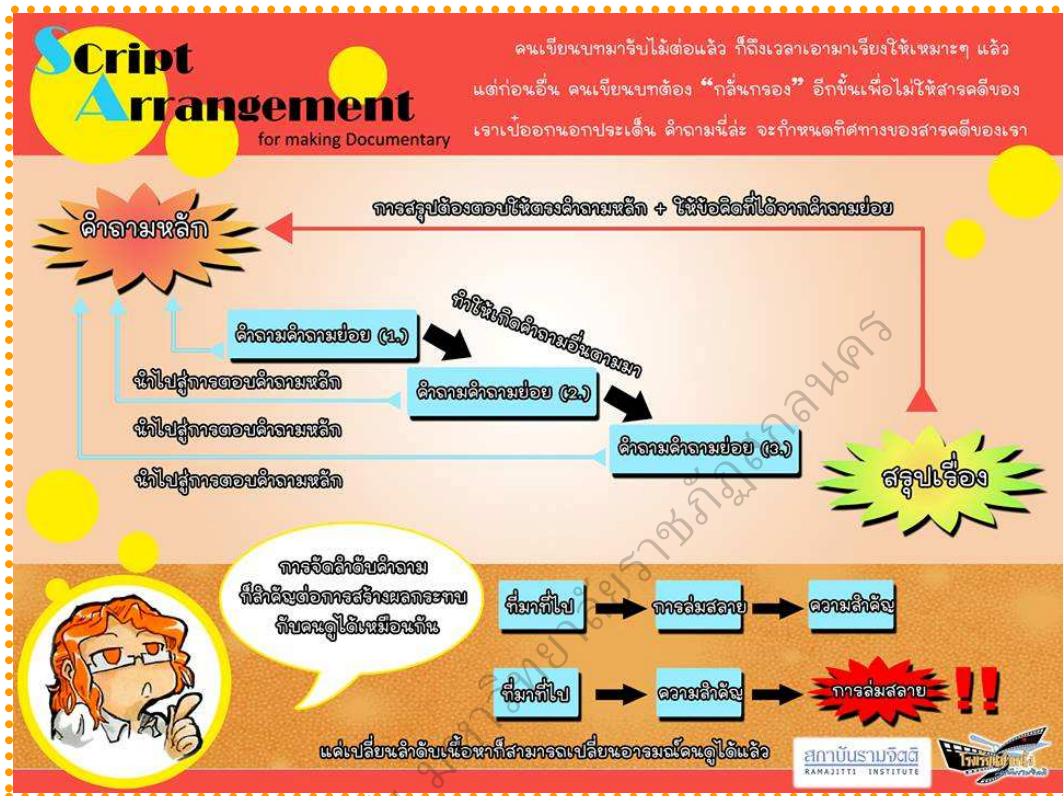
2. สคริปต์ (script) เป็นอุปกรณ์สำคัญที่ช่วยให้เราทำงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เช่น การตั้งคำถาม การเชื่อมโยงข้อมูลที่เราศึกษามาในประเด็นที่เราสนใจ หรืออาจจะได้ประเด็นใหม่ที่น่าสนใจเพิ่มเติมเข้าไปในสคริปต์ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

3. อุปกรณ์ในการบันทึกเสียง กล้องส่วนมากสามารถบันทึกได้ทั้งภาพและเสียงแต่คุณภาพนั้นอาจจะแตกต่างกันไป หากมีไมโครโฟนที่ดีจะช่วยให้เสียงชัดเจนน่าฟังขึ้น และบางรุ่นนั้นสามารถตัดเสียงรบกวนที่เราไม่ต้องการได้อีกด้วย แต่หากมีเสียงรบกวนมากเกินไป อาจใช้วิธีการบันทึกเสียงในห้องอัด หรือใช้การบรรยายแทนก็ได้ แต่ความน่าสนใจหรือผลลัพธ์ที่ได้ อาจแตกต่างกันไป

4. เสบียงอาหาร บางครั้งเราจำเป็นต้องออกไปถ่ายนอกพื้นที่ เช่น บนภูเขา กลางทุ่งนา อาจจะหาอาหารลำบาก จึงต้องเตรียมความพร้อมของข้าวปลาอาหารและน้ำ เพื่อความสะดวกของทีมงาน และบางครั้งอาจรวมถึงผู้ที่เราไปสัมภาษณ์ด้วย

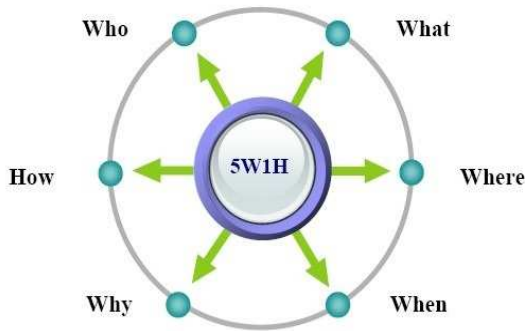


5. ครูที่ปรึกษา อาจจะมีควมจำเป็นในบางสถานที่ที่จะต้องมีผู้ใหญ่พาเข้าไป หรือช่วยในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนบางแห่ง หรือไปให้คำแนะนำเพิ่มเติม ร่วมสังเกตการณ์ และเรียนรู้ร่วมกันกับนักเรียนตามความเหมาะสม



นอกจากนี้การตั้งคำถาม เพื่อให้ได้คำตอบนั้นนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการดำเนินเรื่อง เพราะบางคำถามนั้นจะทำให้เราข้อมูลที่ลึกและสามารถนำมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาอื่นๆ ได้เราต้องออกแบบและเรียงลำดับคำถามให้ดี ไม่ถามซ้ำไปวนมา ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกรำคาญหรือเสียเวลาโดยไม่จำเป็น ที่ทีมงานทุกฝ่ายอาจประชุมทำความเข้าใจให้ตรงกันก่อนลงพื้นที่ทั้งคนถ่ายภาพ คนเช็คข้อมูล และฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง





เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้วจะต้องนำข้อมูลเหล่านั้น มาเรียงลำดับเรื่องราวให้ น่าสนใจ เช่น การเปิดเรื่องจะใช้ประเด็นใดจึงจะเหมาะสม อาจจะมีการแนะนำสถานที่ หรือให้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวหรือตัวละคร และเกิดเหตุการณ์เรื่องราวอะไรที่น่า สนใจ

ทำให้เกิดเรื่องนั้นขึ้นมา จนกระทั่งได้ข้อสรุปในตอนท้าย อาจจะทิ้งประเด็นให้น่าสนใจ ทำให้เกิดคำถาม มีข้อคิด หรือเรื่องราวอื่นๆ ที่น่าสนใจให้คนดูคิดต่อเองก็ได้ การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาทำโครงเรื่องสารคดีหรือหนังสือมีวิธีการคล้ายการเขียนข่าว ซึ่งจะต้องบอกรายละเอียดเพื่อรายงานให้ผู้ชมทราบว่า **ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How)** หรือที่เรียกทั่วไปว่า **หลัก 5W1H** เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วต้องหาวิธีการนำเสนอให้น่าสนใจด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม เพราะถ้าเราเล่าเรื่องไปเรื่อยๆ อาจจะ使人ดูเบื่อได้ เมื่อเดินเรื่องมาถึงระยะควรมี **จุดเปลี่ยนที่สำคัญ (climax)** ของเรื่อง แล้วคลี่คลายประเด็นปัญหา หรือให้ข้อคิดสรุปเหตุการณ์จากเรื่องให้คนดูได้ลุ้น และมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องราว

**Information Management**  
for making Documentary

ลงพื้นที่เก็บข้อมูลมาเยอะแยะ...เออะเกินจนจะมันแล้ว!! ทำยังไงดี?  
ถ้าไม่อยากส่งต่อความมันไปให้คนเขียนสคริปต์ล่ะก็  
มาจัดการข้อมูลในมือกันก่อนเถอะ!!

ถ้าจดบันทึก หรือถ่ายสัมภาษณ์ยาวๆ ก็จะได้ก่อนข้อมูลยุคโซเชียลมีเดียแบบนี่

**Who**  
**How**  
**What**

จัดหมวดหมู่ข้อมูลแบบกว้างๆ ไปก่อนจะได้เห็นภาพรวมของเรื่อง

ใครๆ ทำอะไร ที่ไหน? เมื่อไหร่? อย่างไร? ทำไม?  
ตอนที่คนเขียนสคริปต์เอาไปเรียงเรียงเรื่องราวจะได้ทำงานสะดวกขึ้น

**Story Arc**  
ใช้ story arc ในการลำดับเรื่องราวจะได้เอาข้อมูลมาวางถูกที่

**Intro** (แนะนำที่ไปที่มาแบบกว้างๆ)  
**Rising Action** (สร้างมุกบอกเหตุที่มาของคำถาม/ปัญหา)  
**Climax** (การตัดสินใจจุดเปลี่ยนสำคัญ ผลจากการกระทำ)  
**Ending** (ความรู้สึกข้อคิดที่ได้สรุปเหตุการณ์)

Who What When Where    What Why    What Why    How

ในหนึ่งเรื่องจะมีการขึ้นลงหลายครั้งก็ได้ อยู่ที่ข้อมูลที่มีและการเรียบเรียงให้คนดูลุ้นไปกับเรื่อง

สถาบันราชวิถี  
RAJAJITTI INSTITUTE

# Interviews Recording

(or making Documentary)

เสียง เสียง...เสียงสัมภาษณ์นั้นสำคัญยังไง ทำไมใช้แค่ไมค์ที่ติดมากับกล้องแล้วไม่พอ  
ก็พียงให้ภาพสวยแต่เสียงไม่ชัดก็จบกัน คำสำคัญ วรรคทอง ที่พูดสำคัญต้องไปตามถ่ายมาก  
ถ้าไม่ครบ มีเสียงรบกวนก็เสียถ่ายแน่ และที่แถมกว่านั้นคือ มันจะทำให้ผู้ชม  
“ไม่รู้เรื่อง” ไปเลย ถ้าไม่ยากให้เกิดเหตุการณ์แบบนั้น ลองเสียเวลาซักนิดกับเรื่องนี้นะ

### Microphone

ไมค์สำหรับอัดเสียงสัมภาษณ์  
ที่ดีที่สุดคือไมค์หนีบปากเสื้อ  
จะอยู่ใกล้แหล่งกำเนิดเสียงที่สุด  
ทำให้เสียงรบกวนน้อยมาก  
มีทั้งแบบสายยาวและไร้สาย

เวลาติดตั้งที่ซ่อนสายตามืดนิ่ง



### MP3 Recorder

เครื่องเล่น MP3 หรือ  
SmartPhone ก็ใช้อัดเสียงได้  
เอาไปซ่อนไว้ใกล้ปากหน่อย  
แล้วอัดเสียงไปพร้อมกับภาพเลย  
จากนั้นค่อยไปรวมภาพกับ  
เสียงทีหลัง

ซ่อนไว้ไหนกระเบาเสื้อก็ได้





การอัดเสียงโดยใช้ไมค์ปากเสื้อกับ MP3  
เหมาะกับการอัดเสียงสัมภาษณ์หรือเสียงพยานที่ไม่อยาก  
ได้เสียงรบกวน ถ้าอยากได้เสียงสดจากสถานที่จริง  
หรือเสียงชมเชยไม่ล่ะก็ ใช้ไมค์ของกล้องก็ได้แล้ว



จวมปากกับเสียง!!

ส่งภาพและเสียงให้มือตัดต่อ  
ไปจูนเสียงให้ตรงกัน  
ยุ่งยากแต่เสียงดีกว่าใช้  
ไมค์กล้องแน่นอน







ที่มา : <http://www.facebook.com/Documentarism>

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ





## เกร็ดความรู้... การเก็บข้อมูล

**อรสม สุทธิสาคร** เป็นนักเขียนสารคดีมีอาชีพ เจ้าของรางวัลศิลปาธร ปี 2552 ผู้ได้รับฉายาจากวงกานักเขียนว่าเป็น **“เจ้าแม่สารคดีชีวิตด้านมืด”** เนื่องจากได้ข้อมูลเชิงลึกที่หลายคนคาดไม่ถึง ท่านได้บรรยายและให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลเพื่อทำข่าวหรือสารคดีไว้อย่างน่าสนใจว่า วิธีเขียนสารคดีนั้น “ความคิดสร้างสรรค์สำคัญต่องานสื่อ” การเขียนข้อมูลงานสารคดีและข่าวจะคล้ายๆ กัน เพียงแต่ข่าวเป็น “วรรณกรรมเร่งด่วน” การเก็บข้อมูล ต้องมีการเตรียมการล่วงหน้า ใช้เวลาสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ถูกสัมภาษณ์ 5-10 นาที เพื่อสร้างความคุ้นเคย และการพูดคุยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ต้องสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน รักในความแตกต่างของเพื่อนมนุษย์ ทำตัวเป็นน้ำพองแก้ว อย่าเป็นน้ำเต็มแก้ว เปิดใจรับสารที่เขาต้องการจะสื่อ อีกฝ่ายมีความรู้สึกผิดใจ อีกฝ่ายจะผิดใจด้วย การเขียนสารคดีต้องมีที่มาที่ไปครบทุกแง่มุม ยกตัวอย่างเด็กที่กระทำผิด ต้องคุยกับสภาพแวดล้อมของเขาทั้งหมด แตกต่างจาก “ข่าว” มักไม่นำเสนอในมิติที่เป็นมุมลึกลง ที่สามารถให้ความรู้กับสังคมได้ หรือสีสันของความรุนแรง

**“เด็กติดเกมส์มาแท้ก็”** ชาวเสนอแต่ความโหดร้าย เคยไปพูดคุยกับน้องคนนี่ในเรือนจำ เท่าที่เห็นบุคลิก เป็นคนพูดจาสุภาพเรียบร้อย จึงอยากจะบอกว่า หลายคนที่กระทำกรรมรุนแรงเป็นคนไม่ก้าวร้าว เวลาไปพูดคุยจับมือ โอบไหล่ เห็นใจเขา เด็กคนนี้น้ำตาเริ่มเลย เราทำงานในส่วนนี้ ต้องเสนอมิติมุมลึกเข้าถึงแหล่งข้อมูลจะได้ละเอียดเยอะมาก เราจะเป็นสะพานที่ให้ความรู้กับสังคม ซึ่งจะมีทั้ง “ดอกไม้และก้อนอิฐ” คีนกลับมาก็ตาม

**หลักการเขียน** ทบทวนข้อมูล, เทคนิคการเลือก-ตัด ข้อควรระวัง เช่น ชื่อ-ตำแหน่ง จรรยาบรรณ ความเป็นมิตรขอต่อชีวิต จิตใจผู้ให้สัมภาษณ์ การลวงละเมิดสิทธิ์ เขียนอย่างมีใจเที่ยงตรง อย่าเขียนในสิ่งที่ไม่รู้ อย่าอวดรู้ อย่าสั่งสอน ให้เกียรติคนอ่าน เขาอาจรู้มากกว่าเรา ความรับผิดชอบต่อสังคม นำเสียงในเบื้องหน้า สะท้อนคนเขียน เขียนให้ดี มีคุณค่าน่าอ่าน มีวินัยในการทำงาน

**หลังการเขียน** รักษาความสัมพันธ์กับแหล่งข้อมูล ดอกไม้และก้อนอิฐจากผู้ให้สัมภาษณ์ ทบทวนประเมินตนเอง มีความสุขในการทำงาน พลังที่ยังคงอยู่ รู้จักให้รางวัลแก่ตัวเอง

**หลักการตั้งชื่อเรื่อง** มีความสำคัญต้องมีศิลปะการตั้งเรื่อง “บอกเล่าเนื้อหาได้อย่างชัดเจน” ชื่นชมการตั้งชื่อเรื่องนวนิยายของ “กฤษณา อโศกสิน” เช่น ปูนปิดทอง ข้ามศรיתันตร การตั้งเรื่องอาจใช้ความขัดแย้งเป็นจุดที่สร้างความน่าสนใจ “คนบุญผู้หยาบซ่า คนบ้าที่น่านับถือ”

**หลักการเขียนที่ดี** เปิดเรื่องดีมีชัยไปกว่าครึ่ง เปิดเรื่องให้น่าติดตาม เร้าใจ เปิดเรื่องด้วยการใช้สัญลักษณ์แทนความหมาย ใช้โคลงแม่กษัตริย์ วรรณทอง ใช้เอกลักษณ์ ปริศนา บรรยายภาพสวยๆ ตลอดจนการใช้ประโยคชวนคิด

**หลักการปิดเรื่อง** ให้ข้อคิดมุมบวก สะท้อนสังคมจะธรรม การตั้งคำถาม และปิดด้วยสัญลักษณ์ความหมาย...**การทำงานสารคดี** เราต้องรับรู้โลก ชีวิตผู้คนถ่ายทอดเป็นเรื่องจริง ให้ความรู้และมุมมองต่อสังคม และมองว่าการทำงานสารคดีเป็นการพัฒนาตัวเราให้เติบโตด้วย หรือ **นักสารคดี** ก็คือ **นักเรียนชีวิตผู้คน** คนทุกคนคือแหล่งข้อมูล **“ครู”** ไม่มีคนใด ที่ไม่ควรค่าแก่การเห็นใจ...

กล่าวโดยสรุป หลักในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเราต้องให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ คือ ตรงต่อเวลา การเลือกแหล่งข้อมูล การเตรียมความพร้อมล่วงหน้า อุปกรณ์ ภายใจ ทำการบ้าน จดบันทึก ประเด็นความชัดเจน ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกเหมือนไม่ใช่การสัมภาษณ์ มีเทคนิคเล็กๆ ละลายความเห็นห่าง แลกเปลี่ยน การสัมภาษณ์เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลเท่านั้น ตาต้องดู หูฟัง ช่างสังเกต เคารพให้เกียรติ สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน มีมนุษย์สัมพันธ์ มีใจรัก และเมตตาในเพื่อนมนุษย์ มองเขาในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ไม่มีอคติ ไม่ตัดสินถูกผิด เปิดเผย เปิดใจให้กว้างและทำใจให้สว่างเหมือนภาชนะพร้อมรองรับทุกสิ่ง มีอารมณ์ขันพอเหมาะ การรับฟังด้วยความใส่ใจ ทำตัวเป็นน้ำพองแก้ว อยู่เสมอ อย่าเป็นขาล้นถ้วย ใจเชื่อมโยง ทำให้ผู้สัมภาษณ์ประทับใจ ปฏิภาณไหวพริบ รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทำความรู้จักผู้ให้สัมภาษณ์ให้มากที่สุด ไม่ใช่เพียงแต่ตัวเขา หมายรวมถึงสิ่งแวดล้อม งานเขียนสารคดีเหมือนการต่อจิ๊กซอว์ ให้มีมิติมุมลึกและกว้าง ให้เห็นที่มาที่ไป



## การถ่ายภาพ

ภาพที่เราถ่าย ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว มีความสำคัญต่อเรื่องราวที่ปรากฏในภาพ แม้จะถ่ายภาพในจุดเดิม แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนไปภาพนั้นย่อมไม่เหมือนเดิม ภาพถ่ายจะทำหน้าที่บันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และส่งต่อความรู้สึกลงได้หลายอย่างต่อผู้ชม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการถ่ายภาพ อาจจะมีทั้งเหตุการณ์จริงที่ถ่ายทำได้เพียงครั้งเดียว ไม่สามารถถ่ายทำครั้งที่สองได้ และบางภาพบางเหตุการณ์ อาจจะต้องลงทุนสูงมาก เพื่อสร้างให้เกิดเหตุการณ์หรือฉากที่เราต้องการ ช่างภาพและคนที่เกี่ยวข้องจะต้องมี ทั้งความรู้และประสบการณ์ในการทำงานมาพอสมควร จึงจะทำให้ได้ภาพที่สวยงามแตกต่างจากการถ่ายภาพ ทั่วไป

ช่างภาพมืออาชีพจะต้องรู้วาระยะของภาพ หรือมุมกล้องลักษณะใดที่จะสื่อความหมายให้ตรงกับ เนื้อเรื่องและเข้าถึงผู้ชมมากที่สุด สิ่งที่คนถ่ายภาพจะต้องจำไว้เสมอคือ “คิดก่อนถ่าย” เพื่อให้ได้ภาพที่เรา ต้องการถ้าเราถ่ายแบบไม่คิดหรือไม่วางแผนล่วงหน้า ปัญหาที่จะตามมานั้นมีมากมายนอกจากภาพไม่น่าสนใจ แล้ว ยังเป็นภาระต่อไปในขั้นตอนการตัดต่อ ที่จะต้องมานั่งดูภาพทั้งหมดและคัดเลือกภาพที่ใช้ได้

หากเราถ่ายภาพมาน้อยไป ภาพที่ได้มาบางครั้งอาจจะใช้ไม่ได้เลย ต้องเสียเวลาและสิ้นเปลือง งบประมาณในการทำงานมากขึ้น ดังนั้นก่อนถ่ายภาพอาจจะต้องมีการเดินสำรวจเพื่อหามุมกล้องให้ได้มุมที่ดีที่สุด หลักการถ่ายภาพอย่างง่ายคือ การสร้างจุดตัดในการถ่ายภาพ หรือที่เรียกว่าจุดตัด 9 ช่อง จากช่องมอง ภาพโดยให้วัตถุที่ต้องการถ่ายอยู่ในจุดตัดที่สำคัญ ดังภาพประกอบ

# Interviews

## Arrangement

for making Documentary

ข้อมูลสดจากผู้มีประสบการณ์ตรงนั้นเป็นข้อมูลที่ดีที่สุดในการทำงานสารคดี เพราะฉะนั้น การสัมภาษณ์จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการลงพื้นที่ถ่ายทำ และการถ่ายสัมภาษณ์ ให้ออกมาดูดีก็เป็นหน้าที่หลักของดากล้องเช่นกัน

ภายในเวลาไม่กี่นาทีก็จะเริ่มการถ่ายทำ...นี่คือการต่อสู้ของดากล้อง!!

จัดฉากให้เข้ากับเรื่อง พยายามอย่าให้มีสิ่งที่จะดึง ความสนใจไปจากนายแบบ

ถ้าเป็นคนที่ชอบออกท่าทางตอนพูด zoom out ออกมาให้เห็นท่าทางด้วย



จัดองค์ประกอบภาพ วางจุดสำคัญบนจุดตัดเก้าช่อง

จัดระเบียบ อย่าให้โหม้ด หรือเก้าอี้ โหม้มาเกาะ

เวลาไปสัมภาษณ์ ให้เพื่อนไปด้วยอย่างน้อยคนหนึ่ง เป็นคนช่วยถามคำถาม

เช็คเสียงทุกครั้งก่อนเริ่มถ่ายจริง (ถ้าจะจบแต่เสียงไม่เข้า จะงานเข้าแทนนะ)

สถาบันรามจิตติ

RAMAZITI INSTITUTE



การถ่ายภาพโดยทั่วไปจะนิยมให้พื้นที่บริเวณด้านหน้า เหลือมากกว่าด้านหลังของตัวแบบ เพื่อให้ เกิดที่ว่างแต่ถ้าให้บริเวณด้านหน้าเหลือน้อย คนดูจะรู้สึกอึดอัดหรือขึ้นอยู่กับเทคนิคการถ่ายทำ และภาพที่ ต้องการสื่อความหมายและอารมณ์ของหนังในช่วงเวลานั้นก็ไม่ถือว่าผิดหลักการถ่ายทำ ซึ่งการถ่ายภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวต่างก็ใช้หลักจุดตัด 9 ช่องนี้เช่นเดียวกัน



## ระยะของภาพ

ในการถ่ายทำหนังสั้นหรือสารคดี กระบวนการคิดและการวางแผนในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ เพราะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายคน การตกลงทำความเข้าใจให้ตรงกันนั้น บางครั้งทีมงานอาจ ต้องใช้ศัพท์เทคนิค เพื่อให้ง่ายต่อการทำงาน ช่วงกล้องที่ดีที่สุดต้องหัดไว้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความ ละเอียดครบคอบต้องคิดหรือออกแบบมุกกล้องไว้ล่วงหน้าก่อน ว่าทำอย่างไรจึงจะได้ภาพที่ให้อารมณ์ ความรู้สึก ตามกำหนดใน **สตอรี่บอร์ด (storyboard)** การถ่ายทำเพื่อให้ได้ภาพที่ใช้ในการสื่อความหมาย แบ่งได้ดังนี้ (สมสุข หินวิมาน และคนอื่นๆ, 2557, หน้า 279-290)

1. **ELS หรือ Extreme Long Shot** เป็นการถ่ายภาพบรรยากาศกว้างๆ โกลมมากๆ นิยมใช้ ในการเปิดเรื่อง เพื่อแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมของฉากนั้น เช่น เห็นเมืองทั้งเมือง เห็นภูเขา สลับซับซ้อนกับแม่น้ำที่กว้างใหญ่ เห็นทะเลทรายกว้างสุดลูกหูลูกตา แสดงความอลังการ แต่ในหนัง เพื่อศิลปะหลายเรื่องการถ่ายภาพในระยะนี้ก็ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น ความไม่แน่นอน น่าสงสัย ความโดดเดี่ยว เปลี่ยวเหงา เป็นต้น
2. **LS หรือ Long Shot** เป็นการถ่ายภาพระยะไกลหรือภาพเต็มตัว ทำให้เราใกล้ชิดกับฉาก หรือทัศนียภาพมากกว่าความรู้สึก เช่น ภาพวิถีชีวิตของคนริมแม่น้ำ มักใช้ในหนังเพื่อแสดงบรรยากาศ ใช้ถ่ายทำสถานที่เพื่อแนะนำเรื่องว่าเป็นฉากใด หรือใช้ในการเล่าเรื่อง
3. **MLS หรือ Medium-Long Shot** เป็นภาพระยะไกลถึงปานกลางภาพที่เห็นประมาณศีรษะ ถึงหัวเข่า มักถ่ายเพื่อให้เห็นบุคลิกลักษณะท่าทางท่าทางของผู้แสดง เช่น กลุ่มทหารยามกำลังเดินสวน สนาม เป็นต้น
4. **MS หรือ Medium Shot** เป็นช็อตที่ได้รับความนิยมที่สุด เป็นระยะที่พอดีระหว่างคนดูกับ ตัวละคร เพราะใช้ในการดำเนินเรื่อง และสนทนาโต้ตอบกันไปมา ภาพออกมาอยู่ในระดับที่สบายตา โดยธรรมชาติของช็อต แบบนี้ไม่เน้นอารมณ์ร่วมกับผู้ชม แต่เน้นให้เพื่อใช้สำหรับเล่าเรื่อง ฉากการ สนทนา บ้างก็เรียกว่า **Two Shot** คือเป็นช็อตที่ถ่ายให้เห็นคนสองคนทั้งตัว จากระดับศีรษะถึงสะโพก
5. **MCU หรือ Medium Close Up** กึ่งกลางระหว่าง MS กับ Close Up เป็นอีกหนึ่งช็อตที่เรา มักเห็นบ่อยๆ ในการถ่ายทำภาพยนตร์ภาพที่เห็นประมาณศีรษะถึงอก จะทำให้เห็นสีหน้า ท่าทาง และ อารมณ์ของผู้แสดง หรือพิธีกรกำลังพูดกับกล้องได้มากกว่า
6. **CU หรือ Close Up** ภาพระยะใกล้เห็นประมาณศีรษะถึงไหล่ เป็นระยะที่เน้นอารมณ์ ความรู้สึกตัวละครเป็นหลัก ไม่ว่าจะโกรธ เศร้า ดีใจ และใบหน้าของมนุษย์ยังแสดงอารมณ์ได้ หลากหลาย เช่น ใบหน้า แก้วน้ำ ดอกไม้ แต่เมื่อช่วงท้ายต้องการเร้าอารมณ์ตัวละครหลัก อาจเน้นภาพ วัตถุสำคัญชิ้นใดชิ้นหนึ่ง หรือการถ่ายจับภาพใบหน้าเป็นครั้งแรก มันจึงส่งผลให้เราคล้อยตามได้

7. ECU หรือ Extreme Close Up ภาพระยะใกล้มาก มักจะเห็นเฉพาะเฉพาะใบหน้าหรืออวัยวะบางส่วนอย่างใกล้ชิด เป็นระยะภาพที่เน้นความรู้สึกในระดับที่สูงขึ้นกว่า CU เช่น ถ่ายภาพดวงตาในระยะประชิด ภาพตัวเลขบนมือถือ คิ้วที่กำลังขมวดเข้าหากันของพระเอก การส่งผลทางภาพที่ให้อารมณ์สุดโต่ง เราจึงมักพบในหนังสยองขวัญ หนังสืบสวน หรือหนังทางด้านศิลปะบ่อยกว่าหนังสำหรับผู้ชมทั่วไป แต่ถ้าใช้ภาพขนาดนี้มากๆ จะทำให้ผู้ชมรู้สึกอึดอัดได้

สิ่งสำคัญที่คนถ่ายภาพควรจดจำคือ “คิดก่อนถ่าย” ว่าเราต้องการสื่ออะไรถึงผู้ชมให้ออกมาเป็นภาษาภาพเหล่านั้น ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการถ่ายภาพต้องอาศัยการศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเองจากลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญจนเข้าใจ และทำงานโดยอัตโนมัติว่าควรจัดองค์ประกอบภาพอย่างไร ควรดูเรื่องแสง เลือกสถานที่ให้เหมาะสม ถ้าหากได้ภาพที่สวยงามและตรงประเด็นจะช่วยประหยัดเวลาในการเรียบเรียงข้อมูล และการทำงานของคนที่ตัดต่อได้มากขึ้น บางครั้งภาพที่ถ่ายมาใช้ไม่ได้ภาพไม่ชัด ขนาดภาพไม่เหมาะสมอาจต้องเสียเวลาไปถ่ายใหม่ นั่นคือค่าใช้จ่ายจะต้องเพิ่มขึ้น แต่บางเหตุการณ์อาจจะต้องรอเป็นปี เช่น งานบุญประเพณีของชาวบ้านที่จัดปีละครั้ง การถ่ายทำจึงต้องวางแผนให้รัดกุมว่าถ้าเกิดปัญหาขึ้นจะแก้ไขอย่างไร

**Storyboard Maker**  
for making Documentary

จากเรียนเขียนเป็นตัวอักษรจึงก็ได้เวลา “คิดเป็นภาพ” แปลงภาษาเขียนให้เป็นภาษาภาพ ด้วยการใช้ Storyboard ซึ่งเป็นเหมือนภาพรวมงานไปในอดีต ปัจจุบัน บิลลี่ เหวะ ตากี ออง นัททาร์รี่ ไปจนถึงมือดีต่อ ต้องยึดเจ้าสิ่งนี้เป็นคู่มือจนจบงานเลย Storyboard จะบอกอะไรเขาบ้างมาดูกัน...

Scene	Picture	Details
1. ทุ่งนา		LS (Panซ้าย) จมูกกระตอม เสียงพากย์: ทุ่งนาแห่งนี้ไม่มีความหมายเหลือเพียงกลิ่นโคลนสาบควาย เสียงรอยดินโคลนลื่นคร่ำ ดนตรี: เพลงบรรเลงขลุ่ยซำๆ Insert: ภาพบรรยากาศทุ่งนาหลาย ๆ ขนาด
2. กระตอม		OB ชาวบ้านนี้แหละ เสียงพากย์: แต่ชาวบ้านนี้ก็แค่รู้ว่าเรากระตอมสาบควายไม่เหลือรอยโคลนเปลี่ยนเป็นรอยรดและป้ายขายจะยกป้ายซื้อ ดนตรี: เพลงบรรเลงขลุ่ยซำๆ Insert: ECU ชาวบ้านหลาย ๆ มุม

**ขนาดภาพ (screen size)**  
รวมทั้งเทคโนโลยีกล้องที่ใช้ด้วย ใช้คำที่เป็นสากล สามารถสื่อสารกับตากล้องได้ทั่วโลก เช่น LS (Long Shot), Pan, Dolly

**เสียงพากย์ (Voice)**  
บทพูดที่พิธีกรจะเล่าเรื่องข่าวหรือเนื้อหาที่เจ้าไปสัมภาษณ์มาจากการไต่ถามผู้รู้ ใช้รู้ว่าจะพูดอะไรถึงภาพไหนบ้าง

**ดนตรี (Music/SFX)**  
Background Music หรือ Sound Effect ที่จะใส่ในฉากนี้

**ภาพประกอบ (Insert)**  
ภาพ Shot สั้นๆ สวยๆ มุมมองแปลกๆ ให้คนดูเห็นสถานที่หรือคนหลายมุม พักสายตาดีจะหว่างเรื่อง

เช่นอะไรมาคิดกันนี่ยุคอีกโหมงะ

อย่าลืมเขียนให้คนอื่นเข้าใจง่าย ๆ ดีว่ะ

สถาบันระบบจัด  
SAMAJJITTE INSTITUTE

### การเคลื่อนกล้อง

การเคลื่อนกล้อง เป็นการดึงดูดความสนใจหรือสร้างความรู้สึกพิเศษให้กับภาพนั้นๆ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างกล้องกับอุปกรณ์ติดตั้ง เช่น ขาตั้งกล้อง โครน และดอลลี นอกจากนี้การเคลื่อนไหวร่างกายของช่างกล้องขณะถ่ายทำ ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมืออีกชนิดหนึ่ง ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนกล้องได้เช่นกัน ภาพที่เคลื่อนไหวเป็นสิ่งที่ทำให้ภาพยนตร์แตกต่างจากภาพนิ่งและภาพเขียน การเคลื่อนไหวในภาพยนตร์ แบ่งเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. การเคลื่อนไหวของวัตถุต่อหน้ากล้อง การเคลื่อนไหวนี้จะมีพลังมากในการดึงดูดสายตา ผู้ชมจะจับตาดูสิ่งที่เคลื่อนไหว โดยละความสนใจจากสิ่งอื่น

2. การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของกล้อง มีหลายวิธี คือ

**2.1 PAN** เป็นลักษณะการกวาดภาพในแนวราบ โดยที่กล้องจะตั้งอยู่บนสามขาแล้วหันหรือบิดหน้ากล้องไปในแนวนอนทางซ้ายหรือขวา โดยกล้องอยู่ที่จุดเดิมอาจจะเรียกว่า แพนซ้าย หรือ แพนขวา มักถ่ายเพื่อให้เห็นบรรยากาศโดยรวม เช่น การแพนให้เห็นบรรยากาศ ทิวทัศน์รอบสวนสาธารณะ การแพนซ้ายๆ จะให้ความรู้สึกค่อยเป็นค่อยไปแบบสบายๆ แต่ถ้าแพนเร็วจะให้ความรู้สึกฉับไว ความรวดเร็ว การไล่ล่า การติดตาม และสามารถใช้เป็นเทคนิคเชื่อมในการเปลี่ยนฉากได้

**2.2 Switch Pan** เป็นการเคลื่อนไหวกล้องในลักษณะของการแพน แต่จะมีความเร็วมากกว่าจนทำให้เกิดภาพพร่ามัว หรือที่เรียกว่า ภาพเบลอ

**2.3 Tilt** เป็นการเคลื่อนไหวกล้องในแนวตั้ง มักใช้ในการอธิบายภาพเกี่ยวกับความสูง ความลึก ความชัน ใช้แทนการมองด้วยสายตาขึ้นลง โดยตั้งกล้องบนขาตั้งกล้องอยู่ที่เดิมหากเงยหน้ากล้องขึ้น เรียกว่า **Tilt up** แสดงให้เห็นถึงความสูงของอาคารระฟ้า ความสง่างามของตัวละคร การ **Tilt down** เป็นการมองจากบนลงล่างด้วยสายตาที่เหยียดหยาม

**2.4 Trucking Shot** เป็นการตั้งกล้องอยู่บนรถแล้วขับเคลื่อนไป เพื่อให้ช่างภาพรักษาจังหวะการเคลื่อนไหวของผู้แสดง

PREV



### การเคลื่อนกล้อง

**การแพนกล้อง (Panning)** หมายถึง การเคลื่อนที่ของกล้องตามแนวอนิไปทางซ้ายหรือไปทางขวา โดยกล้องยังอยู่ ณ จุดเดิม

**การรีลล์ (Tilting)** หมายถึง การเคลื่อนกล้องตามแนวตั้ง จากล่างขึ้นบน และจากบนลงล่าง โดยกล้องยังอยู่ ณ จุดเดิม เพื่อให้เห็นวัตถุตามแนวตั้ง เช่น ภาพอาคารสูง

**การซูม (Zooming)** หมายถึง การเปลี่ยนความยาวโฟกัสของเลนส์ ในขณะถ่ายภาพ โดยการโยนเลนส์ซูม ทำให้มุมมองเปลี่ยนแปลง ถ้าเปลี่ยนความยาวโฟกัสสั้นลง มุมจะกว้าง แต่ถ้าปรับความยาวโฟกัสยาวขึ้น มุมภาพจะแคบลง ดังนั้นการซูมจะช่วยให้เปลี่ยนขนาดของวัตถุให้ใหญ่ขึ้น (Zoom In) หรือเปลี่ยนขนาดของวัตถุให้เล็กลง (Zoom Out) ได้โดยไม่ต้องขยับกล้องไม่ต้องขยับเปลี่ยนตำแหน่งกล้องไป

**การดอลลี่ (Dolling)** หมายถึง การเคลื่อนกล้อง เข้าหาวัตถุ เรียกว่า Dolly in หรือการเคลื่อนไปหากล้องออกจากวัตถุ เรียกว่า Dolly out การดอลลี่ (Dolly) จะคล้ายซูม (Zoom) ความลึกของภาพจะมากกว่าการซูม

**การแทรก (Trucking / Tracking)** หมายถึง การเคลื่อนกล้องไปตามด้านซ้ายหรือขวาเคียงขนานกับวัตถุ การแทรก จะคล้ายกับการแพน แต่จะให้ความรู้สึกเคลื่อนที่ขบเคลื่อนที่ เพราะฉากจะมีการเปลี่ยนแปลงตามการเคลื่อนกล้อง

ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/documentary\\_kobjunior.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/documentary_kobjunior.html)



**2.5 Dolly Shot** เป็นการตั้งกล้องไว้บนขาตั้งกล้องวางบนพาหนะที่มีล้อ อาจจะมีรางดอลลี่ประกอบ เพื่อช่วยให้ภาพลื่นไหล หรือใช้การก้าวเดินไปข้างหน้าถอยหลังของกล้องก็ได้ แต่วิธีนี้มือต้องนิ่งมากๆ และควรปรับเลนส์ให้เป็นมุมกว้าง เพื่อให้ภาพคมชัดตลอดเวลา เพราะถ้าถ่ายภาพในมุมแคบ จะทำให้โฟกัสยากและมีภาพกระตุกเกิดขึ้นได้ง่ายอีกด้วย การเคลื่อนกล้องเข้าไปใกล้หรือถอย



ห่างจากวัตถุ พิธีกร ในแนวเส้นตรงการ dolly in จะนำไปใช้ในการสร้างอารมณ์ตื่นเต้น แรงแสดง การเผชิญหน้า และการติดตาม เช่น ฉากแม่ทัพเผชิญหน้ากัน ฉากนางเอกกำลังถูกผู้ร้ายเดินตามหลัง ส่วนการ dolly out นิยมใช้ในอารมณ์คลี่คลาย ถอยหนีลดความสำคัญลง ออกห่าง ลากจาก เช่น ฉากอำลาของพระเอกไปโดยเห็นภาพนางเอกถอยห่างออกไปเรื่อยๆ

**2.6 Crain Shot** เป็นการติดกล้องไว้ตำแหน่งปลายของบันจันหรืออุปกรณ์ต่อพ่วงอื่นๆ ซึ่งสามารถดัดแปลงให้กล้องเคลื่อนที่ไปตามที่ต้องการ ทำให้ได้ภาพที่หลากหลายมากขึ้น มักใช้ในการถ่ายภาพไกลหรือภาพมุมสูง เช่น การเปิดเรื่องด้วยบรรยากาศงานวัด ภาพไกลมุมสูงที่เห็นชิงช้าสวรรค์ และร้านรวง แล้วกล้องค่อยๆ ลดครนต่ำลงมาใกล้พื้นจนเห็นคนและร้านค้าต่างๆ ส่วนมากวิธีนี้นิยมใช้กับการถ่ายทำรายการคอนเสิร์ต เพราะให้ภาพที่สวยงาม แปลกตา ยิ่งใหญ่ มีมิติความรู้สึก ไม่น่าเบื่อเพราะขนาดภาพมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ช่วยดึงความสนใจได้ดี

**2.6 Hand Held** เป็นการใช้มือถือกล้องหรือแบกไว้บนบ่า เพื่อบันทึกภาพโดยไม่ใช้ขาตั้งกล้องเลย มักใช้ในการถ่ายเพื่อสร้างความแปลกตา ตื่นเต้นเร้าใจ และอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่ปกติ เช่น ฉากของคนที่อยู่ในอาการไม่ปกติ มุมมองของวัยรุ่นช่างคิด ช่างสงสัย และการถ่ายทำมิวสิควิดีโอ เป็นต้น ข้อสังเกต ในการเคลื่อนกล้องไปทางซ้ายหรือขวานั้นยึดจากมือของช่างกล้องเป็นหลัก การเคลื่อนไหวจาก “ซ้ายไปขวา” จะเป็นที่นิยมมากกว่า “ขวาไปซ้าย” เพราะคนเราค้นชินกับการอ่านหนังสือจากซ้ายไปขวา การเคลื่อนจาก “ซ้ายไปขวา” จึงทำให้ดูสบายตามากกว่า

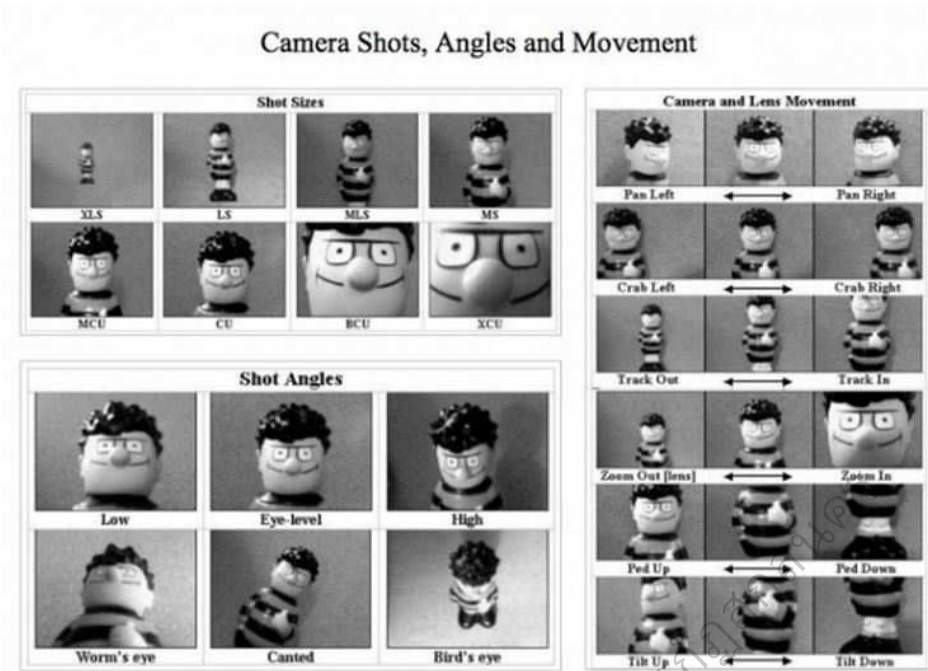
### 3. การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของเลนส์

**3.1 การ Zoom In** ช่วยสร้างความต่อเนื่องทางภาพให้กับวัตถุโดยพื้นที่ที่ถูกบันทึกจะค่อยๆ ลดน้อยลงโดยภาพจะใกล้เข้ามาเรื่อยๆ

**3.2 การ Zoom Out** มีลักษณะตรงกันข้ามกับ Zoom In เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดเล็กๆ กับเนื้อหาใหญ่กว้างออกไป

**3.3 การ Shift Focus** เป็นการเปลี่ยนความคมชัดของภาพ จากวัตถุไกลไปใกล้ หรือใกล้ไปไกล

**3.4 Follow Shot** เป็นการบันทึกภาพขณะที่กล้องเคลื่อนที่ไปพร้อมกับการเคลื่อนที่ของวัตถุอาจเกิดจากการทำงานของ Dolly Pan Tilt ก็ได้



ที่มา : <http://www.google.co.th/search?q=การเคลื่อนกล้อง+ภาพยนตร์>

## มุมกล้อง

มุมกล้องเป็นตัวสร้างความรู้สึกให้กับผู้ชม เช่น มองในระดับสายตาจะให้ความรู้สึกเท่าเทียมกัน มองในมุมสูงให้ความรู้สึกว่าคุณสมบัติที่มองดูอยู่ด้อยต่ำกว่า และมองในมุมต่ำกว่าจะให้ความรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของสิ่งที่เห็น มุมกล้องที่นิยมใช้ทั่วไปมีดังนี้

1. **มุมปกติ (eye-level shot)** เป็นมุมระดับสายตา มีความหมายตรงตามชื่อที่เรียก คือคนดูถูกวางไว้ในระดับเดียวกับสายตาของตัวละครหรือระดับเดียวกับกล้องที่วางไว้บนไหล่ของดากล้อง โดยผู้แสดงไม่เหลือบสายตาเข้าไปในกล้องในระหว่างการถ่ายทำ มุมระดับสายตาจะให้ความเสมอภาคให้ความรู้สึกเป็นกันเอง

2. **มุมสูง (high-angle shot)** เป็นมุมที่เหมือนสายตาดูมองจากด้านบนลงมา ตำแหน่งของกล้องจะอยู่สูงกว่าวัตถุที่ถ่าย แล้วถ่ายลงมาที่ผู้แสดง ประมาณ 45 องศา ใช้แสดงแทนสายตามองไปเบื้องล่างที่พื้น ถ้าใช้กับตัวละครจะให้ความรู้สึกอ่อนแอ พ่ายแพ้ หดหู่ กัดค้น ต่ำด้อย ไร้ศักดิ์ศรี ไร้ความสำคัญ แต่ถ้าใช้ถ่ายภาพกว้างมุมสูงใช้สื่อถึงลักษณะภูมิประเทศหรือความกว้างใหญ่ไพศาลของภูมิทัศน์

3. **มุมต่ำ (low-angle shot)** เป็นมุมที่เหมือนสายตาของตัวละครแหงนมองสูงขึ้นไป ตำแหน่งของกล้องจะอยู่ต่ำกว่าวัตถุที่ถูกถ่าย โดยเงยกล้องขึ้นประมาณ 70 องศา ทำให้เกิดผลทางด้านความรู้สึกของวัตถุหรือตัวละคร มีลักษณะเป็นสามเหลี่ยมรูปทรงเรขาคณิตให้ความยิ่งใหญ่ มั่นคง น่าเกรงขาม ทรงพลังอำนาจ ความเป็นวีรบุรุษ เช่น ดิงคองยักษ์ ตึกอาคารสิ่งก่อสร้าง สัตว์ประหลาด พระเอก เป็นต้น

4. มุมสายตานก (bird's-eye view) หรือมุมสูงตั้งฉาก ทำให้มองเห็นวัตถุหรือพื้นผิวด้านบนทำมุมตั้งฉากเป็นแนวตั้ง 90 องศากับผู้แสดง เป็นมุมมองที่เราไม่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน จึงเป็นมุมที่แปลกตาใช้แทนการจับจ้องดูพฤติกรรมและสีหน้าท่าทางต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากด้านบนลงมา เช่น ฉากตัวละครล้มตัวลงนอนบนเตียง มุมสายตานกนี้จะทำให้เห็นสีหน้าอารมณ์ และความคิดของตัวนักแสดงได้อย่างชัดเจน ส่วนใหญ่นิยมใช้ในฉากที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกกดดัน ครุ่นคิด ถูกควบคุม และสภาพไร้ทางออกของตัวนักแสดง

5. มุมร่อน (aerial view point) เป็นมุมที่ถ่ายลงมาข้างเบื้องล่าง โดยกล้องถูกติดตั้งให้บินอยู่บนท้องฟ้าด้วยเฮลิคอปเตอร์ หรือเครื่องร่อนต่างๆ ภาพมุมนี้เป็นภาพกว้างมุมสูง สำหรับถ่ายวิวทิวทัศน์จากเครื่องบินลงมาใช้แสดงถึงความเป็นอิสระเสรี โลกทัศน์ที่เปิดกว้าง

6. มุมสายตาทนอน (worm's-eye view) คือมุมที่ตรงข้ามกับมุมสายตานก (bird's-eye view) กล้องเงยตั้งฉาก 90 องศากับตัวละครหรือวัตถุ ตำแหน่งของกล้องนอนราบกับพื้นแล้วมองออกไป ถ้าใช้แทนสายตาสัตว์ จะทำให้รู้สึกว่าโลกช่างกว้างใหญ่น่าเกรงขาม แต่ถ้าใช้แทนสายคนทีนอนราบกับพื้นแล้วจ้องมองออกไปด้านข้างจะให้ความรู้สึกใกล้ชิดกับโลกและสัตว์โลกมากขึ้น แต่ถ้ามองแหงนขึ้นไปจะให้ความรู้สึกว่ามีมนุษย์เป็นสัตว์โลกตัวเล็กๆ ชนิดหนึ่งในจักรวาลที่กว้างใหญ่ใบนี้ เช่นเดียวกับสัตว์อื่น

7. มุมเอียง (oblique angle shot) เป็นมุมที่มีเส้นระนาบ (Horizontal line) ของเฟรมไม่อยู่ในระดับสมดุล เอียงไปด้านใดด้านหนึ่งเข้าหาเส้นตั้งฉาก (Vertical line) ความหมายของมุมชนิดนี้คือความไม่สมดุล ลาดเอียงของพื้นที่ บางสิ่งบางอย่างที่อยู่ในสภาพไม่ดี เช่น ในฉากซูลมุนโกลาหลแผ่นดินไหว ถ้าใช้แทนสายตาดูตัวละคร หมายถึงคนที่เมาเหล้า หกล้ม ล้มสน ให้ความรู้สึกที่ตึงเครียด มุมเอียงเป็นมุมที่ไม่ค่อยใช้บ่อยนัก

วิธีการทำงาน การให้ภาพสื่อความหมายนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองหนึ่งหรือผู้กำกับ เช่น Yasujiro Ozu ผู้กำกับชาวญี่ปุ่น ปฏิเสธที่จะใช้กล้องทำมุมกับผู้แสดง แต่ใช้กล้องระดับสายตาที่มีความสูงประมาณ 3-4 ฟุต สูงจากพื้นเป็นระดับเดียวกับรูปแบบการนั่งแบบญี่ปุ่นในบ้านของตัวละคร Ozu ให้เหตุผลว่า “เขาต้องการให้ตัวละครนั้นมีความเท่าเทียมกัน เป็นแค่คนธรรมดาคนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนดีหรือเลว โดยจะให้ตัวละครเปิดเผยตัวเอง ไม่ใช่มุมมองอธิบายให้รู้สึกอย่างไรก็ตามโดยเป็นตัวละคร ไม่มีอคติ เท่ากับเป็นการให้คนดูได้ตัดสินใจเอาเองว่า ตัวละครนั้นเป็นคนอย่างไรในหนัง” ในภาพยนตร์เรื่อง Citizen Kane (1941) ที่ต้องการเน้นความร่ำรวยของ Kane จึงใช้กล้องมุมต่ำเพื่อให้เห็นพื้นหลังที่เป็นเพดาน บอกถึงความโอ้อ่า มั่งคั่งของเจ้าของคฤหาสน์ การถ่ายทำต้องรื้อพื้นเอาบางส่วนออกเพื่อสามารถวางกล้องได้มุมต่ำตามที่ต้องการ



### ความเข้าใจเรื่องภาพ

**ขนาดภาพ**

1. Extreme Long Shot (ELS) เป็นขนาดภาพที่กว้างมาก ส่วนใหญ่จะใช้เพื่อแนะนำสถานที่ แสดงภาพรวมทั้งหมดของฉากนั้นๆ
2. Long Shot (ELS) ภาพกว้าง ที่จะจ้องสถานที่มากขึ้น เพื่อแสดงความสำคัญของภาพ
3. Medium Shot (MS) ภาพระยะปานกลาง เป็นภาพวัตถุในระยะปานกลางเพื่อตัดฉากหลังและรายละเอียดอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นออกไป และเน้นเรื่องราวที่เราต้องนำเสนอ รายละเอียดจะเห็นมากขึ้น เช่น ภาพครึ่งตัว
4. Close Up (CU) ภาพระยะใกล้ เป็นภาพที่ตัดฉากหลังออก เพื่อนำสิ่งที่เราต้องการนำเสนอ เช่น สีหน้า แผลที่ขา ที่มือกำลังเขียนหนังสือ เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นภาพที่ใช้สื่อด้วยภาษาที่มากกว่าการสื่อด้วยภาษาพูด
5. Extreme Close Up (ECU) ภาพใกล้มาก จะเน้นเจาะจง เฉพาะจุดที่สำคัญเท่านั้น เช่น เฉพาะแวตตา ปาก เพื่อแสดงอารมณ์ของภาพ

**มุมมอง**

1. ภาพมุมสูง / มุมกด - ให้ความรู้สึกกดดัน หรือตกต่ำของตัวละคร
2. ภาพระดับสายตา - เป็นทั่วไป คล้ายแทนสายตาผู้ชม
3. ภาพมุมต่ำ / มุมยก - ให้ความรู้สึกยิ่งใหญ่ มีพลัง อันทรง



ภาพมุมสูง / มุมกด

ภาพระดับสายตา

ภาพมุมต่ำ / มุมยก

ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/documentary\\_kobjunior.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/documentary_kobjunior.html)

## มุมมองอื่นๆ ที่ควรทราบ มีดังนี้

1. **มุมมองเฝ้ามอง (Objective Camera Angle)** คือ มุมแอบมองหรือเฝ้ามองตัวละคร แอ็คชั่น และเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในหนัง เป็นมุมเดียวกับกล้องแต่มองไม่เห็นคนดู ซึ่งคนดูจะอยู่หลังกล้อง โดยผ่านสายตาของตากล้อง หรือบางทีเป็นการถ่ายโดยคนแสดงไม่รู้ตัว เรียกว่า **การแอบถ่าย (candid camera)**

2. **มุมมองแทนสายตา (Subjective Camera Angle)** เป็นมุมมองส่วนตัว หรือเรียกว่า มุมแทนสายตา ซึ่งเป็นการนำพาคนดูเข้ามามีส่วนร่วมในภาพด้วย เช่น ผู้แสดงมองมาที่กล้อง ซึ่งจะให้ความรู้สึกเหมือนมองไปที่ คนดูหรือพูดกับกล้อง เช่น การอ่านข่าว การรายงานข่าวในทีวี เป็นต้น ลักษณะของมุกกล้องชนิดนี้

เป็นความสัมพันธ์กันระหว่าง **สายตาต่อสายตา (eye-to-eye relationship)** มุมแทนสายตา แบ่งเป็น

2.1 **แทนสายตาคนดู** เป็นการกำหนดตำแหน่งคนดูให้เป็นส่วนหนึ่งของฉากนั้น เช่น คนดู ถูกพาให้เข้าชมโบราณสถาน พาเที่ยว คนดูจะได้เห็นเหตุการณ์ของแต่ละฉาก หรือกล้องอาจถูกหิ้วมาจากที่สูง แทนสายตาจากที่สูง แทนคนดูตกลงมาจากที่สูง ภาพแทนสายตาของนักบิน รถแข่ง พายเรือ ดำน้ำ สกี รถไฟเหาะตีลังกา

2.2 **กล้องแทนสายตาตัวละคร** เป็นการเปลี่ยนสายตาของคนดูจากการเฝ้ามองมาเป็นแทนสายตาในทันที ซึ่งคนดูก็ได้เห็นร่วมกันกับตัวละครหรือผู้แสดง เช่น ตัวละครมองออกไปนอกกรอบภาพ จากนั้นภาพตัดไปเป็นมุมมองแทนสายตาของตัวละคร **การแพนซัด** หรือ **traveling shot** ในภาพยนตร์สารคดีส่วนใหญ่กล้องมักทำหน้าที่แทนสายตาของคนดู



3. มุมมองใกล้ชิด (Point-of-view Camera Angles) มุมมองใกล้ชิดนี้มักเรียกง่ายๆ ว่า มุมพีโอวี (POV) ซึ่งจะพบบ่อยในการอ่านข่าว การรายงานข่าว เป็นมุมกึ่งระหว่าง มุม objective และมุม subjective แต่อย่างไรก็ตาม เราก็มักถือว่าเป็นมุม objective หรือมุมแอบมอง และส่วนใหญ่ขนาดภาพที่ใช้มักเป็นภาพระยะใกล้กับระยะปานกลาง เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพแสดงออกของใบหน้าตัวละคร เพื่อให้เห็นรายละเอียดชัดเจน

การใช้มุมพีโอวีนี้ อาจใช้สำหรับกรณีที่ต้องการให้คนดูเข้าไปมีส่วนในเหตุการณ์ด้วย นอกจากนี้การใช้มุมพีโอวี ยังมักตามหลัง ซัดผ่านไหล่ หรือ over-the-shoulder (OS) คือเมื่อผู้แสดงคนหนึ่งจะเห็นด้านหลังเป็นพื้นหน้า และใบหน้าของผู้แสดงอีกคนหนึ่งอยู่พื้นหลังหรืออาจใช้ก่อนมุมแทนสายตาของนักแสดง เป็นต้น

การใช้มุมกล้องต้องคำนึงถึงพื้นที่ (space) และมุมมอง (viewpoint) ซึ่งตำแหน่งของกล้องเป็นตัว กำหนดพื้นที่ว่าจะมีขอบเขตเพียงใดจากที่ซึ่งคนดูมองเห็นเหตุการณ์ ซึ่งต้องสัมพันธ์กันทั้งหมด ทั้งขนาดภาพ มุมมอง และความสูงของกล้อง



# 5 Rules of Camera people

for making Documentary

สตากล้องทุกคนคงจะตั้งชื่อตัวเองที่ได้คิดว่ากล้องมีอะไรที่...  
แต่ต้องมาเตรียมตัวดูก่อนว่าข้อควรปฏิบัติของสตากล้องมีอะไรที่บ้าง  
จะได้รู้ว่ามีจุดที่ควรใส่ใจตรงไหนและต้องเตรียมรับมือกับการถ่ายภาพอย่างไร  
และนี่คือ!! กฎเหล็ก 5 ข้อ ที่เป็นมาตรฐานสำหรับสตากล้อง

- ### 1. กล้องต้องนิ่ง

อย่าให้กล้องไปไปนี่มา  
รักษาเส้นขอบฟ้า  
ไม่ให้ขยับเขยื้อน  
สรุปคือ  
ใช้ขาตั้งกล้อง!!
- ### 2. จัดองค์ประกอบภาพ

จัดภาพให้สวย ใช้จุดตัด  
เก้าช่อง วาง Foreground -  
Background - Subject.  
เส้นนำสายตา ใส่กรอบภาพ ฯลฯ
- ### 3. รู้เทคนิคพื้นฐานการถ่ายภาพ

รู้จักการใช้กล้อง การปรับแสง  
การตั้งค่าตัวกล้อง  
รู้วิธีการเคลื่อนไหวกล้อง  
และเลนส์  
สีพิกที่ใช้ในการถ่ายภาพ
- ### 4. เลือกสถานที่

ใส่ใจการเลือกสถานที่  
อย่าให้มีเสียงรบกวน  
ดูทิศทางแสง  
จัดฉากหลังให้เรียบร้อย
- ### 5. คิดก่อนถ่าย

คิดก่อนจะกดถ่ายภาพ  
วางแผนก่อนทุกครั้ง  
ว่ากำลังจะถ่ายอะไร  
เพื่ออะไร

ECU  
Dolly  
shift focus

สถาบันราชภัฏ  
RAJABHAT INSTITUTE

ที่มา : <http://www.facebook.com/Documentarism>

บัณฑิตวิทยาลัย



## การตัดต่อ

การตัดต่อเป็นขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (post production) และเป็นขั้นตอนที่เราสามารถเพิ่มเติมสีสันเทคนิคต่างๆ ให้กับภาพและเสียงเพื่อให้เกิดความน่าสนใจได้ดียิ่งขึ้น การตัดต่อสารคดีในปัจจุบันมีโปรแกรมสำเร็จรูป ให้เราเลือกใช้มากมายตั้งแต่ระดับง่าย ปานกลาง จนถึงขั้นสูงที่มีมืออาชีพใช้ในการตัดต่อทำหนังหรือรายการโทรทัศน์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานว่าต้องการลูกเล่น ความละเอียดมากน้อยเพียงใด รวมถึงความชอบและความถนัดของแต่ละคน

### โปรแกรมตัดต่อ โปรแกรมตัดต่อที่คนทั่วไปนิยมใช้ มีดังนี้

☞ **Windows Movie Maker** โปรแกรมฟรีที่มาพร้อมเครื่อง สร้างสไลด์โชว์ สร้างภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ ได้ภายในไม่กี่นาที สามารถตัดต่อวิดีโอ ได้อย่างง่ายๆ สะดวก รวดเร็ว

☞ **Ulead VideoStudio** โปรแกรมตัดต่อวิดีโอระดับกลาง ใช้งานง่ายมีเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายเพื่อการตัดต่อวิดีโอเป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถแปลงไฟล์วิดีโอออกมาเป็นหลายๆ รูปแบบการตัดต่อ ใส่เอฟเฟ็คต่างๆ เพิ่มไตเติ้ล ปรับเสียง ใส่เสียงง่ายและสะดวก เครื่องมือออกแบบสัญลักษณ์ดูแล้วเข้าใจได้เลยว่าตัวนี้ใช้ทำอะไร

☞ **Sony Vegas** โปรแกรมสำหรับตัดต่อวิดีโอคุณภาพสูง เหมาะสำหรับทำวิดีโอการนำเสนอ (Presentation) ข่ายโฆษณา งานแต่งงาน ประชาสัมพันธ์ (PR) งานอีเว้นต์ (Event) เหมาะสำหรับมืออาชีพใช้งานง่าย การทำงานค่อนข้างละเอียด

☞ **Adobe Premiere Pro** ใช้ตัดต่อวิดีโอ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวด้วยคุณภาพที่คมชัดมาก (ขึ้นอยู่กับกล้องและการถ่ายทำด้วย) มีการตัดต่อค่อนข้างละเอียด ใช้งานยาก แต่ถ้าใช้เป็นสามารถสร้างหนังแบบมืออาชีพได้เลยเหมาะสำหรับผู้ที่พื้นฐานมาแล้ว เรียนรู้เพิ่มเติมอีกนิดหน่อยก็สามารถทำได้ถ้าใจรัก

### การเปลี่ยนภาพ

ในการตัดต่อภาพจะมีคำสั่งพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนภาพ (transition patterns) ซึ่งทำหน้าที่สร้างเทคนิคการเปลี่ยนภาพจากช็อตหนึ่งไปยังอีกช็อตหนึ่งในแบบต่างๆ อันได้แก่

1. **การตัดภาพ (cut)** เป็นการเปลี่ยนภาพจากภาพหนึ่งไปอีกภาพหนึ่งทันที นิยมใช้กับการตัดภาพทั่วไป และการแสดงถึงอารมณ์ความกระฉับกระเฉง และความตื่นตัว เป็นต้น
2. **การจางภาพเข้า (fade in)** เป็นการค่อยๆ นำภาพเข้ามา เริ่มจากภาพพื้นดำแล้วค่อยๆ เห็นภาพทั้งหมดชัดเจน นิยมใช้ในการเปิดเรื่อง เริ่มต้นใหม่ และแนะนำสถานที่แห่งใหม่ เป็นต้น
3. **การจางภาพออก (fade out)** เป็นการค่อยๆ ทำให้ภาพที่ปรากฏอยู่จางหายไปจนเป็นพื้นดำ นิยมใช้ในการจบเรื่อง ปิดฉาก หมุดวัน และการสิ้นสุด เป็นต้น
4. **การจางซ้อนภาพ (dissolve หรือ mix)** เป็นการเปลี่ยนภาพโดยขณะช็อตที่หนึ่งกำลังจางลง ช็อตที่สองก็ค่อยๆ ปรากฏแทนที่จนเต็ม และช็อตที่หนึ่งก็จางหายไปใ้สุด นิยมใช้กับการบอกวันเวลาที่ค่อยๆ ผ่านไป ความเชื่องช้า ความอ้อยอิ่ง ความอ่อนหวานละมุนละไม ความโรแมนติก เป็นต้น



**Video Editing [1]**  
for making Documentary

ภาพตัดต่อคือสิ่งที่มือตัดต่อจะต้องเจอคือ Footage กองโต ที่ตากล้องไปเก็บภาพมาให้และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนรวมทีม ภาพแรกบ่งชี้ว่าตัดต่อคือการใช้ วิจารณ์ ฉาก เสียงชาติญาณ และความคิดสร้างสรรค์ ในการจัดการสิ่งที่กองอยู่ตรงหน้าให้เป็นหนึ่ง ซึ่งมีเรื่องที่ต้องดำเนินอยู่ ๑ ข้อ...

**1. อย่าให้นานเกิน 15 นาที**

คนส่วนใหญ่จะมีสมาธิกับบทหนังได้เต็มที่ประมาณ 15 นาที เพราะฉะนั้นอย่าให้หนังของเรายาวเกินกว่านั้น ไม่เช่นนั้นหนังจะไม่ยึดเหนี่ยว

**2. ยึดสคริปต์เป็นหลัก**

จาก Footage กองโตที่เพื่อนถ่ายมา คนตัดต่อต้องคัดเอาเนื้อหาและฉากสำคัญออกมา ไม่ใช่มีฉากเหล่านั้นจากสคริปต์ที่วางไว้เพื่อให้หนังสมบูรณ์ที่สุด



**3. กลั่นตัดทิ้ง**

บางครั้งการเรียงที่ได้อาจมีข้อมูลที่น่าสนใจมาเยอะแยะ ถ้าใส่ลงไปทั้งหมดก็จะทำให้หนังยาวเกินไป คนตัดต่อต้องตัดสินใจว่าจะเก็บหรือตัดข้อมูลนั้นทิ้ง

อย่าลืมว่า ข้อมูลที่ต้องตัดทิ้งไม่ใช่ข้อมูลที่ไม่ดีทั้งหมด แต่ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ไม่ใช่ฉากสำคัญ ยาวเกินไป คุณภาพภาพ/เสียงไม่ดี เสียงที่จะใช้มีผู้อื่นเสียหาย ก็สมควรถูกตัดออก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ วิจารณ์ ฉาก เสียงชาติญาณ ความคิดสร้างสรรค์ ของคนตัดต่อ



สถาบันงานจัดตั้ง  
RAKAZITTI INSTITUTE

## เสียงดนตรีและเสียงเพลง

**เสียงดนตรีและเสียงเพลง (music and song)** เสียงสนทนา/พูด และเสียงบรรยายนั้นเป็นเสียงที่ใช้คนพูดออกมาปกติ แต่เสียงดนตรีมีแหล่งกำเนิดจากเครื่องเล่นดนตรีชนิดต่างๆ เพื่อสร้างเป็นท่วงทำนองต่างๆ ถ้าไม่มีเนื้อร้องมีแต่ทำนอง (melody) เรียกว่า “เสียงดนตรี” แต่ถ้ามีเนื้อร้อง (lyric) เรียกว่า “เสียงเพลง” เสียงดนตรีและเสียงเพลงนิยมนำมาใช้ในส่วน **ท่อนเปิด-ปิดรายการ (titling)** เรียกว่า “เพลงนำรายการ” (theme song) ส่วนหัวรายการในแต่ละช่วง (interlude) เรียกว่า “จิงเกิ้ล” (jingle) และส่วนระหว่างการค้าเนินเรื่องที่มีดนตรี/เพลงคลอเบาๆ เป็นพื้นหลังเรียกว่า “เสียงดนตรี/เพลงแบ็คกราวด์” (background music) มีไว้เพื่อเสริมอารมณ์ในฉากนั้นๆ ให้แก่ ผู้ชม การสร้างทำนองดนตรี/เพลงในรายการ สามารถทำได้โดยการจ้างแต่งขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของรายการ เช่น เพลงประจำรายการ (theme song) และจิงเกิ้ลประจำรายการ (jingle) หรืออาจจะใช้วิธีการขออนุญาตหรือจ่ายค่าลิขสิทธิ์แล้วนำมาใช้เป็นงานๆ ไปก็ได้ การระบุเสียงดนตรี/เพลงในบทโทรทัศน์ มักเขียนว่า “เสียงดนตรี/เพลง... (ตามด้วยชื่อเพลง เวอร์ชัน รหัสเพลง ความยาว และรายละเอียดอื่นๆ ที่ต้องการ)” เช่น เสียงดนตรีฮิปฮอป เสียงกลองสะบัดชัย เสียงเปียโนหวานๆ คลอเบาๆ และเสียงเพลงชาติไทย เป็นต้น

ในการตัดต่อนั้นอาจจำเป็นต้องทำหลายครั้ง เพื่อตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลทั้งภาพและเสียง บางครั้งอาจมีภาพที่เราไม่สามารถถ่ายทำได้ จำเป็นต้องต้องสร้างภาพโดยใช้กราฟิกแทน บางครั้งต้องเชื่อมต่อภาพและเสียงให้เข้าบรรยากาศและอารมณ์ของหนัง บางครั้ง “เสียงเงียบ” (silence) ก็มีพลังในการสร้างความหมายให้กับฉากนั้นๆ ไม่จำเป็นต้องมีเสียงใส่อยู่ตลอดเวลา เพราะหากมีจังหวะดีๆ “ความเงียบ” ก็สามารถสยบความเคลื่อนไหว เพื่อให้คนดูคิดตามหรือผ่อนคลายได้ เช่น ภาพนางเอก



กำลังมองดูดาวบนท้องฟ้าด้วยความรู้สึกสุขสงบ กล้องค่อย **ทิลต์ (tilt)** ขึ้นไปบนท้องฟ้ายามค่ำคืน เสียงดนตรีค่อยเฟดแล้วเงียบไปในที่สุด เหลือเพียงภาพดวงดาวระยิบระยับบนฟากฟ้ายามค่ำคืน เป็นต้นเสียงประกอบ (sound effect) หากพบคำว่า “SFX” ในบทโทรทัศน์ คำๆ นั้นคือ “เสียงประกอบ” (sound effect) เสียงประกอบเป็นเสียงพิเศษที่ผู้ผลิตเติมแต่งเข้าไป ในขั้นตอนตัดต่อเสียงและผสมเสียง ความแตกต่างของเสียงประกอบกับเสียงบรรยากาศ คือ **เสียงบรรยากาศ (ambient)** เป็นเสียงกว้างๆ ทั่วๆ ไปของสถานที่ใดที่หนึ่ง ไม่ได้เน้นเฉพาะเจาะจงเสียงใดเป็นพิเศษ แต่**เสียงประกอบ (sound effect)** เป็นการจงใจใส่เสียงเพื่อเน้นให้ภาพเด่นชัดสมจริงหรือเสริมสร้างจินตนาการให้เกิดขึ้น เสียงประกอบหลายเสียงที่เราได้ยินนั้น เป็นเสียงประดิษฐ์ที่ไม่ได้เป็นเสียงธรรมชาติแต่กลับสร้างจินตนาการได้ดีกว่า เช่น เสียงคนถูชก อาจใช้กลองหรือลั้งกระต่ายเปล่ามาวางไว้หน้าไมโครโฟน จากนั้นใช้มือชกตรงๆ ไปที่กลองกระต่าย เสียงที่เกิดขึ้นจะมีความดังและสร้างจินตนาการของการถูชกได้ดีกว่าเสียงคนถูชกจริง (ซึ่งอาจจะต้องเจ็บตัวมาก) เสียงไฟลามหญ้าแห้ง อาจใช้วิธีการเลียนเสียงธรรมชาติโดยดัดแปลงเสียงจากเทปคาสเซต หรือถูกหูหิ้วตามท้องตลาดมาปรับใช้ให้เหมาะกับเสียงนั้นๆ โดยไม่ต้องไปถ่ายทำจริงในธรรมชาติ

ปัจจุบันมีเว็บไซต์**ห้องสมุดเสียงประกอบ (library SFX)** ใ้ขายลิขสิทธิ์หรือให้เช่าบริการกับลูกค้าในรูปแบบแผ่นซีดีหรือการส่งไฟล์เสียงมาให้ลูกค้าที่ต้องการใช้ โดยบริษัทผู้ผลิตมีเสียงประกอบในลักษณะต่างๆ ให้ลูกค้าเลือกมากมาย (สมสุข ทินวิมาน และคนอื่นๆ. 2557. หน้า 297-301)

งานตัดต่อจะต้องไปประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนจะเรียบเรียงเนื้อหาข้อมูลภาพ และเสียง ให้ออกมาเป็นหนังสือเรื่องนั้น แต่ละคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ของตนเองให้ดี ทุกงานล้วน มีความสำคัญในตัวเอง แต่งานตัดต่อต้องใช้สมาธิและเวลาพอสมควรในการทำงาน คนที่ทำงานแบบนี้ต้องอดทน เป็นพิเศษ เพราะบางครั้งต้องทำงานต่อเนื่องทั้งวันทั้งคืน รวมถึงสมรรถนะของอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการ ตัดต่อที่ดีพอสมควร เช่น คอมพิวเตอร์ ลำโพง หูฟัง เป็นต้น ล้วนมีส่วนสำคัญต่อผลงานเช่นกัน คนทำงานตัดต่อนอกจากจะใช้งานคอมพิวเตอร์คล่อง เก่งทางด้านเทคนิค จำเป็นต้องใช้ศิลปะในการออกแบบควบคุมไปพร้อมกันในการทำงาน



**\*\*ข้อคิดในการตัดต่อ 1. กล้าตัด 2. ชักประเด็น 3. เน้นอารมณ์ 4. ดูแล้วเพลิน 5. เจริญปัญญา**

**Video Editing [2]**  
for making Documentary

งานตัดต่อครึ่งหลัง... เป็นบทบาทของความคิดสร้างสรรค์และความยืดหยุ่นในการตัดต่อ  
ซึ่งในขณะที่กำลังทุ่มเทพลังงานและความคิดไปด้วย ก็ยังมีข้อควรระวังในการทำการตัดต่อ  
ที่นักตัดต่อทุกคนไม่ควรมองข้ามอยู่เช่นกัน...

**ระวังรก**  
ในหน้าจอของหนังเรื่องหนึ่งคนตัดต่อสามารถใส่ทั้ง effect, caption, และอีกสารพัดลูกเล่น แต่ที่ต้องระวังคืออย่าใส่เยอะเกินจนหน้าจอรก

**ระวังการชน scene**  
การลำดับภาพที่ดีควรจะนำภาพต่างขนาดมาต่อกัน เช่น นำ Long-shot [LS] ต่อกับ Medium-shot [MS] จะทำให้ลำดับภาพไหลลื่นเป็นธรรมชาติ

**ระวังแบกเตปลักไฟ**  
ระวังอันตรายทุกประเภทที่จะเกิดกับคอมพิวเตอร์ ระหว่างการตัดต่อเพื่อไม่ให้רגานสูญหาย และคนตัดต่อพยายาม save งานทุกระยะเช่นกัน

**ระวังสุขภาพ**  
ดื่มน้ำ 6-8 แก้ว และอย่าทำการตัดต่อโดยที่ท้องหิวเด็ดขาด สภาพร่างกายของคนตัดต่อ มีผลกับงานที่ออกมาไม่น้อยทีเดียว

สถาบันรามจิตติ  
RAMAJITTI INSTITUTE

ที่มา : <http://www.facebook.com/Documentarism>



## การทำกราฟิก

การทำกราฟิก เป็นขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (post production) เป็นการใส่เทคนิคพิเศษ แสดงภาพที่ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น หากเราสังเกตภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ทั่วไป ก่อนเริ่มเนื้อหา จะมีการทำไตเติ้ลรายการเพื่อแสดงชื่อเรื่องหรือชื่อรายการ การใส่คำบรรยายใต้ภาพ การทำเครดิตปิดท้ายรายการ แสดงชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ สถานที่ รวมถึงให้รายละเอียดอื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากการถ่ายทำ หรือสิ่งที่ถ่ายทำไม่ได้ เช่น ภาพอวัยวะภายใน ภาพจำลองเหตุการณ์ในอดีต เป็นต้น โดยทีมงานจะต้องศึกษารายละเอียดข้อมูลให้ชัดเจน ก่อนนำไปสร้างภาพจำลองด้วย คอมพิวเตอร์กราฟิก ซึ่งเน้นความสมบูรณ์และถูกต้องก่อนนำไปใช้งานจริง

คอมพิวเตอร์กราฟิก (Computer Graphics หรือ CG) คือ การใช้คอมพิวเตอร์สร้างภาพโดยการวาดภาพกราฟิกหรือนำภาพมาจากสื่ออื่นๆ เช่น วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ กล้องถ่ายภาพ ภาพกราฟิก เหล่านี้ประกอบด้วย เส้น สี แสง และเงาต่างๆ เพื่อให้การใช้คอมพิวเตอร์สร้างภาพและจัดการเกี่ยวกับรูปภาพ เพื่อใช้สื่อความหมายของข้อมูลต่างๆ ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น การใช้กราฟนำเสนอข้อมูล ยอดขายสินค้าในแต่ละปี การใช้ภาพกราฟิกประกอบการโฆษณาสินค้าต่างๆ คอมพิวเตอร์กราฟิกจะ ช่วยเพิ่มสีสัน ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวสร้างลูกเล่นทำให้งานของเราดูน่าสนใจยิ่งขึ้น หรือแม้กระทั่ง ภาพยนตร์บางเรื่องอาจใช้คอมพิวเตอร์กราฟิก ในการสร้างภาพแทนนักแสดงที่เป็นมนุษย์ได้ทั้งหมด หรือใช้ทั้งคนและภาพจากคอมพิวเตอร์กราฟิกแสดงร่วมกันก็ได้

## ประเภทของภาพกราฟิก

1. ภาพกราฟิกแบบ 2 มิติ เป็นภาพที่พบเห็นโดยทั่วไป เช่น ภาพถ่าย รูปวาด ภาพลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ ซึ่งอาจใช้หลายโปรแกรมมาประกอบกัน มีทั้งแบบยากง่ายหลากหลายชนิด เช่น Photoshop หรือ Paint อาจใช้ในการตกแต่งเพิ่มสีสัน หรือทำให้ข้อความชัดเจนยิ่งขึ้น โปรแกรมที่ใช้สร้างการ์ตูนต่างๆ ในโทรทัศน์ ยกตัวอย่างเช่น การ์ตูนเรื่องพิภพยมราช ชินจัง และโดเรมอน แต่การ์ตูนที่เป็นภาพกราฟิกเคลื่อนไหว (Animation) จะมีกระบวนการสร้างที่ซับซ้อนกว่าภาพวาดปกติ

2. ภาพกราฟิกแบบ 3 มิติ เป็นภาพกราฟิกที่ใช้โปรแกรมสร้างภาพ 3 มิติโดยเฉพาะ เช่น โปรแกรม 3 Ds max โปรแกรม Maya เป็นต้น ซึ่งจะทำได้ภาพมีสีและแสงเงาเหมือนจริง เหมาะกับ

งานด้านสถาปัตยกรรม และการออกแบบต่างๆ รวมถึงการสร้างเป็นภาพยนตร์การ์ตูนหรือโฆษณาสินค้าต่างๆ เช่น การ์ตูน เรื่อง Nemo The Bug และบั้งปอนด์แอนิเมชัน เป็นต้น



## การออกแบบงานกราฟิก

สีมีส่วนช่วยชักจูงให้เกิดความรู้สึกสนใจ และเข้าใจถึงคุณค่าของภาพ สามารถตอบสนอง แรงกระตุ้นได้ตามวัตถุประสงค์ของงานออกแบบ งานกราฟิกจะเกี่ยวข้องกับทฤษฎีสี ซึ่งกำหนดแม่สีไว้เป็น 3 สี คือ แดง เหลือง น้ำเงิน เพื่อนำมาใช้สร้างสรรค์งานให้มีคุณค่ามากขึ้น กลุ่มสีที่ปรากฏให้ความรู้สึกที่แตกต่าง



กันเรียกว่า วรรณะของสี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วรรณะ คือ วรรณะสีร้อน (warm tone) ประกอบด้วยสีค่อนข้างไปทางสีแดงหรือสีส้ม เช่น สีน้ำตาลหรือสีเทาอมทอง และสีที่ใกล้เคียง ถือว่าเป็นสีวรรณะร้อน จะให้ความรู้สึกสดใส ร้อนแรง ฉูดฉาด รื่นเริง วรรณะสีเย็น (cool tone) ประกอบด้วย สีเหลือง สีเขียว สีน้ำเงิน และสีม่วง ส่วนสีอื่นๆ ถ้าหนักไปทางสีน้ำเงินและสีเขียวก็เป็นสีวรรณะเย็นดังเช่น สีเทา สีดำ สีเขียวแก่ เป็นต้น สีวรรณะเย็นให้ความรู้สึก เศร้า สงบ ราบเรียบ เนื่องจากคนแต่ละวัยมีความสนใจกลุ่มสีที่แตกต่างกัน เช่น เด็กเล็กๆ จะสนใจสีสดเข้ม สะดุดตาไม่ชอบสีอ่อน

### หน้าที่ของคอมพิวเตอร์กราฟิก



1. บอกชื่อเรื่อง, ชื่อคน, ชื่อสิ่งของ, ชื่อสถานที่



2. ทำหน้าที่เล่าเรื่องแทนสิ่งที่กล้องถ่ายไม่ได้ เช่น ภาพสาระสำคัญในอาหาร ภาพอวัยวะภายใน ภาพที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า



3. สร้างสีสันและความสวยงามให้กับเรื่อง  
สิ่งที่ต้องคำนึงถึง

- กราฟิกต้องสวยงาม มองเห็นได้ชัดเจน
- การใส่ตัวอักษร ต้องมีขนาด สี และรูปแบบตัวอักษรที่ทำให้ผู้ชมมองเห็นได้ชัดเจน
- การตกแต่งกราฟิกให้เข้ากับ Mood และ Tone ของเรื่องเลือกสีให้เหมาะสม มากเกินไปก็จะรกตา และอาจบดบังภาพที่เราต้องการจะสื่อความหมาย



ที่มา : [http://tvburabha.com/tvb/kob\\_junior/documentary\\_kobjunior.html](http://tvburabha.com/tvb/kob_junior/documentary_kobjunior.html)



คนทั่วไปเมื่อมีอายุมากขึ้นจะไม่ชอบสีสดใสมากๆ แต่นิยมกลุ่มสีหวานนุ่มนวล ดังนั้น การวางโครงสร้างสี ในการออกแบบงานกราฟิกและสื่อในเชิงพาณิชย์ จึงต้องพิจารณาเรื่องวัยของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ และควรพิจารณาเกี่ยวกับการใช้สีในทางจิตวิทยาด้วย ดังนี้

1. ใช้สีสดใสสำหรับกระตุ้นให้เห็นเด่นชัด เหมาะสำหรับการทำสื่อเพื่อการโฆษณา
2. การออกแบบงานเชิงพาณิชย์ศิลป์ งานกราฟิกต่างๆ อาจไม่จำเป็นต้องใช้สีเสมอไป ให้ดูที่ความเหมาะสมด้วย
3. ควรใช้สีให้เหมาะสมกับวัยของผู้บริโภค
4. การใช้สีมากเกินไป ไม่เกิดผลดีต่องานออกแบบ เพราะอาจทำให้ลดความเด่นชัดลง
5. เมื่อใช้สีสดเข้มจับคู่กับสีอ่อนมากๆ จะทำให้ดูชัดเจนและมีชีวิตชีวาน่าสนใจขึ้น
6. ควรหลีกเลี่ยงการใช้สีพื้น ในงานออกแบบสิ่งพิมพ์ที่มีพื้นที่ว่างมากๆ เพราะไม่ทำให้เกิดผลในการเร้าใจ
7. การใช้สีบนตัวอักษร ข้อความ ถ้าต้องการให้ชัดเจน อ่านง่าย ควรดการใช้สีตรงกันข้ามในปริมาณเท่าๆ กัน บนพื้นที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

### show, don't tell - ให้ภาพ อย่าเล่า

หนึ่งเป็นสื่อทางภาพ เพราะอย่างนั้นทุกอย่างที่สื่อสารออกมา ทั้งเรื่องราว ตัวละคร จึงควรที่จะสื่อด้วยภาพมากกว่าการอธิบาย การสื่อด้วยภาพ จะสามารถทำให้เห็น จิตใจลึกๆ เรื่องราวรายละเอียดที่ซ่อนไว้ ความขัดแย้งทางอารมณ์ ได้ดีกว่าใช้การเล่าเป็นคำพูดมากมาย

ไม่ใช่แค่เน้นการสื่อด้วยภาพยังประหยัดเวลากว่า ทำให้มีเวลาเหลือไปใช้กับฉากสำคัญอื่นอีกด้วย



ที่มา : <http://www.facebook.com/Documentarism>



## พิธีกรและตำแหน่งอื่นๆ

การทำหนังสือหรือสารคดี มีลักษณะการออกแบบและกระบวนการผลิตคล้ายกัน แต่หนังสือนั้นจะเน้นการแสดงและอารมณ์มากกว่า ในการทำงานบางครั้งอาจจะใช้คนทำงานไม่ถึงสิบคน แต่บางครั้งทีมงานอาจจะมากกว่าร้อยคนก็ได้ แต่ละคนล้วนมีความสำคัญ ตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองจึงจะทำให้งานประสบความสำเร็จ ส่วนสารคดีจะเน้นการเล่าเรื่องจากเหตุการณ์จริง ด้วยการสัมภาษณ์หรือบรรยาย พิธีกรอาจมีหรือไม่มีก็ได้ นอกจากนี้อาจมีบุคลากรฝ่ายต่างๆ ซึ่งจะเข้ามาช่วยในการทำงานเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

### คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพิธีกร

การทำหน้าที่พิธีกรนั้นไม่ใช่ว่าจะเป็นได้ทุกคน เนื่องจากพิธีกรนั้นต้องมีทักษะทางภาษาดี มีน้ำเสียงที่น่าฟัง ซึ่งพอสรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพิธีกรมีดังนี้ บุคลิกภาพดี แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ อากัปกริยากระตือรือร้น แต่ไม่ลุกลี้ลุกลอน ใบหน้าเบิกบานแจ่มใส มองผู้อื่นอย่างเป็นมิตร มีความจำดี มีปฏิภาณ ไหวพริบ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ปรับตัวได้ตามสถานการณ์ จิตใจสุขุมเยือกเย็นควบคุมอารมณ์ได้ดี มีสมาธิดี มีท่าทางประกอบการพูดที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป สิ่งเหล่านี้สามารถฝึกได้ถ้าใจรัก รูปร่างหน้าตาอาจมีส่วนบ้างเล็กน้อย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะในการพูด ซึ่งมีข้อแนะนำดังนี้

- มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพูด เช่น การทักที่ประชุม การพูดให้สละสลวย
- การพูดเชื่อมโยง ไม่พูดห้วนๆ สั้นๆ เกินไปหรือไม่มีขยะถ้อยคำมากเกินไป
- ไม่พูดมากเกินไป น้อยเกินไป ไม่พูดวกวน
- ไม่พูดด้วยท่าที่เคร่งเครียดเป็นทางการเกินไป
- บางโอกาส บางงาน อาจมีลูกเล่นหรือมุขตลกประกอบ
- ไม่มีลักษณะเป็นการอ่านข้อความ เพราะจะทำให้งานลดคุณค่าลงมาก
- ควรพูดให้เป็นธรรมชาติในรูปแบบของเราเอง ไม่จำเป็นต้องเลียนแบบคนอื่น หรือจะใช้

ลีลาลูกเล่นตามลักษณะของรายการแต่ละประเภท



## ตำแหน่งอื่นๆ

ในขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์ (Production) อาจมีหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องนอกเหนือจากที่กล่าวมาขึ้นอยู่กับขนาดของทุนหรือทีมผู้สร้าง และบางตำแหน่งอาจจะทำควบกันก็ได้ ตำแหน่งต่างๆ มีดังนี้

1. **ผู้กำกับ (Director)** เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวในภาพยนตร์ กำหนดทิศทางของหนัง อารมณ์ของหนัง

2. **ผู้ช่วยผู้กำกับ (Assistant)** คอยเป็นผู้ช่วยในทุกเรื่อง ต้องรู้มากกว่าผู้กำกับ ซ้อมบทนักแสดง จัดคิวถ่าย ควบคุมเวลาไม่ให้เกินกำหนด ดำเนินงานการถ่ายทำ

3. **ผู้จัดการกองถ่าย (Producer)** จัดหาทุกอย่างที่กองถ่ายต้องการ ตั้งแต่สถานที่ถ่ายทำ โรงแรม อาหาร เครื่องดื่ม นักแสดง เป็นต้น

4. **ผู้กำกับภาพ (Director of Photography)** กำหนดภาพที่จะให้ผู้ชมเห็นในจอ กำหนดทิศทางแสง การเคลื่อนกล้อง ขนาดภาพ

5. **ผู้กำกับศิลป์ (Art Director)** จัดเตรียมอุปกรณ์ประกอบฉากทุกอย่างที่ต้องอยู่ในฉากนั้นๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

6. **ผู้บันทึกเสียง (Sound location)** บันทึกเสียงในภาพยนตร์ ตั้งแต่เสียงพูด เสียงบรรยากาศ ต้องควบคุมให้พอเหมาะ ไม่มีเสียงรบกวนมากเกินไปและต้องฟังชัดเจน

7. **ผู้ดูแลเสื้อผ้า/แต่งหน้า (Costume/Makeup)** จัดเตรียมเสื้อผ้าที่จะใช้ในฉาก ให้เหมาะสมกับนักแสดง แต่งหน้าให้เข้ากับอารมณ์ของหนังและเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในฉาก

นอกจากนี้ยังมี ช่างไฟ ช่างแต่งหน้า คนดูแลเสื้อผ้า ผู้ดูแลฉากและอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการทำงานของทีมงานขนาดใหญ่ แต่ถ้าหากทำงานในกลุ่มเล็กๆ คนเดียวอาจจะต้องทำหลายหน้าที่ ช่วยกันตามความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้งานสำเร็จและสมบูรณ์



ภาพเบื้องหลังการทำงานของทีมงานถ่ายทำ (ที่มา : <http://www.google.co.th/search?>)

## เกร็ดความรู้... การอ่านบันทึกเสียงสารคดี

“...งานประจำวัน แต่ ไมโครโฟนใหม่ การอ่านสารคดี เป็นงานที่ชอบ ก่อนลงเสียง ต้องอ่านบทหลายรอบ ทั้งทำความเข้าใจบท นัยยะที่ซ่อนไว้ในบทหรือในเรื่อง (เราเรียกว่าเรื่องราวระหว่างบรรทัด) อารมณ์ของเรื่อง บทสารคดีบางช่วงมีประเด็นหรือหัวใจของประโยค ที่จะเน้น บางช่วงก็เป็นเพียงการให้ข้อมูลธรรมดา บางประโยคต้องหยุดเพื่อทิ้งจังหวะอารมณ์ หรือเว้นวรรค เพื่อสะดวกสำหรับคนติดต่อหรือผสมเสียง สารคดีบางเรื่องต้องปรับโทนเสียงนุ่ม นิ่ง หรือสดใส กระฉับกระเฉง ปรับจังหวะช้าเร็วได้ตามสมควรแก่เหตุให้สอดคล้องกับภาพรวมของบทและภาพ การติดต่อแล้วลงเสียง มีข้อดีคือเข้าใจเรื่องทั้งหมดทำให้สามารถอ่านบรรยายเหมาะกับภาพ การอ่านก่อนติดต่อ ต้องอาศัยจินตนาการและประสบการณ์พอสมควร...



...สมัยนี้ คนอ่านสารคดีอ่านข่าวหลายคนมักจะทำเสียงตื้นตัน อ่านเสียงดังโครว์พลัง กระแทกเสียง คมชัดเกินอารมณ์ ทำเอาผู้ชมเหนื่อย บางครั้งถึงขั้นหนวกหูน่ารำคาญ ฟังตระหนกกว่าเสียงของเราเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานที่ต้องผสมผสานกับภาพเสียงและสรรพพลังให้กลมกลืนส่งเสริมกันและกัน หากขาดความพอดี เสียงบรรยายจะทำลายคุณค่าของงานไป...”

ข้อมูลจาก : นีรมล เมธีสุวกุล (พิธีกร, นักข่าว)

ที่มา : <http://www.facebook.com/NiramomMae?fref=ts>

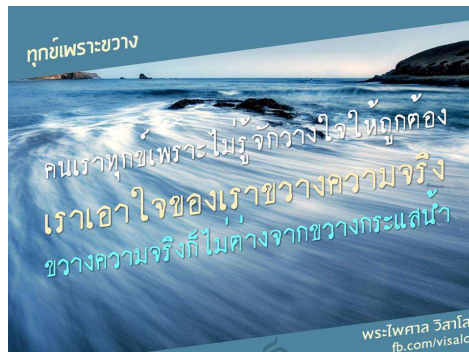


## ทุกข์เพราะขวาง

ถ้าเราไม่เห็นความจริงของกายและใจ หรือเห็นความจริงของสิ่งต่างๆ ที่เรียกว่าสังขาร ทั้งรูปธรรม และนามธรรมในลักษณะนี้ เราก็จะเป็นทุกข์เมื่อต้องเจอความจริงที่แปรเปลี่ยน เป็นนิจ ไม่ต่างจากการเอาตัวไปขวางกระแสน้ำที่เชี่ยว ถ้าเราเอาตัวไปขวางมันเราก็จะถูกน้ำพัดไป

คนเราทุกข์เพราะความยึดมั่นในตัวตน ก็เพราะเหตุนี้ เรามักจะสร้างตัวตนขึ้นมา ด้วยความไม่รู้ ด้วยความหลง เต็มไปด้วยความอยาก เต็มไปด้วยความยึด เมื่อสร้างแล้วก็อยากและยึดให้มันคงที่ เราจึงปฏิเสธความจริง ชัดขวางความจริง ทวนกระแสความจริง ตลอดเวลา เพราะพอยึดอะไรว่าเป็นตัวตน ก็จะมีกวาง มันเที่ยง พอเกิดความแปรเปลี่ยน เราก็เลยเป็นทุกข์

ทุกวันนี้คนเราทุกข์เพราะไม่รู้จักวางใจให้ถูกต้อง เราเอาใจของเราขวางความจริง ขวางความจริงก็ไม่ต่างจากขวางกระแสน้ำ



พระไพศาล วิสาโล – Phra Paisal Visalo

ที่มา : <http://www.visalo.org/article/secret255707.htm>





ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชุดที่ 4 การแสวงหาความรู้  
และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์



นางสาวรุจีรัตน์ แก้วคำแสน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ

อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

## คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

### ชุดที่ 4 การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์

#### คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้ปรากฏได้ชัดเจนที่สุด คือ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยอื่นๆ

ดังนั้นครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 4 การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ ซึ่งเนื้อหาสาระได้กล่าวถึง การให้นักเรียนได้รู้จักการตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผลการทำงานทั้งของตนเองและผู้อื่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานเพื่อปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น โดยจัดกิจกรรมมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม รวมถึงการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยการนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม และในชุดกิจกรรมที่ 4 ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 2 แผน ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง การตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผล เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13 เรื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง เวลา 2 ชั่วโมง ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะใช้เวลาทั้งหมด 3 ชั่วโมง

2. ครูควรศึกษาและลองทำกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำเพราะเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในขณะที่เรียนครูจะได้ให้คำแนะนำได้ถูกต้อง

3. ครูควรแนะนำวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมนี้ แก่ผู้เรียนให้ชัดเจนว่าเอกสารประกอบด้วยอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่นนอกห้องเรียนเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างรอบด้าน

4. ครูอธิบายบทบาทของผู้เรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 4 การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์

5. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 4 การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ หากใครมีปัญหาสามารถสอบถามครูได้ด้วยตนเอง

6. ครูควรปลูกฝังให้ผู้เรียนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองมากกว่าการทำเพื่อให้ได้คะแนน

7. ครูควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียนโดยการติดตามประเมินผล และยกย่องชมเชยเป็นระยะถึงความพยายามและความตั้งใจในการทำงาน รวมถึงการออกไปเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนในบางโอกาสตามความเหมาะสม เพื่อให้ทราบปัญหาในการทำงานของนักเรียน เนื่องจากการทำกิจกรรมบางส่วนอาจจำเป็นต้องใช้เวลาในวันหยุดและทำกิจกรรมในชุมชน

### การเตรียมอุปกรณ์

การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 4 การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ ผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ เครื่องเสียง ไมโครโฟน ตลอดจนแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่ระบุไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบและถูกต้องพร้อมใช้งาน

2. ทดลองทำกิจกรรมที่มีการปฏิบัติในการใช้สื่อต่างๆ ในแต่ละชุดกิจกรรมก่อนที่จะลงมือทำ เพราะหากมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขให้เรียบร้อย



### บทบาทของครู

ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนและการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม
3. เตรียมการสอนล่วงหน้า
4. ตรวจสอบอุปกรณ์ที่มีในชุดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังใช้
5. ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมโดยบทบาทของครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือเกิดปัญหาจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้
6. หลังจากให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียบร้อยแล้วควรแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทันทีหรือเร็วที่สุด

### บทบาทของนักเรียน

1. ศึกษาวิธีการเรียนในคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 4 การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ ให้เข้าใจก่อนที่จะเริ่มเรียน
2. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนให้เสร็จสมบูรณ์
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนหรือมีข้อสงสัยไม่เข้าใจคำชี้แจงให้ซักถามครูผู้สอนด้วยตนเอง
4. ควรปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ
5. กิจกรรมแต่ละเรื่องอาจมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว นักเรียนควรอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด
6. เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนส่งงานกับครูผู้สอนและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

## แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูล	
ให้เป็นประโยชน์	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 4.1 เรื่อง การตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผล	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
3. หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายความสำคัญของการตรวจสอบและประเมินผลข้อมูลได้
2. สามารถบอกวิธีการตรวจสอบและประเมินผลข้อมูลได้
3. สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้
4. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

### 3. สาระการเรียนรู้

การตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผล

### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การทำงานในชีวิตจริงนั้นจะมีขั้นตอนการตรวจสอบและการประเมินผลมากมายหลายด้าน เช่น ความคุ้มค่า ความถูกต้อง ความเหมาะสมว่ามีมากน้อยเพียงใด การตรวจสอบและประเมินผลนั้น สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในการทำงานทุกขั้นตอน การประเมินผลที่ดีควรมีเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ เพื่อใช้ในการพิจารณาร่วมกัน หลักในการประเมินของเราอาจจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบกว้างๆ ที่จะช่วยให้เราเข้าใจว่าผลงานของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มนั้นมีข้อดีแตกต่างกันไปในแต่ละด้าน

### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ผลการประเมินชิ้นงานการผลิตสื่อ
2. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำงานของแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนใดมีปัญหามากที่สุด ขั้นตอนใดมีปัญหาน้อยที่สุดเพราะเหตุใด และแก้ไขอย่างไร

2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผล

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานที่นักเรียนทำว่าเราได้บทเรียนอะไรบ้างจากการทำงาน หรือให้นักเรียนยกตัวอย่างขั้นตอนที่ตนเองชอบและไม่ชอบพร้อมอธิบายเหตุผล

2. ครูให้คำแนะนำในเรื่องมารยาทการพูด การแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดๆ เราควรศึกษาข้อมูลมาล่วงหน้า หรือมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นดีพอเราจึงให้คำแนะนำ ทำการประเมินผลการทำงาน หรือวิจารณ์งานของผู้อื่นได้ ซึ่งการที่มีคนอื่นมาสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นต่องานของเรา ย่อมเปรียบเสมือนกระจกเงาที่มาช่วยสะท้อนภาพของการทำงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าขั้นตอนในการทำงานว่ามี การแบ่งงานกันอย่างไร ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง พร้อมฉายภาพเบื้องหลังการทำงานให้เพื่อนๆ รับชม

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบซักถามข้อมูลจากกลุ่มมานำเสนอ ผลงานว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เหมาะสมหรือไม่

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนเนื้อหาเรื่อง การตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผล ที่เรียนในวันนี้ว่ามีสิ่งสำคัญหรือข้อควรจำอะไรบ้างที่ต้องนำไปปรับใช้

2. ครูและนักเรียนร่วมกันซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ เพิ่มเติม

3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น อะไรที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนได้เรียนรู้ในชั้นเรียน ยังมีคำถามใดบ้างที่ครูยังไม่ได้ตอบ นักเรียนมีปัญหาใดในการเรียนบ้าง เมื่อพบปัญหานักเรียนมีวิธีการแก้ไขอย่างไร เป็นต้น

## 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. คอมพิวเตอร์
2. ภาพเบื้องหลังการทำงาน
3. ตู้ลำโพงพร้อมไมโครโฟน
4. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ
5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

## 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การตรวจผลงานการผลิตสื่อ	แบบประเมินผลการตรวจผลงานการผลิตสื่อ	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

## 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไปสืบค้นหาตัวอย่างสารคดีหรือหนังสือสั้นที่มีกลวิธีในการนำเสนอที่น่าสนใจ หรือครูอาจจะให้คำแนะนำเว็บไซต์ที่มีข้อมูลใกล้เคียงกับเนื้อเรื่องที่นักเรียนสนใจ แล้วให้นักเรียนนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลงานให้เรียบร้อย แล้วนำมาฉายอีกครั้งเพื่อให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้ร่วมกันประเมินผลงานที่แก้ไขเสร็จสมบูรณ์อีกครั้ง

10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์

### ภาคผนวก

1. เกณฑ์การประเมินชิ้นงานการผลิตสื่อ
2. แบบประเมินชิ้นงานการผลิตสื่อ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
5. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
6. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
7. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
8. เอกสารประกอบกรรเรียนการสอน

### เกณฑ์การประเมินชิ้นงานการผลิตสื่อ

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินชิ้นงานการผลิตสื่อของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนด  
เกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียนตามระดับคุณภาพ ดังนี้

รายการ ประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. คุณภาพ ของ ผลงาน	เนื้อหาและข้อมูลมีความ ถูกต้อง มีความ น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ คุณภาพของภาพและ เสียงมีความคมชัด สมบูรณ์ เข้าใจง่าย ตรง ประเด็น กระชับ สื่อ ความหมายได้ดี	ข้อมูลมีความ ถูกต้อง มีความ น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ คุณภาพของภาพ และเสียงมีความ คมชัด สมบูรณ์	ข้อมูลมีความ ถูกต้อง มีความ น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้	ข้อมูลขาด ความ น่าเชื่อถือ ภาพและเสียง ไม่ชัดเจน
2. คุณค่า ของ ผลงาน	ผลงานมีประโยชน์และมี คุณค่าต่อชุมชน สร้างสรรค์สังคม ให้แง่ คิด ชี้แนะแนวทางที่ ถูกต้อง โดยส่งผลให้เกิด การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในสังคมไทย	ผลงานมี ประโยชน์และมี คุณค่าต่อชุมชน สร้างสรรค์สังคม ให้แง่คิด ชี้แนะ แนวทางที่ถูกต้อง	ผลงานมี ประโยชน์และมี คุณค่าต่อชุมชน สร้างสรรค์ สังคม	ผลงานมี ประโยชน์และ มีคุณค่าต่อ สังคมน้อย
3. ความ คิด สร้างสรรค์	เลือกใช้กลวิธีในการ นำเสนอที่ดึงดูดความ สนใจได้หลากหลาย แปลกใหม่ เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ให้แง่คิดหรือมุมมอง ใหม่ๆ แก่ผู้ชม	เลือกใช้กลวิธีใน การนำเสนอที่ ดึงดูดความสนใจ ได้ดี เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อ เรื่องให้แง่คิดแก่ ผู้ชม	มีวิธีในการ นำเสนอที่ น่าสนใจ แต่ยังไม่ สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง	ผลงานและ วิธีการทำงาน คล้ายกับที่มี ผู้อื่นทำไว้แล้ว



## แบบประเมินชิ้นงานการผลิตสื่อ

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินชิ้นงานการผลิตสื่อของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. **คุณภาพของผลงาน** หมายถึง ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วนตามข้อเท็จจริง ข้อมูลที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ รวมถึงคุณภาพของการผลิตและการนำเสนอข้อมูลมีความต่อเนื่องสมบูรณ์ คุณภาพของภาพและเสียงมีความคมชัดสมบูรณ์ เล่าเรื่องได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ตรงประเด็น กระชับ สื่อความหมายด้วยภาพได้ดี
2. **คุณค่าของผลงาน** หมายถึง ความมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อชุมชน สร้างสรรค์สังคม ให้แง่คิด เตือนใจ เตือนภัย ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องสร้างความตระหนักในสภาพปัญหา ความสนใจ และความกระตือรือร้นร่วมกันในสังคม สร้างการตรวจสอบการร่วมมือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในสังคมไทย
3. **ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง การเลือกใช้กลวิธีในการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจได้หลากหลาย แปลกใหม่ เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ให้แง่คิดหรือมุมมองใหม่ๆ แก่ผู้ชม

### แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

กิจกรรม.....วันที่...../...../.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในการสังเกต ดังรายการต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้

- ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติ ได้คะแนน 1 คะแนน
- ข้อใดไม่ปฏิบัติ ได้คะแนน 0 คะแนน

2. ระดับคุณภาพการประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้

- ดีมาก = 7-8 คะแนน
- ดี = 5-6 คะแนน
- พอใช้ = 3-4 คะแนน
- ปรับปรุง = 1-2 คะแนน

3. ครูอาจสุ่มเลือกนักเรียนเท่าที่สามารถสังเกตได้ในการสังเกตแต่ละครั้ง โดยหมุนเวียนไปจนครบทุกคนในห้อง

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เริ่มต้นงานที่ได้รับมอบหมายทันที		
2. ทำงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด		
3. ขอคำแนะนำจากครูหรือเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ		
4. ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ		
5. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ		
6. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร		
7. ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมกันแก้ไขปัญหา พยายามทำงานให้สำเร็จ		
8. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง		
<b>รวมคะแนน</b>		

### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....กลุ่ม.....

ชื่อผู้ประเมิน.....  ครูผู้สอน  เพื่อน  ตนเอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

**คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
2	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
3	มีความอดทนช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มจนสำเร็จ				
4	กล้าพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ				
5	มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน				
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ				
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
8	ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน				
9	ช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มของตนเอง				
10	รู้จักให้อภัยผู้อื่น				

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 11 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษามืดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 13

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูล	
ให้เป็นประโยชน์	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 4.2 เรื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง	เวลา 2 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
3. หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถบอกความสำคัญหรือประโยชน์ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้
2. สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กลุ่มมอบหมายให้รับผิดชอบได้
3. สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้
4. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การเริ่มต้นทำสารคดีหรือหนังสือสั้น กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาผลงาน เพราะจะทำให้เราได้เรียนรู้ความคิดและมุมมองจากผู้รู้ที่มีประสบการณ์ตรง ผู้ผลิตที่เข้าใจกระบวนการทำงาน รวมถึงความรู้สึกของผู้ชมที่มีต่อผลงานของเรา

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ประเมินชิ้นงานสารคดีหรือหนังสือสั้น (ที่ปรับปรุงแล้ว)
2. “กระดาษเปิดใจ” (ครูเตรียมกระดาษแผ่นเล็กๆ ให้นักเรียนเขียนคำวิจารณ์ข้อดี/ข้อเสียของแต่ละผลงาน)
3. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ชั่วโมงที่ 1

#### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูฉายภาพเบื้องหลังการทำงานของทีมนักผลิตภาพยนตร์มืออาชีพ รวมถึงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งชื่อหนังแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้ชมสนใจและอยากติดตามชม
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับที่มาของชื่อเรื่องภาพยนตร์ หรือรายการโทรทัศน์ต่างๆ ว่ามีจุดเด่นและมีความน่าสนใจอย่างไร ใครชอบชื่อใดบ้าง เพราะเหตุใด
3. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง

#### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานที่นักเรียนทำ ว่าชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องมีความสอดคล้องกันหรือไม่ มีความน่าสนใจหรือไม่เพียงใด ควรปรับปรุงอย่างไร และครูอธิบายเพิ่มเติมถึงการตั้งชื่อเรื่องที่ดี มีความน่าสนใจ สื่อความหมายไปกับเนื้อเรื่องจะทำให้ผู้ชมสนใจกับผลงานของเรามากยิ่งขึ้น
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการวางโครงเรื่อง ภาพและเสียงที่แต่ละกลุ่มทำขึ้นมา นั้น นักเรียนมีความพึงพอใจต่อผลงานของตนเองมากน้อยเพียงใดเพราะอะไร โดยครูอธิบายให้คำแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องข้อจำกัดของแต่ละกลุ่ม
3. ครูให้คำแนะนำในเรื่อง แนวทางในการวิจารณ์ผลงานของผู้อื่นต้องนึกถึงใจเขาใจเรา และถ้าเรามีพื้นฐานในการทำงาน จะทำให้เราเข้าใจกระบวนการทำงานว่ามีข้อจำกัดหรือจุดที่ควรพัฒนาอย่างไร จะช่วยทำให้เราเป็นผู้วิจารณ์ที่ดี ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์กับผู้อื่นได้

### ชั่วโมงที่ 1 - 2

#### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลาก เพื่อนำเสนอที่มา เรื่องย่อของผลงาน หน้าที่ของแต่ละคนว่าใครทำอะไรบ้าง หรือประสบการณ์อื่นๆ ที่อยากเล่าให้เพื่อนๆ ฟังก่อนฉายผลงานของแต่ละกลุ่ม



2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่ได้รับชมไปแล้ว ส่วนนักเรียนคนอื่นๆ ให้เขียนข้อดีหรือจุดเด่นของผลงานนั้นว่ามีอะไรบ้าง รวมถึงข้อเสียหรือสิ่งที่ไม่น่าสนใจ สิ่งที่ต้องปรับปรุงในผลงานนั้นลงใน “กระดาษเปิดใจ” ส่งให้ครูอ่านให้เพื่อนๆ ฟังโดยไม่เปิดเผยชื่อ (ถ้าเจ้าตัวไม่อนุญาต)

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ชักถามข้อมูลต่างๆ เช่น ชื่อเรื่องคิดอย่างไร สถานที่ในการถ่ายทำ การติดต่อประสานงานทำอย่างไร มีค่าใช้จ่ายมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบททวนเนื้อหาเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงข้อมูล ที่เรียนในวันนี้ว่ามีสิ่งสำคัญหรือข้อควรจำอะไรที่จะนำไปปรับใช้ได้บ้าง

2. ครูและนักเรียนร่วมกันซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ เพิ่มเติม ครูชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและยังมีส่วนช่วยในการตรวจสอบข้อมูลและประเมินผลข้อมูลในเบื้องต้นให้กับเราได้

3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น อะไรที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนได้เรียนรู้ในชั้นเรียน ยังมีคำถามใดบ้างที่ครูยังไม่ได้ตอบ นักเรียนมีปัญหาใดการเรียนรู้บ้าง เมื่อพบปัญหานักเรียนมีวิธีการแก้ไขอย่างไร เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. “กระดาษเปิดใจ”
2. คอมพิวเตอร์
3. ลำโพงพร้อมไมโครโฟน
4. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ
5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
6. ผลงานสารคดีหรือหนังสือของนักเรียน

## 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
การสังเกตพฤติกรรมกรรมการ ปฏิบัติงานรายบุคคลและ รายกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการ ปฏิบัติงานรายบุคคลและ รายกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การประเมินชิ้นงานสารคดีหรือ หนังสือ	แบบประเมินชิ้นงานสารคดี หรือหนังสือ	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึก ชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึก ชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

## 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูควรทำความเข้าใจกับนักเรียน ให้ชัดเจนว่าในขณะที่แต่ละกลุ่มนำเสนองาน โดยการฉายผลงานของตนเองอยู่นั้น คนในกลุ่มควรสังเกตพฤติกรรมของผู้ชมว่าเขามี อารมณ์ร่วม หรือความรู้สึกอย่างไรต่อผลงานของเรา เช่น ตลกขบขัน เศร้า ตื่นเต้น สงสัย หรือเบื่อหน่ายมีจุดใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม สิ่งที่สำคัญในขั้นตอนนี้คือ การสะท้อน ความรู้สึกจากผู้ชมด้วยกิริยาอาการต่างๆ รวมถึงการเขียนคำวิจารณ์และความรู้สึกต่อ ผลงาน เพราะบางครั้งผู้ชมอาจจะไม่กล้าพูดโดยตรง

## 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
 .....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

### ภาคผนวก

1. ตัวอย่าง “กระดาษเปิดใจ”
2. แบบประเมินชิ้นงานสารคดีหรือหนังสือ
3. เกณฑ์การประเมินชิ้นงานสารคดีหรือหนังสือ
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล
5. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
6. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม
7. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
8. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
9. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

😊😊 “กระดาศเปิดใจ” (การวิจารณ์ของนักเรียนรายบุคคล) 😊😊

ชื่อ - สกุล..... ชั้น ม. .... / .....

ผลงานเรื่อง..... กลุ่ม.....

สิ่งที่ชอบและจุดเด่นของผลงาน ได้แก่

.....

.....

.....

สิ่งที่ไม่ชอบและควรปรับปรุงผลงาน มีดังนี้

.....

.....

.....

😊😊 “กระดาศเปิดใจ” (การวิจารณ์ของนักเรียนรายบุคคล) 😊😊

ชื่อ - สกุล..... ชั้น ม. .... / .....

ผลงานเรื่อง..... กลุ่ม.....

สิ่งที่ชอบและจุดเด่นของผลงาน ได้แก่

.....

.....

.....

สิ่งที่ไม่ชอบและควรปรับปรุงผลงาน มีดังนี้

.....

.....

.....

### แบบประเมินชิ้นงานสารคดีหรือหนังสั้น

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินชิ้นงานสารคดีหรือหนังสั้นของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายการประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. แก่นเรื่อง (Theme) หมายถึง เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจทั้งจาก ตัวละคร และองค์ประกอบอื่นๆ สอดคล้องกับเนื้อหา เขียนโครงสร้างของเรื่องได้ถูกต้อง ชัดเจน ตามกรอบเรื่องที่ได้ออกแบบไว้ รวมถึงการตั้งชื่อเรื่องได้อย่างน่าสนใจและสื่อความหมายได้ดี
2. ระบบภาพ/ระบบเสียง หมายถึง ความชัดเจนของภาพและเสียง มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีมุมกล้องและการจัดวางองค์ประกอบภาพอย่างเหมาะสม สร้างอารมณ์ เพิ่มเติมสีสันให้กับผลงานด้วยการเลือกใช้ดนตรีและเสียงประกอบให้น่าสนใจยิ่งขึ้น
3. การตัดต่อ หมายถึง การเชื่อมต่อเนื้อหาสร้างอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตาม จัดลำดับความคิดได้น่าสนใจ เป็นระบบ ดึงดูดความสนใจได้ดี และมีเทคนิคพิเศษเสริมให้งานโดดเด่น น่าติดตาม
4. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง เลือกใช้กลวิธีในการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจได้ดีมีความหลากหลาย แปลกใหม่ เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ให้แง่คิดหรือมุมมองใหม่ๆ แก่ผู้ชม
5. ความสมบูรณ์ของภาพยนตร์ หมายถึง การใช้ภาพและเสียงเป็นตัวเล่าเรื่อง และสร้างอารมณ์ เพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีความสวยงาม น่าติดตาม เนื้อเรื่องมีประโยชน์ต่อผู้ชม

### เกณฑ์การประเมินชิ้นงานสารคดีหรือหนังสือสั้น

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินชิ้นงานสารคดีหรือหนังสือสั้นของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนด เกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียนตามระดับคุณภาพ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. แก่นเรื่อง (Theme)	เรื่องราวสอดคล้องกับเนื้อหา เขียนโครงสร้างของเรื่องได้ถูกต้อง ชัดเจน น่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาตามกรอบเรื่อง มีชื่อเรื่องน่าสนใจ	เขียนโครงสร้างของเรื่องได้ถูกต้อง สอดคล้องกับเนื้อหา ตามกรอบเรื่อง มีชื่อเรื่องน่าสนใจ	เขียนโครงสร้างของเรื่องได้สอดคล้องกับเนื้อหาตามกรอบเรื่อง ชื่อเรื่องไม่น่าสนใจ	ข้อมูลไม่ชัดเจน เข้าใจยาก ชื่อเรื่องไม่น่าสนใจ
2. ระบบภาพ/ระบบเสียง	ภาพและเสียงชัดเจน มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีมุมกล้องและการจัดภาพเหมาะสม การเลือกใช้ดนตรีและเสียงประกอบเพิ่มสีสันให้น่าสนใจขึ้น	ภาพและเสียงชัดเจน มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีการเลือกใช้ดนตรีและเสียงประกอบได้น่าสนใจ	ภาพและเสียงชัดเจนมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีการใช้ดนตรีและเสียงประกอบ	ภาพและเสียงไม่ชัดเจน ดนตรีและเสียงประกอบไม่เหมาะสมกับเนื้อหา
3. การติดต่อ	การเชื่อมต่อเนื้อหาสร้างอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามจัดลำดับความคิดได้น่าสนใจ เป็นระบบ ดึงดูดความสนใจได้ดี และมีเทคนิคพิเศษเสริมให้งานโดดเด่น น่าติดตาม	การเชื่อมต่อเนื้อหาสร้างอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามได้ดี จัดลำดับความคิดได้เป็นระบบ และน่าสนใจ	มีการเชื่อมต่อเนื้อหาสร้างอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามได้ บางส่วน	การเชื่อมต่อเนื้อหาไม่เหมาะสม ไม่มีเทคนิคพิเศษเพิ่มเติม
4. ความคิดสร้างสรรค์	เลือกใช้กลวิธีในการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจได้ดี มีความหลากหลาย แปลกใหม่ เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ให้แง่คิดหรือมุมมองใหม่ๆ แก่ผู้ชม	เลือกใช้กลวิธีในการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจได้ดี เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่องให้แง่คิดแก่ผู้ชม	มีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ แต่ยังไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	ผลงานและวิธีการทำงานคล้ายกับที่มีผู้อื่นทำไว้แล้ว
5. ความสมบูรณ์ของภาพยนตร์	ใช้ภาพเล่าเรื่องได้อารมณ์สวยงาม สื่อความหมายชัดเจน น่าติดตาม เนื้อเรื่องมีประโยชน์ต่อผู้ชม	ใช้ภาพเล่าเรื่องได้อารมณ์ สื่อความหมายชัดเจน เนื้อเรื่องมีประโยชน์ต่อผู้ชม	ใช้ภาพเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมายได้ เนื้อเรื่องมีประโยชน์ต่อผู้ชม	ใช้ภาพเล่าเรื่องได้แต่ความหมายไม่ชัดเจน

### แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

กิจกรรม.....วันที่...../...../.....

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคลของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในการสังเกต ดังรายการต่อไปนี้

1. เกณฑ์การประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้
  - ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติ ได้คะแนน 1 คะแนน
  - ข้อใดไม่ปฏิบัติ ได้คะแนน 0 คะแนน
2. ระดับคุณภาพการประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้
  - ดีมาก = 7-8 คะแนน
  - ดี = 5-6 คะแนน
  - พอใช้ = 3-4 คะแนน
  - ปรับปรุง = 1-2 คะแนน
3. ครูอาจสุ่มเลือกนักเรียนเท่าที่สามารถสังเกตได้ในการสังเกตแต่ละครั้ง โดยหมุนเวียนไปจนครบทุกคนในห้อง

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เริ่มต้นงานที่ได้รับมอบหมายทันที		
2. ทำงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด		
3. ขอคำแนะนำจากครูหรือเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ		
4. ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ		
5. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ		
6. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร		
7. ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมกันแก้ไขปัญหา พยายามทำงานให้สำเร็จ		
8. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง		
<b>รวมคะแนน</b>		



### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....กลุ่ม.....  
 ชื่อผู้ประเมิน.....  ครูผู้สอน  เพื่อน  ตนเอง  
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

**คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
2	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
3	มีความอดทนช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มจนสำเร็จ				
4	กล้าพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ				
5	มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน				
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ				
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
8	ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน				
9	ช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มของตนเอง				
10	รู้จักให้อภัยผู้อื่น				

### แบบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ประเมิน เรื่อง.....

วันที่...../...../..... ชื่อกลุ่ม.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอน ประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ดังรายการต่อไปนี้

พฤติกรรม/ตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ร่วมมือกันวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม				
2. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน				
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ				
4. แนะนำวิธีการทำงาน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม				
5. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์				
6. เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม				
7. ระมัดระวังเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในขณะปฏิบัติงาน				
8. นำเสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจง่าย				
9. เก็บและทำความสะอาดวัสดุ/อุปกรณ์ อย่างเป็นระเบียบหลังจากการปฏิบัติงาน				
10. งานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ				
รวมคะแนน				

#### เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างเหมาะสม  
 3 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย  
 2 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นครั้งคราว  
 1 หมายถึง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยครั้ง

#### ระดับคุณภาพ

- ดีมาก = 31 – 40 คะแนน  
 ดี = 21 – 30 คะแนน  
 พอใช้ = 11 – 20 คะแนน  
 ปรับปรุง = น้อยกว่า 10 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษามืดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น



## การแสวงหาและใช้ข้อมูลให้เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

- \* การตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผล
- \* แลกเปลี่ยนเรียนรู้... เพื่อการปรับปรุง



## การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูล ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

### การตรวจสอบข้อมูลและการประเมินผล

การตรวจสอบข้อมูลนั้นอาจจะช่วยกันดูว่าข้อมูลที่เราได้มานั้น ถูกต้องหรือไม่ เนื้อหาควรเพิ่มหรือลดส่วนใด ก่อนนำไปเผยแพร่สู่สาธารณชน หรือสื่ออินเทอร์เน็ต ความถูกต้องและความน่าสนใจเป็นสิ่งที่จะต้องระวังเป็นพิเศษจึงต้องมีการตรวจสอบข้อมูลทั้งทางเทคนิค จากเอกสาร และผู้รู้โดยตรง บางครั้งอาจจำเป็นต้องลงพื้นที่เดิมซ้ำหลายรอบ เพื่อเก็บประเด็นหรือรายละเอียดต่างๆ เพิ่มเติม เช่น ข้อมูลบางเรื่องซ้ำซ้อน บางเรื่องไม่สอดคล้องหรือไม่ตรงกัน พิมพ์ชื่อหรือคำบรรยายไม่ถูกต้อง เป็นต้น การให้หลายคนหลายมุมมองมาช่วยกันดูเพื่อตรวจสอบ ให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด จะทำให้งานของเรามีความน่าสนใจและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น



การประเมินผลงานอาจจะทำได้ด้วยตัวเราเองหรือให้ผู้อื่นประเมิน การประเมินผลงานด้วยตนเองว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในการทำงานและเรามีวิธีการแก้ไขอย่างไร โดยจัดประชุมทีมงานเป็นระยะ การตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังในการทำงาน เมื่อทำงานมาสักระยะจะทำให้เราเข้าใจเรื่องนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น และอาจจะทำให้เราพบในประเด็นที่เราละเลยมองข้ามไปโดยที่เราคิดไม่ถึง สิ่งเหล่านี้จะเป็นทั้งบทเรียนและแนวทางในการทำงานครั้งต่อไป เช่น รายละเอียดเรื่องค่าใช้จ่าย การนัดหมายกับผู้คน องค์ความรู้ที่ได้รับจากผู้รู้ ความรอบคอบในการทำงาน และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง จะทำให้เราเกิดการเรียนรู้ทักษะชีวิตและการทำงานเพื่อพัฒนาตนเอง

การทำงานในชีวิตจริงนั้นจะมีขั้นตอนการตรวจสอบและการประเมินผลมากมายหลายด้าน เช่น ความคุ้มค่า ความถูกต้อง ความเหมาะสมมีมากน้อยเพียงใด การตรวจสอบและประเมินผลนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในการทำงานทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาไปที่ละขั้น ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเสมอไป หรือเราอาจจะเอาไว้ประเมินผลในขั้นตอนสุดท้ายก็ได้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน

การตรวจสอบและการประเมินผลในการทำงาน จำเป็นต้องมีทุกครั้งไม่มากก็น้อยดังที่กล่าวมาแล้ว อาจเรียกว่า เป็นการสรุปบทเรียนของตัวเอง ทั้งในมุมมองของเราและมุมมองของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เราได้เห็น ทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของตัวเอง แต่ควรจำไว้ว่าการที่เราจะแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่นนั้น ควรทำด้วยความสุภาพ และคำนึงถึงมารยาททางสังคมประกอบด้วย พร้อมกับแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการมีประโยชน์ต่อผู้ฟัง ไม่ควรมีอคติต่อเรื่องใดๆ ก็จะทำให้เกิดการงานและความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ต่อไปได้เป็นอย่างดี



การประเมินผลที่ดีนั้นควรมีเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ เพื่อใช้ในการพิจารณาาร่วมกัน หากต้องการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงต้องแจ้งให้ผู้รับการประเมิน หรือผู้มีส่วนได้เสียรับทราบร่วมกัน แต่บางครั้งอาจจะช่วยกันคิดหรือกำหนดกติกาในการทำงานร่วมกันขึ้นมาใหม่ก็ได้ หลักในการประเมินของเราอาจจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบกว้างๆ ที่จะช่วยให้เราเข้าใจว่าผลงานของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มนั้นมีข้อดีแตกต่างกันไปในแต่ละด้าน แต่ถ้าไม่มั่นใจอาจใช้เกณฑ์มาตรฐานที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว ตัวอย่างเช่น หลักเกณฑ์ในการประกวดภาพยนตร์สั้น ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติของ สพฐ. เกณฑ์การให้คะแนนรวม 100 คะแนน มีดังนี้

1. แก่นเรื่อง (Theme) ความสมบูรณ์สอดคล้องของเนื้อหาตามกรอบเรื่อง 25 คะแนน
2. เทคนิคของภาพยนตร์ เช่น การจัดภาพ มุมกล้อง การเก็บภาพ การตัดต่อ 20 คะแนน
3. ความสมบูรณ์และการทำหน้าที่ของภาพยนตร์ (Film Function) 15 คะแนน
4. ระบบเสียง ระบบภาพ มีความสัมพันธ์ เสียงชัดเจน 15 คะแนน
5. การนำเสนอผลงาน 15 คะแนน
6. บทภาพยนตร์ 10 คะแนน



**Review & Revise**  
for making Documentary

การทำงานผลิตทุกอย่าง ยากที่จะออกมามีดีใช้ได้ ขั้นตอนการรับแก้ไขเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นสุดท้ายก่อนที่หนังจะออกมาสู่สายตาชาวโลก การลบจุดอ่อนของหนังให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่ทีมงานจะเห็นได้ถือเป็นภาระ “ยกระดับการทำงาน” เพื่อเป็นมาตรฐานการทำงานจริงต่อไปของเราเลยก็ว่าได้



**ประชุมทีมงาน** เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุง

**ภาพ:** ภาพนิ่ง กล้องเอียง เก็บภาพสำคัญมาไม่ครบ

**สคริปต์:** มีประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม

**เสียง:** เสียงดัง/เบาเกินไป เสียงแทรก อ่านบทพากย์ ไม่ชัดเจน

**ตัดต่อ:** ต่อบ scene ไม่เนียน หนึ่งยาว/สั้นไป ใส่ลูกเล่นเยอะไป

**!** ถ้าแต่ละขั้นตอน ทีมงานไม่รอบคอบ ตอนท้ายก็จะมีเรื่องต้องแก้ไขเยอะ

**!** ภาจนักไปแต่ละครั้ง ก็ใช้เวลาและพลังงานมาก เพราะฉะนั้น...

1. ตกลงกันไว้ล่วงหน้าว่าจะแก้ไขแนวทางไหน ป้องกันการแก้ซ้ำแล้วซ้ำอีก
2. ทำลิสต์เรื่องที่ต้องแก้ไขให้ครบทั้งหมด
๑. อย่างนี้แก้ไขแก้

**ย้อนไปที่ขั้นตอนที่ต้องแก้ไข**



สถาบันรามจิตติ  
RAMAJITTI INSTITUTE

วิทยานิพนธ์  
วิทยานิพนธ์

ที่มา : <http://www.facebook.com/Documentarism>



## แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง

รายการโทรทัศน์หลายรายการ ได้เปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างทีมงานผู้ผลิตและผู้ชมผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต โดยการถ่ายทอดสดหรือแม้กระทั่งการสื่อสารผ่านช่องทางอื่น เช่น facebook หรือ youtube ซึ่งผู้ชมสามารถร่วมแสดงความคิดเห็น ทั้งติชมและตรวจสอบได้ตลอดเวลา พร้อมทั้งติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหว ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ มุมมองและความคิดเห็นได้อย่างหลากหลายในยุคปัจจุบัน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเชิญผู้รู้ ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับด้านนั้นโดยตรง มาให้ความรู้เพิ่มเติม ทั้งคำติและคำชม เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการพัฒนางาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มต้นทำสารคดีหรือหนังสือสั้นนั้น กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาผลงาน เพราะจะทำให้เราได้ทั้งมุมมองจากผู้รู้ที่มีประสบการณ์ตรง ผู้ผลิตที่เข้าใจกระบวนการทำงาน ผู้ชมที่มีความรู้สึกต่อผลงานของเรา บทวิจารณ์จากนักวิจารณ์มืออาชีพเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เราสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองว่าเขามีวิธีคิดอย่างไร หลักในการวิจารณ์ผลงานควรทำอย่างไร เป็นเรื่องที่เราควรจะได้เรียนรู้ไว้ เนื่องจากเราอาจจะเป็นทั้งผู้วิจารณ์และผู้ถูกวิจารณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบันย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้น ดังนั้นเราควรเตรียมความพร้อมเพื่อทำความรู้จักการวิจารณ์กันตั้งแต่ตอนนี้ น่าจะดีกว่าการเดินตามความคิดของคนอื่น โดยที่ไม่รู้ว่าสิ่งที่เขากล่าวมานั้นถูกหรือผิด เหมาะสมหรือไม่ที่จะกล่าวถึงประเด็นนั้นๆ

### การวิจารณ์

การวิจารณ์เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน ทั้งด้านบวกและด้านลบ หรือทั้งติและชม โดยยึดหลักความเที่ยงธรรม หลังจากพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว การวิจารณ์จะช่วยให้เกิดปัญญา เกิดการเรียนรู้ และแก้ไขในสิ่งที่บกพร่อง งานทุกอย่างถ้าขาดการวิจารณ์ ผู้ทำงานย่อมไม่รู้ว่าตนบกพร่องอย่างไร ก็จะต้องทำงานไปเช่นนั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ความเจริญหรือสิ่งที่ดีกว่าย่อมไม่เกิด

**การวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism)** เป็นการให้ความคิดเห็นในเชิงประเมินคุณค่า (Judgement) และเปรียบเทียบผลงานที่วิพากษ์วิจารณ์กับงานอื่นในประเภทเดียวกัน โดยปกติหนังสือพิมพ์และนิตยสารทั่วไปจะไม่พยายามวิจารณ์งานต่างๆ ไป นอกจากจะมีคอลัมน์วิจารณ์ผลงานศิลปะประจำในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร เช่น วิจารณ์หนังสือ ละคร ดนตรี เป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ บรรณาธิการจะมอบให้ผู้มีประสบการณ์และผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้เขียนวิพากษ์วิจารณ์ เพราะต้องอาศัยความรู้ และความชำนาญในศาสตร์นั้นๆ มาอธิบายชี้ให้เห็นคุณค่าของงานชิ้นนั้นๆ จะทำโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีเวลามากพอจะพิจารณาอย่างสุขุมรอบคอบในผลงานชิ้นนั้น



### คุณสมบัติของผู้วิจารณ์

1. ต้องมีความรอบรู้ กล่าวคือ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิจารณ์เป็นอย่างดี เช่น จะวิจารณ์ดนตรีก็ควรมีพื้นฐานความรู้ดนตรี จะวิจารณ์ละครเวทีก็ต้องเข้าใจลักษณะของละครเวที มิใช่เอาละครโทรทัศน์ไปเปรียบกับละครเวทีแล้ววิจารณ์ว่าผู้แสดงละครเวทีแสดงเกินจริง เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจารณ์ควรศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน รวมทั้งศึกษาถึงหลักการวิจารณ์งานประเภทต่างๆ ด้วยจึงจะทำให้บทวิจารณ์น่าเชื่อถือ



2. ต้องติดตามความเคลื่อนไหวของวงการที่จะวิจารณ์ การอ่าน การฟัง การดู การชม อย่างสม่ำเสมอทำให้เป็นผู้มีความรู้รอบ ทำให้มีมุมมองกว้างขวางขึ้น เกิดความเข้าใจ เห็นใจ หาเหตุผล มาแสดงทัศนะ เช่น การวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยเปรียบเทียบกับ ภาพยนตร์ต่างประเทศ ถ้าผู้วิจารณ์ เข้าใจกระบวนการสร้าง และปัจจัยที่เป็นปัญหาในการสร้างภาพยนตร์ไทย ก็จะไม่โจมตีหรือติเตียนแต่ ด้านเดียว ความเป็นธรรมจึงเกิดขึ้น ผู้อ่านก็จะเข้าใจเห็นใจวงการภาพยนตร์ไทย เป็นต้น

3. ต้องมี**วิสัยทัศน์ (Vision)** คือ ความคิดเรียบแหลม หยั่งรู้ถึงแก่นเรื่องไม่พิจารณาแต่ เพียงผิวเผินและด่วนสรุปเอาง่ายๆ การจะฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ทำได้โดยการสังเกต การ ลองตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐาน และติดตามหาคำตอบด้วยความตั้งใจ

4. มีความเที่ยงธรรม การเป็นผู้วิจารณ์ที่ดีต้องตั้งตัวเป็นกลาง ไม่ชมเพราะเป็นเพื่อนหรือ เพราะมีแนวคิดเหมือนกัน หรือเป็นพวกเดียวกัน ไม่ติเพราะไม่ชอบ ไม่ถูกรสนิยมผู้เขียน ต้องตัดอคติ ออกไปเอาเหตุผลและหลักการมาเป็นที่ตั้ง



ความเป็นกลางและจริยธรรมของผู้วิจารณ์ เป็นหัวใจ สำคัญของงานวิจารณ์ ในปัจจุบัน วงการหนังสือ ดนตรี ละครหรือสื่อบันเทิงต่างๆ มีคุณค่าทั้งทางด้านศิลปะและ เพื่อการค้า บทวิจารณ์ จึงเป็น**ช่องทาง (Channel)** หนึ่งที่จะช่วยชี้แนะให้ผู้อ่านเลือกสรรของดีมีคุณค่าระดับ สติปัญญา หากผู้วิจารณ์ขาดความรับผิดชอบขาด คุณธรรมข้อนี้ วงการวิเคราะห์คงไม่ได้รับความเชื่อถือ

## แนวทางในการวิจารณ์

แนวทางในการวิจารณ์สามารถนำไปประยุกต์เพื่อวิจารณ์งานอื่นๆ โดยเฉพาะศิลปะที่เป็น สื่อมวลชน คือ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์รายละเอียด เพื่อให้คนอื่น วิจารณ์เข้าใจเนื้อเรื่อง และการแสดง ตลอดจนเข้าใจทัศนะของผู้สร้าง ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. **หัวใจของเรื่อง (Subject Matter Theme)** ถือเป็นแนวทางรวบยอดของเรื่องนั้นว่า มุ่ง เสนออะไร ไว้เป็นแก่นสาร ปกติแนวคิดรวบยอดจะมี 4 แนวคิด ได้แก่

- 1.1 แนวคิดแสดงทัศนะ เป็นแนวคิดที่ผู้สร้างต้องการแสดงออกเพื่อให้ผู้ดูได้รับรู้ทัศนะนั้น
- 1.2 แนวคิดแสดงอารมณ์เป็นการแสดงความรู้สึกเพื่อให้ผู้ดูได้รับรู้และมีส่วนร่วมใน อารมณ์นั้น
- 1.3 แนวคิดแสดงพฤติกรรม เป็นการแสดงออกในพฤติกรรมของตัวละคร เพื่อให้ผู้ดูรับรู้ ผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ตัวละครได้รับผลกระทบจากสิ่งต่างๆ
- 1.4 แนวคิดแสดงสภาพหรือเหตุการณ์ เป็นแนวคิดที่ผู้สร้างมุ่งแสดงให้เห็นถึงความ จำเป็นที่ตัวละครต้องแสดงออกในรูปของพฤติกรรมต่างๆ

2. **โครงเรื่อง (Plot)** เป็นการผูกเรื่องไว้อย่างคร่าวๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินเรื่องว่ามีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกันอย่างไร มีความสลับซับซ้อน และความเป็นเอกภาพหรือไม่

3. **เนื้อเรื่อง (Story)** เป็นเนื้อหาของเรื่องราวที่ผู้สร้างจะต้องดำเนินเรื่องให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหัวใจของเรื่องและโครงเรื่อง

4. **ฉาก (setting)** เป็นสภาพแวดล้อมของสถานที่และเวลา ว่ามีผลต่อการเสริมบรรยากาศเรื่องราวหรือไม่เพียงใด

5. **ตัวละคร (Characters)** หมายถึง ผู้แสดงมีบุคลิกภาพเป็นไปตามบทบาทที่สวมอยู่หรือไม่มีความสมจริงเพียงไร และสมเหตุสมผลหรือไม่

6. **เสียง (sound)** หมายถึง เสียงต่างๆ ได้แก่ เสียงสนทนา เสียงบรรยาย เสียงดนตรี และเสียงประกอบ สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีความสมจริงและให้บรรยากาศตามเรื่องราวหรือไม่ อย่างไร

7. **การแสดงออก (Style)** มีแบบแผนการสร้างที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวอย่างไรที่ถือเป็นเอกลักษณ์เด่น เป็นเสน่ห์ในการนำเสนอเรื่องราวนั้น

8. **ทัศนคติของผู้สร้าง (Philosophy)** ผู้สร้างยึดปรัชญาการดำเนินชีวิตอย่างไร จึงนำเสนอเรื่องราวเช่นนั้น และเขาคิดว่าเขาได้ทำอะไรแก่สังคมหรือไม่อย่างไร

การวิจารณ์ด้วยเกณฑ์การวิจารณ์ต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว จะช่วยให้เราสามารถวิจารณ์ผลงานของตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น เพราะมีกรอบความคิดเพื่อพิจารณาผลงานและสื่อสะท้อนความคิดนี้ให้แก่ผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อให้เข้าใจทัศนะของผู้เสพผลงานนั้น และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ศิลปินผลิตงานที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการช่วยให้ผู้ดูผู้ชมมีความรู้ เกิดความเข้าใจในงานศิลปะต่างๆ มากยิ่งขึ้น

กระบวนการผลิตสื่อสารคดีหรือภาพยนตร์สั้น จะทำให้เราเรียนรู้กระบวนการในการทำงาน การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา หลังจากนั้นไปลองสังเกตให้ดีหรือประเมินดูว่า ละครโทรทัศน์ เกมโชว์ หรือรายการต่างๆ ที่เราพบเห็นและรับชมในแต่ละวัน มีคุณค่าน่าสนใจมากน้อยเพียงใด ให้อะไรแก่ผู้ชมบ้าง หากเราเลือกรับชมสื่อที่ดีมีประโยชน์ ย่อมเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย เพราะเทคโนโลยีในปัจจุบันนั้นช่วยให้เราเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว แต่ข้อมูลเหล่านั้นจะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดเราต้องเลือกให้ดี (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547, ออนไลน์)



## สารคดี สู่ประสาณ

### เก็บข้อมูล

หาข้อมูลรอบด้าน กว้าง ยาว ลึก  
ครบถ้วนทุกกระบวนการความ



ขั้นตอนกว่าจะเป็นสารคดีแต่ละเรื่องนั้นไม่ได้ตัด  
ขาดกันซะทีเดียว เพราะทุกขั้นตอนมีผลต่อคุณภาพ  
ของหนังสารคดีที่จะออกสู่สายตาประชาชน ดังนั้น  
Teamwork ของนักสารคดีนั้นจะขาดไม่ได้เลยทีเดียว

### เขียนบทสารคดี

เรียบเรียงข้อมูลให้เป็นเรื่องราว  
คิดเป็นภาพทำ Storyboard



### ถ่ายทำ

เก็บภาพสื่อเรื่องราว  
ใส่ใจรายละเอียดภาพ เสียง มุมกล้อง

### ตัดต่อ

ลำดับเหตุการณ์ ประสานภาพ-เสียง  
สร้างอารมณ์ประทับใจ



ที่มา : <http://www.facebook.com/Documentarism>



ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชุดที่ 5 การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น



นางสาวรุจิรัตน์ แก้วคำแสน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ

อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23



## คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

### ชุดที่ 5 การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น

#### คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ ให้ปรากฏได้ชัดเจนที่สุด คือ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยอื่นๆ

ดังนั้นครูผู้สอนควรทำความเข้าใจและปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 5 การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น ซึ่งเนื้อหาสาระได้กล่าวถึง การให้นักเรียนได้ฝึกวางแผนการทำงานด้วยการประชาสัมพันธ์ผลงานของตนเองให้คนอื่นได้รู้จัก วิธีการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ โดยการนำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม และในชุดกิจกรรมที่ 5 ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 2 แผน ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 14 เรื่อง การวางแผนประชาสัมพันธ์ผลงาน เวลา 1 ชั่วโมง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 15 เรื่อง การนำเสนอผลงาน เวลา 2 ชั่วโมง ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะใช้เวลาทั้งหมด 3 ชั่วโมง

2. ครูควรศึกษาและลองทำกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำเพราะเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาในขณะที่เรียนครูจะได้ให้คำแนะนำได้ถูกต้อง

3. ครูควรแนะนำวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมนี้ แก่ผู้เรียนให้ชัดเจน ว่าเอกสารประกอบด้วยอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น นอกห้องเรียนเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างรอบด้าน

4. ครูอธิบายบทบาทของผู้เรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 5 การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น

5. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยในการเรียนด้วยชุดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 5 การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น หากใครมีปัญหา สามารถสอบถามครูได้ด้วยตนเอง

6. ครูควรปลูกฝังให้ผู้เรียนปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองมากกว่าการทำเพื่อให้ได้ คะแนน

7. ครูควรให้กำลังใจแก่ผู้เรียนโดยการติดตามประเมินผล และยกย่องชมเชย เป็นระยะถึงความพยายามและความตั้งใจในการทำงาน รวมถึงการออกไปเรียนรู้ร่วมกับ นักเรียนในบางโอกาสตามความเหมาะสม เพื่อให้ทราบปัญหาในการทำงานของนักเรียน เนื่องจากการทำกิจกรรมบางส่วนอาจจำเป็นต้องใช้เวลาในวันหยุดและทำกิจกรรมในชุมชน

### การเตรียมอุปกรณ์

การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง ทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 5 การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น ผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจสอบและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ เครื่องเสียง ไมโครโฟน สื่อ-อุปกรณ์การ เขียน เช่น สี กระดาษ ตัวอย่างงาน เป็นต้น ตลอดจนแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่ระบุไว้ในชุด กิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบและถูกต้องพร้อมใช้งาน

2. ทดลองทำกิจกรรมที่มีการปฏิบัติในการใช้สื่อต่างๆ ในแต่ละชุดกิจกรรม ก่อนที่จะลงมือทำ เพราะหากมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขให้เรียบร้อย

### บทบาทของครู

ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนและการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ

2. ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

3. เตรียมการสอนล่วงหน้า

4. ตรวจสอบอุปกรณ์ที่มีในชุดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังใช้

5. ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม โดยบทบาทของครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือเกิดปัญหาจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้

6. หลังจากให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ควรแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทันทีหรือเร็วที่สุด

### บทบาทของนักเรียน

1. ศึกษาวิธีการเรียนในคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 5 การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น ให้เข้าใจก่อนที่จะเริ่มเรียน

2. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนให้เสร็จสมบูรณ์

3. เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนหรือมีข้อสงสัยไม่เข้าใจคำชี้แจงให้ซักถามครูผู้สอนด้วยตนเอง

4. ควรปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ

5. กิจกรรมแต่ละเรื่องอาจมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว นักเรียนควรอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อดำเนินกิจกรรมได้ทันตามเวลาที่กำหนด

6. เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนส่งงานกับครูผู้สอนและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี



### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 14

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 5.1 เรื่อง การวางแผนประชาสัมพันธ์ผลงาน	เวลา 1 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถบอกข้อดีและข้อเสียของการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ได้
2. สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กลุ่มมอบหมายให้รับผิดชอบได้
3. สามารถสืบค้นหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำมาใช้ในการทำงานหรือพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้
4. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์
2. การออกแบบป้ายโฆษณา

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจ รวมถึงเป็นการเผยแพร่ผลงานของเราให้ผู้อื่นได้รับทราบ การประชาสัมพันธ์ในยุคปัจจุบันสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การทำป้าย ทำวารสาร แผ่นพับ โบปลิว เป็นต้น

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. โปสเตอร์ภาพยนตร์
2. สมุดบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูแสดงตัวอย่างแผ่นพับหรือโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่างๆ ให้นักเรียนชม หรือฉายตัวอย่างโฆษณาสินค้า ละคร หรือภาพยนตร์จากอินเทอร์เน็ต
2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันหรือของคนในชุมชนว่ามีความน่าสนใจหรือไม่เพียงใด
3. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การวางแผนประชาสัมพันธ์ผลงาน

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูยกตัวอย่างผลกระทบของโฆษณาชวนเชื่อ การโฆษณาเกินจริงที่โฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต ที่นักเรียนจะต้องระมัดระวังให้ดี
2. ครูอธิบายถึงการโฆษณาที่เข้าถึงชาวบ้านและคนกลุ่มเล็กๆ ได้มากที่สุด คือ ประการเสียงตามสาย การทำแผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์โฆษณา ป้ายประกาศข้างถนน เพราะป้ายหรือเอกสารแผ่นพับชาวบ้านสามารถนำมาอ่านได้ในภายหลัง และมีค่าใช้จ่ายไม่มากนักเมื่อเทียบกับการโฆษณาทางวิทยุหรือโทรทัศน์
3. ครูอธิบายถึงประโยชน์ของการทำแผ่นพับ โปสเตอร์ หรือป้ายโฆษณา เพื่อนำเสนอผลงานและการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ พร้อมสาธิตวิธีการทำแผ่นพับหรือการทำโปสเตอร์โฆษณา โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ให้นักเรียนได้ศึกษาวิธีการจัดวาง ภาพ ข้อความ การใช้สีสันทันต่างๆ ตามความเหมาะสม

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนคำโฆษณาสั้นๆ เกี่ยวกับผลงานของตนเอง แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเนื้อหาที่กลุ่มของตนเองได้ไปศึกษาค้นคว้า มา ร่วมกันอภิปรายถึงความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำมาจัดทำแผ่นพับเผยแพร่ผลงาน หรือจัดทำโปสเตอร์เชิญชวนให้คนอื่นได้มาศึกษาผลงานของกลุ่มเรา

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบททวนเนื้อหาที่เรียนในวันนี้
2. ครูและนักเรียนร่วมกันซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ เพิ่มเติม
3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้

ว่าเป็นอย่างไร เช่น อะไรที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนได้เรียนรู้ในชั้นเรียน ยังมีคำถามใดบ้างที่ครูยังไม่ได้ตอบ นักเรียนมีปัญหาใดในการเรียนบ้าง เมื่อพบปัญหานักเรียนมีวิธีการแก้ไขอย่างไร เป็นต้น

#### 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. คอมพิวเตอร์
3. การสอนแบบสาธิต
4. ลำโพงและไมโครโฟน
5. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ
6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
7. โปรแกรมประยุกต์ในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ (Photoshop)
8. ของจริง ได้แก่ ตัวอย่างแผ่นพับ โปสเตอร์จากหน่วยงานต่างๆ

#### 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
การประเมินโปสเตอร์โฆษณา ภาพยนตร์	แบบประเมินการจัดทำ โปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การสังเกตพฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการ ทำงานกลุ่ม	พฤติกรรมอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึก ชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึก ชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป

#### 9. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนศึกษาข้อดีและข้อเสียของการโฆษณาในรูปแบบต่างๆ จากอินเทอร์เน็ต แล้วเขียนเรียงความแสดงความคิดเห็นมาส่งครูคนละ 1 หน้ากระดาษ

10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....  
.....  
.....  
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....  
.....

แนวทางแก้ไข

.....  
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### ภาคผนวก

1. แบบประเมินโปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์
2. เกณฑ์การประเมินโปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
4. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
5. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

## แบบประเมินโปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินโปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์ของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดรายการประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ข้อความ หมายถึง ใช้ข้อความที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปความได้อย่างชัดเจน ข้อความกระชับ ช่วยให้จดจำได้เร็ว มีความถูกต้อง สื่อความหมายได้ดี น่าติดตาม กระตุ้นความสนใจได้ดี การพาดหัวข้อหลัก ต้องโดดเด่น ชัดเจน และสังเกตเห็นได้ทันที
2. ภาพประกอบ หมายถึง มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สวยงาม น่าสนใจ สื่อความหมายได้ สามารถสร้างการจดจำและสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น
3. องค์ประกอบทางศิลปะ หมายถึง การจัดวางองค์ประกอบสวยงาม มีการใช้สี สีสัน ความรู้ทางศิลปะช่วยให้ชิ้นงานมีคุณค่า น่าสนใจ ข้อความหรือเนื้อหาในผลงาน มีองค์ประกอบต้องส่งเสริมความสวยงามของภาพ เช่น ความสมดุลของภาพ รูปภาพที่นำมาประกอบ มีจุดเด่น-จุดรอง ที่ต้องการสื่อสารกับคนดูให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
4. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง มีการออกแบบพื้นหลัง ตัวอักษรและภาพประกอบที่โดดเด่นแปลกใหม่ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ช่วยสร้างความสนใจได้ดี มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ลอกเลียนแบบงานผู้อื่น

### เกณฑ์การประเมินโปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินโปสเตอร์โฆษณาภาพยนตร์ของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียนตามระดับคุณภาพ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ข้อความ	ใช้ข้อความที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปความได้อย่างชัดเจน ถูกต้องเหมาะสม สื่อความหมายได้ดีน่าติดตาม	ใช้ข้อความที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปความได้ถูกต้องเหมาะสม	ใช้ข้อความที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปความได้	ใช้ข้อความธรรมดาไม่น่าสนใจ
2. ภาพประกอบ	มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สวยงาม และน่าสนใจ	มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่องสวยงาม	มีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	ภาพประกอบไม่เข้ากับเนื้อเรื่อง
3. องค์ประกอบทางศิลปะ	จัดวางองค์ประกอบสวยงาม มีการใช้สี สีสัน ความรู้ทางศิลปะช่วยให้ชิ้นงานมีคุณค่า น่าสนใจ	จัดวางองค์ประกอบเหมาะสม ใช้ความรู้ทางศิลปะช่วยให้ชิ้นงานน่าสนใจ	ใช้ความรู้ทางศิลปะช่วยให้ชิ้นงานน่าสนใจ	ไม่มีการนำความรู้ทางศิลปะมาช่วยทำให้ชิ้นงานน่าสนใจ
4. ความคิดสร้างสรรค์	มีการออกแบบพื้นหลัง ตัวอักษรและภาพประกอบที่โดดเด่นแปลกใหม่ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ช่วยสร้างความสนใจได้ดี	มีการออกแบบพื้นหลัง ตัวอักษรและภาพประกอบสวยงาม	มีการออกแบบตัวอักษรและภาพประกอบสวยงาม	ตัวอักษรและภาพประกอบไม่สอดคล้องกัน

### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....กลุ่ม.....

ชื่อผู้ประเมิน.....  ครูผู้สอน  เพื่อน  ตนเอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

**คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยมาก

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	ตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
2	ปฏิบัติงานตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ				
3	มีความอดทนช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มจนสำเร็จ				
4	กล้าพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็นต่อหน้าเพื่อนๆ				
5	มีความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกัน				
6	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสม่ำเสมอ				
7	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
8	ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน				
9	ช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มของตนเอง				
10	รู้จักให้อภัยผู้อื่น				



### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

### แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 15

กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 5.2 เรื่อง การนำเสนอผลงาน	เวลา 2 ชั่วโมง
สอนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....	

#### 1. ตัวชี้วัด

1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้เหมาะสม

#### 2. จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

1. สามารถอธิบายวิธีการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ ได้
2. สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กลุ่มมอบหมายให้รับผิดชอบได้
3. สามารถสืบค้นหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำมาใช้ในการทำงานและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้
4. สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### 3. สาระการเรียนรู้

การนำเสนอผลงาน

#### 4. ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ)

การนำเสนอผลงานเป็นการเผยแพร่ผลงาน เป็นการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู หัวหน้างาน คณะกรรมการประเมิน หรือผู้ที่มีความสนใจทั่วไป ดังนั้นการนำเสนองานที่ดีจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมผลงานของเราให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

#### 5. ชิ้นงาน/ภาระงาน/ผลงาน

1. ผลการนำเสนอผลงาน
2. ผลการบันทึกชีวิตประจำวัน

## 6. กิจกรรมการเรียนรู้

### ชั่วโมงที่ 1

#### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูขออาสาสมัครนักเรียนกลุ่มละ 1 คนมาร่วมทำกิจกรรม “การพูดต่อเนื่อง” โดยให้นักเรียนคนแรกพูดก่อนแล้วหยุดตามสัญญาณปรบมือของครู หากลงท้ายหรือจบด้วยคำใด ให้นักเรียนคนต่อไปพูดเรื่องนั้นต่อทันที ถ้าซ้ำตกรอบ เช่น ถ้าพูดลงท้ายด้วยคำว่า ปลา คนต่อไปต้องพูดเรื่องปลา จนกว่าจะมีเสียงสัญญาณปรบมือของครูให้หยุด แล้วให้คนต่อไปพูดต่อจนครบทุกคน เพื่อฝึกสมาธิในการฟัง การจับประเด็น และเป็น การพูดโดยไม่ต้องเตรียมตัว ต้องอาศัยความรวดเร็วและทักษะในการพูดให้น่าสนใจ

2. ครูชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนศึกษา เรื่อง การนำเสนอผลงาน

#### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูฉายภาพตัวอย่างการรายงานข่าว พิธีกร โฆษณาหรือการนำเสนอสินค้า จากอินเทอร์เน็ตให้นักเรียนชม เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการพูด ไม่ว่าจะการเรียนหรือการทำงานเราจำเป็นต้องมีการรายงาน รวมถึงการประกวด แข่งขัน ล้วนจำเป็นต้องใช้ทักษะในการพูด ถ้าเรารู้หลักการและหมั่นฝึกฝนก็จะทำให้เรามีความมั่นใจในการพูดหรือการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ มากยิ่งขึ้น

2. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการพูดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบุคคลต่างๆ เช่น พิธีกร นักข่าว นักร้อง นักแสดง เป็นต้น แต่ละคนจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งเป็นสิ่งที่มีเสน่ห์ในความเป็นตัวของตัวเอง (จุดขาย)

#### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปผล จากกระบวนการทำหนังสือหรือสารคดี ว่าทำให้เรามีทักษะชีวิตอย่างไรบ้าง เช่น การเรียนรู้ กระบวนการคิด การวางแผน การแก้ปัญหา การปรับตัว การทำงาน มีสิ่งดีๆ หรือเกิดผลกระทบอะไรต่อตัวเราบ้าง แล้วเขียนเป็นผังความคิดลงในกระดาษชาร์ต ที่ครูแจกให้บอกรายละเอียดต่างๆ ให้ชัดเจนและสวยงาม

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสมาชิกในกลุ่ม แล้วนำกระดาษชาร์ตที่นำเสนอเสร็จแล้วไปติดแสดงไว้ที่ฝาห้องเรียน
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาพูดโฆษณาเชิญชวนให้เพื่อนในห้องมาร่วมชม หรือแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อผลงานของกลุ่มตนเองให้มากที่สุด
4. ให้นักเรียนนำผลงานที่ปรับปรุงและสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เช่น Youtube หรือ Facebook เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงาน และจะได้รับทราบความคิดเห็นจากผู้ชมที่หลากหลายยิ่งขึ้น
5. ให้นักเรียนเผยแพร่ผลงานของตนเองให้คนในครอบครัว ในโรงเรียน ในชุมชนในรูปแบบเอกสาร เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ บทความ เป็นต้น
6. ครูนัดหมายพร้อมให้กำลังใจนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะมีการจัดฉายให้กับคณะครูและนักเรียนในโรงเรียนได้ชมพร้อมกันที่ห้องโสตทัศนศึกษา ในช่วงพักกลางวันในวันต่อไป ขอให้นักเรียนไปเตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องของตนเอง ผลงาน และสิ่งที่จะนำเสนอให้ดีกว่าที่เราได้ฝึกปฏิบัติในวันนี้ เพื่อเผยแพร่ผลงานของเราให้คนทั่วไปได้ชื่นชมร่วมกัน (นอกเวลาเรียน)

#### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบททวนเนื้อหา ที่เรียนในวันนี้ว่ามีสิ่งสำคัญหรือข้อควรจำอะไรบ้างที่ต้องนำไปปรับใช้
2. ครูและนักเรียนร่วมกันซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อสงสัยอื่นๆ เพิ่มเติม
3. นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้ว่าเป็นอย่างไร เช่น อะไรที่สำคัญที่สุดที่นักเรียนได้เรียนรู้ในชั้นเรียน ยังมีคำถามใดบ้างที่ครูยังไม่ได้ตอบ นักเรียนมีปัญหาใดการเรียนบ้าง เมื่อพบปัญหานั้นนักเรียนมีวิธีการแก้ไขอย่างไร เป็นต้น

#### ชั่วโมงที่ 2

##### ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูทักทายและสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับผลงานที่สมควรได้รับรางวัลในสาขาต่างๆ จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ชม

2. ครูประกาศรายชื่อผลงานยอดเยี่ยมในสาขาต่างๆ ดังนี้ บทยอดเยี่ยม การถ่ายภาพยอดเยี่ยม การตัดต่อยอดเยี่ยม พร้อมทั้งมอบรางวัลให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่ม

### ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบวัดทักษะชีวิต ซึ่งจะใช้ในการทดสอบหลังเรียน และขอความร่วมมือจากนักเรียนให้ตั้งใจทำเต็มที่

### ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูแจกแบบวัดทักษะชีวิตให้นักเรียน
2. นักเรียนทำแบบวัดทักษะชีวิตและนำเสนอครูเมื่อทำงานเรียบร้อยแล้ว

### ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและการนำไปใช้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป หรือซักถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนและการทดสอบในวันนี้

## 7. สื่อ – อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. แบบวัดทักษะชีวิต
3. เครื่องคอมพิวเตอร์
4. ลำโพงและไมโครโฟน
5. กระดาษชาร์ตและปากกาสีเมจิก
6. เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอ
7. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

## 8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
การประเมินผลการทำงานนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการทำงานนำเสนอผลงาน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป
การประเมินผลการทำงานแบบวัดทักษะชีวิต	แบบวัดทักษะชีวิต	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มขึ้นไป
การตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	ผลงานอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป

## 9. กิจกรรมเสนอแนะ

-

## 10. บันทึกความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

## บันทึกผลหลังสอน

## ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

## ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

## แนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

### ภาคผนวก

1. เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงาน
2. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน
4. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
5. เกณฑ์การประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน
6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
7. แบบวัดทักษะชีวิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี



### เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงาน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการนำเสนอผลงานของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียนตามระดับคุณภาพ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เนื้อหา	เนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์ แสดงความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาที่สืบค้นมาดีเยี่ยม มีหลักฐานการค้นคว้าหาข้อมูลที่หลากหลาย มีใจความสำคัญขงเรื่องชัดเจนแต่มีโดยมีรายละเอียดที่สนับสนุนอย่างดี	แสดงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่สืบค้น มีหลักฐานการค้นคว้าหาข้อมูลที่หลากหลาย มีใจความสำคัญของเรื่องชัดเจนแต่มีรายละเอียดที่สนับสนุนไม่เพียงพอ	แสดงความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาที่สืบค้น จำกัด มีรายละเอียดสนับสนุนน้อย	มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่สืบค้นน้อยมาก ขาดใจความสำคัญของเรื่อง และรายละเอียดที่สนับสนุน
2. การใช้ภาษา	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย และเข้าใจง่าย ออกเสียงชัดเจน นำเสนอเนื้อหาครบถ้วนได้ใจความ	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง และเข้าใจง่าย ออกเสียงชัดเจน นำเสนอเนื้อหาครบถ้วนได้ใจความ	ใช้ภาษาได้ถูกต้อง และเข้าใจง่าย ออกเสียงชัดเจน	การใช้ภาษาวกวน และเข้าใจยาก
3. วิธีการนำเสนอผลงาน	มีความพร้อมในการนำเสนอผลงานโดยมีการเตรียมสื่อทั้งที่เป็นเอกสาร ผลงานอื่นๆ มาครบถ้วน มีการจัดลำดับการนำเสนอชัดเจน มีไหวพริบ ปฏิภาณ ตอบคำถามได้ตรงประเด็น และควบคุมเวลาในการนำเสนอเหมาะสม	มีความพร้อมในการนำเสนอผลงานโดยมีการเตรียมสื่อมาประกอบ มีการจัดลำดับการนำเสนอชัดเจน และควบคุมเวลาในการนำเสนอเหมาะสม	มีความพร้อมในการนำเสนอผลงานโดยมีการเตรียมสื่อมาประกอบ มีการจัดลำดับการนำเสนอชัดเจน	ไม่มีการเตรียมสื่อ และขาดความพร้อมในการนำเสนอผลงาน

### แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการนำเสนอผลงานของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ตามรายการต่อไปนี้

.....

1. เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับผลงานที่ต้องการนำเสนอ ตรงกับวัตถุประสงค์ อันแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่สืบค้นมาดีเยี่ยม มีหลักฐานการค้นคว้าหาข้อมูลที่หลากหลายทั้งจาก เอกสาร ตำรา การสัมภาษณ์ผู้รู้ การลงพื้นที่จริง ได้แหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ มีใจความสำคัญของเรื่องชัดเจนโดยมีรายละเอียดที่สนับสนุนอย่างดี
2. การใช้ภาษา หมายถึง ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย และเข้าใจง่าย ออกเสียงชัดเจน นำเสนอเนื้อหาครบถ้วนได้ใจความ ใช้น้ำเสียงให้พอเหมาะ พุดจาสุภาพให้เกียรติผู้อื่น
3. วิธีการนำเสนอผลงาน หมายถึง มีความพร้อมในการนำเสนอผลงานโดยมีการเตรียมสื่อทั้งที่เป็นเอกสาร ผลงานอื่นๆ มาครบถ้วน มีการจัดลำดับการนำเสนอชัดเจน มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา ตอบคำถามได้ตรงประเด็น และควบคุมเวลาในการนำเสนอเหมาะสม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง

### แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน

ชื่อผลงาน..... ชื่อกลุ่ม.....

ชื่อหัวหน้ากลุ่ม..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่...../.....

**คำชี้แจง** ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยมีเกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมินดังนี้

- 5 มีพฤติกรรมการทำงาน มากที่สุด                      4 มีพฤติกรรมการทำงาน มาก  
3 มีพฤติกรรมการทำงาน ปานกลาง                      2 มีพฤติกรรมการทำงาน น้อย  
1 มีพฤติกรรมการทำงาน น้อยที่สุด

พฤติกรรมการทำงานตามวงจร PDCA	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
<b>1. การวางแผน (P)</b>					
1.1 มีการปรึกษาหารือวางแผนในการทำงาน					
1.2 มีการแจกแจงงานที่ทำและมองภาพรวมของงานที่ทำได้					
1.3 มีการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางในการทำงาน					
1.4 มีการร่วมมือกันกำหนดเวลาในการทำงาน					
1.5 มีการตรวจสอบการวางแผน					
<b>2. การปฏิบัติงาน (D)</b>					
2.1 มีการชักจูงให้สมาชิกร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน					
2.2 ทุกคนร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มและปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย					
2.3 ทุกคนร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่ได้กำหนดไว้และร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์					
2.4 มีการปรึกษาหารือกันเป็นระยะๆ					
1.5 ทุกคนช่วยเหลือกันในการควบคุมการทำงานให้สำเร็จ					
<b>3. การประเมินตนเอง (C)</b>					
3.1 ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินขั้นตอนการทำงาน					
3.2 ผลงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					

3.3 ทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่นๆ					
3.4 ทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจารณ์ผลงานในกลุ่มของตนและกลุ่มอื่นๆ					
3.5 ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม					
<b>4. การปรับปรุงงาน (A)</b>					
4.1 นักเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนในการปรับปรุงงาน และร่วมกันตรวจผลงานที่ทำอยู่เสมอ					
4.2 นักเรียนร่วมกันกำหนด แก้ไขปัญหาในการทำงาน และปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น					
4.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงการทำงานของของกลุ่ม					
4.4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปความรู้และการทำงานของของกลุ่ม					
4.5 นักเรียนมีการเขียนแบบสรุปผลการปฏิบัติงาน และจัดทำแฟ้มงานเป็นรูปเล่ม					

### แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินการบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) เพื่อประเมินการเขียนบันทึกชีวิตประจำวันหรือผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ดังรายการต่อไปนี้

.....

1. ความถูกต้องของเนื้อหา หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนเขียนใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 2) สิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม 3) ความรู้สึก 4) ความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น ฉันได้เรียนรู้อะไรบ้างในวันนี้ ฉันไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยเรื่องใด การกระทำของฉันในชั้นเรียนเป็นอย่างไร ฉันมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เรียน สิ่งที่ฉันคิดว่าเป็นปัญหาในการเรียน เป็นต้น

2. การใช้ภาษา หมายถึง การจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกดและไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสละสลวย

3. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

### เกณฑ์การประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวัน

**คำชี้แจง** ให้ครูผู้สอนตรวจและประเมินแบบบันทึกชีวิตประจำวันของผู้เรียน แล้วบันทึกคะแนนให้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน ในรายการต่อไปนี้

.....

#### ระดับคุณภาพ

4 (ดีมาก) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

3 (ดี) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องชัดเจน แต่ไม่ครอบคลุม มีความถูกต้องของเนื้อหา สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ทักษะการปฏิบัติที่ได้รับ มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้อย่างลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ผลงานมีความเรียบร้อยสวยงาม

2 (พอใช้) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวันโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องได้บางประเด็น เนื้อหามีความถูกต้อง สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองในด้านความรู้ ความรู้สึก ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นได้สละสลวย มีแนวคิดที่น่าสนใจ

1 (ปรับปรุง) หมายถึง เขียนบันทึกชีวิตประจำวัน แต่มีเนื้อหาไม่ครบหรือไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเองได้ การใช้ภาษาผิดพลาดทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน มีแนวคิดที่คล้ายกับผู้อื่น

## บัตรกิจกรรม สะท้อนความคิด

**คำชี้แจง** ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากการเข้าร่วมกิจกรรม  
ชุมนุมเด็กทำหนังสือ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี







## คำชี้แจง

เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะ  
ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน  
“ด้านทักษะชีวิต”

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
กระทรวงศึกษาธิการ

## คำชี้แจง

### 1. บทบาทของสถานศึกษา

- 1.1 ผู้บริหารและครูจะต้องดำเนินการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีคุณภาพด้านทักษะชีวิตเป็นไปตามหลักสูตรโดยมีจุดเน้นตามนโยบายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 แจ้งให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจล่วงหน้าถึงวัตถุประสงค์ ระยะเวลาในการประเมินตามจุดเน้นที่กำหนดเพื่อความร่วมมือในการใช้แบบวัดนี้
- 1.3 ผู้เรียนและครูต้องทำความเข้าใจกับนักเรียนว่า ผลการวัดและประเมินนี้มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามสมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่นำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน

### 2. การใช้เครื่องมือ

- 2.1 นำเครื่องมือของแต่ละชั้นไปวัดและประเมินนักเรียนใน 2 ลักษณะ คือ
  - 2.1.1 ใช้ประเมินนักเรียนตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านทักษะชีวิตตามจุดเน้นของแต่ละชั้น และรายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 2.1.2 ใช้ประเมินความคงทน ด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่เลื่อนชั้นเรียนไปชั้นที่สูงขึ้น เช่น นำเครื่องมือของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 2.2 ให้สถานศึกษาใช้เครื่องมือประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุดสามารถนำไปใช้ได้หลายครั้ง โดย
  - 2.2.1 ไม่ให้นักเรียนเลือกคำตอบลงในแบบวัดหรือข้อคิดเขียนต่าง ๆ (ให้ใช้กระดาษคำตอบ)
  - 2.2.2 เก็บแบบวัดและเฉลยไว้ในลักษณะเอกสารลับทางราชการเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรให้นักเรียนทุกชั้นดูเฉลยแม้จะประเมินผ่านไปแล้ว

### 3. ระยะเวลาในการประเมิน

- 3.1 การประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านทักษะชีวิตที่ต้องรายงานผลตามโปรแกรมติดตามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาดำเนินการปีละ 1 ครั้ง ปลายภาคเรียนที่ 2 (ภายในเดือนมกราคม)
- 3.2 การประเมินเพื่อตรวจสอบความคงทนของทักษะชีวิตตามจุดเน้นในชั้นที่ผ่านมา ให้นักเรียนดำเนินการประเมินในปลายภาคเรียนที่ 1 (ภายในเดือนสิงหาคม)

#### 4. การดำเนินการสอบ

- 4.1 ให้สถานศึกษามอบหมาย/แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบ เช่น การสอบวัดความรู้โดยทั่วไปของสถานศึกษา
- 4.2 จัดสถานที่หรือห้องสอบให้เป็นไปตามความเหมาะสม
- 4.3 ควบคุม กำกับ ดำเนินการสอบอย่างเคร่งครัดเพื่อให้การดำเนินการสอบ และผลของการสอบมีประสิทธิภาพสูงสุด
- 4.4 ให้ผู้ดำเนินการสอบศึกษาและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้

#### 5. การตรวจให้คะแนนแปลผล

- 5.1 การตรวจให้คะแนน
  - แบบวัดทุกฉบับ ตรวจให้คะแนนตามเฉลยข้อละ 1 คะแนน ตอบถูกต้อง ได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกต้อง 0 คะแนน
  - ครูผู้สอนตั้งกรรมการตามที่ศึกษามอบหมายเป็นผู้ตรวจให้คะแนนตามเฉลย และสรุปผล/แปลผล
- 5.2 การแปลผล
 

การให้ระดับคุณภาพและแปลผลตามเกณฑ์การประเมินให้นำคะแนนที่ได้ของนักเรียนแต่ละคนมากำหนดระดับคุณภาพและแปลความหมาย ดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

  - คะแนน 26-30 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับดีเยี่ยม
  - คะแนน 21-25 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับดี
  - คะแนน 15-20 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับผ่าน
  - คะแนน 0-14 คะแนน หมายถึง มีทักษะชีวิตในระดับไม่ผ่าน

#### 6. การรายงานผลการประเมิน

- 6.1 การรายงานผลสรุปเพื่อรายงานประสิทธิภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บันทึกคะแนนของนักเรียนในแต่ละตัวชี้วัดลงในแบบบันทึกสรุปผลการประเมินในแต่ละชั้นตามแบบที่กำหนด และนำผลการประเมินเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมรายงานผลระดับความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น (ร้อยละของผู้เรียนที่ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ในแต่ละชั้น) บันทึกลงในโปรแกรมเพื่อรายงานผลต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

6.2 การรายงานผลสรุปการประเมินตรวจสอบความคงทนในทักษะชีวิตของนักเรียนจากชั้นที่ผ่านมา ให้ใช้แบบบันทึกของชั้นที่ผ่านมาแต่ไม่ต้องรายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบให้นำข้อมูลที่ได้ไปทำการปรับปรุงและพัฒนานักเรียนต่อไป

## 7. การนำผลการประเมินไปใช้

7.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและสถานศึกษา นำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นด้านทักษะชีวิต เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการสรุปผลปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียน และนำไปสู่การตัดสินใจในเชิงนโยบายต่อไป

7.2 สถานศึกษานำข้อมูลจากการประเมินของนักเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาทั้งในระดับชั้นรายบุคคล ซึ่งอาจดำเนินการได้ดังนี้

- ส่งมอบข้อมูลนักเรียนให้กับผู้สอนในชั้นที่นักเรียนเลื่อนชั้นไปเรียนในปีต่อไปเป็นผู้ปรับปรุงพัฒนานักเรียนต่อไป
- นักเรียนที่มีผลการประเมินผ่าน ดี และดีเยี่ยม ให้ศึกษาว่ายังมีจุดด้อยในทักษะชีวิตตามตัวชี้วัดใดอยู่อีกบ้าง ให้พัฒนาเพิ่มเติมในส่วนนั้น ส่วนนักเรียนที่มีทักษะชีวิตไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ให้ศึกษาเร่งรัดปรับปรุง/พัฒนา ให้นักเรียนมีทักษะชีวิตตามหลักสูตรต่อไป
- ผลการประเมินตรวจสอบความคงทนในทักษะชีวิตของนักเรียนตามจุดเน้นในปีที่ผ่านมา ให้นำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนานักเรียนตามจุดเน้นดังกล่าว เช่นเดียวกัน

แบบบันทึกผลการประเมินทักษะชีวิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประเมิน วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

คำชี้แจง ในช่องรายการประเมินให้บันทึกคะแนนที่ได้ ในช่องผลการประเมิน  
ให้ทำเครื่องหมาย ✓

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	รวมคะแนน (30)	ผลการประเมิน				สรุป
			ไม่ผ่านเกณฑ์ (0-14)	ผ่าน			
				พอใช้ (15-20)	ดี (21-25)	ดีมาก (26-30)	
1	เด็กชายไมตรี งามสี	16	✓			ผ่าน	
2	เด็กหญิงเพ็ญ พู่พาน	17	✓			ผ่าน	
3	เด็กหญิงศรี ล้ำเลิศ	23		✓		ผ่าน	
4	เด็กชายพลอย ชูถิ์ม	12	✓			ไม่ผ่าน	
5	เด็กหญิงวัน สดใส	16		✓		ผ่าน	
รวมจำนวนคน			5				
ร้อยละ							

\* เกณฑ์การตัดสิน 15 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่าน

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

การนำผลการประเมินเข้าระบบเว็บไซต์ฐานข้อมูลสถานศึกษา

1. จำนวนนักเรียนทั้งหมดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใส่ในช่องเป้าหมาย เท่ากับ 5 (คน)
2. จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมิน สรุปใส่ในช่องผลงานที่ได้ เท่ากับ 4 (คน)

## เฉลยแบบวัดทักษะชีวิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	ชั้น	ม.1
		คำตอบ
1		1
2		4
3		2
4		3
5		3
6		1
7		4
8		3
9		1
10		1
11		3
12		2
13		4
14		2
15		1
16		3
17		2
18		1
19		1
20		2
21		4
22		3
23		3
24		4
25		3
26		2
27		3
28		2
29		3
30		4



เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะ  
ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน  
“ด้านทักษะชีวิต”

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา  
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
กระทรวงศึกษาธิการ

สงวนลิขสิทธิ์

กันยายน 2555

## แบบวัดทักษะชีวิต

### คำชี้แจง

1. แบบวัดทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนฉบับนี้ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวัดทักษะชีวิตของนักเรียน เพื่อสรุปผลตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. แบบวัดฉบับนี้มี 30 ข้อ
3. นักเรียนมีเวลาในการทำแบบวัดฉบับนี้ 30 นาที
4. ตัวอย่างคำถามและวิธีตอบ

### ตัวอย่างคำถาม

1. ปกติสชาติวาดภาพได้ไม่ดีนัก เขาจึงอ่านตำราเกี่ยวกับการวาดภาพ ฝึกวาดภาพบ่อยๆ ระยะเวลาหลังภาพของสชาติมักได้รับความชื่นชมจากครูและเพื่อนๆ สชาตินำภาพวาดภาพแรกที่ได้รับคำชมจากครูไปใส่กรอบประดับไว้ที่บ้าน นักเรียนคิดว่าสชาติทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- 1) เขาชอบภาพนั้นมากที่สุด
- 2) เป็นภาพที่ครูและเพื่อนๆ ชอบ
- 3) เป็นภาพที่ทำให้เขาภาคภูมิใจเป็นครั้งแรก
- 4) เป็นภาพที่ทำให้เขาต้องใช้ความพยายามมากที่สุด

### วิธีตอบ

ถ้านักเรียนคิดว่าตัวเลือกที่ 1 เป็นคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุด ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบตรงกับหมายเลขข้อที่ต้องการ ดังนี้

ข้อ	1	2	3	4
0	X			

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ชี้ติงคำตอบเดิมแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในข้อใหม่

ข้อ	1	2	3	4
0	<del>X</del>		X	



1) โรงเรียนจะมีกิจกรรมแข่งขันกีฬา โดยแต่ละสปีจะคัดเลือกนักกีฬาเข้าแข่งขัน หมูแดงอยู่  
กีฬา เล่นกีฬาได้หลายประเภท เคยร่วมทีมฟุตบอลของโรงเรียนเก่าตอนเรียน ชั้น ป.6 และ  
ได้รับรางวัล ชนะเลิศระดับอำเภอ ถ้านักเรียนเป็นหมูแดงนักเรียนจะปฏิบัติตามข้อใด

1. ไปสมัครเข้าร่วมทีมฟุตบอลตามเวลาที่กำหนด
2. วันสุดท้ายค่อยไปสมัครเข้าทีมฟุตบอล เพราะหมูแดงเก่ง ครูต้องรับอยู่แล้ว
3. รอให้เพื่อนสนิทชวนไปสมัครเข้าทีมฟุตบอล เพราะจะได้มีเพื่อนสนิทอยู่ทีมเดียวกัน

เดียวกัน

4. รอให้ครูเรียกไปสมัครเข้าทีมฟุตบอล เพราะเกรงว่าครูจะไม่รับเข้าทีม

ฟุตบอล

2) ช่วงพักกลางวันนักเรียนเห็นเพื่อนร่วมห้องคนหนึ่งนั่งวาดรูปอยู่ที่ห้องเรียนเพื่อที่จะส่ง  
ประกวด ขณะที่เพื่อนคนอื่นๆ พวกเขาไปรับประทานอาหารกลางวันกัน นักเรียนจะพูดกับ  
เพื่อนคนนั้นว่าอย่างไร และจะทำอย่างไรต่อไป

1. ไม่พูดอะไร แต่ไปบอกให้เพื่อนๆ มาให้กำลังใจเพื่อนที่วาดรูป
2. พูดชมเชย และไปบอกให้เพื่อนๆ มาให้กำลังใจเพื่อนที่กำลังวาดรูป
3. พูดชมเชย และให้กำลังใจเพื่อนที่มีความตั้งใจวาดรูปพร้อมทั้งนั่งเป็นเพื่อน
4. พูดชมเชย และให้กำลังใจ แล้วแบ่งขนมให้เพื่อนที่กำลังวาดรูป

3) เมื่อโรงเรียนประกาศรับบริจาคสิ่งของ และหาอาสาสมัครไปแจกสิ่งของเพื่อช่วย  
ผู้ประสบภัย น้ำท่วมที่หมู่บ้านใกล้เคียง ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง วายน้ำเก่ง  
และพายเรือเป็นแล้วนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

1. นำสิ่งของและเงินมาร่วมบริจาคเหมือนคนอื่น ๆ
2. นำสิ่งของมาบริจาค และร่วมเป็นอาสาสมัครไปแจกสิ่งของ
3. นำสิ่งของมาร่วมบริจาคก็น่าจะพอแล้ว
4. ร่วมเป็นอาสาสมัครไปแจกสิ่งของตามที่เพื่อนชักชวน

4) ถ้านักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง นักเรียนจะเลือกกิจกรรมด้วยเหตุผลใด

1. เลือกกิจกรรมที่เพื่อนสนิทชวนให้เลือก
2. เลือกกิจกรรมที่มีคนสมัครน้อยที่สุด
3. เลือกกิจกรรมที่ตนเองถนัด
4. เลือกกิจกรรมที่คุณครูเสนอแนะ

5) ขณะเรียนวิชาภาษาไทย ครูขออาสาสมัครมาอ่านร้อยกรองให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน แต่เคยได้รับรางวัลที่ 1 การอ่านร้อยกรองในวันสุนทรภู่ ถ้านักเรียนเป็นเต้จะทำอย่างไร

1. รอว่ามีใครอาสาออกไปหรือไม่ ถ้าไม่มีจึงออกไป
2. รอให้เพื่อนเสนอชื่อ แล้วจึงออกไปด้วยความมั่นใจ
3. รอสักพักแล้วค่อยออกไปอ่านให้เพื่อนฟัง
4. รอให้ครูเรียกชื่อจึงออกไปอ่านให้เพื่อนฟัง

6) แม่ให้สุนทรีย์ช่วยทำงานบ้าน โดยให้เลือกว่าจะช่วยล้างจานหรือล้างห้องน้ำ สุนทรีย์ล้างจานได้สะอาดแต่ไม่ชอบล้างห้องน้ำเพราะแพ้น้ำยาล้างห้องน้ำ ถ้านักเรียนเป็นสุนทรีย์ นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ช่วยล้างจานเพราะไม่ชอบล้างห้องน้ำ
2. ช่วยล้างจานเพราะจะได้ไม่ต้องล้างห้องน้ำ
3. บอกแม่ว่าแพ้น้ำยาล้างห้องน้ำ และขอไม่ช่วยงานบ้าน
4. บอกแม่ว่าไม่ถนัดทำงานบ้าน และขอไม่ช่วยทำงานบ้าน

7) ครูประกาศหน้าเสาธงว่า โรงเรียนจะส่งนักเรียนชั้น ม.ต้น เข้าร่วมแข่งขันทำพานบายศรี นักเรียนคนใดที่มีความสามารถด้านนี้ให้ไปสมัคร นิดาเป็นนักเรียนชั้น ม. 1 ที่มีความสามารถด้านนี้ เพราะเคยฝึกกับยายมาตั้งแต่เด็กๆ และเคยได้รับรางวัลชนะเลิศทำพานบายศรีตอนเรียนชั้น ป.6 ระดับจังหวัด ถ้านักเรียนเป็นนิดาจะทำอย่างไร

1. นั่งเฉยๆ ด้วยความมั่นใจ รอให้ครูประจำชั้นเรียก
2. ไม่กล้าไปสมัครเอง บอกให้เพื่อนไปสมัครให้
3. รอให้เพื่อนๆ เสนอชื่อจึงจะไปสมัคร
4. รอว่าไม่มีใครจึงไปสมัครเข้าแข่งขัน

8) ในช่วงโม่งกิจกรรมแนะแนว ครูให้นักเรียนทุกคนพูดถึงความสามารถของตนที่น่าภาคภูมิใจ คนละหนึ่งเรื่องเมื่อถึงลำดับที่นักเรียนต้องพูด แล้วนักเรียนปฏิบัติได้ตรงกับข้อใด

1. พูดได้นิดหน่อย เพราะคิดไม่ออกว่าตนมีความสามารถที่น่าภาคภูมิใจอะไร
2. พูดไม่ได้เลย เพราะคิดว่าตนไม่มีความสามารถที่น่าภูมิใจเลย
3. พูดได้อยู่แล้ว เพราะมั่นใจตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ
4. พูดได้อยู่แล้ว เพราะว่าตนเองเรียนเก่งกว่าเพื่อนๆ ทุกคน

9) ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทุกคนทำงานในห้องเรียน ขณะที่นักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในกลุ่ม นักเรียนจะปฏิบัติตามข้อใด

1. แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนๆ
2. รอให้เพื่อนถามจึงแสดงความคิดเห็น
3. ให้เพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นกันไป นั่งฟังเงียบๆ
4. แสดงความคิดเห็นให้เพื่อนๆ ในกลุ่มทำตาม

10) หลังจากเลิกเรียนเพื่อนๆ ในกลุ่มชวนเรไรไปเที่ยว ถ้านักเรียนเป็นเรไรนักเรียนจะทำอย่างไร

1. โทรศัพท์ไปปรึกษาผู้ปกครองก่อน
2. ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ โดยไม่บอกที่บ้าน
3. ผากเพื่อนที่อยู่ใกล้บ้านไปบอกผู้ปกครอง
4. ถามเพื่อน ก่อนจึงตัดสินใจว่าจะไปหรือไม่

11) ขณะยืนต่อแถวรับอาหารกลางวันแพรวพรรณขอแทรกแถวเพื่อยืนอยู่หน้าอินทिरา ถ้านักเรียนเป็นอินทिरา นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะเป็นเพื่อนสนิท
2. ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะกลัวแพรวพรรณไม่พอใจ
3. ไม่ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะเป็นการเสียมารยาท
4. ไม่ยอมให้แพรวพรรณแทรกแถวเพราะกลัวเพื่อนที่อยู่ข้างหลังต่อว่า

12) หนูแดงอยากทำขนมเค้กให้อร่อย แต่เมื่อทำขนมเค้กครั้งใด ขนมเค้กแข็งไม่น่ารับประทาน ถ้านักเรียนเป็นหนูแดงนักเรียนจะทำอย่างไร

1. เลิกทำขนมเค้ก ซ้อมารับประทานดีกว่า
2. หาเทคนิคการทำแป้งขนมเค้กให้นุ่ม มาลองทำดูหลายๆ สูตร
3. ลองทำขนมเค้กอีกหลายๆ รอบจนกว่าแป้งจะนุ่ม
4. ให้แม่ช่วยทำให้รับประทาน

13) เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกัน ซึ่งมีสมาชิกในกลุ่มทั้งหมด 4 คน แต่มีเพื่อนอยู่ 2 คน ไม่ค่อยมาเรียน และไม่มีเวลามาช่วยงานกลุ่ม นักเรียนจะทำอย่างไร

1. บอกให้เพื่อนคนนั้นไปอยู่กลุ่มอื่น
2. พยายามบอกเพื่อนที่ไม่มา ให้มาทำงานที่ได้แบ่งให้
3. ไม่ใส่ชื่อเพื่อนที่ไม่มาทำงานในกลุ่มของตน
4. ไปบอกครูให้ทราบ และพยายามทำงานกลุ่มให้สมบูรณ์

14) อาริยาเป็นเพื่อนร่วมห้องของนักเรียน ตามปกติอาริยาเป็นคนร่าเริง แต่วันนี้กลับทำหน้าเศร้า ไม่พูดคุยรื่นเริงเหมือนเคย ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนกับอาริยาจะรับรู้ความผิดปกติของเพื่อนเมื่อใด และจะทำอย่างไร

1. สังเกตเห็นเมื่อมีคนบอก แล้วจึงไปถามด้วยความห่วงใย
2. รู้ได้ทันทีว่าเพื่อนมีเรื่องไม่สบายใจ และถามด้วยความห่วงใย
3. รู้เมื่อเพื่อนอีกคนมาบอก และเฝ้าสังเกตดูความผิดปกติของอาริยาอยู่ห่างๆ
4. ไม่รู้เพราะไม่มีใครบอก และตั้งใจฟังที่ครูกำลังสอนอยู่หน้าห้อง

15) เมื่อนักเรียนเรียนหนังสือทั้งวันแล้ว หลังเลิกเรียนนักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด

1. ดูซีดีแอโรบิคแล้วฝึกตาม
2. ดูหนังในโรงภาพยนตร์
3. โทรศัพท์คุยกับเพื่อน
4. ชวนเพื่อนเล่นเกมตามร้านเกม

16) ชาวทางโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์คาดการณ์ว่าปีนี้ประเทศไทยจะเกิดน้ำท่วมอีก ซึ่งเมื่อปีที่แล้ว น้ำท่วมบ้านของหนูแจ้ว ถ้านักเรียนเป็นหนูแจ้วจะทำอย่างไร

1. ฝ้าระวังติดตามข่าวเรื่องน้ำท่วมตลอดเวลา
2. เตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาน้ำท่วม
3. ฝ้าระวังติดตามข่าวและวางแผนรับมือหากเกิดน้ำท่วม
4. ให้พ่อแม่เตรียมย้ายไปอยู่บ้านญาติที่ต่างจังหวัด

17) ในช่วงนี้ภาคเหนือมีมลพิษหมอกควันไฟ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ตรงกับครอบครัวของนักเรียนได้วางแผนว่าจะไปเยี่ยมญาติที่อยู่ภาคเหนือพอดี แล้วนักเรียนจะทำอย่างไร

1. บอกผู้ปกครองให้พาไปเที่ยวที่อื่นแทนก็ได้ไม่ต้องไปภาคเหนือ
2. ให้ผู้ปกครองโทรศัพท์สอบถามสภาพอากาศกับญาติก่อนจะตัดสินใจเดินทาง
3. ตัดสินใจไม่ไปภาคเหนือ แม้อันอื่น ๆ ในครอบครัวจะไปก็ตาม
4. ติดตามข่าวนี้จากอินเทอร์เน็ตแล้วจึงจะตัดสินใจว่าจะไปหรือไม่

18) ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์หรือทางโทรทัศน์ในแต่ละวันมักจะมีข่าวต่างๆ เกี่ยวกับยาบ้าอยู่บ่อยๆ เช่น ตำรวจจับผู้ค้ายาบ้า หรือคนเสพยาบ้าที่คลุ้มคลั่งแล้วทำร้ายคนอื่น ถ้านักเรียนพบเห็นคนที่มีอาการคล้ายคนเสพยาบ้า แล้วนักเรียนจะทำอย่างไร

1. รีบออกจากจุดนั้น แล้วบอกให้ผู้ปกครองทราบ
2. รีบไปแจ้งที่สถานีตำรวจ
3. รีบวิ่งหนีไปให้ไกลจากจุดนั้น
4. รีบวิ่งไปบอกเพื่อนๆ มาดู

19) ขณะที่ครูกำลังเฉลยแบบฝึกหัดบนกระดานดำ น้องไผ่ สังเกตเห็นว่าบางขั้นตอนที่ครูเฉลยน่าจะไม่ต้อง ถ้านักเรียนเป็นน้องไผ่ นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ขออนุญาตแสดงความคิดเห็น ขั้นตอนที่คุณคิดว่าไม่ถูก
2. ไม่ทักท้วงเพราะเราอาจเข้าใจผิดไปเอง จริงๆ แล้วอาจจะถูก
3. บอกเพื่อนๆ ให้ดูว่าขั้นตอนนั้นไม่ถูกต้อง จริงหรือเปล่าจึงจะบอกครู
4. ไม่ทักท้วงเพราะกลัวครูจะตำหนิ

20) มีข่าวว่าหลายๆ ประเทศเกิดสึนามิ และประเทศไทยก็อาจจะเกิดสึนามิในปีสองปีนี้ บ้านของมยุรีอยู่ติดชายทะเลในภาคใต้ ถ้านักเรียนเป็นมยุรี จะรู้สึกอย่างไร และจะปฏิบัติตามข้อใด

1. เฉยๆ และไม่สนใจข่าวนี้ เพราะไม่น่าจะเกิดสึนามิอีก
2. เฉยๆ และคอยติดตามข่าวนี้ เพื่อเตรียมพร้อมหากเกิดขึ้นจริง
3. ตกใจ และไม่สนใจข่าวนี้มากนักเพราะเป็นเรื่องไกลตัว
4. ตกใจ และบอกให้ผู้ปกครองย้ายไปอยู่ที่อื่นเพราะจะได้ปลอดภัย

21) บอลเดินกลับบ้านตามลำพังหลังเลิกเรียน ระหว่างทางได้พบกับเพื่อนสนิทนั่งสูบบุหรี่ อยู่ริมถนน และชวนให้บอลเข้าไปหา ถ้านักเรียนเป็นบอลจะทำตามข้อใด

1. ยอมร่วมวงสนทนาด้วย เพราะเป็นเพื่อนสนิท
2. ไม่ขัดเพราะเป็นเพื่อนรักกันมาก
3. ตักเตือน เพราะเห็นเป็นเพื่อนสนิท
4. บอกปฏิเสธ และบอกว่าต้องไปทำธุระให้พ่อ

22) วันนี้อากาศร้อนอบอ้าวเหมือนฝนจะตก แต่นักเรียนไม่แน่ใจ จึงเกิดความลังเลใจว่า ควรจะเตรียมร่มไปโรงเรียนหรือไม่ นักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อช่วยในการตัดสินใจ

1. ถามผู้ปกครอง
2. โทรไปถามเพื่อน
3. ดูข่าวพยากรณ์อากาศ
4. ถามรุ่นพี่ที่อยู่ข้างบ้าน

23) เก่งกับกล้า ชอบนั่งเรียนอยู่หลังห้องเรียน และขณะที่ครูสอนบ่อยครั้งที่เก่งจะชวน กล้าคุยเรื่องเกม ในเวลาเรียน ถ้านักเรียนเป็นกล้าจะทำอย่างไร

1. ไม่คุยกับเก่งเพราะกลัวถูกครูทำโทษ
2. คุยกับเก่งเพราะเนื้อหาที่เรียนตนมีความรู้อยู่แล้ว
3. ไม่คุยกับเก่ง เพราะจะทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาที่ครูสอน
4. ไม่คุยกับเก่ง เพราะจะได้ไม่เสียมารยาท

24) พิมพ์ทำแก้วน้ำของณรงค์ตกแตก ถ้านักเรียนเป็นณรงค์ รู้สึกอย่างไร และจะทำอย่างไร

1. เสียหายแก้วน้ำและบอกพิมพ์ว่าเธอไม่ควรมาหยิบแก้วน้ำของเราเลย
2. เสียหายแก้วน้ำแต่บอกกับพิมพ์ว่าไม่เป็นไรให้พิมพ์นำแก้วน้ำมาคืน
3. เฉยๆ แต่บอกให้พิมพ์นำแก้วน้ำใบใหม่มาคืนทดแทนใบที่แตก
4. เฉยๆ และบอกพิมพ์ว่าไม่เป็นไรเพราะเรามีแก้วน้ำหลายใบ

25) ในห้องเรียน ต่อมานำหวีมาหวีผม และกระจกออกมาส่อง เมื่อครูเหลือบไปเห็นจึงพูดเปรียบเปรยถึงมารยาทต่างๆ ที่นักเรียนควรจะทราบ การหวีผมหรือแต่งหน้าไม่ควรทำในที่สาธารณะ ถ้านักเรียนเป็นต้อม นักเรียนจะทำอย่างไร

1. ทำเป็นไม่ได้ยินที่ครูพูดแต่ก็รีบเก็บหวีและกระจก
2. คิดว่าไม่ใช่เรื่องน่าเกลียดอะไรเลย แต่ก็รีบเก็บหวีและกระจก
3. เข้าใจได้ว่าครูต้องการเตือน จึงรีบเก็บหวีและกระจกทันที
4. เข้าใจว่าครูว่าตนเองโดยตรง จึงรีบเก็บหวีและกระจกทันที

26) ในช่วงโมงเรียนศิลปะ ครูวิจารณ์รูปที่สมปองวาดว่ายังไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนเป็นสมปองนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรและปฏิบัติตนอย่างไร

1. เสียใจมากอย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อนและร้องไห้
2. เสียใจเล็กน้อย แต่ก็ยอมรับว่าตนเองก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ
3. เสียใจ แต่รับฟังคำวิจารณ์ของครู
4. ไม่เสียใจ แต่รู้สึกว่าครูลำเอียง

27) น้องมะพร้าวถูกเพื่อนต่อว่าที่ลืมเอารายงานกลุ่มมาส่ง ถ้านักเรียนเป็นน้องมะพร้าว นักเรียน จะปฏิบัติเหมือนข้อใด

1. ร้องให้ที่ถูกเพื่อนต่อว่า
2. เสียใจเล็กน้อย
3. ไม่เสียใจเพราะคิดว่าใครๆ ก็มีสิทธิผิดพลาดได้
4. ไม่เสียใจเพราะลืมเอารายงานมาจริงๆ และจะนำส่งในวันพรุ่งนี้

28) นิดรับประทานอาหารที่โรงอาหารของโรงเรียน เมื่อรับประทานอาหารเสร็จทุกครั้งต้องเก็บภาชนะของตนเองให้เรียบร้อย แต่วันนั้นยังเข้ามา นิดสังเกตเห็นว่าบางคนก็เก็บภาชนะ บางคนก็ไม่เก็บภาชนะ ถ้านักเรียนเป็นนิดนักเรียน จะทำอย่างไร

1. ไม่เก็บภาชนะของตน เพราะเพื่อนคนอื่นๆ ก็ไม่เก็บเช่นกัน
2. เก็บภาชนะของตน เพราะถือเป็นข้อปฏิบัติของโรงอาหาร
3. เก็บภาชนะของตน เพราะกลัวเพื่อนๆ ตำหนิว่าเป็นคนมั่งง่าย
4. เก็บภาชนะของตน เพราะกลัวครูหักคะแนน

29) ขณะที่ใบตองเดินกลับบ้านได้เดินผ่านกลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง และมีเสียงตะโกนว่า “กลับคนเดียวหรือจะให้พี่ไปส่งไหม” หลังจากนั้นก็ได้ยินเสียงหัวเราะจากคนกลุ่มนั้น ถ้านักเรียนเป็นใบตองจะทำอย่างไร

1. ซ่อนอาการไม่พอใจไว้ แล้วตอบเสียงดังว่าไปเองได้
2. แสดงอาการไม่พอใจออกมา แล้วรีบเดินหนีไป
3. แสดงอาการไม่พอใจเล็กน้อย แล้วรีบเดินหนีไปโดยเร็ว
4. หันไปจ้องมองพร้อมทั้งแสดงสีหน้าท่าทางให้คนกลุ่มนั้นรู้ว่าไม่พอใจ

30) วันนี้ในห้องของบอยมีเรียนการแกะสลักผักผลไม้ บอยแกะมันแกวเป็นรูปดอกกุหลาบ และนำไป ส่งครูเมื่อครูเห็นผลงาน จึงตำหนิ บอยว่าไม่ตั้งใจทำงานผลงานไม่เรียบร้อย ถ้านักเรียนเป็นบอย จะทำอย่างไร

1. รู้สึกเสียใจรีบทำงานคืนแล้วรีบกลับไปนั่งที่
2. รู้สึกเสียใจบ้างและยอมรับว่าตนเป็นอย่างนั้น
3. รู้สึกเสียใจที่ตั้งใจแล้วแต่ครูยังตำหนิอีก
4. รู้สึกเสียใจบ้างและบอกครูว่าขอกลับไปทำมาส่งใหม่





การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น

- \* การวางแผนประชาสัมพันธ์ผลงาน
- \* การนำเสนอผลงาน



## การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น

### การวางแผนประชาสัมพันธ์ผลงาน

#### ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจ รวมถึงเป็นการเผยแพร่ความรู้และผลงานของเรา ให้ผู้อื่นได้รับทราบ การประชาสัมพันธ์ในยุคปัจจุบันสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ จะสามารถกระจายข่าวได้อย่างกว้างขวาง ส่วนการประชาสัมพันธ์อีกแบบ ที่ได้รับความนิยมในต่างจังหวัดบ้านเรา ได้แก่ การทำป้าย ทำวารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ ใบปลิวโฆษณา เนื่องจากชาวบ้านบางคนไม่มีเวลาดูข่าวหรือมีอินเทอร์เน็ตใช้ เอกสารเหล่านี้จะมีรายละเอียดชัดเจน มีความน่าสนใจ และเก็บร่องรอยหลักฐานไว้เพื่อการอ้างอิงได้ ชาวบ้านเข้าถึงได้ง่าย ปัจจุบันป้ายโฆษณาสามารถพบเห็นได้ทุกเส้นทาง เช่น ป้ายโฆษณาสินค้า ป้ายหาเสียง ป้ายเชิญชวนทำบุญ เป็นต้น ส่วนหลักการออกแบบเพื่อทำป้ายโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ผลงานต่างๆ นั้นมีบางส่วนที่คล้ายกันและสามารถนำไปปรับใช้ร่วมกันได้ ซึ่งเราสามารถค้นคว้าหาความรู้ ทฤษฎีการออกแบบ ขั้นตอน วิธีการทำสื่อในรูปแบบต่างๆ ได้มากมายจากแหล่งต่างๆ เช่น บทความ วารสาร ตำรา อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

#### การออกแบบป้ายโฆษณา

**ป้ายโฆษณา** หรือ **โปสเตอร์ (Poster)** เป็นสื่อที่มีความสำคัญมากในวงการประชาสัมพันธ์ เพราะแผ่นป้ายโฆษณาสามารถเผยแพร่ได้สะดวกและกว้างขวาง เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกพื้นที่ สามารถสื่อสารกับผู้บริโภคได้ทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษา มีความยืดหยุ่นในการออกแบบ สามารถออกแบบกราฟิกได้อย่างอิสระ โฉมหน้าความรู้สึกได้เป็นอย่างดี ในการจัดทำป้ายโฆษณานั้นควรทำการออกแบบโครงร่างไว้ก่อน เช่น ข้อความ รูปภาพ หรือข้อมูลที่ต้องการสื่อถึงผู้อ่าน

การจัดองค์ประกอบในงานออกแบบเป็นงานที่ทำทนายมาก ทั้งภาพและข้อความจะเป็นตัวชี้วัดได้ว่างานที่เราออกแบบไปกระทบความรู้สึกของคนอ่านได้หรือไม่ ถ้าข้อความเหมาะสมหลังจากอ่านแล้ว ผู้อ่านจะเกิดความสนใจสินค้าของเราทันที เราต้องคิด

แทนว่าผู้อ่านอยากอ่านอะไร และจะได้อะไรจากการอ่านข้อความในป้ายโฆษณาของเรา ซึ่งในบริษัทใหญ่ๆ มักจะมีทีม Copywriter ทำหน้าที่คิดคำโฆษณาลึ้นๆ แต่น่าสนใจ เช่น **การบินไทยรักคุณเท่าฟ้า ไม่มีลิมิตชีวิตเต็มร้อย ช่องเจ็ดสี่ทีวีเพื่อคุณ** เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อความที่สั้นกระชับและโดนใจผู้อ่านการจัดวางรูปภาพต้องจัดเรียงให้พอดี รูปภาพต้องเลือกรูปภาพที่สวยงาม คมชัด มีความละเอียดสูง ภาพไม่แตก ภาพมีความเหมาะสมกับข้อความ ไม่ใ้่มากเกินไปจนดูรก หรือใ้่่น้อยไปดูไม่น่าสนใจ

อย่างไรก็ตามเทคนิคการวางภาพบนป้ายโฆษณามีหลายวิธี เช่น ใช้เพื่อ ประกอบข้อความ ใช้เป็นพื้นหลังป้ายโฆษณา หรืออาจจะเน้นให้รูปภาพเด่นกว่าข้อความก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นวิธีไหนก็ควรทำให้ชัดเจนในวิธีนั้นไม่ควรให้ภาพมาบังตัวอักษรจนอ่านไม่ออก หรือถ้าทำเป็นแบ็คกราวด์ก็ควรปรับสีใ้่อ่อนลง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจใ้่กับข้อความ เป็นต้น ในส่วนของสีสันควรเลือกโทนสีใ้่ไม่ขัดกันเองในป้ายโฆษณา เพราะแทนใ้่จะสวยกลับดูรกและไม่น่าสนใจไปเลย แต่ถ้าเลือกสีใ้่ได้ลงตัว ป้ายโฆษณาของเราใ้่จะดูมีรสนิยมและสร้างความน่าเชื่อถือได้ด้วย

การใช้สีใ้่ยังมีผลต่อความรู้สึกของผู้ชม คนออกแบบควรเลือกใ้่สีใ้่เหมาะสมกับงานและกลุ่มเป้าหมาย หลักง่ายๆ ในการจัดองค์ประกอบบนป้ายโฆษณา คือ ตัวอักษรต้องเด่นชัด อ่านง่าย ตัวใหญ่ ใช้ข้อความใ้่ที่กระชับ แต่สื่อความหมายได้ดี (ไม่สั้นเกินไป เพราะอ่านไม่รู้เรื่อง แต่ถ้ายาวเกินไปอาจใ้่ทำให้สับสน เข้าใจยาก ถ้าซับซ้อนเกินไปจะอ่านไม่ทัน) ขนาดของป้ายควรพิจารณาใ้่เหมาะสมว่าจะใ้่ใช้ขนาดเท่าใ้่ใด จะตั้งอยู่ในจุดใ้่ใดจึงจะน่าสนใจและชัดเจน ถ้ายังคิดไม่ออกลองนึกถึงป้ายโฆษณาใ้่ที่เราพบเห็นตามอาคาร ตามข้างถนน ป้ายโฆษณาหนังสือ หรือสินค้าต่างๆ จะเป็นแนวทางช่วยในการออกแบบการประชาสัมพันธ์ผลงานของเรา เพราะการประชาสัมพันธ์ใ้่ที่ดีจะช่วยส่งเสริมการขาย แม้กระทั่งการทำงานในองค์กรต่างๆ การประชาสัมพันธ์ใ้่ที่ดีจะช่วยใ้่ให้คนอื่นได้เห็นผลงานของเรา ช่วยใ้่ทำให้เรามีความก้าวหน้าใ้่ได้มากขึ้น



ตัวอย่างป้ายโฆษณาภาพยนตร์

ที่มา : <https://www.google.co.th/search?q=ภาพยนตร์>

บัณฑิตวิทยาลัย



## การนำเสนอผลงาน

เมื่อเราสร้างสรรคชิ้นงาน ออกแบบการประสัมพันธ์ และปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายคือ การนำเสนอผลงานภาพยนตร์สั้นหรือสารคดีที่เราทำมา เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการทำงานจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู หัวหน้างาน คณะกรรมการประเมิน หรือผู้ที่มีความสนใจทั่วไป ดังนั้นการนำเสนองานที่ดีจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมผลงานของเราให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดการประกวดภาพยนตร์สั้นหรือสารคดีในโรงเรียน การจัดกิจกรรมย่อยร่วมกับนิทรรศการของโรงเรียน หรือหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชน เป็นต้น

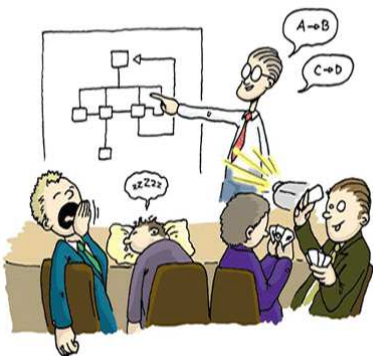
ในการจัดประกวดแข่งขัน บางครั้ง อาจจะต้องนำเสนอข้อมูลก่อนชมภาพยนตร์ หรือ อาจจะมีการซักถามเพิ่มเติมในตอนท้ายสิ่งสำคัญที่เราต้องเตรียมคือ การทำความเข้าใจกับงานและอธิบายถึงสิ่งที่เราทำให้เป็นธรรมชาติ เข้าใจง่าย เสียงดังฟังชัด ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้เกียรติผู้ฟัง มีปฏิภาณไหวพริบดีในการตอบข้อซักถาม จับประเด็นใหญ่หรือประเด็นสำคัญของเรื่องมาขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้เรียบร้อย หากเราขาดความมั่นใจในการนำเสนอ อาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผลงาน

**การเตรียมความพร้อมสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้**

1. ควรฝึกซ้อมโดยการพูดออกเสียงดังๆ อย่างน้อยสี่ครั้ง โดยฝึกซ้อมการนำเสนอต่อหน้าผู้อื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อน ผู้ร่วมงาน บุคคลเหล่านี้จะทำให้เรารู้ว่าควรแก้ไขจุดใดบ้าง และอาจช่วยเหลือในกรณีอื่นๆ ทำให้เราสามารถปรับปรุงการนำเสนอจนประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

2. ควรใช้นาฬิกาช่วยจับเวลา ถ้าหากการนำเสนอมีช่วงเวลานั้นๆ เช่น ให้เวลานำเสนอเพียงห้านาทีเท่านั้น ในวันที่นำเสนอจริงๆ อาจดูเวลาจากนาฬิกาที่ติดไว้ที่ฝาผนังห้องหรือนาฬิกาข้อมือของตนเอง (แต่ไม่ควรมองดูบ่อยเกินไป เพราะจะทำให้พะวงและขาดความมั่นใจได้ ควรอดวางไว้ที่แทนสำหรับยืนพูด) เพื่อเตือนตนเองให้นำเสนอให้เหมาะสมกับเวลาที่เหลืออยู่

3. ควรจำเนื้อหาการนำเสนอให้ได้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจเวลานำเสนอต่อหน้าผู้ฟัง จะได้ไม่ต้องกังวลว่า จะต้องใช้วิธีอ่าน หรือเหลือบตามองเนื้อหาในกระดาษคู่มือเป็นระยะๆ



4. ควรบันทึกวิดีโอทัศน์หรือเสียงของตัวเองแล้วนำมาฟังอีกครั้ง วิธีง่ายๆ เช่นนี้จะช่วยให้ท่านรับทราบข้อดีและข้อควรปรับปรุงเพื่อให้การนำเสนอออกมาเป็นที่น่าพึงพอใจ

การนำเสนอผลงานนั้นนักเรียนอาจจะทำได้หลายอย่างไปพร้อมกัน เช่น นำผลงานภาพยนตร์ของเราเผยแพร่ทาง Youtube หรือ Facebook เพื่อให้ผู้ชมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทั้งในและนอกประเทศ แต่สิ่งที่สำคัญควรระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งคือ การให้เกียรติต่อผลงานหรือรูปภาพที่เรานำมาใช้ในการอ้างอิงนั้น จะต้องระบุแหล่งที่มาให้ชัดเจน ถ้าเป็นไปได้ควรขออนุญาตจากแหล่งข้อมูลโดยตรงเสียก่อน แต่ถ้าใช้ภาพจากการถ่ายทำของเราเองจะดีที่สุด



นอกจากนี้ควรจัดให้มีการนำเสนอผลงานของตนเองในชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ร่วมแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อผลงาน โดยอาจฉายให้คนในครอบครัว หรือญาติพี่น้องได้ชมร่วมกัน หรือแม้กระทั่งในงานบุญประเพณี การจัดประชุม สัมมนา การจัดกิจกรรมนิทรรศการต่างๆ ในโรงเรียนหรือในชุมชน เราอาจนำผลงานเหล่านี้ไปขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้รู้ที่มาร่วมงาน จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ปกครอง ตัวของนักเรียนเอง และยังเชื่อมโยงความรู้ทั้งในโรงเรียนและชุมชนเข้าด้วยกันได้เป็นอย่างดี ภาพบางภาพและเรื่องราวบางเรื่อง ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ของเรานั้น ในอนาคตสิ่งเหล่านี้อาจจะกลายเป็นตำนานหรือประวัติศาสตร์ของชุมชน เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปสังคม ความคิด และวิถีชีวิตย่อมเปลี่ยนแปลง แม้กระทั่งตัวเราเอง...



## ทางเลือกที่ถูกลืม

มีสิ่งหนึ่งที่เราจะไม่ค่อยเลือกเท่าไร ก็คือการเลือกที่จะไม่ทุกข์ เราเพลินกับการเลือกสิ่งต่างๆ มากมาย เลือกโทรศัพท์มือถือ เลือกยี่ห้อของรถที่จะขับ เราพิถีพิถันใส่ใจกับการเลือกสิ่งเหล่านี้มาก แต่ว่ามักจะลืมไปเลยว่า มีสิ่งสำคัญกว่านั้นที่เราเลือกได้ แต่เราไม่ค่อยเลือกเท่าไร นั่นคือ เลือกที่จะไม่ทุกข์ ทั้งที่ทางเลือกที่จะไม่ทุกข์มีอยู่แต่ว่าบางครั้งเราก็ไม่เลือก

## ทางเลือกที่ถูกลืม

เราเพลินกับการเลือกสิ่งต่างๆ มากมาย เลือกโทรศัพท์มือถือ เลือกยี่ห้อของรถที่จะขับ... แต่ว่ามักจะลืมไปเลยว่า มีสิ่งสำคัญกว่านั้นที่เราเลือกได้ แต่เราไม่ค่อยเลือกเท่าไร นั่นคือ **เลือกที่จะไม่ทุกข์**

พระไพศาล วิสาโล



พระไพศาล วิสาโล – Phra Paisal Visalo

ที่มา : <http://www.visalo.org/article/secret255707.htm>

สามเรื่องที่น่าเสียใจในชีวิต

พบครูดี...แล้วไม่เรียน

พบเพื่อนดี....แล้วไม่คบ

พบโอกาส...แล้วไม่คว้าเอาไว้

[www.facebook.com/imagemagazine](http://www.facebook.com/imagemagazine)



**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน  
ด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

**คำชี้แจง**

1. ข้อความในแบบสอบถามเป็นรายการความรู้สึกหรือรายการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีทั้งหมด 15 ข้อ
2. ให้นักเรียนพิจารณาว่ารายการความรู้สึกในแต่ละข้อตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนมากน้อยเพียงใด
3. ในแต่ละข้อมีช่องว่างให้เลือก 5 ช่อง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่เป็นความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน
4. การตอบแบบสอบถามชุดนี้ไม่มีถูกหรือผิด ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

**ตัวอย่าง**

รายการความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0. การเรียนในรายวิชานี้น่าเบื่อ					✓
00. ฉันชอบเรียนวิชานี้มาก	✓				



**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน  
ด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต  
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

รายการความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ชุดกิจกรรมมีเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย					
2. เนื้อหาในแต่ละชุดกิจกรรมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น					
3. ความรู้ที่ได้จากชุดกิจกรรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
4. ชุดกิจกรรมนี้ทำให้ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น					
5. ชุดกิจกรรมนี้ช่วยฝึกความรับผิดชอบในการทำงานจนงานสำเร็จ					
6. กิจกรรมมีความสนุกสนานและน่าสนใจ					
7. กิจกรรมมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
8. การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมนี้ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งเป็นกลุ่ม เป็นคู่ และรายบุคคล					
9. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
10. มีการจัดกิจกรรมจากง่ายไปหายาก					
11. ชุดกิจกรรมนี้ทำให้ได้ฝึกสรุปองค์ความรู้ที่เรียนด้วยตนเอง					
12. ชุดกิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองให้ดียิ่งขึ้น					
13. ผลการประเมินในแต่ละกิจกรรมทำให้เข้าใจถึงระดับความสามารถของตนเองได้ดียิ่งขึ้น					
14. ชุดกิจกรรมนี้ทำให้รู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น					
15. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมนี้ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข					

การออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1

ชุดที่	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ย่อย	หลักฐานการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1. การทำความเข้าใจตนเอง (4 ชั่วโมง)	1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนือง	- ปฐมนิเทศ - ฟังความคิดกับการเรียนรู้ - ความหมายของการรู้จักตนเอง - ข้อดีของการรู้จักตนเอง	1. เขียนแนะนำตนเองเป็นฟังความคิดได้ 2. เล่าแนะนำตนเองตามที่เขียนไว้ในฟังความคิดได้ 3. ทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเองได้ 4. บันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง	1. ผลการเขียนแนะนำตนเองเป็นฟังความคิด 2. ผลการเล่าแนะนำตนเองตามที่เขียนไว้ในฟังความคิด 3. ผลการทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง 4. ผลการบันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวัน	1. ตรวจฟังความคิดแนะนำตนเอง 2. สังเกตการเล่าแนะนำตนเองตามที่เขียนไว้ในฟังความคิด 3. ตรวจคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง 4. ตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	1. แบบประเมินฟังความคิด 2. แบบประเมินการเล่าแนะนำตนเอง 3. แบบประเมินการทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง 4. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	1. ครูแจกเอกสารอ่านประกอบฯ ให้นักเรียนศึกษา 2. ให้นักเรียนจัดทำฟังความคิดแนะนำตนเองพร้อมออกมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน 3. ให้นักเรียนทำคลิปวิดีโอแนะนำตนเอง 4. ให้นักเรียนเขียนบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม

การออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 2

ชุดที่	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ย่อย	หลักฐานการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่น (3 ชั่วโมง)	1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข 3. ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม	- การทำงานร่วมกับผู้อื่น - แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น - การเขียนบทสารคดี	1. เขียนประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาในท้องถิ่นเป็นผังความคิดได้ 2. นำเสนอประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาในท้องถิ่นได้ในท้องถิ่นได้ 3. เขียนบทสารคดีหรือหนังสือได้ 4. บันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง	1. ผลการเขียนประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาในท้องถิ่นเป็นผังความคิด 2. ผลการนำเสนอประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาในท้องถิ่น 3. ผลการตรวจบทสารคดีหรือหนังสือ 4. ผลการบันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวัน	1. ตรวจผังความคิดประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาในท้องถิ่น 2. สังเกตการนำเสนอประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาในท้องถิ่น 3. ตรวจบทสารคดีหรือหนังสือ 4. ตรวจแบบบันทึกชีวิตประจำวัน	1. แบบประเมินผังความคิด 2. แบบสังเกตการนำเสนอประเด็นที่กลุ่มสนใจศึกษาในท้องถิ่น 3. แบบประเมิน การเขียนบท สารคดี หรือหนังสือ 4. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	1. ครูแจกหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียนศึกษา 2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คนนำเสนอประเด็นที่ตนเองสนใจในท้องถิ่น แล้วเลือกประเด็นที่น่าสนใจมาวิเคราะห์ร่วมกันแล้วจัดทำผังความคิด ออกมา นำเสนอให้เพื่อนๆ ซักถามข้อมูลเพิ่มเติมค้นหาชั้นเรียน 3. ให้นักเรียนเขียนบทสารคดีหรือหนังสือ เพื่อออกแบบการดำเนินเรื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นถึงตอนจบของเรื่อง 4. ให้นักเรียนบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม

การออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 3

ชุดที่	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ย่อย	หลักฐานการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (5 ชั่วโมง)	1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข 3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	- การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน - การถ่ายภาพ - การติดต่อ - การทำกราฟิก - พิธีกรและอื่นๆ	1. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มได้ 2. ปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มได้ 3. บันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง	1. ผลการสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม 2. ผลการแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จากการปฏิบัติจริงในประเด็นต่อไปนี้ - การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน - การถ่ายภาพ - การติดต่อ - การทำกราฟิก - พิธีกรและอื่นๆ 3. ผลการบันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวัน	1. สังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม 2. ตรวจสอบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จากการปฏิบัติจริงในประเด็นต่อไปนี้ - การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน - การถ่ายภาพ - การติดต่อ - การทำกราฟิก - พิธีกรและอื่นๆ 3. ตรวจสอบบันทึกชีวิตประจำวัน	1. แบบสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม 2. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจากการปฏิบัติจริงในประเด็นต่อไปนี้ - การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน - การถ่ายภาพ - การติดต่อ - การทำกราฟิก - พิธีกรและอื่นๆ 3. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	1. ครูแจกหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียนศึกษา 2. ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำสารคดีหรือหนังสือสั้นว่ามีการทำงานอย่างไร และให้นักเรียนแต่ละคนได้ฝึกปฏิบัติ พร้อมทดลองใช้อุปกรณ์ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน จัดแบ่งหน้าที่การทำงานของสมาชิกแต่ละคน เพื่อศึกษาและปฏิบัติการผลิตสื่อหรือสารคดีด้วยการปฏิบัติจริงในประเด็นต่อไปนี้ - การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน - การถ่ายภาพ - การติดต่อ - การทำกราฟิก - พิธีกรและอื่นๆ 4. ให้นักเรียนบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม

การออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 4

ชุดที่	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ย่อย	หลักฐานการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. การแสวงหาและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ (3 ชั่วโมง)	1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 3. หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น	การแสวงหาและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น - การตรวจสอบข้อมูล - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง	1. ปฏิบัติการเรียนรู้ในชุมชนและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 2. สร้างสรรค์ชิ้นงานสารคดีหรือหนังสือได้ 3. บันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง	1. ผลการสังเกตการปฏิบัติงานรายบุคคล 2. ผลการประเมินและชิ้นงานสารคดีหรือหนังสือ 3. ผลการบันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวัน	1. สังเกตการปฏิบัติงานรายบุคคล 2. ประเมินผลงานกลุ่มจากสารคดีหรือหนังสือ 3. ตรวจสอบบันทึกชีวิตประจำวัน	1. แบบสังเกตการปฏิบัติงานรายบุคคล 2. แบบประเมินผลงานกลุ่มจาก สารคดีหรือหนังสือ 3. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	1. ครูแจกหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียนศึกษา 2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงพื้นที่ในชุมชน เพื่อศึกษาและหาข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่ตนเองสนใจโดยถ่ายทำสื่อสารคดีหรือหนังสือพร้อมตัดต่อเป็นชิ้นงานกลุ่มละ 1 เรื่อง 3. ให้นักเรียนบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม

การออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 5

ชุดที่	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	วัตถุประสงค์ย่อย	หลักฐานการเรียนรู้	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น (3 ชั่วโมง)	1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	การสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น - การวางแผน - การประชาสัมพันธ์ผลงาน - การนำเสนอผลงาน	1. ออกแบบการประชาสัมพันธ์ผลงานของตนเองได้ 2. นำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างหลากหลายและน่าสนใจ 3. บันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง	1. ผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มจากการออกแบบการประชาสัมพันธ์ ผลงานของนักเรียน 2. ผลการประเมินและร่องรอยชิ้นงาน จากการนำเสนอผลงานของนักเรียน 3. ผลการบันทึกชีวิตประจำวันลงในแบบบันทึกประจำวัน	1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จาก การออกแบบการประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน 2. ประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียน 3. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	1. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มจากการออกแบบการประชาสัมพันธ์ ผลงานของนักเรียน 2. แบบประเมินการนำเสนอผลงานของนักเรียน 3. แบบประเมินบันทึกชีวิตประจำวัน	1. ครูแจกหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียนศึกษา 2. ให้นักเรียนออกแบบการประชาสัมพันธ์ ผลงาน เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์หนังของตนเอง 3. จัดเวทีให้นักเรียนนำเสนอผลงานของตนเองทั้งในและนอกโรงเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย 4. ให้นักเรียนบันทึกชีวิตประจำวันตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม